

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі
«Талар» коммерциялық емес акционерлік қоғамы

ДАУМЕНОВА Э.Т., ГЕНРИХ Р.А., КУДАШОВА Л.В.

ОҚУ ҚҰРАЛЫ

**МАМАНДЫҒЫ "ИНТЕРЬЕР ДИЗАЙНЫ"
БІЛІКТІЛІГІ "ДИЗАЙНЕР"**

*Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру жүйесіне
0420000 «Интерьер дизайны» мамандығына өзектендірілген үлгілік оқу
жоспарлары мен бағдарламалары бойынша әзірленген*

Нұр-Сұлтан, 2020 ж.

ӘОЖ 747 (075.32)

КБЖ 85.128я722

Д - 19

Рецензенттер

Қарағанды қаласы білім басқармасының «Қарағанды техникалық-құрылыс колледжі» КММ «Өнер және мәдениет» бейіні бойынша ӘӘБ,
«Тұран - Профи» Кәсіби академиясы» мекемесі

«Оқулық» Республикалық ғылыми-практикалық орталығымен
Ұсынылған

Д-19 Мамандығы «Интерьер дизайны» Біліктілігі «Дизайнер»: Оқу құралы / Ә.Т. Дауменова, Р.А. Генрих, Л.В. Кудашова / Нұр-Сұлтан: «Талар» коммерциялық емес акционерлік қоғамы, 2020 ж -311 б.

ISBN 978-601-350-058-4

Осы оқу құралы 0420000 "Интерьер дизайны" мамандығы бойынша "Дизайнер"біліктілігі үшін техникалық және кәсіптік білім берудің өзектендірілген үлгілік оқу жоспары негізінде әзірленген.

Оқу құралы техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарының білім алушыларына, сондай-ақ техникалық және практикалық сабақтарды ұйымдастыру үшін арнайы пәндер оқытушылары мен өндірістік оқыту шеберлеріне арналған.

Оқу құралында интерьер кеңістігінің түрлері, дизайн нұсқалары, композициялық шешімдер, дизайнердің кәсіби дағдыларын қолдану салалары қарастырылған. Тұрғын үй, қоғамдық, экспозициялық кеңістік жобаларының мысалдары, сондай-ақ материалды тереңірек игеруге және объектілерді сәулеттік сызу мен визуализациялау дағдыларын игеруге арналған практикалық тапсырмалар келтірілген.

ӘОЖ 747 (075.32)

КБЖ 85.128я722

ISBN 978-601-350-058-4

© "Талар" КЕАҚ, 2020
«ВВР Company» ЖШС аударған

МАЗМҰНЫ

АЛҒЫСӨЗ	8
1-БӨЛІМ. ИНТЕРЬЕР КЕҢІСТІГІНІҢ ЭСКИЗДЕРІН ОРЫНДАУ	9
1.1. Интерьер эскизін орындау материалдарын, техникасы мен тәсілдерін таңдау	11
1.1.1. Эскиздеу мақсаты және эскизді орындау техникасы	11
1.1.2. Эскиздеуге арналған материалдар	13
1.1.3. Эскизді орындауға дайындық	14
1.2. Композиция және перспектива заңдарына сәйкес суреттің конструктивті негізін құру	16
1.2.1. Визалау әдісі	16
1.2.2. Композициялық орталықты анықтау және парақтағы заттардың орналасуы	17
1.2.3. Жазық эскизді орындау	19
1.2.4. Перспективалық эскизді орындау	23
1.3. Интерьердің түс схемасын таңдау және оны эскизге беру	29
1.3.1. Түстің адамға психологиялық әсер ету факторы және оның бөлмені қабылдауы	29
1.3.2. Интерьердің түс гаммасының стильдік ерекшеліктерінің факторы	31
1.3.3. Түс гармониясының принциптері бойынша түс шешімін таңдау	34
1.3.4. Түсте эскизді орындау кезектілігі	38
1.3.5. Түс үйлесімін таңдауға арналған сайттар мен сервистер	42
1.4. Скетчті сканерлеу және компьютерлік өңдеу	43
1.4.1. Эскиздерді сканерлеу	43
1.4.2. Эскиздерді компьютерлік өңдеу	44
1.5. Дизайнерлік қысқаша құрастыру	45
2-БӨЛІМ. ИНТЕРЬЕР ЗАТТАРЫН ҚҰРАСТЫРУ ЖӘНЕ БЕЗЕНДІРУ БОЙЫНША ЖҰМЫСТАРДЫ ОРЫНДАУ	59
2.1. Объектінің стилистикасына сәйкес түсті қолдана отырып, бұйымдарды көркем құрастыруға арналған техникалық суреттер	60
2.1.1. Интерьер заттарының декоративтік шешімін бейнелеудің графикалық тәсілдері	60
2.1.2. Техникалық эскиздердің көркемдік-эстетикалық мәнерлілік қағидаттарын қолдану	66
2.2. Өнердің сәулет түрі ретінде интерьер заттарын жобалаудағы композициялық заңдылықтар жүйесі	71
2.2.1. Интерьер заттарын жобалаудағы негізгі композициялық және функционалдық шешімдер мен үйлесімдер	71
2.2.2. Композиция категориялары	82
2.3. Интерьер объектілерін көркем жобалау және құрастыру	88
2.3.1. Интерьер бөлшектерін құрастыруды орындау үшін материалды жобалау алдындағы талдау және жинау	88

2.3.2. Жаңа интерьер объектісін жасау талаптары мен кезеңдері	90
2.3.3. Интерьер заттарын құрастыру мен безендіруде материалдарды қолдану	92
3-БӨЛІМ. КӘСІБИ ҚЫЗМЕТТЕ СЫЗУ ЖӘНЕ ЖОБАЛЫҚ ГРАФИКА ДАҒДЫЛАРЫН ҚОЛДАНУ	103
3.1. Сызбаларды орындау үшін материалдарды, құралдар мен бағдарламаларды таңдау және дайындау	105
3.1.1. Қолмен сызуға арналған материалдар мен құралдарды дайындау	105
3.1.2. САД бағдарламасында сызуға дайындық	108
3.2. Техникалық суреттер мен өлшеу нобайларын орындау	110
3.2.1. Техникалық суреттерді орындау	110
3.2.2. Өлшеу нобайларын орындау	111
3.3. Сызбаларды орындау реттілігі	115
3.3.1. Қағаздағы ғимараттың өлшеу жоспарының сызбасын орындау реті	115
3.3.2. САД бағдарламасында ғимараттың өлшеу жоспарының сызбасын орындау реті	116
3.4. Интерьер дизайны жобасының сызбаларының құрамы	119
3.4.1. Дизайн-жобаның негізгі сызбалары мен тізімдемесі	119
3.4.2. Дизайн-жобаның қосымша сызбалары	122
3.5. Сызбаны ресімдеу	123
3.5.1. Сызбалардағы түр сызықтар	123
3.5.2. Өлшемді орнату	125
3.5.3. Сызба элементтерін таңбалау	125
3.5.4. Сызбалардағы шартты белгілер	126
3.5.5. Экспликациялар мен тізімдемелер	128
3.5.6. Сызбалардағы ескертпелер	129
4-БӨЛІМ. ТҰРҒЫН ҮЙДІҢ ИНТЕРЬЕРІН ЖОБАЛАУ	147
4.1. Тұрғын үй-жайларды жоспарлаудың және функционалдық байланыстың жалпы принциптері	148
4.2. Тұрғын үй интерьерін жобалау кезіндегі жұмыстың кезеңдері мен технологиялары	157
4.2.1. Тұрғын үй интерьерін жобалаудың негізгі принциптері	157
4.2.2. Қолданыстағы тұрғын үй кеңістігін жобалау алдындағы тексеру	164
4.3. Дизайн тұжырымдамасын жасау	167
4.3.1. Аналогтарды зерттеу және тұрғын үй дизайнының жалпы стилистикалық бағытын таңдау	167
4.3.2. Интерьер жобасының эскизін жасау	169
4.3.3. Құрылыс және әрлеу материалдарын таңдау	170
4.3.4. Тұрғын үй-жайдың интерьерін безендіру, жиһазды, жабдықтар мен аксессуарларды таңдау	171
4.3.5. Коллажды жинау	174
4.4. Тұрғын үй-жайлардың сызбаларын әзірлеу және дизайн-жобаларын 3D визуализациялау	178

4.4.1. Дизайн-жобаның жұмыс сызбалары	178
4.4.2. 3D-дизайн-жобаны визуализациялау	182
4.5. Құрылыс және әрлеу материалдарының көлемін есептеу	183
5-БӨЛІМ. ФИРМАЛЫҚ СТИЛЬ ӘЗІРЛЕУ МЕН ҚОҒАМДЫҚ	
КЕҢІСТІКТІҢ ИНТЕРЬЕРІН ЖОБАЛАУ	196
5.1. Дизайн-тұжырымдама және жобаны жоспарлау шешімі	197
5.1.1. Жобалау алдындағы талдау	197
5.1.2. Бөлменің өлшеу сызбасы	200
5.1.3. Бөлмені аймақтарға бөлу және жиһазды орналастыру	200
5.1.4. Жобаның түстік шешімі	210
5.1.5. Әрлеу материалдарын таңдау	212
5.1.6. Стильдік коллажды орындау	217
5.2. Интерьер дизайны жобасының жұмыс сызбалары	219
5.2.1. Шамдар мен төбелерді орналастыру жоспарлары	219
5.2.2. Розеткалар мен ажыратқыштарды орналастыру жоспарлары	223
5.2.3. Еден жоспары	224
5.2.4. Бөлменің қабырғаларын сканерлеу	226
5.3. Үй-жайдың перспективалық бейнелерін жобалау және модельдеу	227
5.4. Дизайн-жобадағы фирмалық стиль	229
5.5. Жобаның техникалық-экономикалық негіздемесі	230
6-БӨЛІМ. ЭКСПОЗИЦИЯ КЕҢІСТІГІНІҢ ИНТЕРЬЕРІН ЖОБАЛАУ	247
6.1. Экспозициялар мен көрмелердің дизайн-жобасы	248
6.1.1. Аналогтарды талдау	248
6.1.2. Өлшеу сызбасын орындау	250
6.1.3. Техникалық сипаттамалары және экспозицияны шешу схемасы	251
6.1.4. Жобаның түстік шешімі	254
6.1.5. Дизайн-жобаның әрлеу материалдарын іріктеу	256
6.1.6. Стильдік коллажды орындау	258
6.1.7. Фирмалық стиль мен брендбукты әзірлеу	259
6.2. Сөрелер мен инсталляциялардың дизайн-жобасы	263
6.2.1. Конструкция түрлері	263
6.2.2. Сөрелер мен инсталляциялардың жобалық түрлері	266
6.2.3. Витрина бөлшектерінің сызбаларын орындау	268
6.2.4. Витриналар мен инсталляциялар тораптарының сызбалары	271
6.2.5. Түстік-фактуралық шешімдер	274
6.2.6. Перспективалық бейнелерді жобалау және модельдеу	275
6.3. Мерчендайзинг және жарнамалық өнім	276
6.3.1. Мерчендайзинг ережелерін ескере отырып, экспозициялық кеңістікті жобалау	276
6.3.2. Витриналарды безендіру	281
6.4. Жобаның техникалық-экономикалық негіздемесі	282
7-БӨЛІМ. БІТІРУ БІЛІКТІЛІК ЖҰМЫСЫНА ЖОБАЛЫҚ	
ДАЙЫНДЫҚ	294
7.1. Дипломдық жобалаудың мақсаттары мен міндеттері	295

7.2. Дипломдық жобаның өзектілігі мен тәжірибелік маңыздылығы	296
7.3. Дипломдық жобалау тақырыбы	296
7.4. Дипломдық жобаның көлемі	297
7.5. Дипломдық жобаны орындау кезеңдері	297
7.5.1. Біліктілік жұмысын аяқтау үшін материал жинау	298
7.5.2. Біліктілік жұмысын аяқтау барысында тәжірибелікті орындау	298
7.5.3. Дипломдық жоба жетекшісінің жобаның аяқталғаны және қорғауға жіберілгені немесе жіберілмегені туралы пікірі	298
7.5.4. Рецензенттің пікірі	299
7.5.5. Дипломдық жобаны қорғауға дайындық	299
ҚОРЫТЫНДЫ	306
ГЛОССАРИЙ	307
ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ	310

ҚЫСҚАРТУЛАР МЕН ШАРТТЫ БЕЛГІЛЕРДІҢ ТІЗБЕСІ

АИ – архитектуралық интерьер

МЕМСТ – мемлекеттік стандарт

ЕСҚД – конструкторлық құжаттаманың бірыңғай жүйесі

ХНО – мемлекетаралық құрылыс нормалары

ҚР – Қазақстан Республикасы

СН – құрылыс нормалары

ҚНЖЕ – стандарттар, нормалар мен ережелер

ҚЕ – құрылыс ережелері

СПДС – құрылысқа арналған жобалық құжаттама жүйесі

Жұмыстарды орындау кезеңдері

Назар аударыңыз

Маңызды

АЛҒЫСӨЗ

Қазіргі заманғы интерьер дизайнері эстетика тұрғысынан да, дизайн шешімінің ыңғайлылығы мен сенімділігі тұрғысынан да тапсырыс берушінің қажеттіліктерін барынша қанағаттандыруға тырысады. Болашақ мамандардың барлық білімі, дағдылары мен біліктері, әрине, оқу кезеңінде қалыптасады.

Интерьер дизайнерлерін кәсіби даярлау кезінде қажетті құзыреттердің негізін қалау керек. Шығармашылық процестердің негізгі принциптерін зерттеу және тәжірибеде қолдану олардың кәсіби қызметінің тиімділігі мен жобалық шешімдердің сапасын құрайды. Еңбекқорлық пен табандылықсыз жоғары нәтижелер мен сұранысқа қол жеткізу мүмкін емес. Қажетті жұмыстардың реттілігін білу және түсіну және оны қатаң сақтау болашақ интерьер дизайнерлеріне өздеріне жүктелген міндеттерді сенімді орындауға мүмкіндік береді.

Дизайнер еңбекті оңтайландыру, келушілердің навигациясы, тапсырыс берушінің талаптарына сәйкес мамандандырылған үй-жайларды жобалау бойынша жұмыстарды орындайды. Бұл бөлмені өлшеуден, техникалық тапсырманы дайындаудан, жоспарлау шешімдерін әзірлеуден, жалпақ және көлемді интерьер эскиздерін жасаудан, басқа бөлімдермен өзара әрекеттесуден бастап, соңында жобаны мақұлдаумен және авторлық қадағалаумен аяқталатын интерьер дизайнының бүкіл процесін басқаратын – дизайнер.

Оқу құралының мақсаты – интерьер дизайнерлерінің алдына қойылған негізгі жобалық міндеттерді зерттеуге көмектесу. Бұл бөлімдерде жоба алдындағы әзірлемелердің, әр түрлі мақсаттағы интерьерлерді жобалаудың, фирмалық стиль мен брендбук жасау бойынша практикалық дағдылар алудың барлық кезеңдері, сондай-ақ бағыт бойынша қорытынды біліктілік жұмысы қамтылады.

Зерттеу барысында бастапқы ақпаратты іздеу және зерттеу, эскиздік жұмыстарды жасау, сызбаларды жобалау және әзірлеу, интерьер заттарын жобалау және безендіру техникаларын игеру, интерьерде стильдерді қолдану, экономикалық есептеу әдістері, опция шешімдерін модельдеу, идеяларды графикалық бейнелерге айналдыру мәселелері қарастырылады.

Оқу құралының негізгі мазмұны мамандықтың үлгілік оқу жоспарының кәсіби модульдерінің санына сәйкес 7 бөлімнен тұрады. Оған теориялық материалдардан басқа, практикалық жұмыстар, өзін-өзі бақылауға арналған сұрақтар, тест тапсырмалары, ұсынылған әдебиеттер тізімі және әр бөлімге қосымша көздер, курстық және дипломдық жобалардың ұсынылған тақырыптары, глоссарий және қосымшалар кіреді.

1-БӨЛІМ. ИНТЕРЬЕР КЕҢІСТІГІНІҢ ЭСКИЗДЕРІН ОРЫНДАУ

Оқу мақсаттары

Осы бөлімді зерттеу нәтижелері бойынша сіз мынаны меңгересіз:

- Сурет салудың негізгі қағидаларын сақтау.
- Интерьер эскиздерін орындауда кезеңділікті сақтау.
- Кескіндеме және колористика негіздерін меңгеру.
- Интерьер суретінде композициялық әдістерді қолдану.
- Интерьер дизайнерінің рөлі мен функцияларын түсіну.

Қажетті оқу материалдары

Негізгі графикалық материалдар: әр түрлі қаттылықтағы қарапайым қарындаштар, түрлі түсті қарындаштар, линер немесе қара тұрақты қалам, акварельге арналған қағаз және А4 және А3 форматындағы ватман, принтерге арналған қағаз, сызғыш (ұзындығы кемінде 30 сантиметр), макеттік пышақ, қарындаштарға арналған ұштағыш, акварель бояулары, суреттің үлкен аудандары мен ұсақ бөлшектерді өңдеу үшін әр түрлі қалыңдықтағы акварельге арналған щеткалар.

Қосымша графикалық материалдар (міндетті емес): ақ қарындаш немесе ақ гелді қалам, эскизге арналған маркерлер (ашық, орташа және қою сұр, түрлі түсті), А4 және А3 форматындағы маркерлерге арналған қағаз, миллиметрлік қағаз, калька.

Техникалық жабдықталуы: компьютер, сканер, принтер.

Бағдарламалық жасақтама: сканерленген эскиздерді өңдеуге арналған растрлық графикалық редактор (Adobe Photoshop және т.б.), түс үйлесімін таңдауға арналған қосымшалар.

Алдын ала қойылатын талаптар

Осы бөліммен жұмыс істеу үшін сізге тиісті тақырыптағы пәндер бойынша игерілген мектеп бағдарламасы деңгейінде графикалық дағдылар мен білім, сондай-ақ Интернетте іздеу және сканердің көмегімен суреттерді сканерлеу сияқты жеке компьютермен жұмыс жасау дағдылары қажет. Бөлімде ұсынылған материалды игерудегі қиындықтар түс пен пішінді қабылдауға байланысты қиындықтар тудыруы мүмкін.

Кіріспе

Бұл бөлім КМ 01 «Интерьер кеңістігінің эскиздерін орындау» кәсіби модулінің мазмұнын ашуға арналған: эскиздің мақсатына және эскизді орындау техникасын таңдауға байланысты эскизге қажетті материалдарды дайындау мәселесі талданады, тегіс және перспективалы кескіндерді салу дәйектілігі, интерьердің түс схемасын таңдауға әсер ететін факторлар сипатталады. Қарапайым қарындашпен және түспен жасалған эскиздерді сканерлеу және компьютерлік өңдеу бойынша ұсыныстар беріледі.

Қазіргі заманғы интерьер дизайнері, әрине, компьютерде жиі жұмыс істейді. Кәсіби бағдарламаларда сызбалар мен фотореалистік визуализация жасайды, сол жерде альбомдар жасайды, содан кейін дайын жұмысты принтерге басып шығарады. Бірақ қолмен эскиз жасау қабілеті дизайнер үшін маңызды емес деп санау үлкен қателік болар еді.

Міне, олай болмаудың бес себебі.

1. Жылдамдық: компьютерде толық сызбаны немесе фотореалистік кескінді дайындауға көп уақыт кетеді, ал қолмен графика кез-келген бағдарламаға қарағанда идеяны тезірек елестетуге мүмкіндік береді.

2. Тәуелсіздік: көптеген идеялар кеңсе үстелінен алыс жерде тапсырыс берушімен және құрылысшылармен талқыланады, ал қолмен жасалған эскиздер бұл талқылауды көрнекі және нәтижелі етеді. Қолмен графика дизайнердің қажетті жабдықтары немесе бағдарламалары бар-жоғына байланысты емес.

3. Даму: қарындашпен қолды жалпақ парақтағы көлемді кеңістікті бейнелеуге мәжбүр ете отырып, мидың өзі бұл кеңістікті жақсы және одан да жақсы түсінуге және сезінуге үйренеді.

4. Кәсібилік: эскиз жасау, немесе қазір оны жиі скетчинг деп атайды. Әдемі эскиз тапсырыс берушілер мен әріптестерді таңғалдырады және дизайнердің кәсіби мәртебесін арттырады.

5. Танымалдық: эскизді өнердегі тәуелсіз бағыт деп санауға болады. Көбінесе рамка мен паспартаға салынған эскиздерді интерьер дизайнында көруге болады.

Дизайнерге арналған қол графикасы оның жұмысының маңызды құрамдас бөлігі болды және болып қала береді. Осы бөлімді игеру барысында сіз өзіңіздің дизайн жобаларыңызда жұмысты тиімді ететін, жобалардың өзі көрнекі және жарқын, сонымен қатар жобалау кезінде қолданылатын түстер мен композициялық шешімдерді үйлесімді және сәйкес келетін тегіс және көлемді интерьер эскиздерін жасауды үйренесіз.

1.1. Интерьер эскизін орындау материалдарын, техникасы мен тәсілдерін таңдау

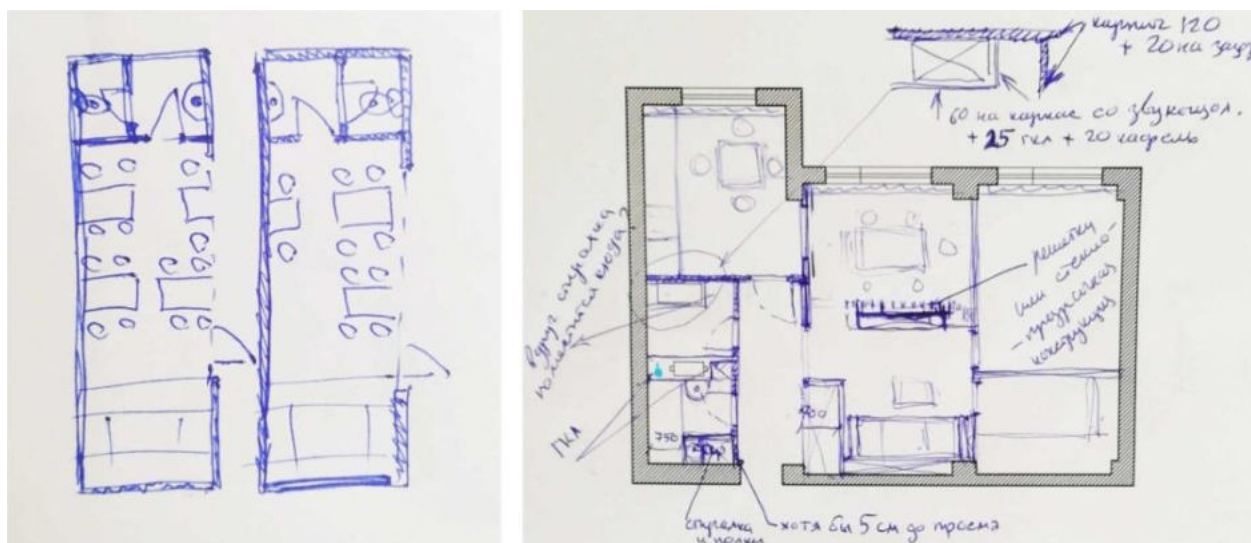
1.1.1. Эскиздеу мақсаты және эскизді орындау техникасы

Интерьер дизайнымен жұмыс жасау кезінде эскиздер бірнеше мақсатқа қызмет етуі мүмкін.

1. Дизайнерге өзінің шығармашылық процесінде көмектесу.
2. Егер дизайнердің өзі компьютерлік бағдарламаларда жұмыс істемесе, сызбашылар мен визуализаторлар үшін техникалық тапсырма құрастыру, бірақ ол негізгі шешімдерді өзі ойлап тапқаннан кейін бұл жұмысты басқа мамандарға береді.
3. Тапсырыс берушімен және құрылысшылармен келісу үшін дизайнердің ұсыныстарын көрнекі ұсыну.
4. Тапсырыс берушіге дайын шешімдердің соңғы тұсаукесері және оларды дизайн-жобаның альбомына қосу (компьютерлік визуализацияны қолданудың орнына).
5. Скетчтер шығармашылықтың тәуелсіз түрі.

Дизайнер өзі үшін жасаған эскиздер бөлменің орналасу нұсқаларын тез суреттеуге, композициялық шешімдерді тексеруге немесе таңдауға, интерьер элементтерінің масштабты қатынастарына және т.б. қызмет етеді (1.1-сурет). Олар жақсы қағазды немесе мұқият зерттеуді қажет етпейді.

Эскиздер визуализаторға немесе суретшіге арналған техникалық тапсырманың бөлігі ретінде, сондай-ақ тапсырыс берушімен және құрылысшылармен талқылауға ұсынылатын шешімдерді суреттеу түсінікті болуы және олар түсіндіретін идеяның мәнін көрсетуі керек. Оларды орындау кезінде өзіңізді эскиз кімге арналған жерде елестету пайдалы – сұхбаттасушыңыз суреттен қандай ақпарат алуы керек, оған ерекше назар аудару керек (1.2-сурет).

1.1-сурет. Дизайнердің жұмыс эскиздерінің мысалдары: жоспарлау шешімінің ең жақсы нұсқасын іздеу

1.2-сурет. Жобалық шешімдерді талқылау үшін дизайнердің эскиздерінің мысалдары

Тапсырыс беруші үшін шешімдердің соңғы тұсаукесері әртүрлі техникада орындалуы мүмкін. Негізгі мақсат – бөлменің ұсынылған дизайнының, кеңістікті ұйымдастырудың барлық артықшылықтарын мүмкіндігінше нақты көрсету және тіпті әсер деңгейінде жеткізу (1.3-сурет).

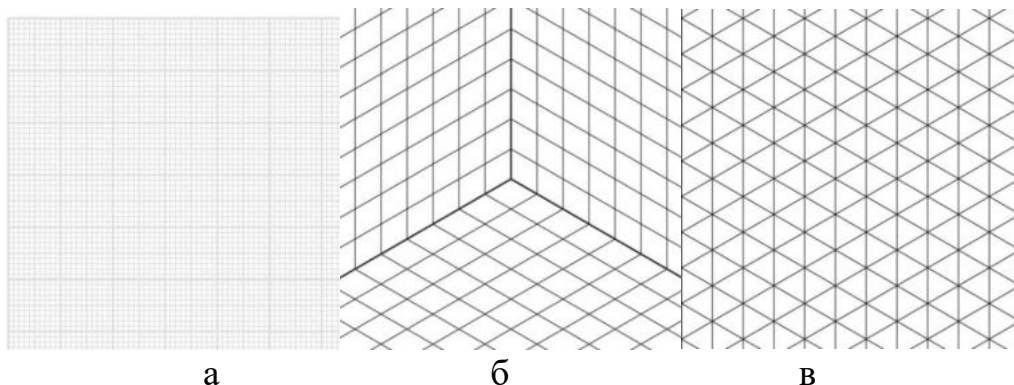

1.3-сурет. Егжей-тегжейлі интерьер эскизінің мысалы

Эскиздің жеке өнер нысаны ретіндегі мақсаты – сезімді, ойды немесе идеяны жеткізу. Сондықтан мұндай эскиз жарқын және мүмкіндігінше дамыған болуы керек. Әрине, дәстүрлі мағынада эскиз – бұл тез эскиз, бірақ интерьер дизайнның жобасының осындай суреттерімен аяқталған жағдайда, олар өте нақты және түсінікті болуы керек. Оларды тіпті кара-ақ графикада да жасауға болады, бірақ суретке түс енгізу қажетті экспрессивтілікке қол жеткізуге мүмкіндік береді.

1.1.2. Эскиздеуге арналған материалдар

Дизайнер өзі үшін жасаған эскиздер үшін графикалық қағазды, 5x5 мм ұяшық түрінде парақтары бар парақтарды пайдалану ыңғайлы. Ортогональды проекциялардың жылдам эскиздері үшін графикалық редакторда дайындалып, принтерде 120° бұрышпен сызықтары бар арнайы торды басып шығаруға болады (1.4 -сурет, в). Сондай-ақ, төгілудің көптеген түрлерін, тіпті перспективалы суреттер үшін де сайттан көптеген түрлерін табуға болады <https://razlinovka.ru>. Сайттың бетіне өту үшін QR коды оң жақта көрінеді. Мұнда сіз түстерді, қалыңдығын және сызықтар арасындағы қашықтықты реттей аласыз, содан кейін торды параққа басып шығара аласыз. Қағазды принтерде басып шығару үшін де, сызу үшін де қолдануға болады. Бұл жағдайда акварель қағазын немесе маркерлер үшін арнайы қағазды пайдалану ұтымды емес – олар қымбат, ал акварель қағазының беті қарындашты өшіргішпен жуғанда жиі нашарлайды.

1.4-сурет. Масштабты ескере отырып, эскиздерді орындау үшін қағазды бөліп шығару мысалдары: а-миллиметрлік, б-координаталары бар изометрия, в – изометриялық тор

Эскиздерді визуализаторға немесе суретшіге арналған техникалық тапсырманың бөлігі ретінде орындау үшін, кескін жағылып, бұлыңғыр болмас үшін жеткілікті сапалы қағаз таңдалады. Сызуға арналған қағазды қолдансаңыз, тіпті жақсы. Принтер қағазы өшіргішпен өшірілгенде оңай

мыжылады, бірақ егер сіз өзіңіздің қабілеттеріңізге сенімді болсаңыз, оны пайдалануға болады.

Шешімдердің соңғы тұсаукесеріне немесе тәуелсіз эскиздерге арналған қағаз кескін орындалатын материалдар мен техникаларға сәйкес келетін жоғары сапалысы таңдалады.

Сурет салу үшін ТМ (НВ) орташа қаттылығының қарапайым қарындаштары жиі таңдалады, өйткені олар жарқын із қалдырады және сонымен бірге оңай жойылады. Құрылымдық негізді салғаннан кейін, эскизді одан әрі зерттеу үшін сызғыштар, түрлі түсті қаламдар, қарындаштар мен маркерлер кескіннің жеке элементтерін нақтылау және бөлектеу үшін қолданылады. Түсіндірме жазулар, өлшемдердің белгіленуі линерлермен және тұтқалармен де орындалады.

Жылдам схемалық эскиздерді безендіруге арналған маркерлер мәтінді бөлектеу үшін қарапайым болуы мүмкін. Олардың ашық түстері суреттің бөлектеуді қажет ететін элементтеріне тиімді назар аударады, ал пигмент қабатының мөлдірлігі кескіннің контурларын жасырмайды.

Көлемді дамыған интерьер эскиздерін жасауға арналған маркерлер басқа қасиеттерге ие. Олардың түстер палитрасы әлдеқайда кең және әдетте флуоресцентті түстерді жояды. Сонымен қатар, сияның қасиеттері мен жазу ұшының формалары әртүрлі. Мұндай маркерлер бір түсті сияның қосымша қабаттарын бір-біріне жағу арқылы боялған аймақтың тонусын бірнеше есе арттыруға, сондай-ақ түрлі түсті сияларды бір-біріне жағу арқылы түстерді араластыруға мүмкіндік береді. Қажетті бояғышты таңдағанда, оған түрлі түсті маркерлерден басқа, эскизде көлеңкелерді зерттеу үшін бірнеше сұр реңктерді қосу керек.

Эскиздер үшін түрлі түсті қарындаштар, акварельдер мен гуаштар да қолданылады. Бұл материалдарды бір жұмыста араластыру оның көркемдік экспрессивтілігін арттыруға мүмкіндік береді. Әлбетте, түстер жиынтығы неғұрлым көп болса, суретшінің мүмкіндіктері соғұрлым көп болады, бірақ жұмысты ең толық жиынтықпен бірден бастауға тырыспаңыз. Жақсы нәтижелерге 12 түсті бояғышпен қол жеткізуге болады. Кәсіби пайдалануға арналған жиынтықтарды таңдау керек.

1.1.3. Эскизді орындауға дайындық

1-қадам: эскиздің мақсатын анықтаңыз.

2-қадам: орындау техникасын таңдаңыз.

Сізге қандай материалдар қажет екендігі техникаға байланысты болады. Қарындаштар, линерлер және маркерлер жылдам эскиздер үшін жарамды. Пысықталған эскиз үшін тізімге акварель, пастель қосуға болады.

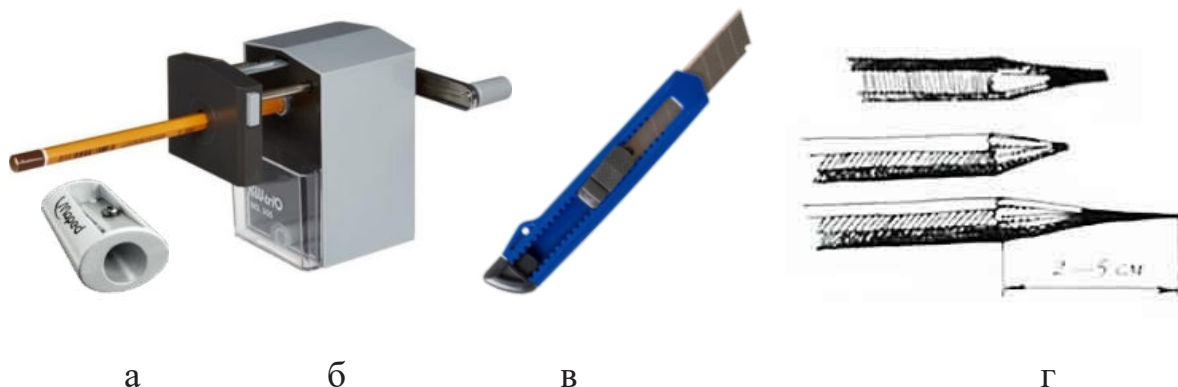
3-қадам: қолайлы қағазды, қарындаштарды және басқа материалдарды таңдап, дайындаңыз.

Қарапайым және түрлі түсті қарындаштар әдетте әр түрлі болады: қарапайым қарындаш түске қарағанда өткір бұрышта (1.5-сурет). Түрлі түсті қарындаштарды қайрау үшін сіз бұл үшін арнайы жасалған өткірлендіргіштерді қолдана аласыз немесе оларды пышақ көмегімен қолмен қайрай аласыз. Аз өткір қайрау түрлі түсті қарындаш қорғасынның шығынын азайтады және суреттің үлкен аудандарын шифердің қалың ізімен біркелкі толтыруға мүмкіндік береді. Қарындаш қорғасынды жұқа қайрау үшін сіріңке қорабының сыртқы немесе ішкі жағына желімделген зығыр қағазды қолдануға болады. Мұндай қорапта, егер жақын жерде қоқыс болмаса, қайрау кезінде пайда болған қырынуды алып тастау, сондай-ақ ондағы өткір затты сақтау ыңғайлы. Қарындаш шиферінен алынған жұқа шаңды қағазға шашыратуға болады, ал басқа қағаз немесе майлықпен сүртіп, мөлдір біркелкі түсті фон немесе көлеңке алуға болады.

Өткірлендіргіштер сапалы, жақсырақ металл болуы керек. Айналымалы тұтқасы бар автоматты үстел түріндегі ұштағышты пайдалану ыңғайлы, дегенмен оның қайрау бұрышы қарапайым қарындаштарға көбірек сәйкес келеді және түс шығынын арттырады.

Сызғышты перспектива сызықтарын кұру үшін пайдалануға болады. Сурет салу үшін, сондай-ақ сурет салу үшін ағаш сызғышты қолданған дұрыс. Ағаш электрлендірілмейді, сондықтан ағаш сызғыш өзіне аз тартады және қарындаш қорғасынды суретке түсіреді. Оның ұзындығы кем дегенде 30 сантиметрлігін таңдау керек.

Өшіргішті кескіннің кішкене бөліктерін өшіру үшін тегіс жақтары да, өткір бұрыштары да бар жұмсақ етіп таңдау керек. Бірнеше өшіргішті пайдаланып, өзіңізге ыңғайлысын таңдау керек.

1.5-сурет. Қарындаштарды қайрауға арналған құралдар және қайраудың мүмкін түрлері: а-құйылған металл ұштағыш, б-механикалық фрезерлік ұштағыш, в-кеңсе пышағы, г - қарындашты (жоғарыдан төменге) шпательмен қайрау тәсілдері, түрлі түсті қарындаштарға арналған азырақ өткір конус, қарапайым қарындаштармен сурет салуға арналған ұзартылған ұшы бар өткір конус

Қозғалыс кезінде суретті қолмен жағудан қорғау үшін, сурет салу кезінде оның астына қарапайым ксерокс қағазының бос парағын қоюға

болады. Сондай-ақ, сіз қағазды түр сызық немесе көлеңке аймағын шектеу үшін қолдана аласыз, мысалы, ол нысанға түспейді, бірақ оның жанында көлеңке жасайды. Қағаз алынып тасталғаннан кейін, оның шегарасындағы түр сызықтың тегіс, айқын шеті бар екенін көресіз.

Қарындаштар немесе пастельдер сияқты материалдармен жасалған сурет аяқталғаннан кейін суретті бекіту үшін қарапайым шаш спрейн қолдануға болады. Оны 15-20 сантиметр қашықтықтан шашырату керек. Аяқтау жұмыстарын бекітпес бұрын, лактың қалай әрекет ететінін тексеріңіз, оны өрескел сызбаға шашыратыңыз, сапасы жақсырақ сол қағазда және ұқсас материалдарда жасаңыз.

1.2. Композиция және перспектива заңдарына сәйкес суреттің конструктивті негізін құру

1.2.1. Визалау әдісі

Табиғаттан жұмыс жасау кезінде объектінің нақты пропорцияларын анықтау және суретке түсіру үшін көру әдісі қолданылады [1] (1.6-сурет).

Дәйектілігі құрастыру сурет объектінің бетіне әдісі көмегімен бұрыштама қою:

1-қадам: заттың ең үлкен өлшемін анықтаңыз.

Мұны істеу үшін қолыңызға қарындаш алыңыз, біркелкі отырыңыз, қолыңызды қарындашпен созыңыз және қарындашты көз бен заттың арасында ұстап тұрған затқа қараңыз. Тігінен немесе көлденең орналасқан қарындашты объектімен туралаңыз және саусақтың позициясымен қарындаштың шегарасын белгілеңіз. Содан кейін, қарындашты 90° бұрап, белгіленген қашықтықты басқа, перпендикуляр бағытта заттың жалпы өлшемімен салыстырыңыз. Осылайша сіз ең үлкен мөлшерді анықтай аласыз, тіпті егер ол көзге көрінбесе де. Заттың шегараларын парақтағы ең үлкен өлшем бойынша белгілеңіз. Бұл жағдайда 1.2.2-тармақта сипатталған композицияның негізгі принциптерін ескеріңіз.

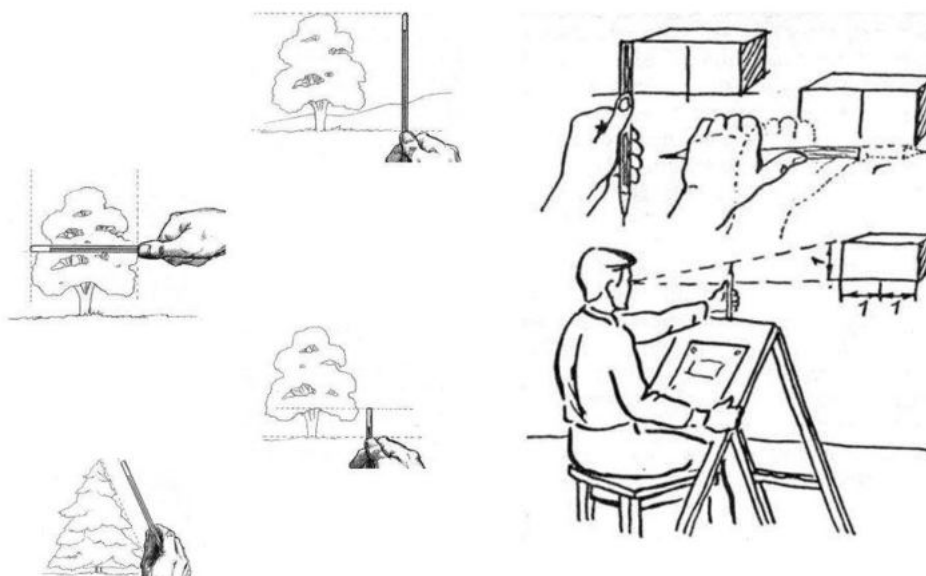
2-қадам: қарындаштың көмегімен объектінің кішірек және үлкен өлшемдерін салыстырыңыз.

Сол позицияда қарындаштың кішірек өлшемін белгілеңіз және дененің немесе қолдың орнын өзгертпестен, оның үлкеніне қанша рет кіретінін тексеріңіз. Салыстыру нәтижесін параққа белгілеңіз. Осылайша сіз бейнеленген объектінің биіктігі мен енінің пропорцияларына сәйкес келетін шартты тіктөртбұрыш аласыз.

3-қадам: объект элементтерінің пропорцияларын анықтаңыз және сызыңыз.

Нысанның кез-келген элементінің мөлшерін қарындашпен өлшеңіз. Бұл өлшем объектінің биіктігіне немесе еніне қанша рет кіретінін, объектінің

шетінен сол элементке дейінгі қашықтыққа қалай сәйкес келетінін және т.б. тексеріңіз.

1.6-сурет. Көру әдісінің принципі

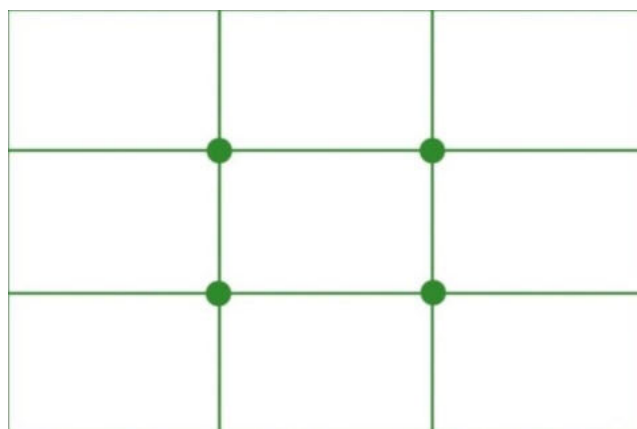
1.2.2. Композициялық орталықты анықтау және парақтағы заттардың орналасуы

Композициялық орталық – бұл суреттің ең көрнекті орны. Бұл кескіннің негізгі идеясын қамтитын объект немесе объектілер тобы. Интерьер эскизінде композицияның орталығы жиі жабдық бөліктерінің тобы, сәулет элементі (баспалдақ, камин, сәндік панель) және т.б. суретте бірнеше композициялық орталықтар болуы мүмкін, бірақ үштен аспайды, олардың біреуі әлі де негізгі, ал қалғандары екінші реттік болады.

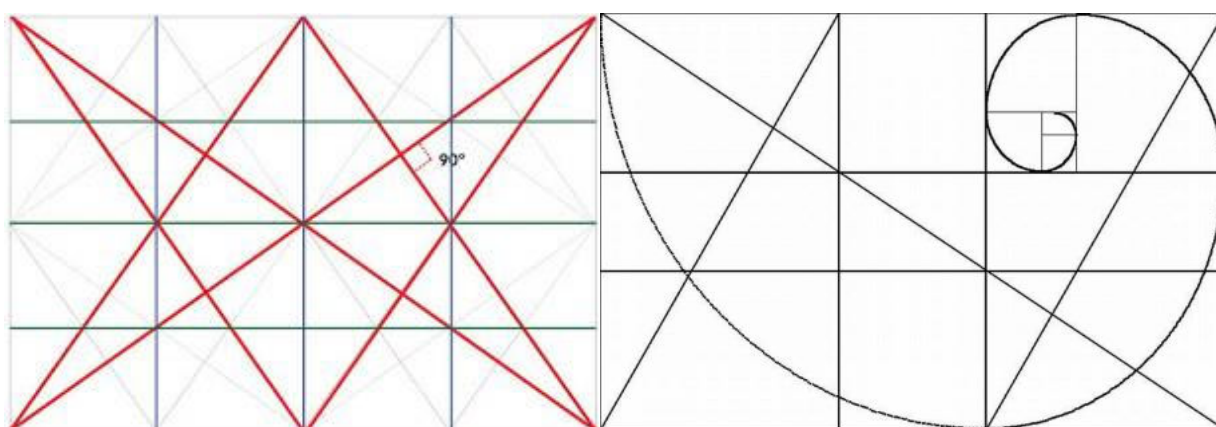
Фотосуретте композициялық орталықтарды үштен бір ереже бойынша анықтау танымал (1.7-сурет): ең маңызды нысандар парақты тігінен және көлденеңінен үш бөлікке бөлетін сызықтарда және олардың қиылысу нүктелерінде орналасқан. Бұл ереже композициялық техниканың барлық байлығын сарқылтпайды, бірақ оны парақтағы интерьер нысандарын орналастыру кезінде де қолдануға болады.

Сондай-ақ, динамикалық симметрия және алтын секция принципі бойынша композиция нұсқалары бар [2] (1.8-сурет). Мұндай торлар үшінші ережелерден гөрі күрделі, бірақ бірқатар суретшілердің пікірінше, керемет композицияға көбірек мүмкіндік береді. Бұл адам мінсіз композицияны іздеуге тырысқан барлық ережелерден алыс.

Іс жүзінде эскизде сіз қандай да бір идеяны жеткізетіндігіңізді есте ұстаған жөн. Егер бұл жайлылық пен тыныштық идеясы болса, онда жастықтары мен төселген төсеніштері бар диван тобын композицияның ортасына айналдырып, айналасында композиция құрыңыз, егер жарық және ауаға толы кеңістік идеясы болса, онда парақтың ортасынан төмен көкжиек сызығын анықтаңыз, дәл осы кеңістікті көрсету үшін заттар және т. б.

1.7-сурет. Үшінші тор ережелері

1.8-сурет. Тор динамикалық симметрия ережелері мен алтын бөлімі

Композициялық орталықты және суреттегі заттардың орналасуын анықтау кезінде келесі ұсыныстарды орындаңыз:

1. Композициялық орталықты құрайтын объектілер бүкіл суретке сәйкес келуі керек және айналасында біраз орын болуы қажет. Басқаша айтқанда, олар парақтың шетіне жақын орналаспауы керек, тіпті одан да көп кесілуі керек.

2. Мүмкіндігінше перспективалық құрылымдардың сызықтары композициялық орталыққа апаратын етіп бұрышты таңдаңыз. Бұл оған назар аударуға көмектеседі.

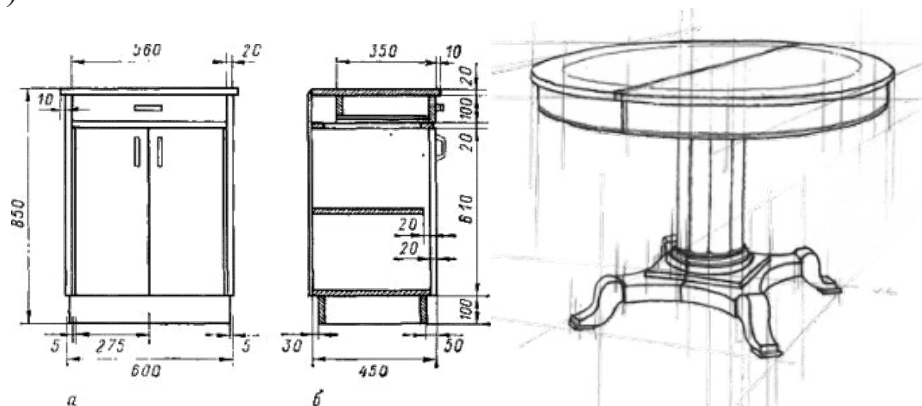
3. Композицияда тепе-теңдікті сақтаңыз. Мысалы, егер суреттің бір жағында көптеген заттар болса, ашық түсті дақтар болса, ал екінші жағында мұндай ерекше элементтер болмаса, оларды қосыңыз, бірақ аз мөлшерде.

4. Негізгі элементтерді түс пен тонмен бөлектеңіз. Композицияның ортасын егжей-тегжейлі пысықтаңыз, одан алыстаған сайын зерттеуді әлсіретіңіз.

5. Көбінесе композицияның орталығы ортаңғы жоспарда орналасады, бірінші емес және, әрине, артқы жағында емес.

1.2.3. Жазық эскизді орындау

Интерьердегі эскиздер жалпақ проекцияда объектіні бір жағынан көрсеткен кезде де, перспективалық кескіндер түрінде де болуы мүмкін (1.9-сурет).

1.9-сурет. Жазық және көлемді эскиздердің мысалдары

Интерьер элементтерінің пішінін немесе техникалық шешімдерін түсіндіру үшін жиі орындалатын жалпақ эскиздер үшін сызықтардың анықтығы мен дәлдігі, сондай-ақ нақты объект пен оның кескінінің өлшемдерінің арақатынасы маңызды. Мұндай эскиздегі жұмыстың реттілігі төменде сипатталған.

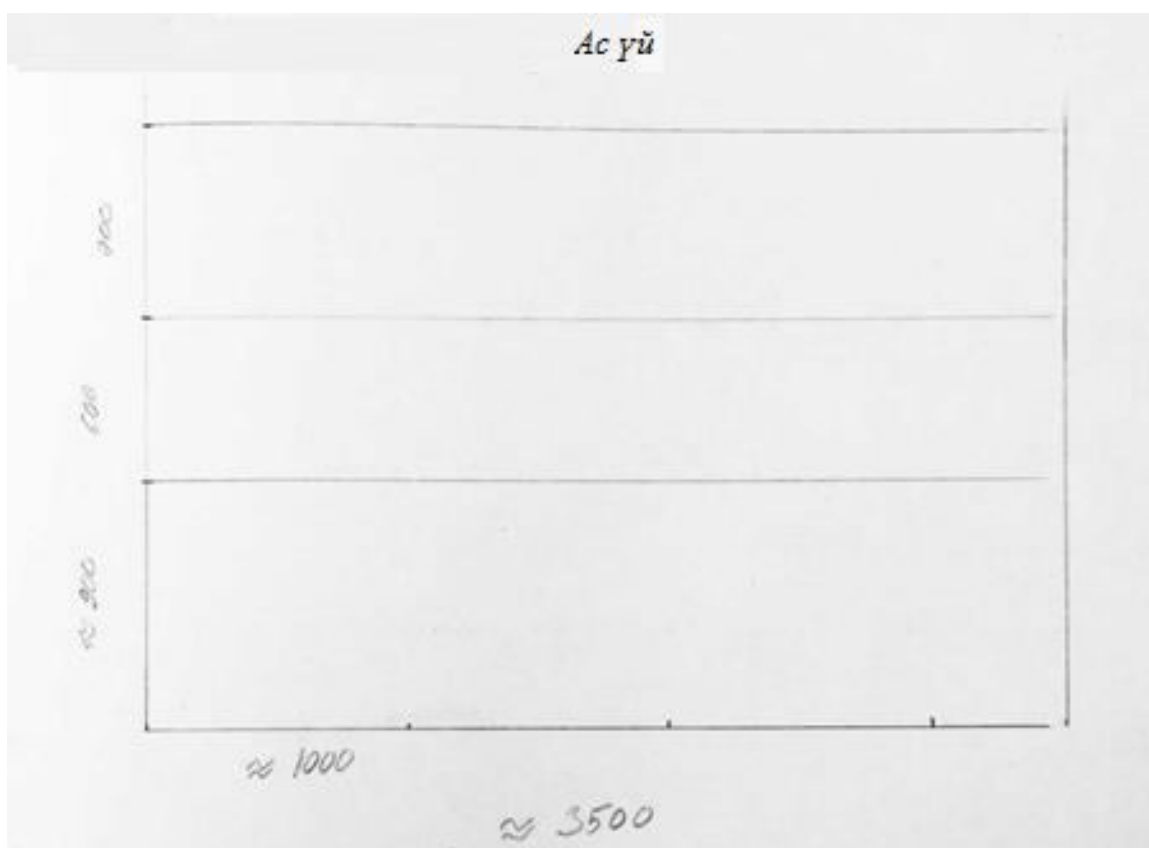

1-қадам: қағазға жалпы өлшемдерді, яғни бейнеленген объектінің жалпы биіктігі мен енін белгілеңіз (1.10-сурет).

Алдымен парақта объектінің үлкен өлшемін белгілеңіз. Содан кейін визаны қолдана отырып (егер сіз табиғаттан жұмыс жасасаңыз) немесе ұсыну бойынша үлкенірек және кішірек өлшемнің арақатынасын анықтаңыз және парақта кішірек өлшемді белгілеңіз.

Композиция тұрғысынан суреттің төменгі жағында жоғарыдан гөрі көбірек орын қалдыру керек. Кескіннің оң және сол жағында бос орын қалдыру керек – бұл көрерменнің назарын кескінге шоғырландырады. Егер кішірек өлшемді анықтаған кезде мұндай шегіністер пайда болмаса, үлкенірек өлшемді азайтып, кішісін қайта белгілеу керек.

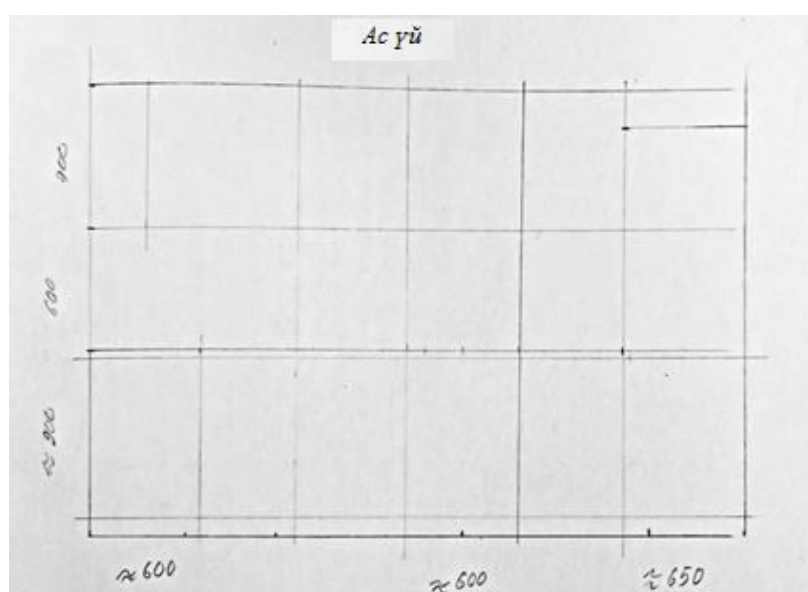
Егер сурет салу нысаны симметриялы болса, симметрия осьтерін белгілеуден бастаңыз – объектінің дәл ортасында өтетін қиял сызықтары, сондықтан оның екі жағында да бірдей пішіндер болады, тек айна түрінде көрінеді. Содан кейін, қарындашпен өлшеу арқылы әрі қарай салу кезінде, көру кезінде, симметрия осінен объектінің шекаралары мен элементтеріне дейінгі қашықтықтардың бір жағынан және екінші жағынан тең екенін тексеріңіз.

1.10-сурет. Парақтағы кескіннің жалпы өлшемдерін орнату

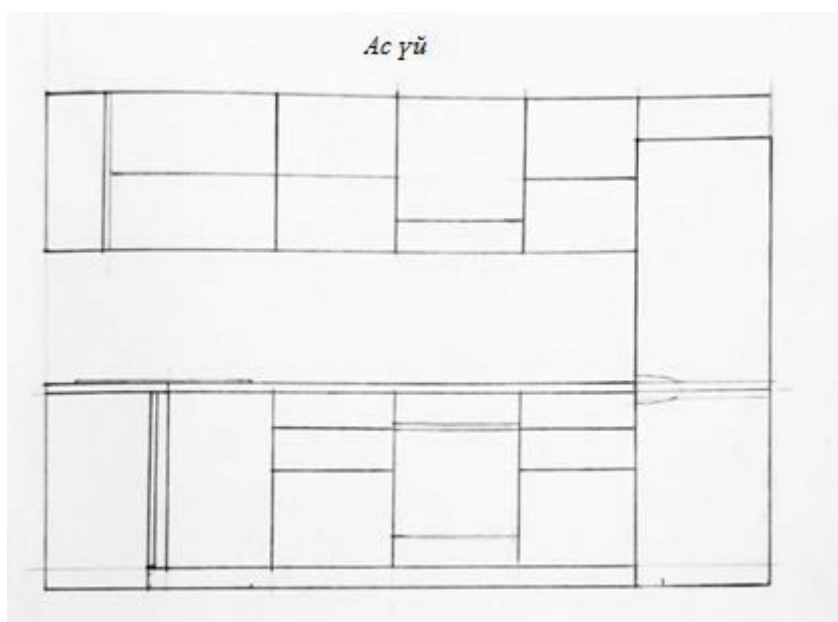
2-қадам: суреттелген нысан элементтерінің негізгі қатынасын белгілеңіз (1.11-сурет).

Көру арқылы (егер сіз табиғаттан сурет салсаңыз) немесе бейнелеу арқылы параққа кескін элементтерінің негізгі пропорцияларын көрсететін көмекші сызықтардың жұқа торын салыңыз.

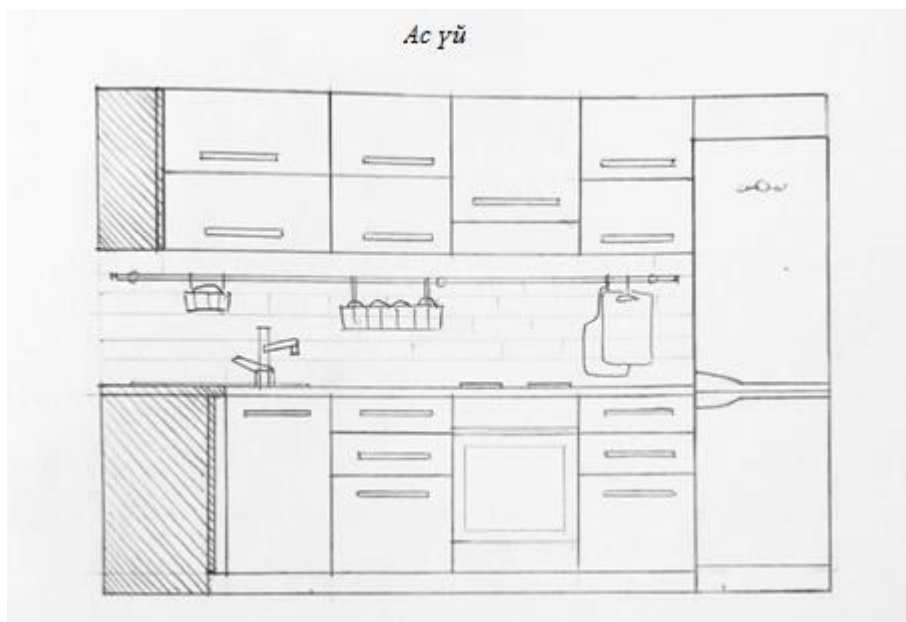
1.11-сурет. Негізгі пропорцияларды анықтау және көмекші торды құру

3-қадам: нысанның негізгі контурларын сызыңыз (1.12-сурет).
Қарындашты қатты баспаңыз, оны кейінірек өшіру оңай болады.

1.12-сурет. Объектінің негізгі контурларының бейнесі

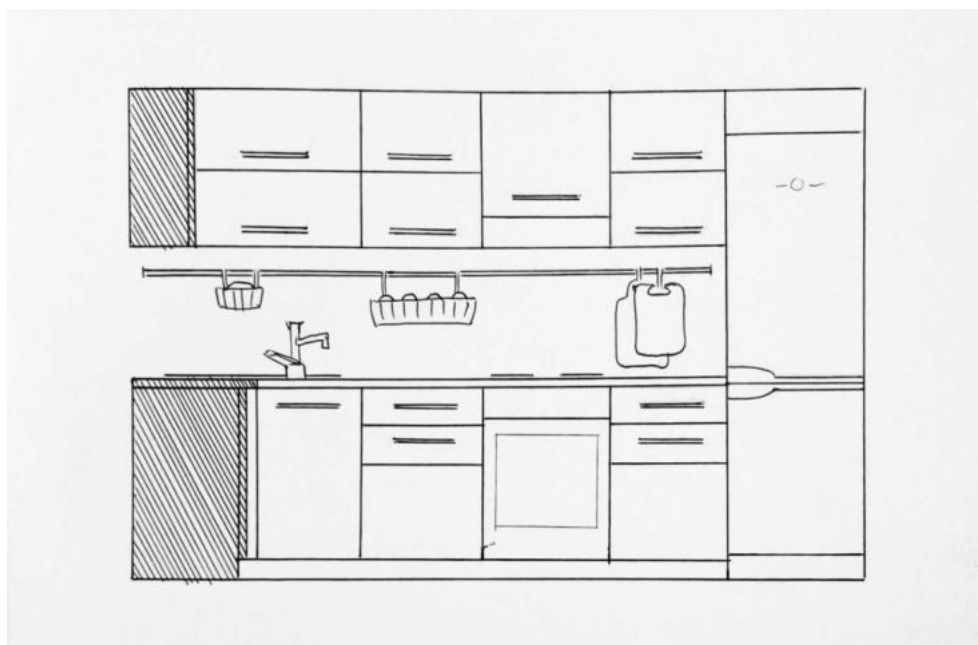
4-қадам: контурларды егжей-тегжейлі көрсетіңіз және жұмыс жасаңыз. Ұсақ бөлшектерді белгілеңіз (1.13-сурет).

1.13-сурет. Эскизді егжей-тегжейлі көрсету

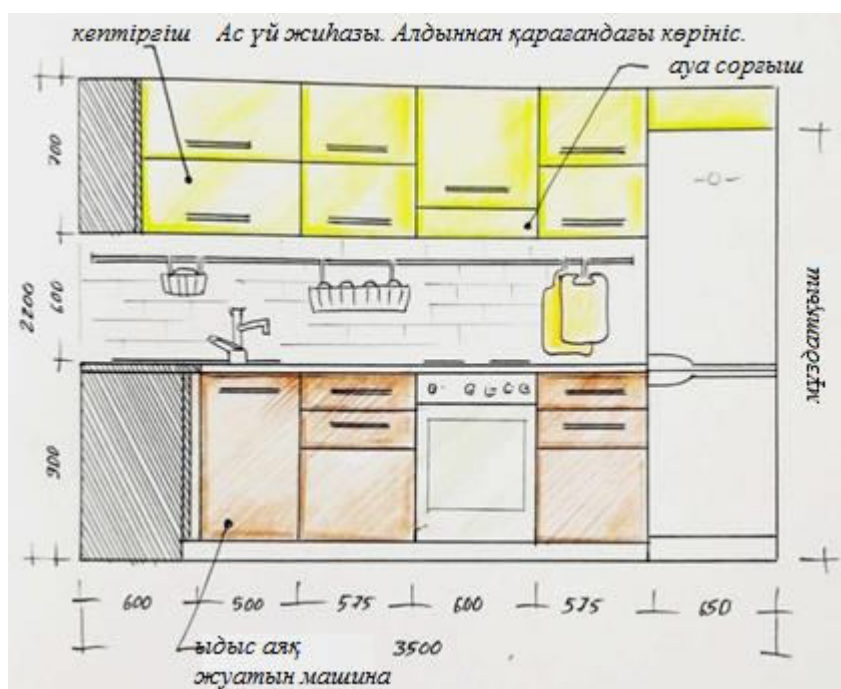
5-қадам: қосымша құрылыс сызықтарын өшіріңіз және сызбаға түс қосу керек болса, олар көзге түспеуі үшін негізгі қарындаш контурларын босатыңыз. Қажет болса, контурларды сызғышпен немесе қаламмен

дөңгелектеніз (1.14-сурет). Көбінесе контурлар түс схемасын қосқаннан кейін дөңгелектенеді.

1.14-сурет. Түсті жұмысқа дайындалған эскиздің құрылысы

6-қадам: егер эскиз түске немесе тонға сәйкес келсе, онда осы кезеңге өтіңіз. Егер жоқ болса, қажет болса, өлшемдер мен қол қойыңыз (1.15-сурет).

1.15-сурет. Ас үй жиынтығының аяқталған эскизі

Жазбаларды анық орындаңыз. Осы бөлімнің 1.1, 1.2 және 1.3-қосымшаларында сәйкес сәулеттік қаріптердің мысалдары келтірілген. Оларды жазуға үйрету сіздің эскиздеріңізді әдемі және түсінікті етеді.

1.2.4. Перспективалық эскизді орындау

Перспективалы сурет – бұл кеңістікті нақты қабылдауға мүмкіндігінше жақын нәрсе. Перспективалық кескіндер үшін перспективаның заңдылықтарын білу және түсіну маңызды. Бөлменің перспективалық бейнесін құру кезектілігі келесідей:

1-қадам: бөлмені, композициялық орталықты және оның пішініне байланысты қағаз парағының орналасуын бейнелейтін бұрышты таңдаңыз.

Осы тұрғыдан алғанда, бөлменің ақпараттық және эмоционалды көрінісі ашылуы керек. Жиһаздың маңызды бөлігін, жиһаз тобын, әдемі көрінетін дәлізді немесе қабырғадағы қызықты сәндік панельді таңдап, оны суреттегі басты нысанға айналдырыңыз. Бұл нысан сіздің эскизіңіздің композициялық орталығы болады.

Егер композициялық орталықта, мысалы, асхана тобы және оның үстіне ілулі шам болса және барлық осы элементтер енінен гөрі биіктікте болса, онда парақты тігінен таңдауға болады. Бірақ егер сіз осы асхананың қаншалықты үлкен және кең екенін көрсеткіңіз келсе, онда парақты көлденең қойып, қоршаған кеңістікті көбірек қамту керек. Міндетті түрде асхана тобы парақтың ортасында орналаспайды, оны бүйірге жылжытуға болады, бірақ ол бүкіл кескінге түсіп, парақтың шетіне «жабыспауы» керек (1.16-сурет).

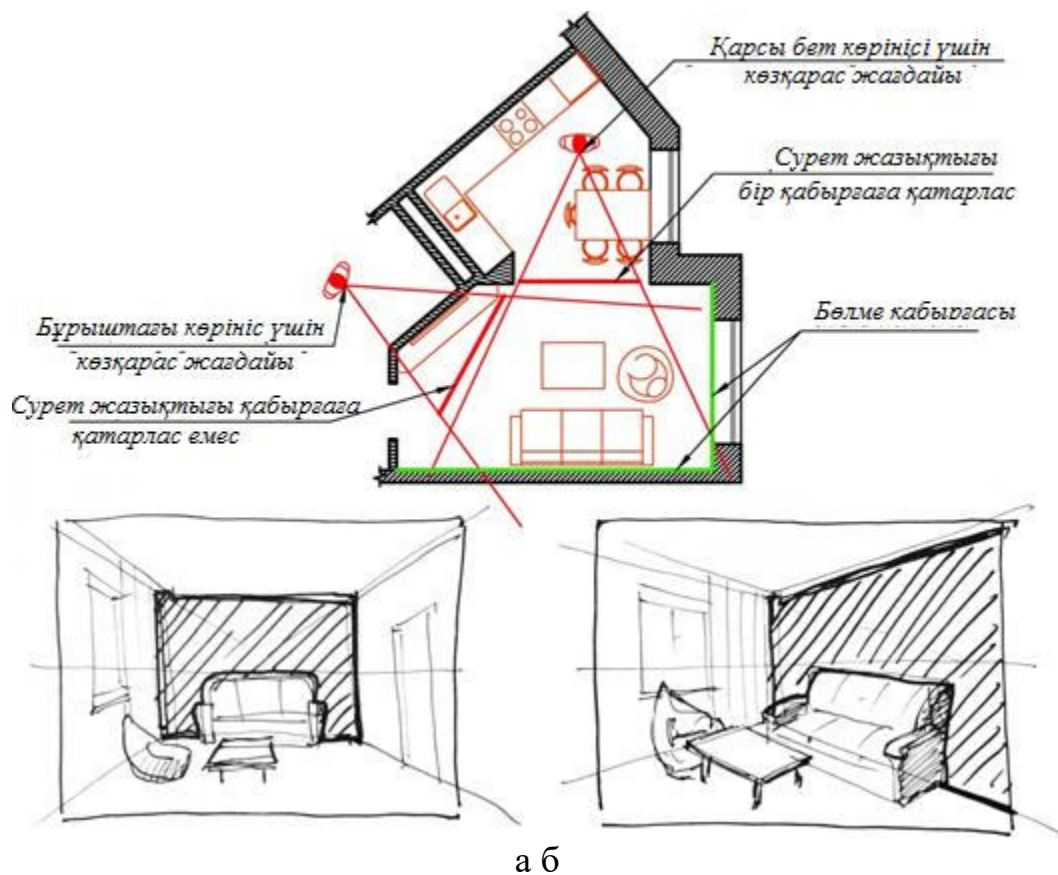
а б

1.16-сурет. (А) сәтсіз және (Б) сәтті композицияның мысалдары (сайттағы фотосуреттер <http://812studio.ru/articles/khoroshie-i-plokhie-interiernye-foto.htm>)

Кескіннің композициялық орталығын таңдағаныңызға және бөлменің пішініне байланысты оны қай перспективада бейнелегеніңіз жақсы болады. Егер, мысалы, сіздің бөлмеңіз тікбұрышты болса және сіз әдемі аяқталған қабырғаның ортасында орналасқан каминді және оның жанында тұрған креслолар мен үстелді композициялық орталыққа айналдырсаңыз, онда сіз

фронтальды перспективаны қолдана аласыз. Сондай-ақ, егер сіздің басты мақсатыңыз тікбұрышты немесе шаршы бөлменің атмосферасын барынша көрсету болса, фронтальды перспектива жақсы. Ол бұрыштық перспективаға қарағанда сәл жеңілірек салынған (1.17-сурет).

Бұрыштық перспектива фронталға қарағанда динамикалық. Егер сіз тапсырыс берушіге оның жаңа диван тобы бүкіл бөлмені немесе екі қабырғаны алып жатқан ас үйді немесе күрделі пішінді бөлмені қалай көретінін көрсеткіңіз келсе, онда бұрыштық перспективасы бар бұрышты таңдаған жөн.

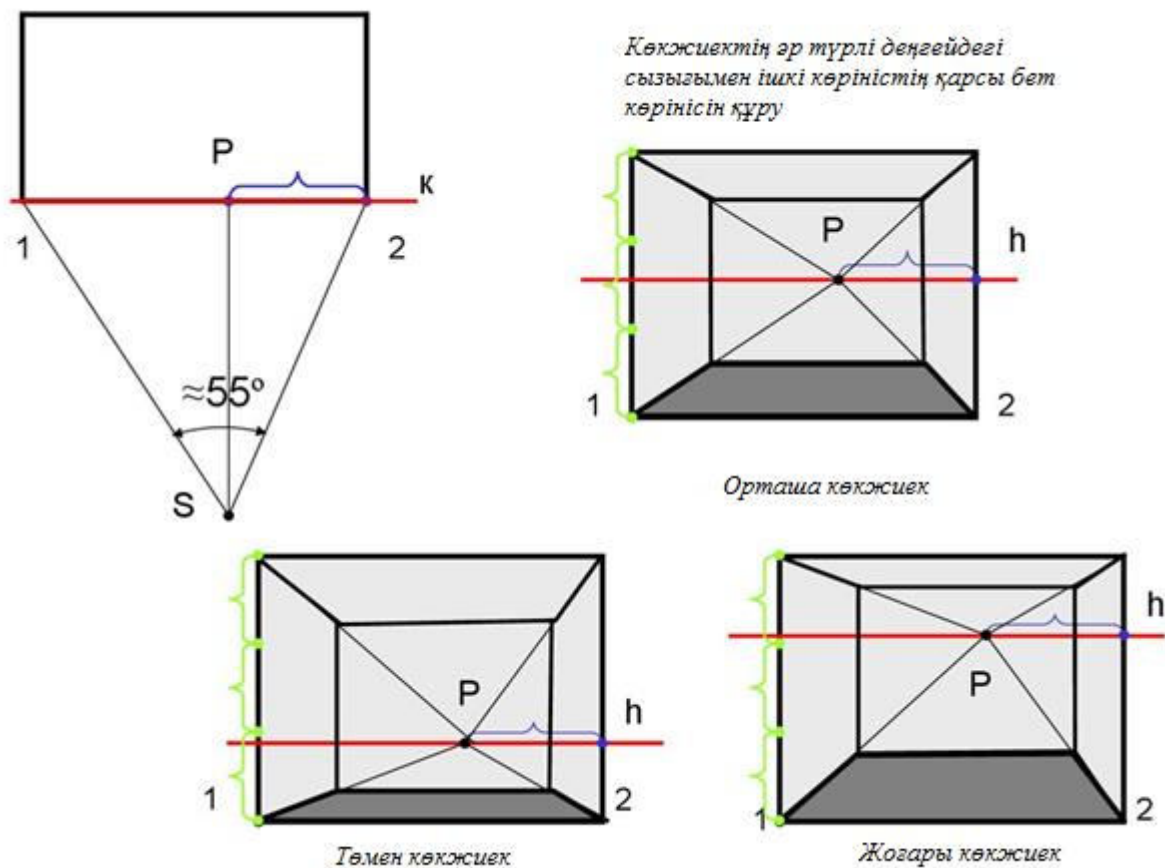

1.17-сурет. (А) фронтальды және (Б) бұрыштық перспективаның мысалдары

2-қадам: көкжиек сызығының биіктігін таңдап, оны параққа салыңыз.

Көкжиек сызығы әрдайым көрерменнің көз биіктігінде орналасады. Интерьерлер жағдайында парақтың биіктігі суретші немесе бақылаушы тұрған бөлменің биіктігі деп елестету ыңғайлы. Егер сіз бөлменің биіктігі, мысалы, 3 метр деп елестетсеңіз, онда тұрған көрермен үшін көкжиек сызығы осы қашықтықтың ортасынан сәл жоғары болады, сондықтан парақтың ортасынан сәл жоғары болады. Егер бөлменің биіктігі 5 метр болса, онда тұрған адам үшін көкжиек сызығы парақтың ортасынан әлдеқайда төмен болады, өйткені сіз 5 метр мен 1,7 метр арасындағы қатынасты елестетесіз.

Егер төбенің әрлеуін көрсету маңызды болса, онда бақылаушы отырды, оның көкжиегі төмен түсіп, төбесі жақсырақ көрінді деп елестете аламыз. Керісінше, егер сіз еденді жақсырақ көру үшін бөлмені сәл жоғарыдан көрсетуіңіз керек болса, бақылаушы ұшып кетті және оның көкжиегі парақтың үстіне көтерілді деп елестетіңіз (1.18-сурет).

1.18-сурет. Көкжиек деңгейін анықтау

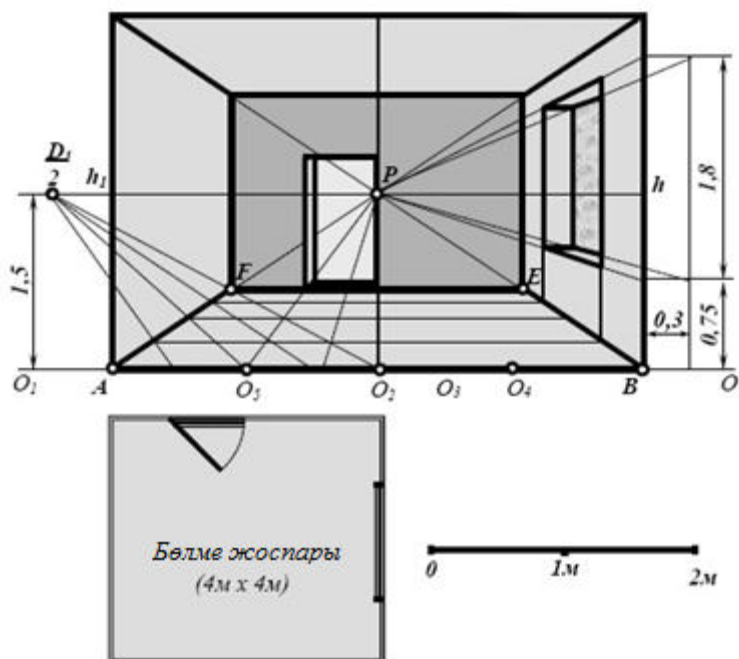
3-қадам: композициялық орталықтың орнын белгілеп, жоғалудың негізгі нүктелерін және бөлменің бұрышының орнын белгілеңіз (егер сіз бұрыштық перспективаны салсаңыз) (1.19 және 1.20-суреттер).

Перспектива заңдарына сәйкес барлық параллель сызықтар бір нүктеде біріктіріледі. Егер сызықтар жерге параллель болса, онда олар көкжиек сызығына қосылады. Фронтальды перспектива үшін көбінесе парақтың ортасында бір жоғалу нүктесі анықталады. Барлық тақталар мен карниздер, жиһаздар, кілемдер және т.б., егер олар бақылаушыдан дұрыс бұрышта жүрсе, сол жерде жиналады.

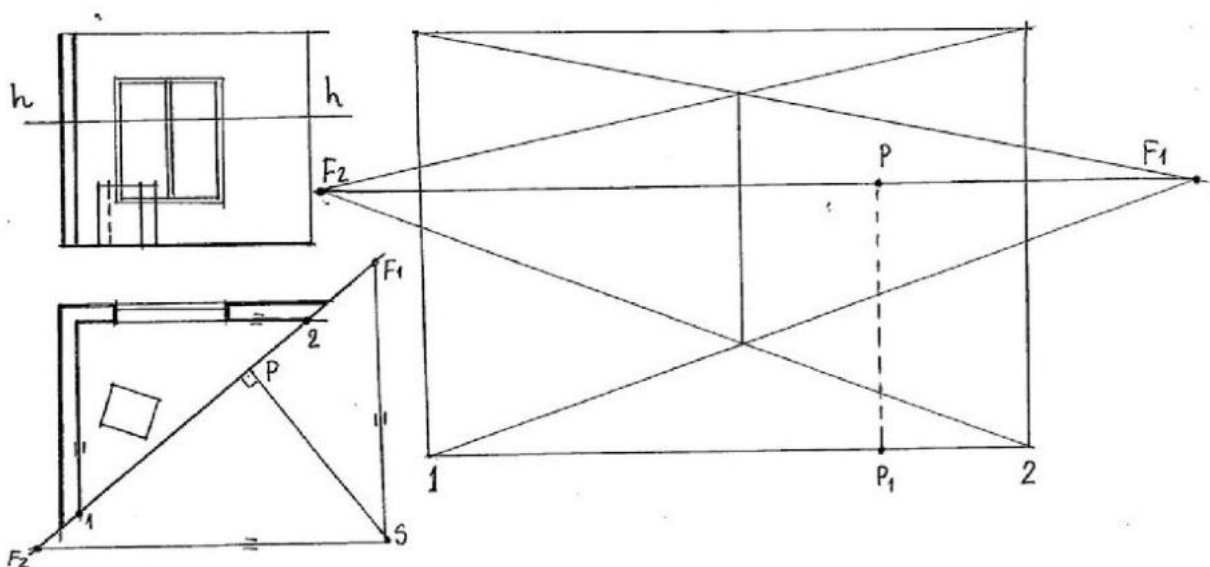
Суретшінің көз деңгейінен төмен барлық заттар мен нүктелер горизонт сызығынан төмен орналасады, суретшінің көз деңгейінен жоғары заттар осы сызықты кесіп өтеді немесе одан жоғары орналасады.

Бұрыштық перспективаның бөлменің екі жағы үшін екі түсу нүктесі бар. Оларды анықтау үшін алдымен бөлменің бұрышы өтетін тік сызықты, содан кейін еден мен қабырғалардың қиылысу сызықтарының бағытын

белгілеңіз. Олардың горизонт сызығымен қиылысында бұрыштық перспектива үшін жоғалу нүктелері болады [3].

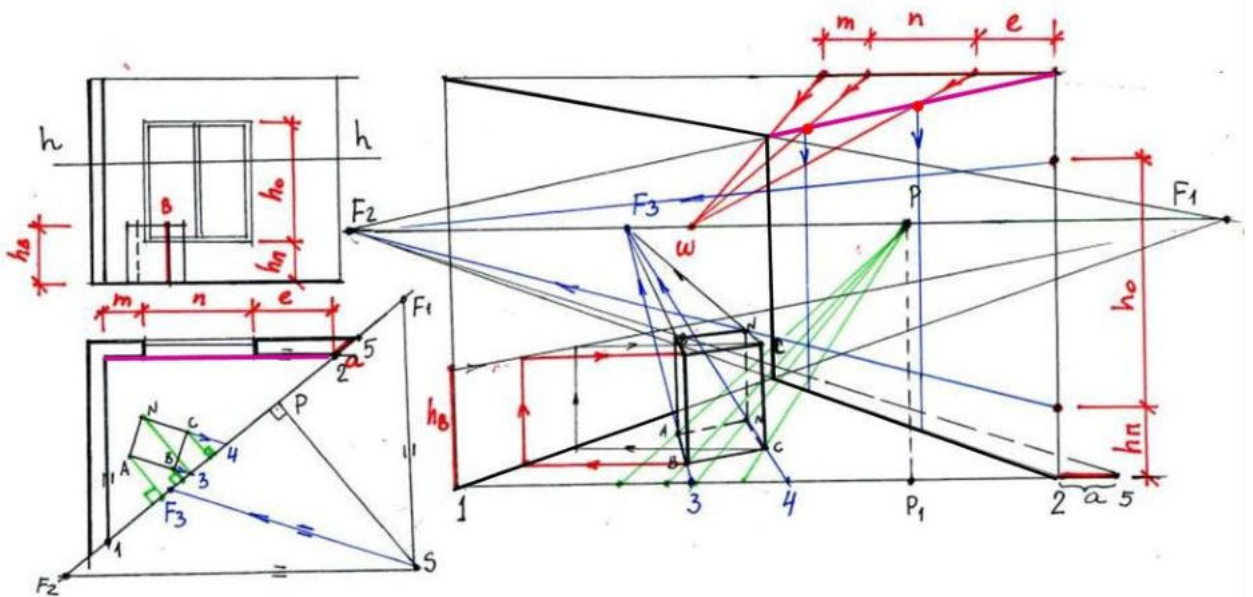
1.19-сурет. Интерьердің фронтальды перспективасы үшін жоғалу нүктесін анықтау: р-жоғалу нүктесі

1.20-сурет.Интерьердің бұрыштық перспективасы үшін жоғалу нүктесін анықтау: F_1 және F_2 -жоғалу нүктелері

4-қадам: бөлменің қабырғаларының негізгі сызықтарын, жиһаздың орналасуы мен өлшемдерін және т. б. анықтаңыз және сызыңыз. Негізгі контурлардың көмегімен бөлме нүктелінің жиынын суреттер мен қос қабырғалар арқылы сызықтар сызыңыз (1.21-сурет).

Перспективаның заңдылықтарын біліп, оларды суретте қалай қолдануға болатынын біле отырып, сіз кеңістіктер мен заттардың суреттерін адамның көзімен нақты қабылдауға таңқаларлық түрде жақындата аласыз. Сіз осы заңдармен жақынырақ танысасыз, аксонометриялық және перспективалық проекциялау технологиясын меңгересіз, сондай-ақ КМ 03 "кәсіби қызметте сызу және жобалық графика дағдыларын қолдану" кәсіби модулін меңгеру процесінде осы Ережелерге сәйкес Үй-жайлар мен интерьер объектілерінің суреттерін салу дағдыларын игересіз. Эскиздер мен интерьер эскиздерінің орындалуын игере отырып, заттардың пропорцияларын анықтау үшін перспективаның негіздерінен басқа, көру әдісін белсенді қолдануға болады. Тәжірибе барысында Сіздің пропорция сезіміңіз дамиды және көп ұзамай ол автоматты түрде пайда болады.

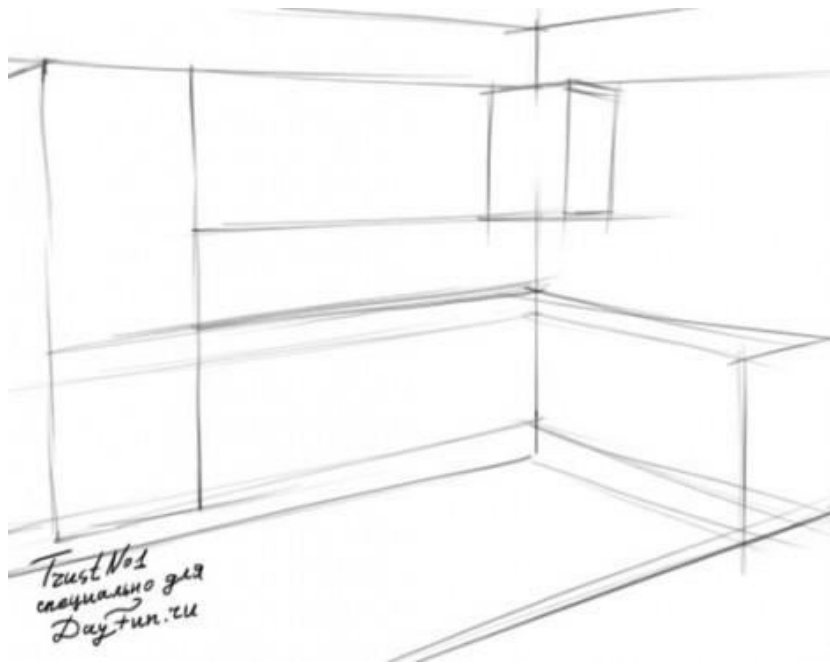

1.21-сурет. Интерьер элементтерінің өлшемдерін пропорциялар бойынша анықтау

5-қадам: интерьер заттарының негізгі контурларын сызыңыз (1.22-сурет).

Сіз кескіннің композициялық орталығы ретінде анықтаған заттарды айналадағыларға қарағанда көбірек салыңыз. Нысан одан неғұрлым алыс болса, оны шартты түрде бейнелеуге болады.

6-қадам: контурларды егжей-тегжейлі көрсетіңіз және жұмыс жасаңыз. Ұсақ бөлшектерді белгілеңіз (сурет. 1.23). Мұнда да дәл осындай қағида – композициялық орталықтың заттары үшін пысықтау қалғандарына қарағанда анағұрлым егжей-тегжейлі болады. Артқы заттар толығымен зерттелмей қалуы керек.

1.22-сурет. Объектілердің контурларын салу
(сайттан сурет салу <https://dayfun.ru>)

1.23-сурет. Эскиздің құрылымдық негізін құруды нақтылау
(сайттан сурет салу <https://dayfun.ru>)

Әрі қарай жұмыс жалпақ кескіннің суреті сияқты жүзеге асырылады.

7-қадам: құрылыстың қосымша сызықтарын өшіріңіз және негізгі контурларды босатыңыз, егер олар сызбаға түс қосу керек болса, олар таңқаларлық емес.

8-қадам: Егер эскиз түске немесе тонға сәйкес келсе, онда осы кезеңге өтіңіз. Егер жоқ болса, қажет болса, өлшемдер мен қол қойыңыз.

1.3. Интерьердің түс схемасын таңдау және оны эскизге беру

Интерьерді безендіру үшін дұрыс түс схемасын таңдау – бұл бүкіл ғылым. Интерьердегі түстердің үйлесімін алу өте қиын, бірақ білім сізге көмектесетін бірқатар принциптер бар.

Осы принциптерден басқа, түс схемасын таңдауға көптеген факторлар әсер етеді, мысалы, бөлменің функционалды мақсаты, оның мөлшері, орналасуы, таңдалған стиль және т. б.

Клиенттің дәмдік талғамдары да осындай факторлардың бірі болып табылады. Сірә, сіз одан алатын интерьер эскизінің түс схемасына әсер ететін бірінші талап – бұл жалпы сипаттама. Бұл «жеңіл», «бейтарап», «жарқын» сөздер болуы мүмкін. Бұл «қарама-қарсы», «үйлесімді» түстер туралы болуы мүмкін. Мұның бәрі түстер мен олардың комбинацияларының сипаттамалары, бірақ тапсырыс беруші бұл терминдерді дұрыс түсінбеуі мүмкін. Сіздің міндетіңіз, осы түсінікке ие бола отырып, оның тілектерінің мәнін түсіну, түс схемасын таңдау кезінде оларды ескеру.

Түс схемасын таңдаудағы әр фактордың маңыздылығы туралы ойлану керек. Ең алдымен, интерьер психологиялық жайлылықты қамтамасыз етуі керек (немесе сирек жағдайларда, бөлменің мақсатына байланысты белгілі бір дәрежеде ыңғайсыздық). Сондықтан, бірінші маңызды фактор бөлменің функциясына байланысты түстің адамға психологиялық әсері болады. Бұған сонымен қатар түс адамның бөлменің формасын қабылдауына әсері және оның терезелердің әр түрлі орналасуы бар бөлмені қабылдауға әсері кіреді.

Екінші фактор – бөлмені пайдаланудың техникалық аспектілерін қарастыру. Мысалы, гигиенаның жоғары деңгейін үнемі сақтау қажет болған жағдайда мен ашық түстерге артықшылық беремін – жеңіл беттердің тазалығын бақылау оңайырақ. Керісінше, ластану мүмкіндігінше ұзақ уақыт көрінбеуі керек беттер қараңғы, қанық түстермен безендірілген.

Осы екі факторды ескергеннен кейін, таңдалған түстер мен интерьер шешілетін стильдің үйлесімі мәселесіне көшу керек. Бірақ кейде белгілі бір стильге арналған дәстүрлі емес түстер бөлмеге ерекше дәм береді.

Әрі қарай, біз осы факторлардың кейбірін, сондай-ақ үйлесімді түс комбинацияларының қатарын құруға көмектесетін түс гармониясының принципін толығырақ қарастырамыз.

1.3.1. Түстің адамға психологиялық әсер ету факторы және оның бөлмені қабылдауы

Түстің адамның әл-ауқатына және қабылдауына әсері түс ғылымынан бастап түс психологиясына дейінгі бірқатар ғылымдарды зерттейді. Бұл айтарлықтай және интерьерді жобалау кезінде ескеру керек екендігі күмән тудырмайды. Адамның үйде өзін қалай сезінуі керек, әдетте оның функциясы. Төменде 1.1-кестеде түс, тұрғын үй-жайлардың функциясы және

ондағы адамның жағдайы арасындағы кейбір сипаттамалық белгілердің мысалдары келтірілген.

1.1-кесте. Кейбір тұрғын үй-жайлардың түс схемасының психологиялық аспектілері

Бөлменің мақсаты	Адамның психологиялық жағдайы	Қалаған түстер палитрасы
Асхана	Орташа тәбет	Жұмсақ және тыныш тондар жарқын екпінмен сұйылтылуы мүмкін
	Жоғары тәбет	Жылы қаныққан түстер: қызыл, қызғылт сары және т. б.
	Төмендетілген тәбет	Суық орта және жеңіл реңктер
Кіреберіс	Тыныш энергия	Жұмсақ және тыныш реңктер: сары, көгілдір және т. б.
Қонақ бөлме	Тыныштық, шоғырлану мүмкіндігі, қызығушылық	Сұйылтылған бейтарап, жұмсақ реңктер жарқын екпіндер
Үлкен бөлме	Жайлылық сезімі	Жылы реңктер
Шағын бөлме	Кеңістікті кеңейту сезімі	Суық жарық реңктері
Жатын бөлмесі	Тыныштық	Пастелді түстер мен күлгін, жасыл реңктері
Ванна	Балғындық пен тазалық сезімі.	Көгілдір реңктегі ашық түстер

Шын мәнінде, бұл қатынастардың комбинациясы әлдеқайда көп қырлы. Шынында да, бөлменің бір түрі үшін, мысалы, өндірістік шеберхана үшін, ондағы адамның белгілі бір іс-әрекетінің ерекшеліктерін ескеру қажет. Бір бөлмеде адам бірден бірнеше психологиялық жағдайлардың кешенінде болуы керек, мысалы, тыныштықты, жеңіл көтеріңкі көңіл-күйді және қызығушылықты сезіну керек.

Генрих Флинг пен Ксавер Ауердің «Адам-түс-кеңістік» деп аталатын кітабында түс және оның адамға деген әсері туралы жақсы талқыланған тақырыптар бар. Қолданбалы түс психологиясы [4]. Оның библиографиялық сипаттамасы осы бөлімге ұсынылған әдебиеттер тізімінде келтірілген.

1.3.2. Интерьердің түс гаммасының стильдік ерекшеліктерінің факторы

Интерьердегі әртүрлі стильдер әртүрлі түстермен сипатталады. Белгілі бір стильге сәйкес келетін интерьерге арналған түс схемасын таңдау арқылы сіз 1.2-кестеге назар аудару аласыз. Кестеде көптеген клиенттер түсінетін және жақсы қабылдайтын ең танымал бағыттар бар. Шын мәнінде, интерьердегі стильдер мен бағыттар әлдеқайда көп, сіз олар туралы өнер тарихы сабақтарында білесіз.

Төбенің және қабырғалардың түсі, әдетте, бүкіл интерьердің негізі болып табылады. Сондықтан көптеген стильдер осы беттерге қарапайым ашық түстермен сипатталады. Еденнің түсі көбінесе қабырғалар мен төбелерден ерекшеленеді және қараңғы реңкте шешіледі. Төбесі, керісінше, көбінесе жеңіл. Кейде инверсивті шешім еден қабырғалардан жеңіл болған кезде немесе төбесі бай түстермен шешілсе де қолданылады. Мұндай шешім биік бөлмелерде рұқсат етіледі, онда мұндай төбе көрерменге эмоционалды түрде «қысым жасамайды».

1.2-кесте. Интерьер стильдерінің түс схемалары

Стиль	Тән түстер	Мысал
Контемпорари (қазіргі эклектика)	Стиль әртүрлі түстерді қолдануды қамтиды, түс схемасы түс гармониясының қағидаларына сәйкес жиһаз айналасында жиналады. Фон түстері: ақ, ақшыл сары, сұр.	

1.2-кестенің жалғасы

<p>Нео-классика</p>	<p>Төбесі: ақ. Қабырғалары: ақ, пастелді ақшыл сары, сүт, көк, ашық сұр және т. б. Еден: қара және ашық қоңыр, ағаш. Элементтер мен екпіндер: қаныққан терең бөтелке жасыл, көк, күлгін.</p>	
<p>Скандинавиялық</p>	<p>Төбесі, қабырғалары: ақ. Еден: ағаш, минималистік плитка. Элементтер мен екпіндер: жасыл, көк, көк.</p>	
<p>Минимализм</p>	<p>Төбесі, қабырғалары, едені: қарапайым түстер, ақ, көк, сұр, қара. Элементтер мен екпіндер: ашық түстер болуы мүмкін, бірақ ең аз қолданылатын бөлмеде бір түстен аспайды.</p>	
<p>Лофт</p>	<p>Төбесі, қабырғалары: құрылымдардың өзіндік түсі, ақ. Еден: құрылымдардың өзіндік түсі, ағаш. Элементтер мен екпіндер: ақ, қара жиһаз, екпіндердегі ашық түстер.</p>	

1.2-кестенің жалғасы

<p>Эко-стиль</p>	<p>Табиғи түстер. Төбесі: ақ. Қабырғалары: ақ, сұр, ақшыл сары. Еден: ағаш. Элементтер мен екпіндер: шөпті жасыл, қоңыр, ақшыл сары, көк.</p>	
<p>Эклектика</p>	<p>Стиль әртүрлі түстерді қолдануды қамтиды, түс схемасы түс гармониясының қағидаларына сәйкес жиһаз айналасында жиналады. Фон түстері: ақ, ақшыл сары, сұр.</p>	
<p>Арт-Деко</p>	<p>Төбесі, қабырғалары: ақ, ақшыл сары, алтын, қоңыр, терең сұр. Еден: ағаштың бай түсі, геометриялық әшекейлер. Элементтер мен екпіндер: алтын, қара, ақ, қола, хром.</p>	
<p>Модерн</p>	<p>Төбесі: ақ. Қабырғалары: ақ, кілегей. Жынысы: ағаш, қоңыр. Элементтер мен екпіндер: декордағы қоңыр, көк, жасыл, қызыл.</p>	

1.2-кестенің жалғасы

Прованс	Төбесі: ақ. Қабырғалары: ақ, пастелді сары, көк, қызғылт. Еден: ағартылған немесе жеңіл ағаш. Элементтер мен екпіндер: көк, ашық жасыл, қызғылт, сары.	
Хай-тек	Төбесі: ақ. Қабырғалары: ақ, сұр, Жынысы: ақ, кара, сұр. Элементтер мен екпіндер: хром, металл.	

1.3.3. Түс гармониясының принциптері бойынша түс шешімін таңдау

Сіз «Колористика» пәнінің курсынан білетіндей, түстердің комбинациясы монохромды, ахроматикалық және хроматикалық болып табылады. Монохромды – бұл бірдей түстің әр түрлі реңктері мен қанықтылығының үйлесімі. Ахроматикалық – бұл ахроматикалық түстердің үйлесімі, яғни ақтан қараға сұр түске дейінгі түстер. Опциялардың ең үлкен диапазоны хроматикалық комбинацияларды береді. Бұл спектрдің барлық басқа түстерінің комбинациясы.

Түс үйлесімі – бұл адамның көзіне жағымды түстердің үйлесімі.

Бұл үйлесімдерді анықтау үшін дәстүрлі түрде Йоганесса Иттеннің түс шеңбері қолданылады, оны жасаушы – швейцариялық мұғалім, суретші және XIX ғасырдың аяғы – XX ғасырдың басындағы өнер теоретигі.

Бастапқы түстер қызыл, сары және көк. Екінші түстер бастапқы түстерді араластыру кезінде пайда болады, одан әрі араластыру кезінде үшінші болады. Түстердің үйлесімді комбинацияларын таңдау үшін Сіз 1.2-кестеде көрсетілген түс гармониясының түрлеріне назар аударыңыз.

Бөлмедегі үш түстің және олардың реңктерінің пайыздық үйлесімі 60%:30%:10% пропорцияда анықталады.

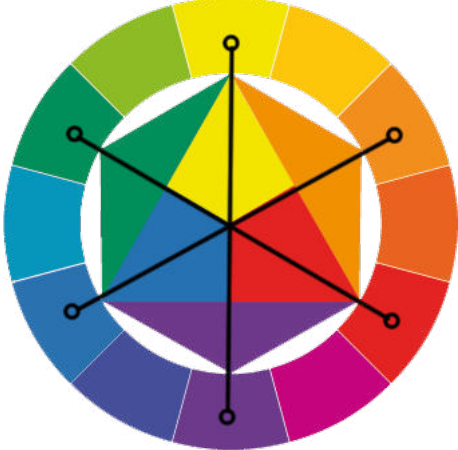
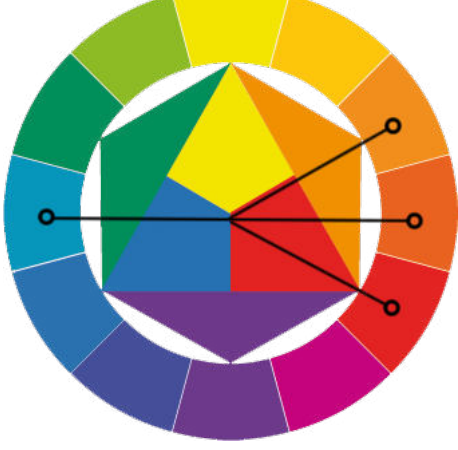
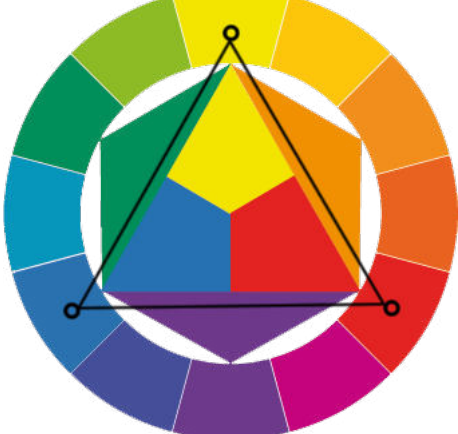

1.24-сурет. Иоганн Иттеннің түсті шеңбері

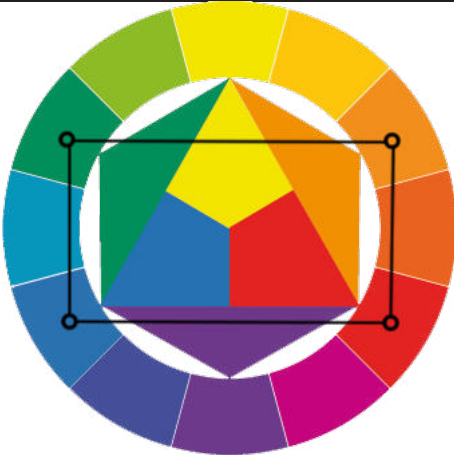

1.3-кесте. Иоганн Иттен шеңберіндегі түс үйлесімі [5]

Үйлесімділік түрі	Шеңберде орналасуы	Ескертпе
Аналогтық үйлесімділік		Жақын түстердің үйлесімі.

1.3-кестенің жалғасы

<p>Комплиментті (толықтырушы) үйлесімділік</p>		<p>Қарама-қарсы, толықтыратын түстердің үйлесімі. Жарқын көрінеді, назар аударады.</p>
<p>Балама үйлесімділік</p>		<p>Үш аналогтық түстерге екпін беру. Комплиментке қарағанда сәл тыныш.</p>
<p>Гүлдер триадасы</p>		<p>Үш түсті дөңгелектің тіркесімі. Одан да тыныш, бірақ әлі де жарқын комбинация.</p>

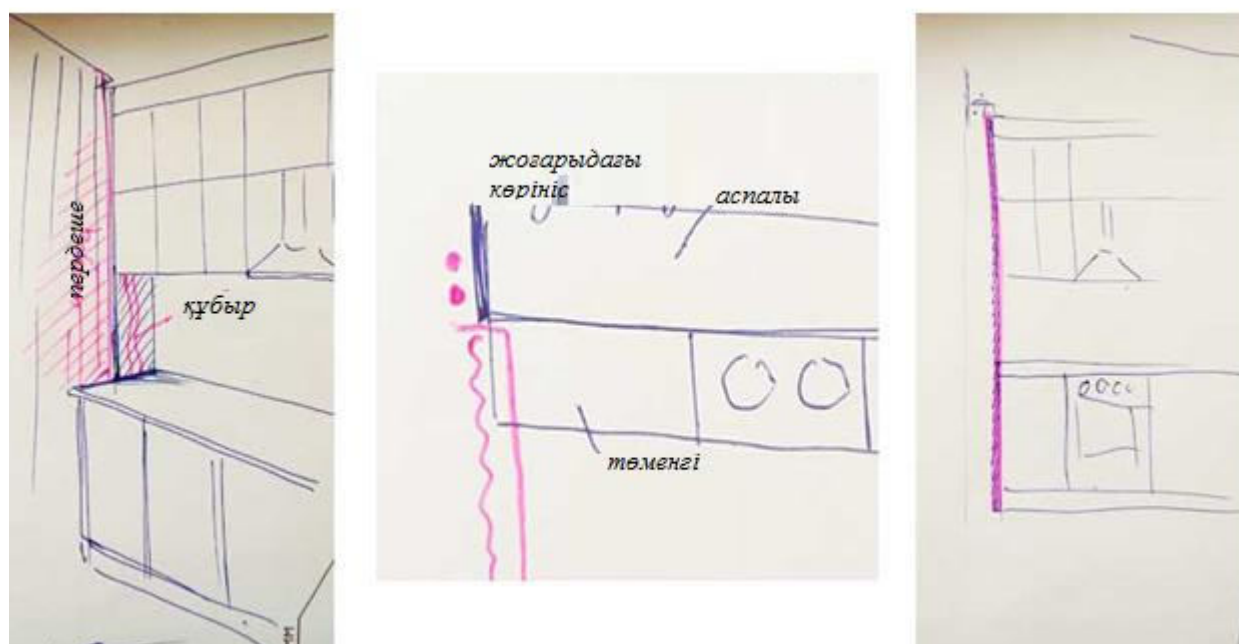
1.3-кестенің жалғасы

<p>Тіктөртбұрышқа негізделген түстер тетрадасы</p>		
<p>Квадратқа негізделген гүлдер тетрадасы</p>		
<p>Тетрад шеңбердің бір жағындағы екі аналогқа және екінші жағынан екі аналогқа негізделген.</p>		
<p>Монохроматикалық үйлесімділік</p>		<p>Бір түстің әр түрлі реңктерінің үйлесімі.</p>

1.3.4. Түсте эскизді орындау кезектілігі

Эскиздің түс схемасы оның мақсатына, қағазға және жұмыс үшін таңдалған графикалық материалдарға байланысты болады.

Белгілі бір дизайнерлік шешімдерді түсіндіру үшін жасалған ақпараттық эскиздерде бірден үшке дейін қосымша түстер болуы мүмкін. Эскиздің жеке бөлшектерін, маңызды түсініктемелерді түстермен ерекшелеуге болады. Бұл жағдайда көлем бір түстің тонусындағы айырмашылықпен ерекшеленеді. Кескіннің көркемдігіне ұмтылмаңыз – бұл кейіпкердің эскизі қысқа және түсінікті болуы керек (1.25-сурет). Ол үшін кең ұшы бар маркерлер қолайлы-ашық мөлдір түстер келеді.

1.25-сурет. Ақпараттық эскиздерде кескіннің негізгі элементінің түсімен ерекшелеу

Интерьердің көркем эскиздері түс схемасын, бөлмедегі жарық сценарийін және материалдың құрылымын зерттеуді қажет етеді. Интерьердің түс схемасын таңдау, сондықтан оның суреттері бұрын қарастырылған. Интерьер кеңістігінде жарықтың таралуын түсінуді жақсарту үшін әр түрлі жарықтандыру сценарийлерінің монохромды эскиздерін жасау жақсы жаттығу болады. Материалдың құрылымы мен құрылымын бейнелеу дағдыларын дамыту үшін әртүрлі беттердің эскиздерін жасауға болады. Жаттығуларға арналған бірқатар үлгілердің мысалы Нұсқаулықтың осы бөлімінің 1.4 қосымшасында келтірілген.

Тәжірибе барысында сіз эскизді түстермен орындауға деген көзқарасыңызды дамытасыз, бірақ сіз төменде ұсынылған алгоритмнен бастай аласыз.

1-қадам: акварель бояуының бір борпылдақ қабаты немесе маркермен суреттегі жеке заттар мен беттердің үлкен аудандарын олардың түсі мен реңіне сәйкес жабыңыз. Ақ заттардың, қатты жарықтандырылған беттердің, жарқыраудың таза аймағын қалдырыңыз (1.26-сурет).

Жылы жарықпен жарықтандырылған беттер мен көлеңкеде орналасқан беттердің түсіндегі айырмашылықты ескеріңіз. Композициялық орталықтан неғұрлым алыс болса, заттар мен беттер соғұрлым жеңіл және аз жұмыс істеуі керек.

Парақтың бүкіл бетін бояудың қажеті жоқ. Түстік құймасының шеті түзу емес скетчтер шынайы көрінеді, еркін алаңдағы сурет маңына жиектеме жасағандай болып көрінеді.

1.26-сурет. Эскиздің жалпы түс схемасы

2-қадам: жарықтандырылмаған беттерді тиісті түсті бояудың қосымша қабаттарымен қараңғылаңыз. Сіздің қызмет көрсету тағамдар қосу толығын түсі, проработайте жалпы арақатынасын жарық және көлеңкеден барлық суретте (1.27-сурет).

3-қадам: суреттің композициялық орталығы болып табылатын заттар мен беттердің құрылымы мен құрылымын егжей-тегжейлі және композицияның ортасынан қалған заттардың құрылымы мен құрылымын алып тастауға байланысты аз егжей-тегжейлі жұмыс жасаңыз. Фонды зерттеусіз қалдыруға болады (1.28-сурет).

1.27-сурет. Интерьер кеңістігінде жарық пен көлеңкені зерттеу

1.28-сурет. Элементтердің текстурасы мен фактурасын нақтылау

4-қадам: құлаған және өз көлеңкеңізді күңгірт етіңіз. Заттарға жеңіл рефлексстер қалдыруды ұмытпаңыз. Зерттеу дәрежесі сонымен қатар тақырып орналасқан жоспарға байланысты.

1.29-сурет. Құлаған және өз көлеңкелерін зерттеу

5-қадам: егжей-тегжейлі жұмыс: рефлексстер, жарқырау, құлаған жарық сәулелерін қосыңыз, композициялық орталық нысандарының шегараларын ерекше атап өтіңіз және т.б. бұл кезеңде объектілер мен фонның беттеріне оралмаңыз.

1.30-сурет. Эскизді егжей-тегжейлі көрсету

1.3.5.Түс үйлесімін таңдауға арналған сайттар мен сервистер

Түс комбинацияларын таңдау үшін, түс теориясы туралы біліміңізден басқа, жеке компьютерлер мен смартфондарға арналған әртүрлі бағдарламалар мен қосымшаларды пайдалануға болады. Төмендегі кестеде дербес компьютерлерге арналған бірнеше сайттардың атаулары мен сілтемелері берілген. Смартфондарға арналған ұқсас қосымшаларды «түстерді таңдау» сөздерінің тіркесімінен іздеуге болады.

1.4-кесте. Түс үйлесімін таңдауға арналған сайттар мен қызметтер

Сайт	QR-код	Ескертпе
https://colorscheme.ru/ Colorscheme		Тіркеу талап етілмейді. Көру қабілеті бұзылған адамның түстерді қалай көретінін көруге болады. Түстер палитрасын сақтауға болады.
https://color.romanuke.com/ In color balance		Әдемі фотосуреттерден таңдалған түстер палитрасы. Сіз іздеген бір, екі түсті іздей аласыз. Өте жақсы қолайлы идеялар іздеу үшін муд-борд түстерін қолданса болады.
https://colorup.tikkurila.com/index.html#/en/10/8/colors Tikkurila		Компанияның сайты Tikkurila, ол бойынша таңдауға болады түс үйлесімі үшін нақты үй-жайлардың негізделген түр-түрі, бояу, олар бұл компания жүргізеді.

1.4-кестенің жалғасы

<p>https://color.adobe.com/ru/create/color-wheel</p> <p>Adobe Color</p>		<p>Осы компанияның басқа бағдарламаларымен бірге қолдануға болатын түс үйлесімін таңдау қызметі.</p>
<p>http://colory.ru/colorgenerator/</p> <p>Түс генераторы</p>		<p>Сайтта сіз түрлі түсті үйлесімдерді таңдай аласыз және түс теориясы туралы оқи аласыз.</p>

1.4. Скетчті сканерлеу және компьютерлік өңдеу

1.4.1. Эскиздерді сканерлеу

1-қадам: сканерлеу бағдарламасын орнатыңыз. Әр принтердің өзіндік бағдарламалық жасақтамасы бар, сондықтан жабдыққа міндетті түрде берілген нұсқауларды орындаңыз.

2-қадам: сканер әйнегінің тазалығын тексеріңіз. Парақты шаңнан тазартып, бүгілген бұрыштарды түзетіңіз және т. б.

3-қадам: сканер экранының жақтауына туралау үшін белгілерге назар аударатырып, парақты әйнекке тегіс қойыңыз.

4-қадам: сканерді орнатыңыз.

Суреттерді сканерлеу кезінде resolution ажыратымдылығы мүмкіндігінше жақсы орнатылады. Кем дегенде 300 - 600 dpi ұсынылады. Кейіннен оны әрдайым графикалық редакторда азайтуға болады.

Сканерленген кескінге қағаздың сарғыштығын бермеу үшін қарындаш эскиздерін түрлі-түсті суреттерден айырмашылығы қара-ақ түспен сканерлеңіз.

5-қадам: сканер қақпағын ауыр затпен басыңыз немесе қолыңызбен ұстаңыз.

Парақ экранның бетіне тығыз орналасуы керек.

6-қадам: суретті сканерлеңіз.

Суретті сақтау үшін арнайы қалтаны тағайындаңыз, оны кейін таба аласыз. Принтер параметрлерінде барлық сканерленген суреттерді сақтау үшін тұрақты қалтаны теңшеуге болады.

Түсті эскиздерді алдымен бір бағытта сканерлеңіз, содан кейін оларды 180° аударыңыз. Бұл кескіндерді кейіннен өңдеу және қағаздың тым бедерлі құрылымын түзету үшін қажет.

Егер сіз кескінді бөліктерге сканерлейтін болсаңыз, онда әр жаңа фрагментті сканерлеңіз, көрші бөліктің бір бөлігін, дәлірек айтсақ, қабаттасады. Кескіннің бұл бөліктері сканердің бетінен кетуі мүмкін және фрагменттерді біріктірген кезде оларды алып тастауға болады.

1.4.2. Эскиздерді компьютерлік өңдеу

Растрлық кескіндерді өңдеу үшін арнайы бағдарламалар қолданылады – растрлық графикалық редакторлар. Ең танымал бірі – Adobe Photoshop редакторы, бірақ одан басқа, негізгі түзетулерді көптеген бағдарламалар мен онлайн қызметтерде жасауға болады. Графикалық редактордағы негізгі кескінді түзету сіз қандай бағдарламаны қолданғаныңызға байланысты техникалық жағынан әр түрлі болады. Бірақ кейбір жалпы принциптер бар.

1-қадам: суретті графикалық редакторда ашып, оны редактордың пішімінде жаңа атпен сақтауды ұмытпаңыз, содан кейін оны түзетуге кірісіңіз.

2-қадам: жаңа қабатта бастапқы кескіннің көшірмесін жасаңыз. Сіз оны түзетесіз және бастапқы кескін өзгеріссіз қалады және өзгерістер сәтсіз болса, оны әрдайым қалпына келтіруге болады.

3-қадам: Егер сіз кескінді екі нұсқада сканерлеген болсаңыз - алға және төңкерілген - екеуін де бір бағытта бұру арқылы бір-біріне қойыңыз. Суреттерді мүмкіндігінше туралаңыз және жоғарғы қабатты 50% мөлдір етіңіз. Әр түрлі жағынан жарықтандырылған парақтың кедір-бұдырлары бір-бірін жауып, сөндіреді. Осыдан кейін осы екі қабатты бір қабатқа біріктіріңіз.

4-қадам: кескіннің жарықтығы мен контрастын реттеңіз.

5-қадам: суреттің жарық температурасын реттеңіз. Бұл сіздің эскизіңіздің қаншалықты жылы немесе суық екендігінің көрсеткіші.

6-қадам: қанықтылықты реттеңіз-суреттегі түстердің жарықтығы, олардың сұрдан айырмашылығы. Мұнда оны асыра алмау маңызды. Егер сіз қанықтылықты едәуір арттырсаңыз, түстердің қатты бұрмалануына, олардың табиғи емес жарықтығына қол жеткізе аласыз.

8-қадам: басып шығаруға дайындық кезінде макеттегі барлық суреттерді CMYK түсті моделіне аударыңыз.

7-қадам: монитор экранында пайдалану үшін суретті JPEG, басып шығару үшін TIFF немесе RAW және суретті түзетумен жұмыс істеуді жоспарласаңыз, графикалық редактор форматында сақтаңыз.

1.31-сурет. Өңдеу алдында және кейін интерьерді визуализациялау
(иесі: <http://www.postviz.ru/>)

1.5. Дизайнерлік қысқаша құрастыру

Бұл тақырып эскиздерді орындауға тікелей қатысты емес, бірақ дизайн қысқаша кез-келген дизайн дизайнының бастапқы нүктесі болып табылады. Егер сіздің алдыңызда нақты міндеттер қойылмаса, оларды өз жобаңызбен шешу керек және сіз ескеруіңіз керек нұсқаулар берілмесе, сіз жұмысты жеңе алмайсыз: тапсырыс беруші сізге наразы болады, ал сіз тапсырыс алушысыз. Сондықтан, мұндай қысқаша ақпаратты не үшін қажет екенін түсіну қабілеті дизайнер үшін негізгі болып табылады.

«Дизайнерлік бриф» термині бізге жарнама индустриясынан келді және ағылшын тіліндегі «brief» сөзінен шыққан, бірнеше мағынасы бар: «Нұсқаулық», «қысқа» және т.б. бұл дизайнер тапсырыс берушімен бірге жасайтын шағын құжат. Ол қысқа және сонымен бірге тапсырыс берушінің дизайнерден жоба қандай болуы керек екенін не күтетінін толық сипаттайды. Көбінесе мұндай қысқаша «техникалық тапсырма» немесе «жобалық тапсырма» деп аталады.

Мұндай техникалық тапсырманың негізгі мақсаты – дизайнер келуі керек нәтижені құрылымдық сипаттау. Мұндай құжат бірден бірнеше мәселені шешеді:

1. Бұл тапсырыс берушіге және өзі үшін дизайн жобасын не үшін қажет және соңында не алғысы келетінін айтуға көмектеседі.

2. Көмектеседі дизайнеру түсіну болғанын қалайды тапсырыс беруші.

3. Дизайнер өз жобасында ескеруі тиіс негізгі техникалық шарттарды – тапсырыс беруші үшін қолайлы материалдарды, жабдықтарды және т. б. анықтайды.

4. Қысқаша құжат болғандықтан, оған келісімшарт сияқты қол қою керек. Көбінесе қысқаша келісімшартқа қосымша ретінде жасалады. Бұл жағдайда бұл құжат дизайнердің жұмысы құрылуы керек және соңында аяқталған деп санауға болатын негізгі өлшемдерді анықтайды. Мұндай қосымшада сіз дамудың өзгергіштігін көрсете аласыз, яғни маман тапсырыс берушіге жоспарлау шешімдерінің немесе дизайн нұсқаларының қанша нұсқасын ұсынуы керек. Егер өзгергіштік шартта да, тапсырмада да көрсетілмесе, тапсырыс беруші шексіз өзгерістер енгізуді талап ете алатындығын түсіну керек, бұл жұмысты тиімсіз етеді.

Интерьер дизайнын жасауға арналған техникалық тапсырма келесі бөлімдерді қамтуы мүмкін:

1. Бөлменің мақсаты: ол қоғамдық немесе тұрғын үйді сипаттайды, ол қандай адамдарға арналған, бөлмеде қанша адам болады, оны жобалау кезінде олардың қажеттіліктерін қанағаттандыру керек.

2. Стиль мен түстердің қалауы: дизайнер өзінің шығармашылық ізденісін жүргізуі керек қалаған стиль бағытын және тапсырыс берушіге ұнайтын түс схемаларын сипаттайды. Мұнда дизайнер функционалдылық немесе стиль бірлігі тұрғысынан түс шешімдерін анықтай ала ма, жоқ па, ол тапсырыс берушінің нұсқауларын қатаң ұстануы керек пе, жоқ па, соны талқылау керек.

3. Баға диапазоны: дизайнер өз жобасына қаншалықты қымбат шешімдер мен материалдарды қоса алады.

4. Таңдаулы материалдар: тапсырыс беруші өзінің интерьерінде қандай материалдарды көргісі келетінін сипаттайды.

5. Техникалық шарттар: дизайнер бөлменің өзіне, оның қабырғаларының материалдарына, ғимараттың дизайнына байланысты қандай факторларды ескеруі керек екенін сипаттайды. Ол, мысалы, жобаға

тесуді немесе саңылауларды жабуды, қосымша құрылымдарды салуды және т. б.

6. Технологиялық талаптар: дизайнер болашақта бөлмені пайдалану үшін қандай жабдықты қарастыруы керек екенін сипаттайды. Желдету қораптарының немесе белгілі бір сауда жабдықтарының және т. б. орналасуын ескеру қажет болуы мүмкін.

Техникалық тапсырманың мысалын осы бөлімнің 1.5-қосымшасында табуға болады. Сіз өзіңіздің қысқаша сипаттамаңызды онымен жұмыс істеуге ыңғайлы түрде жасай аласыз-жалғыз дұрыс нұсқа жоқ. Ең бастысы, осы қысқаша шешілуі керек мақсаттар мен міндеттерді есте сақтаңыз.

Практикалық тапсырмалар

1. Бірнеше түрлі түсті қарындаштарды әртүрлі тәсілдермен кесіңіз: конусты өткір пышақпен, конусты пышақпен, шпательмен. Қағаз парағында олар қалдырған іздердің айырмашылығын сезіну үшін қарапайым геометриялық үлгіні салуға тырысыңыз.

2. Қалың қағаз парағында үлгі палитрасын жасаңыз: оның үстінде әр бояумен, әр маркермен және сурет салуға (бояуға) дайындалған әр қарындашпен боялған кішкене аймақты қалдырыңыз.

3. Интернеттен алынған он әдемі фотосуреттерден немесе интерьер визуализацияларынан композициялық орталықты анықтаңыз.

4. Осы суреттерге композиция құрылған композициялық ережені анықтауға тырысыңыз.

5. Қарапайым қарындашпен кез-келген бес заттың алдыңғы, бүйір және жоғарғы жағындағы нобайларын өлшемдерін көрсете отырып орындаңыз. Кейбір ұсақ бөлшектері бар қызықты заттарды таңдаңыз.

6. Алдыңғы тапсырмадан бес заттың перспективалық кескінінің сызықтық эскизін сызғыштар көмегімен қарапайым қарындашпен орындаңыз.

7. Толық түсті эскизді түрлі-түсті қарындаштармен және алдыңғы тапсырмадан бес заттың перспективалық кескінінің сызғыштарымен орындаңыз (міндетті емес маркерлер).

8. Табиғаттан бөлменің фронтальды перспективасын жасаңыз.

9. Акварельдермен, гильзалармен және түрлі-түсті қарындаштармен (қалаған маркерлер) өзіңіздің бөлменіздің толық түсті фронтальды перспективалық эскизін табиғаттан жасаңыз.

10. Интерьердің дайын визуализациясынан алынған бөлменің бұрыштық перспективасын жасаңыз.

11. Құрылған перспективаның түстер үйлесімділігіне сәйкестендіру үшін нұсқаулықтан Иттен түрлі-түсті дөңгелегін пайдаланыңыз.

12. Нұсқаулықта сипатталған сайттарды пайдаланып, салынған перспектива үшін түс үйлесімін таңдаңыз және сақтаңыз.

13. Бөлменің толық интерьерлік көрінісінен алынған толық түсті бұрыштық перспективаның эскизін жасау үшін акварельдер, сызғыштар мен түрлі-түсті қарындаштарды (қалаған маркерлер) пайдаланыңыз. Түс схемасы үшін интерьер стиліне сәйкес түс үйлесімін таңдаңыз.

14. Акварель бояуларымен, сызғыштармен және түрлі-түсті қарындаштармен (қалаған маркерлермен) жиһаздың кез-келген жоспарына сүйене отырып, эскиздің бұрышын, стилін және түс схемасын өз бетіңізше таңдап, кез-келген бөлменің перспективасының толық түсті эскизін жасаңыз.

15. Сызықтық және түрлі-түсті эскиздеріңізді сканерлеңіз. Олардың негізгі түзетулерін графикалық редакторда жасаңыз.

16. Дизайнерлік қысқаша нұсқасын жасаңыз және серігіңізден оны толтыруды сұраңыз. Серігіңізден қысқаша нұсқаның ыңғайлылығы мен толықтығы туралы өз пікірін айтуын сұраңыз.

Өзіндік бақылау сұрақтары

1. Акварель бояуларымен бояуға қандай қылшақтар қолайлы?
2. Adobe Photoshop сияқты графикалық редакторлардың интерьер дизайнының эскиздерімен жұмыс жасаудағы рөлі қандай?
3. Компьютерлік визуализация алдында қолмен эскиздеудің қандай артықшылықтары бар?
4. Қолмен эскиздеу арқылы шешілетін мақсаттарды сипаттаңыз.
5. Дизайнердің жұмыс барысында орындайтын жылдам эскиздердің негізгі мақсаттары және олар толық түсті интерьер эскиздерінен қалай ерекшеленеді.
6. Жазықтық және аксонометриялық эскиздер үшін қандай қағаз сызықтарын қолдануға болады?
7. Қолмен эскиздерді орындау кезінде сызғышты қолдануға болады ма?
8. Көру әдісі қандай?
9. Композициялық орталық дегеніміз не және композициялық орталық пен эскиздің бұрышын таңдауда композицияның қандай ережелерін қолдануға болады?
10. Тегіс эскизді жасау процесін сипаттаңыз.
11. Перспективалық кескін дегеніміз не?
12. Перспективалық кескін жасау процесін сипаттаңыз.
13. Иоганнес Иттеннің түс шеңбері және оны қолдану қағидасы қандай екенін сипаттаңыз.
14. Интерьердің түс схемасын таңдауға қандай факторлар әсер етеді?
15. Эскиздің орындалу ретін түспен сипаттаңыз.
16. Сызбаларды сканерлеу кезінде принтер параметрлерінде қандай ажыратымдылықты орнату ұсынылады?
17. Сканерлеудің көмегімен сканерленген кескіндегі қағаздың кедір-бұдырлығын қалай азайтуға болады?

18. Графикалық редактордағы кескінді негізгі түзету кезінде кескіннің қандай жарық түс көрсеткіштері түзетіледі?

Тест тапсырмалары

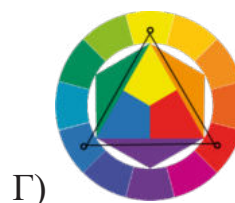
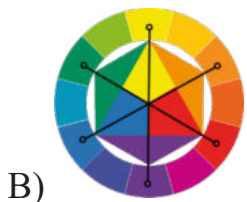
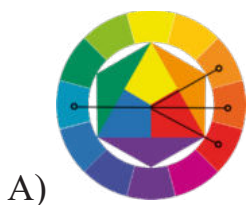
1. Көріністер мен эскиздердің сканерленген кескіндерімен жұмыс істеу үшін келесілер қолданылады:

- А) мәтіндік редактор;
- Б) растрлық графикалық редактор;
- В) векторлық графикалық редактор;
- Г) САД – бағдарлама.

2. Қолмен эскиз жасаудың қай мақсаты арнайы қағаз түрлерін қолдануды, мұқият түрлі-түсті өңдеуді және оны жасау үшін ұзақ уақытты қамтиды?

- А) шығармашылық процесс кезіндегі жұмыс эскиздері;
- Б) сызбашылар мен визуализаторларға арналған техникалық тапсырма;
- В) тапсырыс берушімен талқылау үшін дизайнерлік шешімдердің жұмыс ұсыныстары;
- Г) дайын шешімдердің соңғы презентациясы және дербес өнер туындысы – интерьерлік көрініс.

3. Гармонияның қайсысы комплиментті немесе толықтырушы деп аталады?

4. Нысанды қарау кезінде қарындашты қалай ұстау керек?
- А) созылған қолда;
 - Б) 90°бұрышқа бүгілген қолда;
 - В) бетке барынша жақындата отырып, көзге тікелей қарама-қарсы;
 - Г) сәл бүгілген екі қолда.

5. Перспективалық кескінді салу кезінде алдымен не салынады?
- А) жойылу нүктесі;
 - Б) бөлме бұрышының жағдайы;
 - В) композиция орталығы;
 - Г) көкжиек сызығы.

Жауап кодтары

1	Б
2	Г
3	В
4	А
5	Г

Қысқаша қорытынды

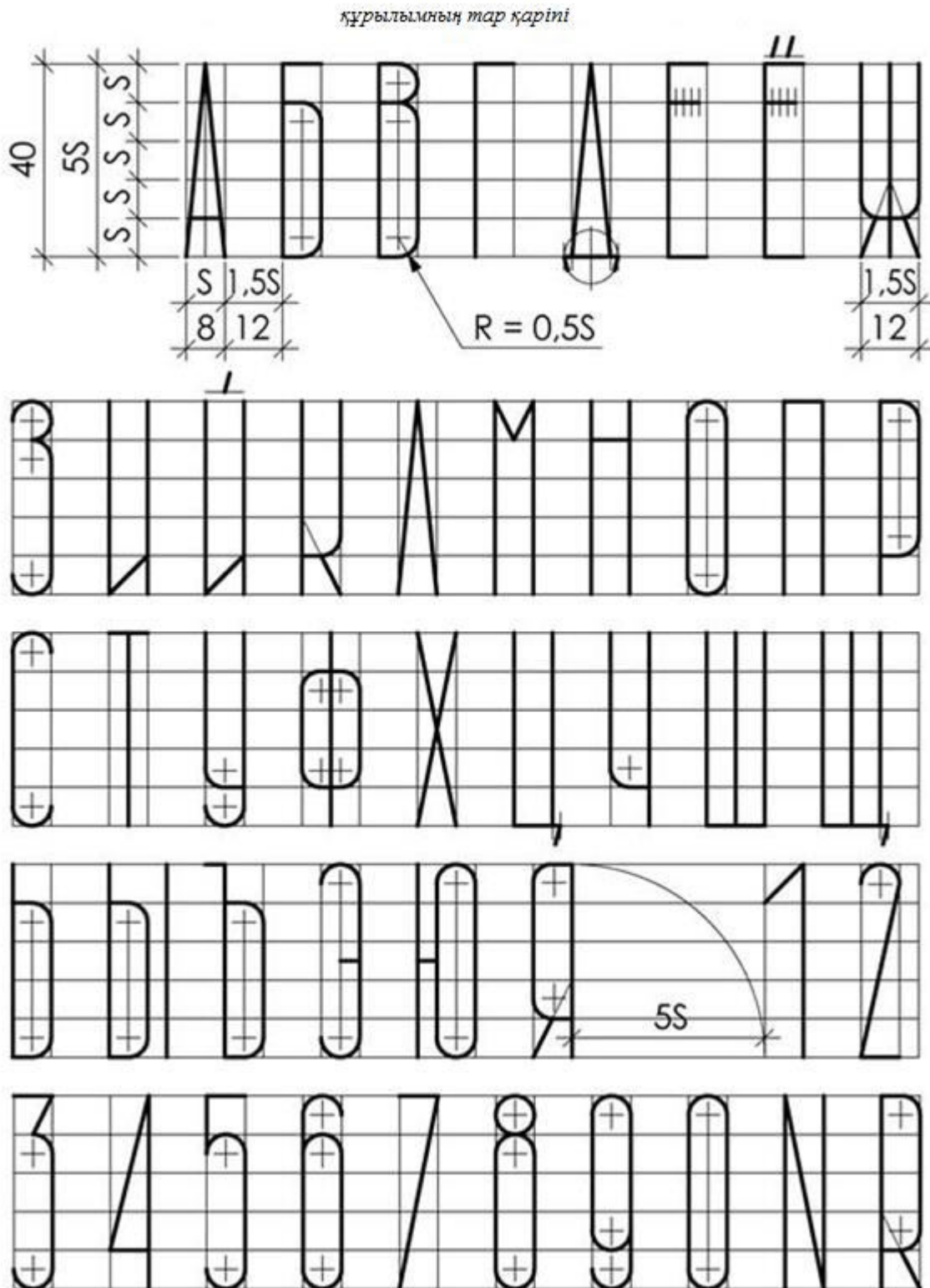
Интерьер дизайнері өз идеяларын басқа адамдар үшін түсінікті түрде жүзеге асыра алуы керек. Мұны істеу үшін ол интерьердің жеке элементтерінің де, бүкіл интерьер кеңістігінің эскиздерін де қолмен жасау қабілетін игеруі керек. Оның кәсіби қызметінің бұл түрі компьютерлік графикаға қарағанда бірқатар артықшылықтарға ие ғана емес, сонымен қатар дизайнердің көлемді ойлауы мен композиция мен түс сезімін дамытуға ықпал етеді. Бұл қабілеттер оған шығармашылығының әр сәтінде қажет.

Ұсынылған әдебиеттер мен қосымша ақпарат көздерінің тізімі

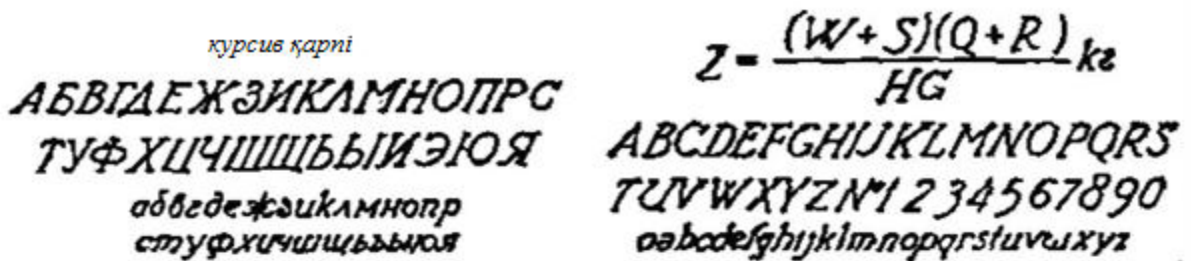
1. Норлинг Э. Объемный рисунок и перспектива / Пер. М.Авдониной – М.:Изд-во Эксмо, 2004. – 160 с., ил.
2. Генрих Флинг, Ксавер Ауэр. Человек-цвет-пространство. Прикладная цветопсихология. Пер. с нем.– М.: Стройидат, 1973.
3. Денисова О. И. Цветоведение и колористика: Учеб. пособие для вузов/. - Кострома: КГТУ, 2005.
4. Коротеева, Л. И. Основы художественного конструирования [Электрондық ресурс]: Л. И. Коротеева, А. Яскин, А. - HTML құжаты. -М.: ИНФРА-М, 2013. - 303 бет.
5. Основы композиции: Учеб. пособие. - 2-е изд. - М.: Изд. дом «Искусство», 2004. - 120 с: илл. ISBN 5-85200-417-0.
6. Фотошоп. [Электрондық ресурс]. - Кіру режимі: <https://photoshop.demiart.ru/book/1/Index2.htm>

Қосымшалар

1.1 – қосымшасы – Эскиздер мен техникалық суреттерді ресімдеуге арналған тар сәулеттік қаріп салу нұсқасы

1.2 – Қосымша – Эскиздер мен техникалық суреттерді ресімдеу үшін қолжазба сәулет қаріптерін салу нұсқасы

құрылымның қарпі

1-ші топ

АБВГДЕЖЗИКЛМНОПРСТУ
ХЦЧШЩЬЫЬЭЮЯ

2-ші топ

АБВГДЕЖЗИКЛМНОПРСТУ
ХЦЧШЩЬЫЬЭЮЯ

3-ші топ

АБВГДЕЖЗИКЛМНОПРСТУ
ХЦЧШЩЬЫЬЭЮЯ

4-ші топ

1234567890 1234567890
18В2дежзиклмнопрстуфхичшщъьыэк

1.3 – Қосымша-эскиздер мен техникалық суреттерді ресімдеуге арналған қолжазба сәулеттік қаріпті салу нұсқасы

құрылымның қаріні

Б В Г Д Ж З Л М

О П С Ц Ч Щ Ы Ъ

Э Ю Я Ъ

а б в г д е ж з и к л м н о п р

с т у ф х ц ч ш щ ы ъ э ю я ъ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 №

Қосымша 1.4-интерьер эскизін салу жаттығуларына арналған
текстуралардың мысалдары

1.5 Б қосымшасы-техникалық тапсырма бланкісінің мысалы
(дизайнерлік қысқаша).
2 бет

" " _____ 20 ж. № _____ шартқа 1-қосымша

Техникалық тапсырма

(жобаланатын объектінің атауы және орналасқан жері)

№	Сұрақ	Жауап
Сәулет-жоспарлау шешімдері		
1	Тағайындалуы:	Тұрғын / қоғамдық / сауда / көрме / кеңсе / басқа
2	Жалпы қалауы: (еркін нысанда толтырылады)	
3	Үй-жайлардың функционалдық байланысы бойынша қалауы:	
4	Бөлмелердің көлемі мен нысаны (қалауы бойынша толтырылады)	
5	Терезелер	
6	Есіктер:	
7	Баспалдақ	
8	Әрлеу шешімдері	
9	Жиһаз бойынша қалауы	

1.5 Б қосымшасы-техникалық тапсырма бланкісінің мысалы (дизайнерлік қысқаша). Бет 2

10	Технологиялық жабдықтау бойынша қалауы	
11	Жарықтандыру бойынша қалауы	
12	Түс шешімдері бойынша қалауы	
13	Стиль бойынша қалауы	
14	Сіздің жобаңызда НЕ болмауы керек	
Инженерлік жүйелер		
L5	Жылыту	
16	Желдету	
17	Кондиционерлеу	
IS	Электр жабдықтары	
19	Сумен жабдықтау	
20	Кәріз	
Ұсынылған құжаттардың тізімдемесі:		
Дизайнер:		Тапсырыс беруші:

		ЖСН
Аты-жөні	қолы	мөр
		Аты-жөні
		қолы

2-БӨЛІМ. ИНТЕРЬЕР ЗАТТАРЫН ҚҰРАСТЫРУ ЖӘНЕ БЕЗЕНДІРУ БОЙЫНША ЖҰМЫСТАРДЫ ОРЫНДАУ

Оқу мақсаттары

Осы бөлімді зерттеу нәтижелері бойынша сіз мынаны меңгересіз:

- Интерьер бөлшектерін жобалау принциптерін сақтау.
- Материалдағы бөлшектердің дизайнын орындау.
- Интерьер заттарын безендіруге дайындық жұмыстарын жүргізу.
- Материалда интерьер заттарының декорын орындау.
- Қабырғаларды сәндік әрлеу үшін әртүрлі технологияларды қолдау.

Қажетті оқу материалдары

Негізгі графикалық материалдар: қарындаштар, қағаз, сызғыш, орналасу пышағы, қарындаштар, акварель бояулары, щеткалар.

Қосымша графикалық материалдар (міндетті емес): ақ қарындаш немесе ақ гелий қалам, эскиз маркерлері, маркерлерге арналған қағаз.

Техникалық жабдықталуы: компьютер, сканер, принтер.

Бағдарламалық жасақтама: графикалық редакторлар (Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, CorelDraw және т.б.).

Алдын ала қойылатын талаптар

Білім алушы суретті орындаудың негізгі принциптерін білуі; интерьерлік эскиздерді орындауда кезеңділікті сақтауы; интерьер суретінде композициялық тәсілдерді қолдануы; кескіндеме және колористика негіздерін меңгеруі және интерьер дизайнерінің рөлі мен функцияларын түсінуі тиіс.

Кіріспе

Интерьер ортасын қалыптастыру үшін жобаланған жасанды тіршілік ету ортасының үйлесімділігіне қол жеткізу үшін интерьердің барлық элементтерінің күрделі дизайнына сүйену керек.

Бұл бөлім КМ 02 "интерьер заттарын жобалау және безендіру бойынша жұмыстарды орындау" кәсіби Модулінің мазмұнын ашады, сонымен қатар бөлім КМ 07 "бітіру жұмысына жобалық дайындық" модулін практикалық дамытуға негіз береді. Ол сипаттайды білімдер, іскерліктер мен дағдыларды

меңгеруге қажетті техник құрастыру мен безендіруге заттарды интерьерлік кеңістігінің. Сіз әрлеу және өнер жұмыстарын, интерьер кеңістігінің заттарын, аксессуарлары мен жиһаздарын орындау барысында шешілетін сәндік және көркемдік міндеттерді білуіңіз керек, әртүрлі материалдардың көмегімен интерьердің құрылымдық бөлшектерін жасай білуіңіз керек.

Бөлімді зерделеу нәтижесінде білім алушылар интерьер заттарын құрастыру мен безендірудің негізгі ережелері мен құралдарын, заттарды композициялық құру негіздерін меңгереді.

Нәтижесінде білім алушы интерьерді заттық толтыру үшін конструктивтік элементтер мен безендіруді орындаудың негізгі принциптерін білуі тиіс.

Оқушылардың төмендегілерге қол жеткізуге мүмкіндік беретін жұмысты қалай орындау керектігін білуі өте маңызды: заңдарды, декор мен құрылымдық элементтерді орындау ережелерін білу.

Бөлімді зерделеу кезінде білім алушылар материалдағы интерьерге арналған шағын объектілерді безендіруді және орындауды үйренеді.

2.1. Объектінің стилистикасына сәйкес түсті қолдана отырып, бұйымдарды көркем құрастыруға арналған техникалық суреттер

2.1.1. Интерьер заттарының декоративтік шешімін бейнелеудің графикалық тәсілдері

Жиһаздың немесе интерьердің кез-келген объектісінің техникалық сызбасын орындау үшін Сізге келесі материалдар мен керек-жарақтар қажет: Н (Т) - ден 2В (2м) - ге дейін қарапайым қаттылықтағы қарындаштар (сурет. 2.1), өшіргіш, түрлі-түсті қарындаштар, линер немесе қара тұрақты қалам, А4 және А3 форматындағы қағаз, сызғыш, қарындаштар үшін ұштағыш немесе кеңсе пышағы, акварель бояулары, қылқаламдар (ақуыз, колонкалар, синтетика, дөңгелек және жалпақ, №2 және №5), маркерлер және эскизге арналған қағаз (сурет. 2.2), станок және кеңсе түймелері.

2.1- сурет. Әр түрлі жұмсақтық индексі бар қарапайым қарындаштар

2.2 сурет -Эскизге арналған маркерлер

Қағазды А4 (210×297 мм) немесе А3 (297×420 мм) қалың сурет салу немесе сурет салу ұсынылады. Әсіресе акварель маркерлерін қолданған кезде.

Сурет салуға арналған қарындаштар әр түрлі қаттылықпен таңдалады: Н (Т) - ден 2В (2м) - ге дейін. Құру техникалық суретті орындау ұсынылады қарындашпен орта қаттылықты НВ (ТМ), ал көлеңке салады қарындашпен (М, 2М). Ыңғайлы болу үшін қарындаш конус түрінде қайралады, оның шығыңқы графит бөлігі шамамен 5-6 мм құрайды.

Өшіргіштер қағаздың қақпағын жыртып алмау үшін жұмсақ сорттарды қолданады. Кір мен қағаз бетінің тұтастығын бұзбау үшін өшіргішті аз қолдануға тырысыңыз. Мұны істеу үшін суреттелген объектінің бастапқы эскиздерін орташа қаттылық НВ (ТМ) қарындашпен қолдану ұсынылады. Негізінен, өшіргіш люк пен жарықты жарықтандыру үшін, сондай-ақ құрылыс сызықтарын алып тастау үшін қолданылады.

Сызбада жұмыс істеудің ыңғайлылығы үшін станокты қолданыңыз – бұл сурет салуға арналған тірек (сурет. 2.3).

Сондай-ақ, станок ретінде сурет тақтасын пайдалануға болады. Парақты станокқа немесе сурет тақтасына бекіту үшін сізге кеңсе түймелері қажет.

Сурет болашақ көлемдік-кеңістіктік объектінің дизайнының негізі болып табылады. Біз жасаған сызбаға (немесе эскизге) сүйене отырып, біз дизайн жобасына енетін тұжырымдама жасаймыз. Яғни, сурет дизайн тұжырымдамасын қалыптастырудың бірінші кезеңі.

2.3- сурет. Ағаш станок

Болашақ дизайнер сурет салу саласындағы дағдылары мен білімдерін игере отырып, өзінің көлемдік-кеңістіктік ойлауын, көркемдік-шығармашылық қызметін, пропорция мен көз сезімін, қиялын, байқағыштығы мен өнер саласындағы білімін қалыптастырады.

Интерьер дизайнері ретінде сіз объектінің стиліне сәйкес композиция құралдары мен түс тану негіздерін қолдана отырып, өнімдердің көркемдік дизайнын жеткізу үшін сурет салу дағдыларына ие болуыңыз керек!

Техникалық сурет-бұл аксонометриялық проекциялардың немесе перспективалық сызбаның негізгі қасиеттерін жеткізетін қолмен жасалған көрнекі сурет. Мұндай сурет сурет салу құралдарын қолданбай, көздің масштабында, объектінің техникалық идеясы ашылған пропорцияларға сәйкес жасалады (сурет. 2.4) [6].

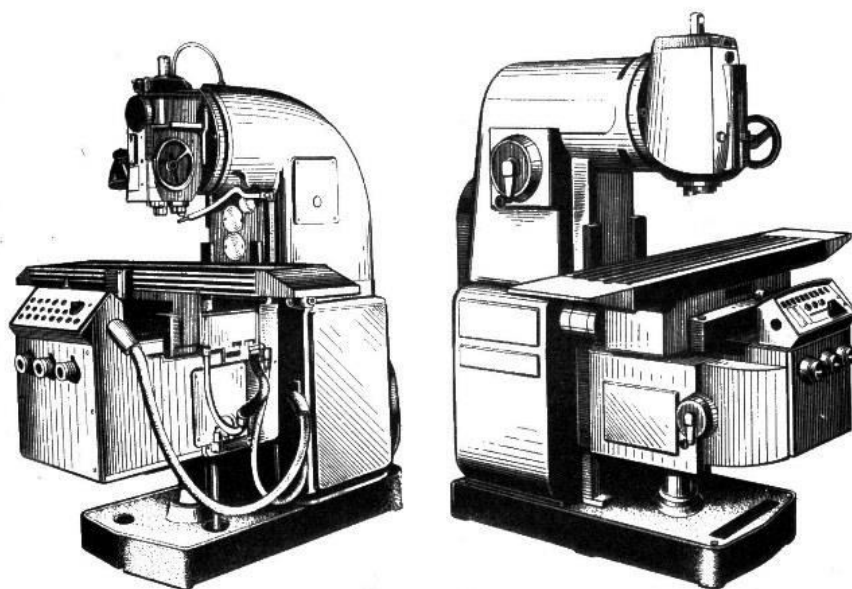
Адамның санасында пайда болған жаңа идея, объектінің күтпеген жерден пайда болған жаңа бейнесі дереу бекітуді қажет етеді, ал шығармашылық ойды бекітудің қарапайым, ыңғайлы және жылдам түрі – сурет.

Дизайнерлер, сәулетшілер, инженерлер бұйымдардың, техниканың, құрылыстардың жаңа үлгілерін жобалау кезінде техникалық сызбаны техникалық ниеттің бірінші, аралық және соңғы шешімдерін бекіту құралы ретінде пайдаланады. Сондай-ақ, техникалық сызбалар диаграммада немесе

сызбада көрсетілген күрделі пішінді дұрыс оқуды тексеру үшін қолданылады. (Сур. 2.5).

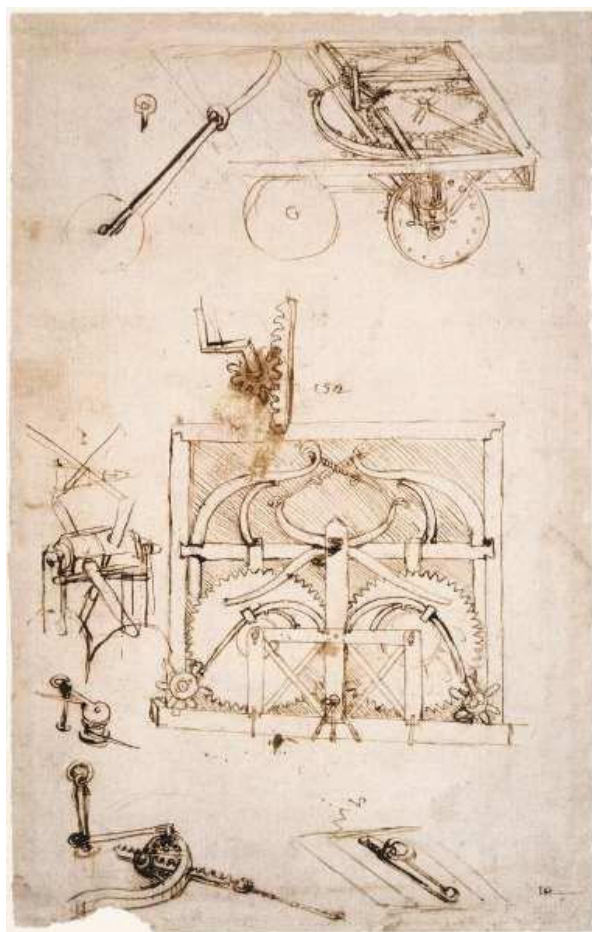
2.4- сурет. Интерьер эскизі

2.5- сурет. Дизайн-нысанда техникалық сурет

Леонардо Да Винчи өзінің шығармашылық ниетін ашу үшін егжей-тегжейлі сызбаларды қолданды, бұл құрылғылар мен механизмдердің дизайн ерекшеліктерін ашады. Осындай техникалық сызбаларға сәйкес Сіз сызбалар

жасай аласыз, жоба жасай аласыз және материалда объект жасай аласыз (сурет. 2.6).

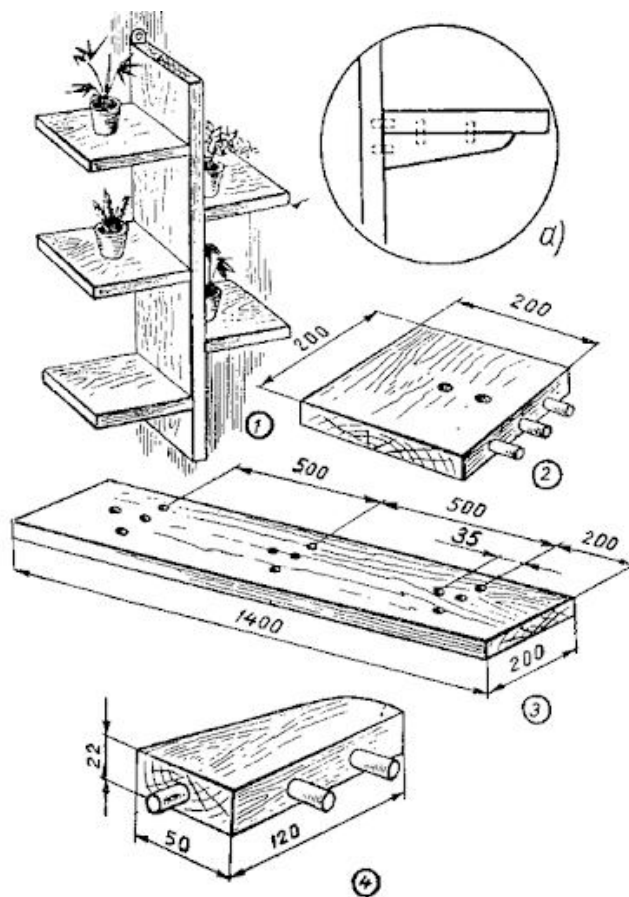

2.6- сурет. Леонардо Да Винчидің өздігінен жүретін арбасының техникалық суреті

Жобаланатын объектінің қасиеттеріне және нақты жобада қойылған міндеттерге байланысты техникалық сурет орталық проекцияда (перспективада) орындалады (сурет. 2.7) немесе параллель проекцияларда (аксонометрияда) (сурет. 2.8).

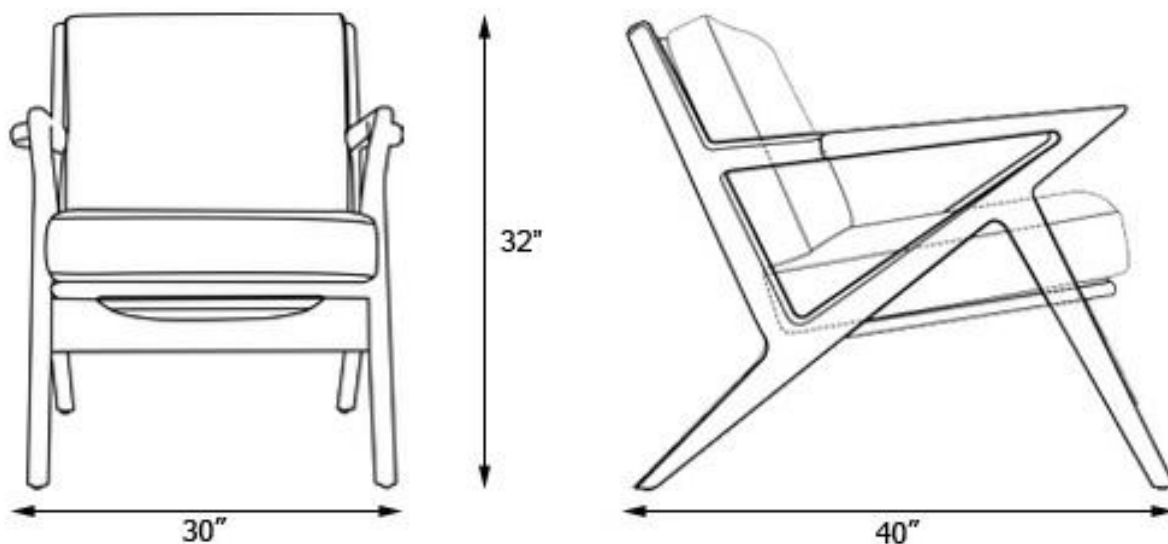

Сурет 2.7-Болашақта жиһаздың техникалық эскизі

2.8-сурет-Гүлдерге арналған сөренің аксонометриялық үлгісі

Техникалық сурет хиароскурасыз сызықты болуы мүмкін (сурет. 2.9) және хиароскуро мен түс бере отырып, көлемді-кеңістіктік (сурет. 2.10).

2.9-сурет-Хиароскурасыз сызықтық сурет

2.10-сурет-Хиароскуро мен түс беретін көлемді-кеңістіктік сурет

2.1.2. Техникалық эскиздердің көркемдік-эстетикалық мәнерлілік қағидаттарын қолдану

Техникалық сурет салу алгоритмі:

1-қадам: жұмысқа дайындық.

Суретпен жұмыс жасай отырып, алдымен жұмыс орнын ұйымдастырып, сурет салу үшін қажетті құралдар мен материалдармен жұмыс жағдайын қамтамасыз ету керек.

2-қадам: сурет салу кезінде дененің жағдайы.

Сызбада жұмыс істеу кезінде сіз тік отыруыңыз керек, денеңізді майыстырмаңыз және оң иығыңызды сәл алға созыңыз. Бұл жағдайда аяқтар тұрақты күйде. Сіз Бояған қолыңыз парақтың бетіне әрең тиеді. Бүкіл қол бүгілген және салмағы бойынша. Қолдың бұл позициясы сіздің қозғалысыңызды қарындашпен ұстамайды және әртүрлі бағытта сызықтар салуға ыңғайлы.

3-қадам: станоктың орнын таңдау.

Сурет салушының көлеңкесі сызбаны жаппауы үшін қағазға жарық сол және жоғарыдан түсуі керек. Станок немесе сурет тақтасы (немесе кез-келген басқа жұмыс беті) үстелдің немесе еденнің жазықтығына 30° көлбеу орналастырылған.

4-қадам: форматты таңдау.

Қағаз өлшемі әрқашан стандартты А3 немесе А4 форматын таңдаңыз. Болашақ кескіннің пропорцияларын анықтаңыз. Сурет таңдалған қағаз форматының Парақ аймағының шамамен 70 - 80% - ын алатындай етіп оның пішімдегі орнын таңдаңыз.

5-қадам: кескінді форматта орналастыру.

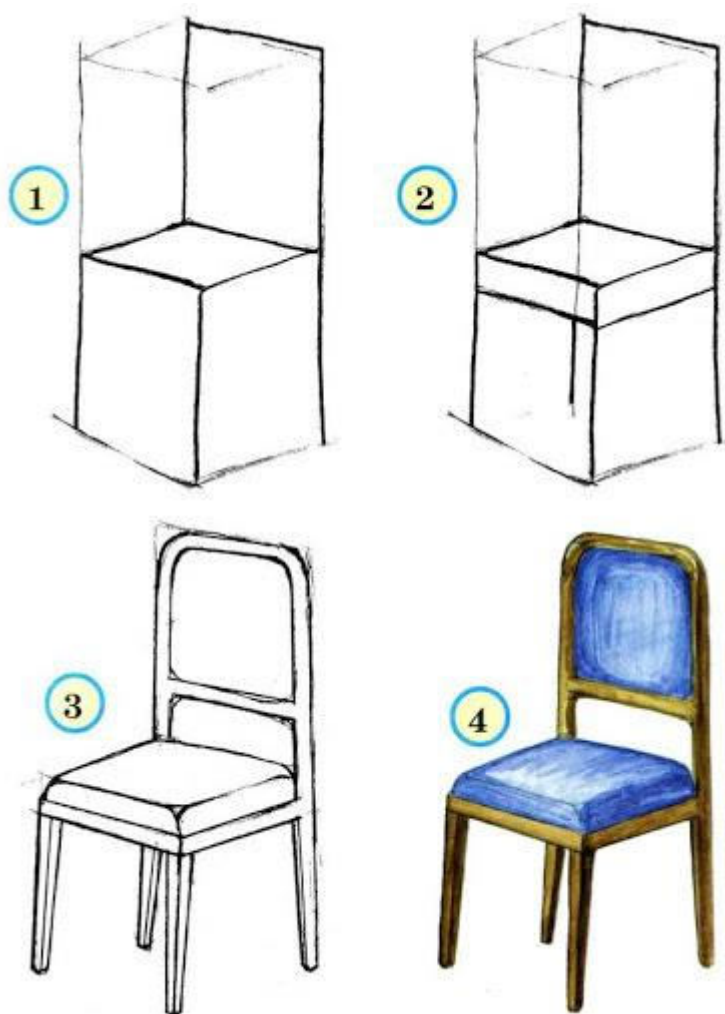
2.11- сурет. Жihazдың орналасу үлгісі
(сайттан фотосурет

<https://i.pinimg.com/736x/f2/ea/2d/f2ea2d0e446dc1022da6d531a21629bd.jpg>)

Суретте пішімде заттың дұрыс өлшемі мен орналасуын таңдау керек. Егер суреттің биіктігі еденнен жоғары болса, онда формат тігінен орналастырылады, егер ұзындығы биіктіктен үлкен болса, онда форматтың көлденең орналасуын таңдаңыз.

Қағаз парағының пішімінде жоғарыдан төменге қарағанда сәл көбірек орын қалуы керек, яғни.сурет сурет ортасында орналаспайды (сурет. 2.11).

Кескінді форматта дұрыс орналастыру және жұмысты жеңілдету үшін "орау беттері"әдісі қолданылады. Кескінді құрудың бұл әдісі күрделі нысаны бар зат (мысалы: орындық) алдымен қарапайым пішінге "жеңілдетілген" болатындығында. Мысалы, алдымен тікбұрышты параллелепипед салынады, оған пропорционалды түрде бейнелеу қиын болатын қосымша бөлшектер" салынады " (сурет. 2.12) [6].

2.12-сурет - "Орауыш беттердің" бейнесін құру тәсілі»

Затты оның пропорцияларын сақтай отырып бейнелеу маңызды, атап айтқанда бейнеленген объектінің өлшемдерінің нақты арақатынасын таңдау керек! Сіз затты бөлек бөліктермен тарта алмайсыз. Сурет Объектінің жалпы пішінінің пропорцияларына сүйене отырып, жеке бөліктердің пропорцияларын бір-бірімен салыстыру керек!

Кез-келген қарапайым орау беті қолданылады. Бұл жоспарланған кескіннің пішініне байланысты шеңбер, призма, цилиндр, шаршы, сопақ болуы мүмкін. Сурет бөлшектерінің өлшемдері бейнеленген заттың габариттік өлшемдерімен анықталады [6].

6-қадам: сурет салу.

Пішім парағының шетінде алдын-ала эскиз жасалады. Эскиз - бұл кішкене жалпыланған сурет, ол бейнеленген Объектінің жалпы формасын оның бөліктерін егжей-тегжейлі көрсетпей көрсетеді. Эскиздің көмегімен кескіннің құрылымдық бөліктерінің өзара орналасуы мен қатынасын тез және жақсы түсінуге болады. Эскиз алдымен жұқа сызықтармен жасалады, содан кейін табиғатымен салыстырылады және кейбір түзетулерден кейін айқын сызықтармен дөңгелектенеді. Эскиз барлық заттардың бірден тартылатындығымен сипатталады. Мысалы, белгілі бір интерьерге жиһаз жасау үшін дизайнер интерьердегі осы жиһаздың орналасуын көрнекі түрде көрсету үшін бүкіл бөлменің эскизін жасайды (сурет. 2.13).

2.13- сурет. Қарапайым қарындашпен эскиз

7-қадам: хиароскуроны қолдана отырып, суретті түрлі-түсті етіп жасау.

Суреттің көрінуі пішін мен пропорциялардың дұрыс бейнесіне ғана емес, сонымен қатар оның бетіндегі түс пен хиароскуро қатынастарының таралуына да байланысты.

Техникалық сызбаны салу орташа қаттылық ТМ (НВ) қарындашпен, ал хиароскуро м (В) жұмсақ қарындашпен қолданылады.

Техникалық сызда суретке көбірек айқындық пен мәнерлік беру үшін көлемді берудің белгілі бір шартты құралдары — хиароскуро қолданылады. Хиароскуро-бұл бейнеленген заттардың бетіндегі жарық пен көлеңкенің таралуы. Бұл хиароскуроның ауысуы, бұл суретте заттардың пішінін көлемді түрде көрсетуге мүмкіндік береді. Сондықтан хиароскуро объектінің көлемін қабылдауда үлкен рөл атқарады. Нысанның жарықтандыру дәрежесі жарық сәулелерінің көлбеу бұрышына байланысты. Жарық сәулелері затқа перпендикуляр түскенде, жарық көп болады. Сондықтан жарық көзіне жақын орналасқан беттің бөлігі жеңілірек болады, ал одан әрі қараңғы болады немесе көлеңкеде болады (өз немесе басқа заттан құлап кетеді) (сурет. 2.14).

2.14- сурет. Хиароскуроның берілу мысалы

Шартты түрде, техникалық сызда жарық көзі сурет салушының сол және артқы жағында орналасқан деп саналады.

Осылайша, техникалық суреттегі объектінің көлемін анықтау үшін жарық сәулелерінің бағытын дұрыс көру керек, яғни жарық әрқашан сол жақта, ал көлеңке оң жақта болады, объектінің қалай тартылатынына қарамастан— табиғаттан немесе Сыздадан. Нысанның немесе оның жеке бөліктерінің көлемді пішіндеріне жарық пен көлеңке градиациясы арқылы қол

жеткізіледі: ең жарықтандырылған беттер жарықтан алыс орналасқан беттерге карағанда жеңілірек болады (сурет. 2.15) [6].

2.15- сурет. Суреттегі заттардың пішінін анықтау үшін жарық пен көлеңке градациясын беру

2.2 Сәулет өнерінің түрі ретінде интерьер заттарын жобалаудағы композициялық заңдылықтар жүйесі

2.2.1. Интерьер заттарын жобалаудағы негізгі композициялық және функционалдық шешімдер мен үйлесімдер

Композиция (лат. *compositio*-біріктіру, орналастыру, құрастыру) - тұтас және мәнерлі формасының үйлесімділігіне қол жеткізу үшін оның қасиеттері мен мақсатын ескере отырып, құрастырылатын заттың элементтерін топтастыру өнері. Тақырыпты жобалау кезінде дизайнер оған функционалды, техникалық және эстетикалық мазмұн береді — Сұлулық, үйлесімділік, бөліктердің пропорционалдылығы және тұтас көлем. Әдемі зат жұқа композицияға ие, яғни.барлық элементтердің, көлемдердің, бөліктер мен бөлшектердің үйлесімді қатынасы (сурет. 2.16).

Жазықтық композиция (немесе жазықтықтағы композиция) — бұл өлшемдері негізінен екі бағытта өлшенетін объект пішінінің элементтерінің тіркесімі: көлденең және тік. Мысалы, тұсқағаздар, маталар, кілемдер,

дастархандар, перделер және басқа да тоқыма түрлері тегіс композициямен көркем безендірілген (сурет. 2.17).

Көлемді композициясы бар формалар үшін, жазықтық композициясынан айырмашылығы, өлшеудің үш түрі тән: заттың биіктігі, тереңдігі және ені.

2.16-сурет-Brno орындығы, Людвиг Миес ван дер Роэ, сәулетші Людвиг Миес ван дер Роэ 1929-1930 жж. Орындықтың дизайны орындықты ұстап тұру үшін бір S-тәрізді штанганы қолдану арқылы жеңілдетілген

2.17-сурет-Интерьердегі тоқыма және тұсқағаз, жазықтық композицияның түрлері ретінде

Нысан пішінінің құрылымдық ерекшеліктеріне байланысты композицияның екі түрі бөлінеді: жазықтық және көлемдік.

Көлемді композицияның үш түрі бар. Көлемді композицияның ең қарапайым түрі көлемді-фронтальды композиция деп аталады: бұл шектеулі жазықтық немесе үш өлшемді форманың бөлшектері әртүрлі деңгейлерде орналасқан бет, яғни.бұл жазықтық пен көлемдік форманың үйлесімі. Композицияның бұл түрі таяз тереңдікте сипатталады және негізінен қоршаған ортаға қатысты объектінің элементтері алдыңғы жағында орналасқан, яғни.көрермен алдыңғы жағынан қабылдайды. Осындай пластикалық сипатта бұл композиция тегіс композицияға жақын. Бірақ одан айырмашылығы, көлемді-фронтальды композиция тек құрылымды немесе рельефті жазықтықтардан ғана емес, сонымен қатар терең немесе жеке элементтерден де жасалады. Бұл элементтер артқы фронтальды жазықтықтан бөлініп, алға қарай созылып, бір-бірінен қашықтықта орналасуы мүмкін. Сондықтан көлемді-фронтальды композициядағы заттар бедерлі емес, кеңістіктік болып саналады. Мысалы, интерьердегі рельеф, есікке оюланған панель, ағаш Арқалық төбесі және т.б. (сурет. 2.18, 2.19, 2.20) [7].

Көлемді-фронтальды композицияны құру кезінде бірнеше маңызды шарттарды ескеру қажет. Біріншісі-нысан пішіндерінің конфигурациясы. Ол геометриялық пішіні мен объект элементтерінің орналасуы бойынша әр түрлі салыстыруда көрінеді. Бұл салыстыру неғұрлым айқын болса, көлемді-фронтальды композицияның сипаты неғұрлым мәнерлі болады.

Екінші маңызды шарт – тақырып құрамының ырғақты құрылысы. Мұнда композиция – ритм құралы ретінде қолдану өте маңызды: ырғақты топтарды қалыптастыру үшін тақырыптың көлемдік-фронтальды элементтерінің бір-біріне қатысты ығысу реті. Композицияның осы құрылысынан объектінің қарапайым немесе күрделі көлемді-фронтальды композициясы жасалады.

Үшінші шарт-тақырып элементтерін графикалық және пластикалық модельдеу, яғни. бұл шарт әртүрлі текстуралардың, силуэттердің, рельефтердің экспрессивті үйлесіміне және әртүрлі графиканы (жазулар, белгілер, суреттер және т.б.) қолдануға негізделген. Элементтердің бір-біріне жақын орналасуы фронтальды-кеңістіктік композицияның тұтастығын анықтайды. Композициядағы шамадан тыс монотондылықты болдырмау үшін жаңа нысанды құруда басты міндет қою керек: бұл жалпы композицияда олардың бірлігіне қол жеткізу үшін элементтер арасындағы айырмашылықты белгілеу [7].

2.18- сурет. Интерьердегі рельеф

2.19- сурет. Ағаш Арқалық төбесі

2.20- сурет. Есіктің кесілген панелі

Көлемді композицияның екінші түрі көлемді-кеңістіктік композиция деп аталады. Бұл жазықтыққа қатысты жабық беті бар және барлық жағынан көзбен қабылданатын пішін. Көлемді композицияның бұл түрі әрдайым қоршаған ортамен өзара әрекеттеседі, яғни қоршаған орта композицияның экспрессивтілігін арттыруы немесе төмендетуі мүмкін. Ол кеңістіктік элементтердің ықшамдылығына сәйкес үш координаталық бағытта дамуымен сипатталады. Көлемді-кеңістіктік композицияда жоспарлау шешімі көлемді-фронтальды композицияға қарағанда күрделірек. Бұл композиция элементтері әртүрлі кеңістіктік күйде екендігімен негізделген. Көлемді-кеңістіктік композицияның сипаты да ерекшеленеді: пластикалық модельдеуде әртүрлі кеңістіктік элементтердің басым қасиеттері айқын

көрінеді-олардың орналасуы, конфигурациясы, жалпы силуэт және композицияның барлық элементтерінің бөлінуі. Мұнда бірнеше композициялық тапсырмалар шешіледі:

1) заттың кеңістіктік формаларының жалпы геометриялық көрінісі (сфералық, текше, цилиндрлік, сопақ, пирамида);

2) композицияның статикалық немесе динамикалық сипаты анықталады,

3) әр түрлі пластикалық формалардың (көлемдік, жазықтық және сызықтық) кеңістіктегі тіркесімі бір композицияға салынған [7].

Осы және ұқсас мәселелерді сәтті шешкен кезде, көлемдік-кеңістіктік композицияны құрудың максималды экспрессивтілігі мен үйлесімділігіне қол жеткізіледі. Сондай-ақ, композицияның осы түрін құру кезінде әртүрлі графикалық және пластикалық құралдарды (түстер, текстуралар, материалдар мен рельефтер) қолдану өте маңызды (сурет. 2.21) [7].

Сурет 2.21-Аспалы Жарықдиодты шамның мысалында көлемді-кеңістіктік композицияда әртүрлі графикалық және пластикалық құралдарды қолдану

Осындай қолдануға байланысты кейде кеңістіктік-кеңістіктік композициядағы қасиеттері бойынша әртүрлі элементтердің едәуір мөлшерін реттеуде қиындықтар туындайды. Бұған жол бермеу үшін композицияның

барлық жобаланған элементтерін қамтитын жоспарлау кеңістігін нақты ұйымдастыру қажет.

Көлемді-кеңістіктік композицияның мысалдары жиһаз, электротехника, сантехника, жарықтандыру құралдары және т.б. болуы мүмкін (сурет. 2.22).

2.22-сурет-Көлемдік-кеңістіктік композицияның мысалы

Көлемді композицияның үшінші түрі-терең кеңістіктік композиция. Композицияның бұл түрі материалдық элементтерден (беттер мен көлемдер) және олардың арасындағы кеңістік интервалдарынан тұрады, яғни терең кеңістіктік композицияға жазықтық, көлемдік-фронтальды және көлемдік-кеңістіктік композиция кіреді. Ол орналасқан кеңістіктегі барлық объектілердің композициялық байланысын білдіреді. Терең кеңістіктік композицияның мысалы-интерьер (сурет. 2.23) [7].

Композицияның бұл түрі негізінен терең дамумен және кеңістікті ішкі жағынан тұтас қабылдаумен сипатталады. Қабылдау-бұл дизайн өнеріндегі маңызды және алдын-ала анықтайтын көркемдік құндылық. Қабылдау терең кеңістікте пластикалық формалардың әр түрлі болуымен сипатталады. Оның ауқымы кеңістік тереңдігінің еніне қатынасы арқылы анықталады. 1:1 қатынасы орташа тереңдіктегі кеңістік болып саналады. 1:1 – ден артық қатынас кезінде-терең (бойлық) қатынас ретінде, 1:1-ден кем қатынас кезінде кеңістік салыстырмалы түрде таяз (көлденең) ретінде сипатталады.

Терең кеңістіктің негізгі композициялық белгісі-ашықтық. Ашықтық дәрежесі кеңістік тереңдігінің оны шектейтін жазықтықтардың биіктігіне қатынасы арқылы анықталады. Егер бұл қатынас 2:1-ден үлкен болса, онда бұл кеңістік ашық, Егер аз болса, онда ол жабық кеңістік [7].

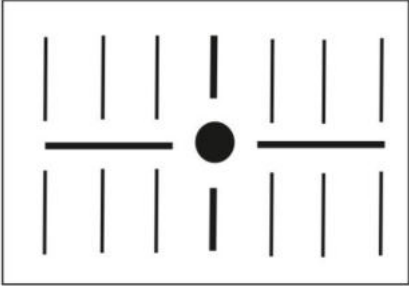
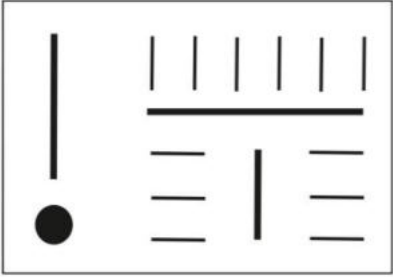
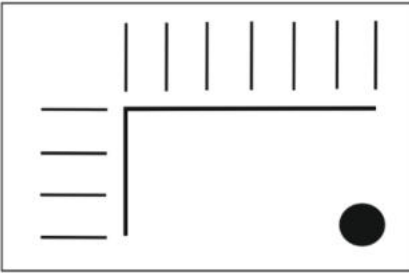
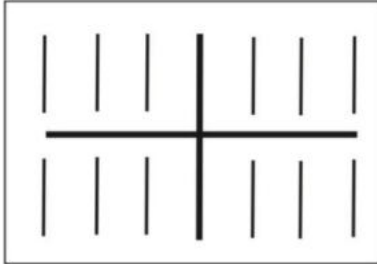
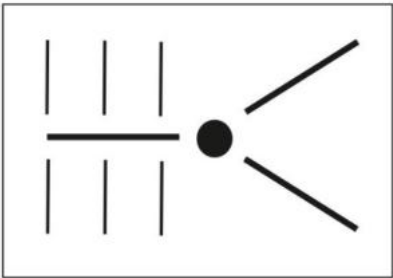
2.23- сурет. Интерьер-бұл терең-кеңістіктік композиция

Үлкен шексіз ұзындық және толық ашықтық сыртқы кеңістікке тән. Осы сипаттамалары, оның ішінде биіктігі бойынша шектеулі кеңістік Ішкі болып саналады. Егер биіктігі ені мен тереңдігінен басым болса, бұл жағдайда кеңістіктік композиция тік кеңістікте басым болады. Салыстырмалы түрде төмен биіктікте ол көлденең кеңістік ретінде әрекет етеді. Биіктіктің, енінің және тереңдіктің тең мәндерімен жазықтықтармен шектелген-бұл текше кеңістік [7].

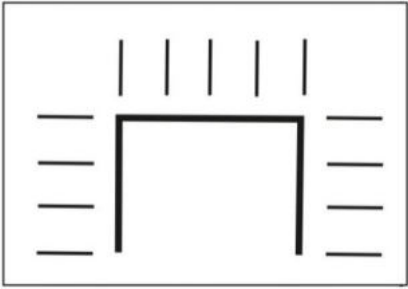
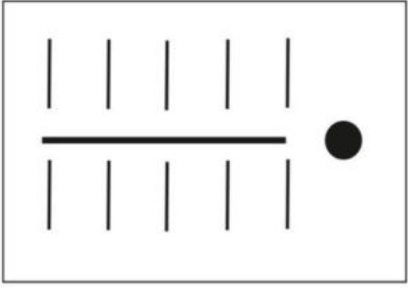

Терең кеңістік құрылысында, сондай-ақ көлемдік-кеңістіктік композицияда кеңістікті жоспарлау маңызды рөл атқарады. Бұл құрылыс композицияның барлық элементтерінің көлденең жазықтықта әртүрлі орналасуына негізделген. Терең кеңістіктік композицияда мұндай ұғым бар – кеңейту, яғни.терең кеңістіктік композициялардың жоспарлау құрылысы. Терең кеңістікті жоспарлау құрылысының негізгі түрлері графикалық түрде 2.1-кестеде келтірілген.

Орналасу түрлерін біріктіруге болады, кеңістіктік элементтердің орналасуының күрделі жоспарлау жүйесін құрайды.

2.1-кесте-Терең кеңістікті жоспарлау құрылысының негізгі түрлері [8]

№	Терең кеңістіктік композицияның түрлері	Жоспарлау схемасы
1	Центрлік	
2	Орталықпен еркін жоспарлау	
3	Орталығы бар бұрыштық	
4	Көлденең-осьтік орталықпен	
5	Орталығы бар Сәуле	

2.1 кестенің Жалғасы

№	Терең кеңістіктік композицияның түрлері	Жоспарлау схемасы
6	Периметрлі	
7	Симметриялық-осьтік	
8	Ассиметриялық-осьтік	

Терең кеңістікті жоспарлау кезінде оның композициялық орталығын қалыптастыру маңызды. Бұл орталық кеңістіктік композицияның салыстырмалы түрде маңызды емес элементтерінің басым элементі болып табылады. Композициялық орталықтың үш негізгі ұстанымы бар:

1. Орталық тік осьпен ерекшеленеді, оның айналасында композицияның барлық екінші элементтері орналасқан (сурет. 2.24);
2. Орталық көлденең осьті жабады, оның жағында композицияның барлық екінші элементтері орналасқан (сурет. 2.25);
3. Орталықтың қалыптасуы оның айналасындағы барлық бағынышты элементтердің асимметриялық орналасуы негізінде жүреді (сурет. 2.26) [7].

2.24- сурет. Тік композициялық орталық-бұл қабырғадағы сурет, оның айналасында интерьердің барлық қайталама объектілері орналасқан

2.25-сурет - Композициялық орталық – камин, оның жағында интерьердің барлық қосалқы объектілері орналасқан

2.26-сурет-Кереуеттің айналасындағы кішігірім интерьер элементтерінің асимметриялық орналасуы

2.2.2. Композиция категориялары

"Техникалық эстетика" және "дизайн" ұғымдары бәсекеге қабілеттілікті арттыруды және дизайнерлік өнімнің қалыптасуын оңайлатуды, Еңбек және адам өмірінің жағдайларын жақсартуды қамтамасыз ететін қазіргі заманғы пәндік өндірістің ажырамас бөлігі болып табылады.

Кез-келген дизайн объектісін жасау үшін сіз дизайнерлік өнімнің құрамы жасалынатын заңдылықтарды білуіңіз керек. Пішіннің бастапқы элементтерін дизайн өнімінің бірлігіне біріктіру үшін композиция құралдары пропорция мен пропорционалдылық, симметрия және асимметрия, метрикалық және ырғақты тәртіп (ырғақ), масштаб пен масштаб, контраст пен нюанс, тектоника, ұқсастық, түс (түс комбинациясы және үйлесімділік) және т. б. Композиция құралдары, жалпы алғанда, композиция ұғымы адамның ұзақ практикалық іс-әрекеті және оның санасы мен шығармашылық ойлауының стандартты емес жұмысы нәтижесінде пайда болды. Композицияның құралдары адамның өндірістік және көркемдік қызметі барысында нақтыланады, түзетіледі және толықтырылады. Пәндік дизайндағы композицияны құру заңдылықтары заманауи ғылым мен техниканың дамуымен, шығармашылықтағы жана әлеуметтік бағыттардың пайда болуымен және дизайн идеяларын беру әдістерімен бірге өзгеруде. Сондықтан қазіргі заманғы дизайнер жұмыс істейтін композицияның барлық

элементтерінің, құралдары мен әдістерінің ерекшелігі дизайн бойынша үйлесімді және үйлесімді нысандар мен олардың кешендерін құру үшін өте алуан түрлі [9].

Пропорция және пропорционалдылық (лат. proportio- пропорционалдылық, пропорционалдылық) - заттың бөліктері өлшемдерінің өзара және оны қоршаған ортаға қатынасы. Пропорциялар жобаланған объектінің Функционалды және конструктивті-техникалық шешімдерін көркемдік түсіну нәтижесінде, сондай-ақ эргономикалық талаптарды ескере отырып, нақты тарихи шығу тегімен, эстетикалық мұраттармен және стильдік бағдармен байланысты.

Композицияда геометриялық құрылысқа негізделген формаларды пропорционалды үйлестірудің тиімді әдістерінің бірі – тіктөртбұрыш. Дәл осы фигура композиция элементтерінің бір-бірімен және тұтасымен пропорционалды байланысын көрнекі түрде орнатуға мүмкіндік береді. Мұндай байланыс орнатудың негізгі белгісі-біртұтас композицияны құрайтын бір-біріне қатысты геометриялық фигуралардың ұқсастығы. Бұл олардың диагональдарының параллелизмінде немесе перпендикулярлығында көрінеді. Параллель диагональдардың болуы композиция элементтерінің негізгі шамаларының тура пропорциясын береді. Бұл пропорция $a : B = a : b$ формуласымен өрнектеледі. Диагональдардың перпендикуляр орналасуымен кері пропорция алынады- $A : B = b : a$. Пропорциялардың өзгеруіне байланысты композицияның сипаты да визуалды түрде өзгереді. Ол пропорционалды 7 формаларының бір бағытты немесе көп бағытты орналасуымен ерекшеленеді.

Пішіндердің құрамын құру кезінде біркелкілік (сегменттер, жазықтықтар, көлемдер, фигуралар), ұқсастық және әртүрлілік принциптерін қолдануға болады. Әрбір принцип жеке немесе бір-бірімен бірге қолданылады. Пропорциялар бөліктер мен бүтіннің сандық байланысын білдіреді (бүкіл Фарфор вазасының биіктігі және жұлдыру биіктігі, биіктігі мен диаметрі және т.б.). Бұйымдарды жобалау кезінде дизайнда арифметикалық (модульдік) және геометриялық пропорциялар қолданылады [10].

Арифметикалық пропорцияда бөліктер мен бүтіннің өзара байланысы берілген бір өлшемді қайталауға негізделген: $(A - b) = (b - C) = (C - d) = m$. Бұл пропорцияларда екі шаманың сандық тәуелділігі бөлшек санмен өрнектеледі, мұнда нумератор мен бөлгіш 1 — ден 10-ға дейінгі бүтін сандар. 1:1 қатынасында қарапайым геометриялық пішіндер салынған: шаршы, текше. Қатынастар 1 : 2; 1 : 3; 1 : 4; 1 : 6 және т.б. квадраттың тікбұрышты пішінде қайталануын бірнеше рет қамтамасыз етіңіз. Бұл жағдайда кіші мән- Бұл модуль, яғни үлкенірек өлшем бірлігі. Мысалы, 1 : 6 қатынасы алты квадраттың осы арақатынасы бар тіктөртбұрышқа салынғанын көрсетеді. Қарапайым қатынастарда сызықтық және көлемдік шамалардың нақты өлшемділігі көрінеді, бұл олардың үйлесімді байланысының негізі болып табылады. 1:1 қатынасы арқылы көрсетілген пропорционалдылық инертті

және түсініксіз, өйткені салыстырмалы шамалар тең. Тең емес қатынастар неғұрлым мәнерлі 1:2; 1:3; 1:4 және т. б. Қарапайым қатынастардың шегі-8-ге дейінгі сандар, содан кейін шамалардың пропорционалдылығы нашар қабылданады [10].

Геометриялық пропорциялар қатынастардың теңдігіне негізделген ($A : b = b : C = K$) және фигуралардың геометриялық ұқсастығында көрінеді. Геометриялық пропорцияның ерекше жағдайы-ежелгі сәулетшілер мен суретшілер танымал және жоғары бағалайтын "алтын қатынас" пропорциясы. Алтын қатынас дегеніміз-бүтіннің екі тең емес бөлікке бөлінуі, осылайша бүтін үлкен бөлікке кіші, яғни $A : b = b : (a - b)$. Бұл теңдік екі шаманың қатысуымен ғана қалыптасады, олардың арасындағы қатынас ондық бөлшекпен көрсетілген тұрақты, мұндағы үлкен кесінді 0,618, ал кішісі 0,382 (немесе $1 : 0,618 = 0,618 : 0,382$); бұл жағдайда $0,618 + 0,382 = 1$ қосындысы[10].

Алтын қатынас жабайы табиғатта кең таралған. Сонымен, ересек адамның бел сызығы пропорционалды түрде бүктелген адамның денесін алтын секцияға бөледі. Сарапшылар алтын секцияны органикалық өсудің үлгісі ретінде қарастырады, бұл өз кезегінде әртүрлі тұрмыстық заттардың өлшемдерімен расталады.

Масштаб-бұл өнімнің өлшемдерін стандарт ретінде қабылданған ұқсас өнімдердің өлшемдерімен салыстырудан алынған салыстырмалы шама. Егер оның өлшемдері ұқсас өнімдердің бастапқы, қалыпты өлшемдерінен үлкен болса, өнімнің масштабы үлкен болады. Дұрыс табылған бүтін және оның құрамдас элементтерінің масштабтары бар өнімдер үйлесімді, функционалды, қоршаған ортаға сәйкес келеді. Егер масштаб дұрыс табылса, онда олар өнім үлкен деп айтады.

Масштаб-бұл форманың және оның элементтерінің адамға және қоршаған кеңістікке қатысты пропорционалдылығы. Өнімдер адамға жақсы қызмет етуі үшін олар оған пропорционалды болуы керек, яғни оған қатысты ауқымды. Адам барлық заттардың шарасы болып табылады. Адам тікелей қолданатын өнімдер ауқымының негізі-адам денесінің бөліктерінің антропометриялық өлшемдері (аяқтың ұзындығы, бойы және т.б.). Өнімдердің ауқымы, ең алдымен, функционалдық талаптарға байланысты олардың мөлшерімен тығыз байланысты. Мысалы, телефон түтіктері мен дискілерінің, үтік тұтқаларының, велосипед рулінің және т.б. өлшемдері адамның қолының ұзындығына мөлшерлес [10].

Өнімдер мен құрылымдардың ауқымды экспрессивтілігі визуалды қабылдау ерекшеліктеріне де байланысты. Мысалы, АҚ және жеңіл заттар бірдей мөлшердегі қара заттарға қарағанда үлкенірек көрінеді. Бұйымдардың ауқымдылығы материалдардың қасиеттеріне, конструкциясына және бұйымдарды дайындау тәсілдеріне, сондай-ақ қоршаған ортаның сипатына да байланысты (2.1-қосымша).

Ырғақ (гр. *rhythmos*)-белгілі бір реттілікпен және жиілікпен болатын кез-келген элементтердің (сызықтар, пішіндер, түстер, текстуралар, өрнектер)

ауысуы. Ырғақтың маңызды белгісі-пішін элементтері мен олардың арасындағы аралықтардың қайталануы. Ритмикалық қайталанулар біркелкі, кемуі немесе өсуі мүмкін (2.2 қосымша) [10].

Пішін элементтерінің ауысуының метрикалық және ырғақты тәртібін ажыратыңыз. Бірдей пішін немесе пішін элементтерінің бірдей интервалдар арқылы ауысуы метрикалық тәртіп деп аталады. "Метр" термині формалар арасындағы интервалдардың теңдігін білдіреді. Метрикалық жүйе тыныштық, тепе-теңдік ұғымымен байланысты. Бұл ең алдымен статикалық композицияға тән [10].

Пішіндердің немесе аралықтардың дәйекті тұрақты өзгеруі (өсуі немесе төмендеуі) ырғақты тәртіпті жасайды. Басқаша айтқанда, ырғақты ретпен элементтердің қайталануы, мысалы, геометриялық прогрессияға сәйкес келетін интервалдар арқылы жүреді, яғни олар пропорционалды түрде көбейгенде немесе төмендегенде. Ритмикалық құрылым барлық тірі, өсіп келе жатқан, қозғалатын (ағаш діңінің, бұтақтардың, жапырақтардың құрылымындағы ырғақтың төмендеуі) тән. Ритмикалық композиция өлшем немесе фигураның ауысуы кем дегенде үш рет берілген кезде пайда болады. Екі фигурада ырғақ болмайды [10].

Ритмикалық қатарлар объектінің пропорционалды құрылымымен ажырамас бірлікте болады. Ритмикалық екпіндер мен Интервалдардың өзара байланысы пропорционалды жүйелерді қолдану арқылы жүзеге асырылады. Арифметикалық (модульдік) пропорциялар метрикалық қатарларға, геометриялық — ырғақты пропорцияларға көбірек тән. Метр мен ырғақты бір уақытта тақырыпқа біріктіруге болады. Метрикалық және ритмикалық қатарлардың шексіз әртүрлілігінен дизайнер статикалық немесе динамикалық өрнек бере отырып, объектілердің, объектілер мен қоршаған ортаның мәніне жауап беретіндерді таңдайды [10].

Симметрия (гр. *symmetria*) - композицияның көркемдік мәнерлілігі мен тұтастығының бір құралы. Симметрия дегеніміз-кез-келген нүктеге, оське немесе жазықтыққа қатысты бірдей қашықтықта орналасқан, сәйкесінше центр, ось немесе симметрия жазықтығы деп аталатын фигура элементтері.

Симметрияның бірнеше түрі бар: Айна, осьтік және бұрандалы. Ең қарапайым түрі-айна симметриясы, яғни сол және оң симметрия. Бұл жағдайда пішіннің жартысы екіншісін бейнелейді. Пішінді екі тең бөлікке бөлетін қиял жазықтығы симметрия жазықтығы деп аталады. Айналы симметрия табиғатта және архитектурада кең таралған, сондай-ақ көпшілік тұтынатын тауарларға тән: орындықтар, креслолар, шкафтар, киім, аяқ киім және т.б. (2.3-қосымша).

Осьтік симметрия фигураның осьтің айналасында айналуы нәтижесінде пайда болады, яғни сызық, нәтижесінде фигура бірнеше рет біріктірілуі мүмкін. Осьтік симметрия жарықтандыру құрылғыларына, ыдыс-аяқтарға және т. б. тән.

Спиральды симметрия-бұл ось бойымен бір уақытта аудармалы қозғалыс кезінде нүктенің немесе сызықтың қозғалмайтын ось айналасында

айналуының нәтижесі. Спиральды симметрия тұрмыстық техниканың элементтерінде бар [10].

Ассиметрия (гр. *asymmetria*-үйлеспеушілік) - симметрия осі немесе жазықтығы жоқ фигураның элементтерінің комбинациясы немесе орналасуы. Асимметриялық композицияда форманың бірлігіне оның барлық бөліктерінің тепе-теңдік осіне қатысты массасы, құрылымы, түсі бойынша визуалды тепе-теңдік арқылы қол жеткізіледі.

Симметрия және асимметрия ұғымдарымен объектілердің динамикасы мен статикалық байланысы байланысты. Бөліктер мен бөлшектердің симметриялы орналасуы әрқашан композицияға тепе-теңдік, статикалық әсер береді (2.4 қосымша).

Асимметрия, әдетте, өнім пішінінің динамикасын атап өту қажет болған кезде қолданылады. Көлік құралдары ең тән динамикалық құрылымға ие. Әдетте статикалық және динамизм бір-бірін толықтырады, ал міндет-өнімнің мақсатына және материалдардың қасиеттеріне байланысты оларды шебер пайдалану [10].

Контрасты (фр. *contraste*) - форманың салыстырмалы (салыстырмалы) біртекті элементтерінің бір немесе басқа қатынастардағы күрт айқын айырмашылығы. Контрасттың мысалдары ауыр және жеңіл, көлденең және тік, жылтыр және күңгірт, ақ және қара, үлкен және кішкентай, қосымша хроматикалық түстер (қызыл — жасыл, сары — көк) және т.б. (2.5 қосымшасы) [10].

Нюанс (фр. *nuance*) - бір-бірінен шамалы ерекшеленетін форманың біртекті элементтерінің қатынасы. "Нюанс" сөзі әрең байқалатын ауысуды, реңкті, ауытқуды білдіреді, мысалы, түсі, құрылымы және т.б. [10].

Сәйкестік-форманың біртекті элементтерінің толық ұқсастығы, олардың теңдігі.

Тектоника немесе архитектуроника (гр. *architektonike*-құрылыс өнері), - Құрылыс және материал түрінде көрінетін көрініс. Тектоника өнеркәсіптік өнімнің екі маңызды сипаттамасын — құрылымдық негізі мен формасын тығыз байланыстырады. Құрылымдық негіз деп құрылымның тірек бөлігінің жұмысы, негізгі күштердің таралу сипаты және т. б. түсініледі. Нысан конструкциялық негіздің барлық осы ерекшеліктерін нақты көрсетуі тиіс (2.7-қосымша).

Колорит (итал. *colorito*, лат. *color*-түс, бояу) - композицияда қолданылатын барлық түстердің, бояулардың барлық гаммасының арақатынасы. Ахроматикалық түстерде екі және үш түстердің комбинациясы мүмкін. Екі тондық қатынастар Жарық дәрежесінде ерекшеленетін ахроматикалық түстердің нюанстарын немесе контрастын білдіреді (2.8 қосымша).

Өнімдердегі ахроматикалық түстердің үш түсті гармоникалық арақатынасын алып жатқан ауданы мен жарық дәрежесіне байланысты төрт негізгі комбинацияда көрсетуге болады: ашық, орташа және қара түстер

бірдей; жеңіл және орташа жарық, аз қараңғы; көп қараңғы және оған орташа жарық, аз жарық; көп орташа, аз ашық және қараңғы тондар [10].

Тұтыну тауарларын көркемдік жобалау кезінде әдетте хроматикалық түстердің комбинациясының үш тобы қолданылады: Туыстық, Туыстық және контраст.

Екі байланысты түстердің комбинациясы олардың ұқсастығына, жақындығына, туыстығына байланысты үйлесімді, яғни олар нюанстарға негізделген. Байланысты түстер түс дөңгелегінің 1/4 бөлігінде бір-біріне жақын орналасқан және экстремалды түстерді қамтымайды. Олар бір негізгі түспен байланысты, оларда қосымша реңктер жоқ. Байланысты түстердің комбинациясы жұмсақ, нәзік, бірақ белсенді емес.

Қарама-қарсы түстер түс дөңгелегінің көрші кварталдарында орналасқан. Осыған сүйене отырып, бір-біріне қарама-қарсы түстердің төрт тобы бөлінеді: көк-қызыл және көк-жасыл, сары-қызыл және сары-жасыл, сары-қызыл және көк-қызыл, сары-жасыл және көк-жасыл. Қарама-қарсы түстердің үйлесімділігі қандай да бір түс бойынша туыстық белгіге және олардың түс шеңбері бойынша орналасуына қарама-қайшылыққа, яғни контрастқа негізделген. Қарама-қарсы комбинациялар неғұрлым белсенді, динамикалық және тартымды.

Қарама-қарсы түстер түс дөңгелегінің диаметрлі қарама-қарсы жағында орналасқан. Бұл түстердің комбинациясы ең белсенді, эмоционалды, жарқын.

Түс комбинациясының төрт тобы бар: таза сары және таза көк; таза қызыл және таза жасыл, сары-қызыл және көк-жасыл, сары-жасыл және көк-қызыл.

Нысанның түс схемасы қоршаған ортаның жалпы түс схемасына байланысты. Сонымен, киіммен байланысты заттардың түсі (сөмке, қолғап) ерікті болмауы мүмкін. Бұл костюмнің түсіне байланысты және онымен үйлесімді болуы керек. Өнімнің түс схемасы Объектінің жалпы композициялық дизайндағы рөліне байланысты.

Ансамбльдің жалпы құрамында негізгі рөл атқаратын өнім қоршаған тақырыптық ортаға қатысты қарама-қарсы бояумен ерекшеленуі мүмкін. Керісінше, екінші дәрежелі Заттар назар аудармауы керек, басты нәрседен алшақтамауы керек, түсі, түсі мен түсі бойынша жалпы ортаға жақын, "бейтарап" болуы керек, одан ерекшеленбеуі керек.

Өнімнің түс схемасы жалпы технологиялық процестегі рөлге, орынға және мәнге де байланысты. Неғұрлым маңызды функциялары бар, сондай-ақ әртүрлі себептерге байланысты оларға көбірек назар аударуды қажет ететін заттар тек мөлшерімен, пішінімен ғана емес, сонымен қатар түсімен де ерекшеленуі мүмкін. Мысалы, қауіпті жерлердің, жылжымалы көлік құрылғыларының, өрт сөндіру жабдықтарының сигналдық және ескерту бояуы, әдетте, тартымды, кернеулі, қарама-қарсы.

Тақырыптың түс схемасы қоршаған ортаның "бейнелі" мазмұнының сипатына байланысты. Біз бірдей функционалды мақсаты бар, бірақ әртүрлі "бейнелі" мазмұны бар — кафе мен банкет залы бар бөлмелерге арналған

үстелдер мен орындықтардың түс схемасына мысал келтіреміз. Кафеде жиһаз жарқын, тартымды, таза және бай болуы мүмкін. Ал банкет залында ол қатаң, ұстамды және дыбыссыз болуы керек. Бұл ереже осы үй-жайлардағы адамдардың костюмдерінің түстік шешіміне, сондай-ақ жабдықтар мен қызмет көрсетудің барлық элементтеріне де қатысты [10].

2.3. Интерьер объектілерін көркем жобалау және құрастыру

2.3.1. Интерьер бөлшектерін құрастыруды орындау үшін материалды жобалау алдындағы талдау және жинау

Интерьер дизайнының дәйектілігі келесідей тұжырымдалуы мүмкін:

1-қадам: ақпарат жинау.

Болашақ дизайн объектісінің – патенттік материалдардың, әдебиеттердің, мақалалардың және интернет-ресурстардың көрінісін құрайтын әртүрлі көздердегі өнімді жобалау үшін берілген аналогтарға қатысты шешімдердің қолданыстағы деңгейімен танысу. Тұжырымдамалық және жобалық шешімдердегі үрдістерді анықтау.

Ақпаратты жинау жасалатын бұйымның аналогтарын жобалау және өндіру туралы ең жаңа ақпаратқа ие болуы керек. Өнімдердің сыртқы эстетикалық көрінісі туралы жалпы ақпаратпен шектелудің қажеті жоқ. Өнімнің техникалық деректері, оның дизайны мен пішінінің сипаттамалары, сызбалар мен схемалардың болуы және т. б. туралы ақпарат бар ақпаратқа көп көңіл бөлу керек.

Дизайнердің ақпаратын іздеу және зерттеу барысында сізді қызықтыратын барлық нәрсе-алғашқы эскиздер мен эскиздерді сызу.

Мұндай дайындық жұмыстары нәтижелі болады және талданған өнімдердің сапасын қорытынды бағалау дәлірек болады.

2-қадам: жобаланған өнімнің аналогтарын таңдау және оны қолдану процесінің толық сипаттамасын орындаудың барлық кезеңдерімен және қажетті жағдайлармен құрастыру.

Бұл тармақ жаңа өнімді жобалауда маңызды рөл атқарады. Әрине, барлық өнімдерге жалпы көзқарас туралы айту мүмкін емес. Кейбір өнімдер үшін, әдетте, қажетті аналогтар болмауы мүмкін, ал басқалары үшін (мысалы, жиһаз) мұндай аналогтар жеткілікті болуы мүмкін. Аналогтарды іздеудің маңызды шарты-оларды түрі, мақсаты, стилі және т. б. бойынша таңдау. Жобаланатын өнімнің ұқсас параметрлері аналогтармен неғұрлым көп болса, мұндай іздеу талдауы соғұрлым көп нәтиже береді [11].

Аналогтардан үлгілерді таңдағанда, техникалық және эстетикалық жағынан бір-бірінен көп айырмашылықтары бар адамдарға назар аударған дұрыс. Мұндай әртүрлі ақпарат ақпарат жинау кезеңінде алынған ақпаратқа қосымша көптеген пайдалы ақпарат береді. Бірнеше немесе одан да көп аналогтарға ие бола отырып, талдау барысында әртүрлі шешімдерді

салыстыруға және жаңа объектіні жобалауға арналған бірегей ұсыныс пен негіздемемен шығуға болады.

3-қадам: функционалдық талаптарды талдау.

"Адам – пән "байланысын анықтайтын барлық қасиеттер ескеріледі және бағаланады (заттың қалыптасуына қатысты эргономикалық және оның қабылдауын анықтайтын эстетикалық);" пән – орта "байланысын анықтау; нысанның мақсатына сәйкес форманың барлық элементтерінің сәйкестігін анықтау.

4-қадам: жобаланған нысан формасының оның құрылымдық негізіне сәйкестігін анықтау.

Бұған сонымен қатар оның тектоникалық құрылымының нысаны түрінде анықтама кіреді, яғни оның формасының тектоникаға сәйкестігі.

5-қадам: өнім жасалатын материалдардың олар орындайтын функцияларға сәйкестігін талдау.

Материалдардың функционалдық және құрылымдық сәйкестігі, олардың сәндік қасиеттері және материалды пайдалану ұзақтығының дәрежесі тексеріледі.

6-қадам: өнімнің жарамдылығы.

7-қадам: өнімнің құрамы.

8-қадам: бұйымның пішінінің тұтастығы мен стильдік бағытының сәйкестігі.

Мұндай талдау курсы әртүрлі дизайнерлік өнімдерді жобалау немесе жобалау үшін жеткілікті болады.

Әрбір жеке жағдайда, жобаланған өнімнің белгілі бір қасиеттерін анықтауда аталған тармақтар бойынша өзіндік ерекшелік пен нақтылау болады. Жобаланатын бұйымдарды заттық (өнеркәсіптік) дизайнда талдауға әртүрлі тәсілдердің болуына байланысты барлық дизайнерлік-өнеркәсіптік бұйымдар төрт топқа бөлінеді:

1) адамға тікелей қызмет көрсететін өнімдер (тұрмыстық заттар, мысалы, киім, аяқ киім, жиһаз және т. б.);

2) адамға тікелей қызмет көрсететін және техникалық функцияны орындайтын бұйымдар (тұрмыстық аспаптар, электротехника);

3) жұмыс функциясын орындайтын өнеркәсіптік бұйымдар (өнеркәсіптік станоктар, аспаптар, кез келген көлік құралдары);

4) адамның тікелей қатысуынсыз жұмыс функциясын орындайтын өнеркәсіптік бұйымдар (автоматтандырылған жүйелер, Машина механизмдерінің тораптары).

Барлық өнімдердің осы классификациясы арқылы жаңа дизайн объектісін құру және жобалау үшін өнім топтарының әрқайсысы үшін талдау әдісін дәл анықтауға болады [11].

2.3.2. Жаңа интерьер объектісін жасау талаптары мен кезеңдері

Кез-келген дизайн объектісін құру үшін, ең алдымен, оған қойылатын функционалдық талаптарға талдау жасалады (жоба алдындағы талдау пункттерінің бірі), оны жүргізу және зерттеу сапасына жобалау үшін негізгі алғышарттардың дұрыстығы байланысты болады. Келесі қадамдар сізге осындай талдауды жүргізуге көмектеседі:

1-қадам: "адам - пән"байланысын есепке алу және бағалау. Жаңа дизайн объектісін пайдалану ыңғайлылығын сипаттайтын барлық қасиеттер талданады.

Әр түрлі өнімдер үшін "пайдалану ыңғайлылығы" ұғымы өнімнің функционалды мақсатына байланысты әртүрлі жеке деректерді қамтитынын есте ұстаған жөн!

Осы байланысты есепке алу және бағалау кезінде, қаншалықты қарапайым немесе күрделі болса да, процестің барлық компоненттерін қарастырудың қатаң дәйектілігін сақтау қажет.

Тек дәйекті тәсіл өнімнің оның тікелей функционалды мақсатына сәйкес келуінің нақты деңгейін анықтайды. Осы тәсілмен бүкіл жобалау процесі өнімді пайдаланудың барлық кезеңдері өзара байланысты болатын жүйенің сипатына ие болады.

2-қадам: "тақырып – орта" байланысын талдау және анықтау [12].

Осы кезеңде объектінің дизайнын бағалауды бастағанда, жобаланған өнім қоршаған ортаны қалыптастыратын ортаның барлық ерекшеліктерін ескеру қажет, керісінше емес.

Мұнда келесі тармақтарға назар аудару керек:

жобаланған объектінің формасы өзінің табиғаты, стилі және басқа да интерьер элементтерімен қаншалықты үйлестіре алады;

бірізділік, Эргономика, пропорционалдылық және т. б. талаптарын ескере отырып, осы нысанды немесе интерьер объектілері тобын пайдалану мүмкіндігі.;

шағын өлшемді өнімдерді талдау және жобалау кезінде-мысалы, портативті ұсақ тұрмыстық техника (Шаңсорғыш, электр жылытқышы) объектінің интерьердегі орны қандай және ол оған қоршаған орта элементі ретінде қаншалықты қатысатынын ескеру қажет.

Ортадағы өнімдердің әртүрлі топтары әртүрлі бағалануы керек. Мұны интерьерде маңызды рөл атқаратын өнімдер үшін ескеру өте маңызды: Тұрмыстық техника, жиһаз, жабдық және т. б.

Тоңазытқыш, теледидар, диван, сурет немесе басқа да кез-келген өнім сияқты интерьер объектілері үшін қоршаған ортамен қарым-қатынас олардың пішіні, стилі, осы заттардың өзара байланысы тұрғысынан жан-жақты қарастырылуы керек.

3-қадам: нысан нысанының барлық элементтерінің оның функционалдық мақсаты бойынша сәйкестігін анықтау.

Мұнда нысанды қалыптастырудың композициялық әдістері қарастырылады: көлем, тереңдік, эстетика, оның дизайнының әр элементінің эргономикасын ескере отырып, өнімнің толық формасын жасайды.

Жобалау кезіндегі көркемдік-конструкторлық талдау болашақ объектінің құрылымдық шешімін қарастырады, өйткені дизайн өнімді пайдалану әдісін анықтайды және оны одан әрі пайдаланумен тікелей байланысты. Сондай-ақ, дизайнер жасаған нысанның құрылымдық негізіне сәйкестігі қарастырылады.

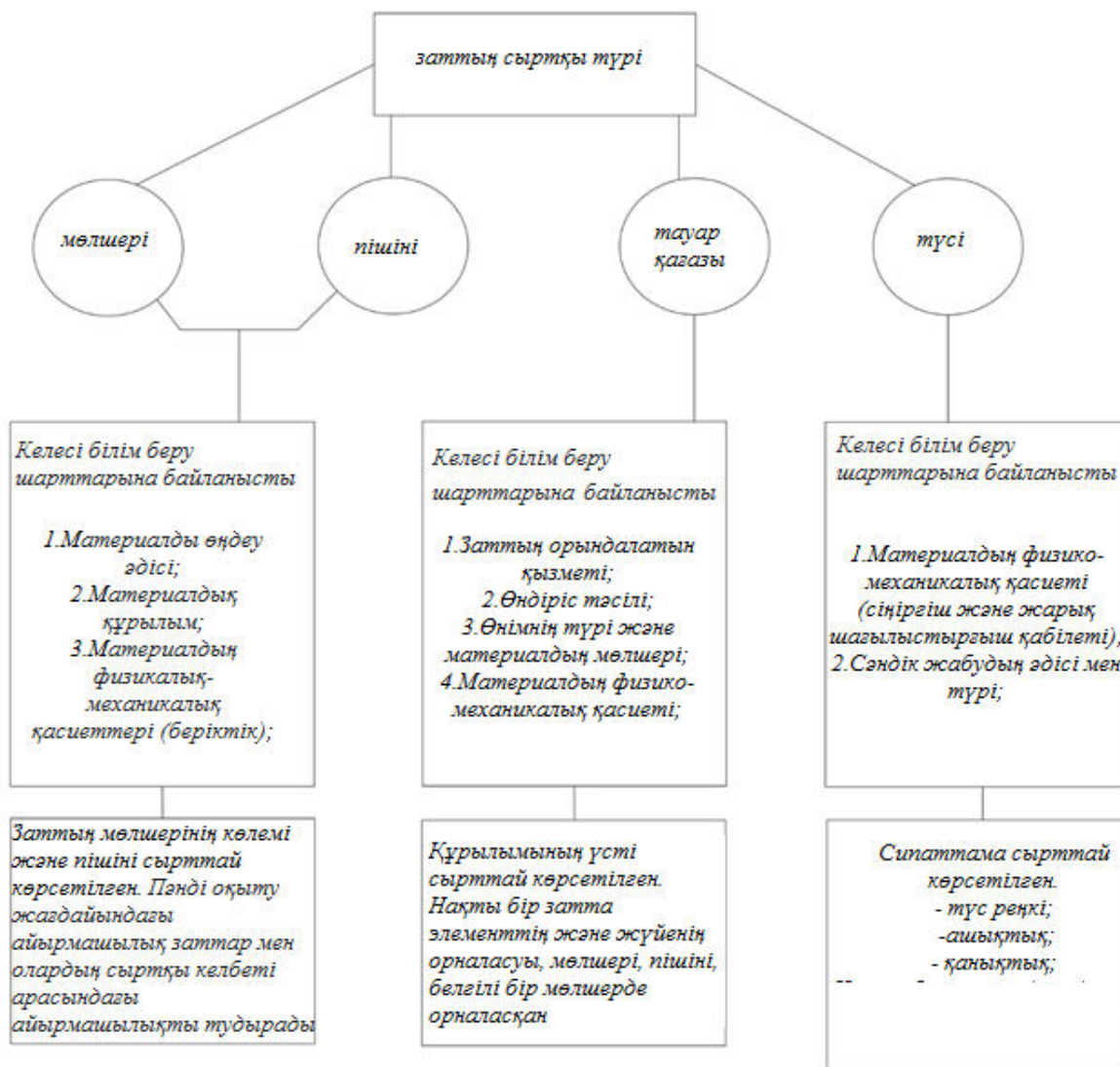
4-қадам: объектінің пішінін оның құрылымдық ұйымының жалғасы ретінде дамыту, яғни объектінің құрылымы оның құрылымы тұрғысынан қарастырылады.

Бұл күрделі құрылым болуы мүмкін, мысалы, кір жуғыш машина, мұнда заттың пішіні алдын-ала анықталған кезде. Пішін мен дизайнның байланыстары әртүрлі. Бірақ кез-келген жағдайда, міндет-құрылым формасының сәйкестігін немесе сәйкес еместігін, сайып келгенде, оның тұтынушысының қажеттіліктерін қанағаттандыратын құрылымның құрылымдық негізін анықтайтын форманың қисындылығын анықтау.

5-қадам: дизайн түріндегі Тектоника. Мұнда объектінің дизайн формасы ондағы Тектониканың қаншалықты дұрыс көрсетілгені тұрғысынан қарастырылады (форманың тектоникалық ақиқаты). Өкпені өкпе ретінде қабылдау керек, ал ауырды өкпе ретінде киюге болмайды.

Мұнда критерий-нысанды дайындаудың таңдалған материалына сәйкес пішінді пластиктің дұрыс дамуы.

Өнімдерді қалыптастыру негіздері олардың тұтынушылық қасиеттерін және сәйкесінше осы өнімдердің нақты формасын анықтайтын барлық факторларды ескереді: бұл өнімнің мақсатына (жұмыс функциясына) және эргономикалық талаптарға әсері; объектінің сипатына, оның функцияларына, оның адаммен және қоршаған ортамен байланысына байланысты жобаланған бұйымдардың формасына материалдар мен құрылымдардың әсері. Барлық осы факторлар нақты әлеуметтік жағдайларда әрекет етуі керек және дайын өнімнің сапасына оң әсер етуі керек (сурет. 2.27) [11].

Сур. 2.27-Өнімді жобалау кезіндегі құраушы факторлар

2.3.3. Интерьер заттарын құрастыру мен безендіруде материалдарды қолдану

Әр түрлі өнімдерде материал мен дизайн пішінге әртүрлі әсер етеді. Біріншіден, материал қасиеттерінің әсері мен құрылымның заттың нақты формасына әсері арасындағы байланыс әртүрлі болуы мүмкін. Көп жағдайда материал құрылым арқылы объектінің пішініне әсер етеді.

Дизайн пішінінің сәйкестігін егжей-тегжейлі талдаудан кейін техникалық эстетика мен олардың сәндік қасиеттерінің талаптарын ескере отырып, барлық материалдарды қарастыруға көшуге болады.

Өнімге арналған материалдарды таңдағанда мыналарды ескеру қажет:

1. Өнімдердің конструктивті негізінде әртүрлі жүйелерді қолдануға болады, сондықтан формадағы негізгі құрылымдық жүйені анықтау маңызды.

2. Аналогтың дизайнын қолдана отырып, бірақ материалды қолдана отырып, объектінің құрылымы мен формасының тұтастығын бұзуға болады.

3. Керісінше, қандай да бір бөтен форманы қолдану қолданылатын материал мен дизайнның мүмкіндіктері толығымен іске асырылмайтындығына әкелуі мүмкін.

Материал мен дизайнның өзгеруі әрқашан пішіннің өзгеруіне әкеледі. Сондықтан жаңа материал мен жаңа дизайн жаңа пішінге сәйкес келеді.

Материалды таңдаудағы басты критерий оның орындалатын функционалдық міндетке сәйкестігі болып табылады. Сондықтан материалдарды утилитарлық тұрғыдан қарастыру қажет.

Есіңізде болсын, материалды таңдау жоба алдындағы көркемдік-конструкторлық талдаумен тығыз байланысты!

Материалдың сәндік қасиеттері субъективті сипатқа ие, яғни дизайнердің таңдауына байланысты. Бірақ дизайнер ең аз сәндік материалдарды жасай алатын өнімдерге (бұл кез-келген заттарға ортақ) ең жақсы баға беру керек екенін есте ұстаған жөн.

Бір уақытта құрылымдық және сәндік функцияларды орындайтын әртүрлі материалдардың көп мөлшерін қолданатын өнімдер тұтастық тұрғысынан мұқият қарауды қажет етеді [11].

Практикалық жұмыстар (тапсырмалар, жағдайлар)

1. Эскиздік сызбаларды қолдана отырып, жиһаз объектісінің эскиздік жобасын жасаңыз.
2. Жиһаз объектісінің жобасын жасау – функционалды талдау, эскиздерді орындау.
3. Интерьерде және жиһаздарда сәндік композицияны орындаңыз.
4. Жиһаз жасауда жаңа материалдар мен технологияны қолдануды көрсетіңіз.
5. Эскиздік жобасын әзірлеу безендіруге интерьер бөлме берілген стилі.
6. Құрылымдық материалдардан модельдеу әдістерін орындаңыз.

7. Гарнитураның құрамын орындаңыз.
8. Пішіндеу ерекшеліктерін ескере отырып, жиһаз моделін жасаңыз.

Өзіндік бақылау сұрақтары

1. Тақырыптық дизайн ортасында дизайн құралдарын сипаттаңыз.
2. Жобалаудың қандай түрлері бар?
3. Интерьер тақырыбын құру кезеңдерін сипаттаңыз.
4. Тұжырымдамалық дизайн моделін сипаттаңыз. Жалпы сипаттамасы.
5. Жобалау кезінде өнімдер шартты топтарға қалай жіктеледі?
6. Жобалау кезінде өнімді жобалау алдындағы талдау әдістерін сипаттаңыз.
7. Жобаланған өнім туралы ақпарат жинау кезеңдерін сипаттаңыз.
8. Дизайндағы форманы талдау қалай жүргізіледі?
9. Дизайндағы аналог не үшін зерттеледі?
10. Дизайндағы дизайн ұғымын сипаттаңыз.
11. Өнімнің қалыптасуын қандай факторлар анықтайды?
12. Нысанның пішінінің қолданылатын материалдарға, конструкцияларға және өндіріс технологиясына тәуелділігін сипаттаңыз.
13. Дизайндағы орналасуды қалай жасауға болады?
14. Дизайнда қандай жаңа технологиялар қолданылады?
15. Өнімнің дизайнын қандай факторлар анықтайды?
16. "Адам – пән", "адам – қоршаған орта" - эргономикалық ұғымдарды анықтайтын барлық қасиеттерді есепке алуды және бағалауды сипаттаңыз.
17. Тұрмыстық техниканы жобалау кезінде функционалдық талаптарға талдау жасаңыз.

Тест тапсырмалары

1. Нысандар орталық оське қатысты айна тәрізді орналасқан айқын орталығы бар Композиция
А) симметриялы;
Б) асимметриялы;
В) статикалық;
Г) басым.
2. Өлшемдері көзбен екі бағытта өлшенетін объект пішінінің элементтерінің үйлесімі: көлденең және тік:
А) көлемді-фронтальды композиция;
Б) жазық композиция;
В) көлемді-тереңдік композиция;
Г) жазық композиция.

3. Композицияның негізгі заңы:
- А) тепе-теңдік;
 - Б) бірлік;
 - В) бағыну;
 - Г) пропорционалдылық.
4. Еңбек процестеріндегі адамның функционалдығын зерттейтін ҒЫЛЫМ:
- А) экономика;
 - Б) бионика;
 - В) эргономика;
 - Г) эстетика.
5. Эскиз-бұл:
- А) жоспарланған немесе көшірілетін өнімнің алдын-ала іздеу эскизі;
 - Б) бұйымның белгілі бір шамаға ие нүктелердің, бұрыштардың қырларының, беттердің, фигуралардың, көлемдердің қатынастар жүйесі ретіндегі кеңістіктік құрылымы;
 - В) форма мен мазмұнның бірлігі ретінде өнім шешімдерін көркем жобалау процесінде іздеу;
 - Г) болашақ өнімнің барлық элементтерінің жобалық сызбасы.
6. Дизайн тақырыбын қалыптастырудағы үйлесімді өзара тәуелділік:
- А) тектоника;
 - Б) эргономика;
 - В) тұтастық;
 - Г) композиция.
7. Пішін, құрылым және мазмұн бірлігі:
- А) үйлестіру;
 - Б) мәнерлілік;
 - В) тұтастық;
 - Г) композиция.
8. Пәндік саланы жетілдіруге бағытталған шығармашылық жобалау қызметінің түрі:
- А) көркем модельдеу;
 - Б) көркем жобалау;
 - В) көркемдік құрастыру;
 - Г) көркем безендіру.

9. Нысанның пішінін, құрамын, құрылысы мен функцияларын бейнелейтін көлемді кескін:

- А) орналасу;
- Б) техникалық сурет;
- В) көркемдік құрастыру;
- Г) көркем жобалау.

10. Формообразование:

- А) форма мен мазмұнның бірлігі ретінде өнім шешімдерін көркем жобалау процесінде іздеу;
- Б) ойластырылған немесе көшірілетін бұйымның алдын ала іздестіру нобайы;
- В) белгілі бір шамаға ие нүктелердің, бұрыштардың қырларының, беттердің, фигуралардың, көлемдердің қатынастар жүйесі ретінде бұйымның кеңістіктік құрылымы;
- Г) өнім элементтерінің өзара байланысы, қосылуы.

Жауап кодтары

1	А
2	Б
3	Б
4	В
5	А
6	В
7	Г
8	В
9	Б
10	В

Қысқаша қорытынды

Кез-келген дизайн объектісін құру кезінде жобалау, жобалау және қалыптастыру әдістерін білу, композиция құралдары мен Жоба алдындағы талдау әдістерін қолдану маңызды.

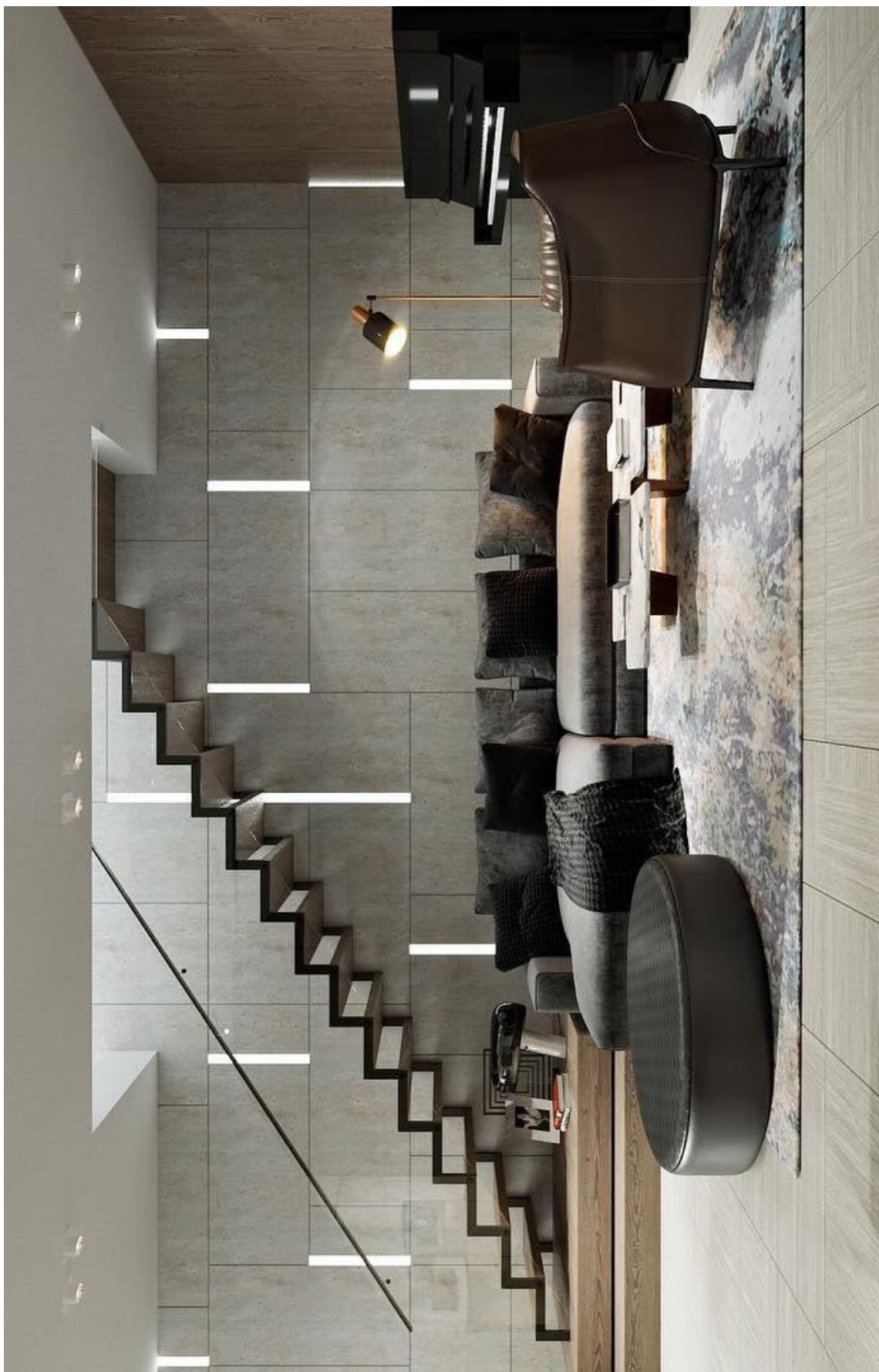
Ұсынылған әдебиеттер мен қосымша ақпарат көздерінің тізімі

1. Лидвелл, У. Универсальные принципы дизайна. 125 способов сделать любой продукт более удобным и привлекательным с помощью оригинальных дизайнерских концепций/ У. Лидвелл; пер. с англ. А. Мороз. - СПб.: Питер, 2012.- 272 с.
2. Митина, Н. Дизайн интерьера [Текст] / Н. Митина. - М.: Альпина Паблишер, 2013.- 302 б.
3. Грашин, А. А. Краткий курс стилевой эволюции мебели: учеб. пособие / А.А. Грашин. - М. : Архитектура-С, 2007. - 416 б.
4. Куракина, И. И. Пластическое моделирование на основе трансформации плоского листа [Электрондық ресурс]: оқу-әдістемелік құрал / и. И. И. Куракина, О. Ю. Куваева; М-во образования и науки РФ, Урал. Госу. архитектурно-художественная академия. – Екатеринбург : Архитектон, 2013. – 32 б.
5. Устин В. Б. Учебник дизайна. Композиция, методика, практика – М. АСТ: Астрель, 2009 – 254 б.

Қосымшалар

2.1-қосымша-Интерьер заттарының бір-біріне қатысты ауқымдылығы

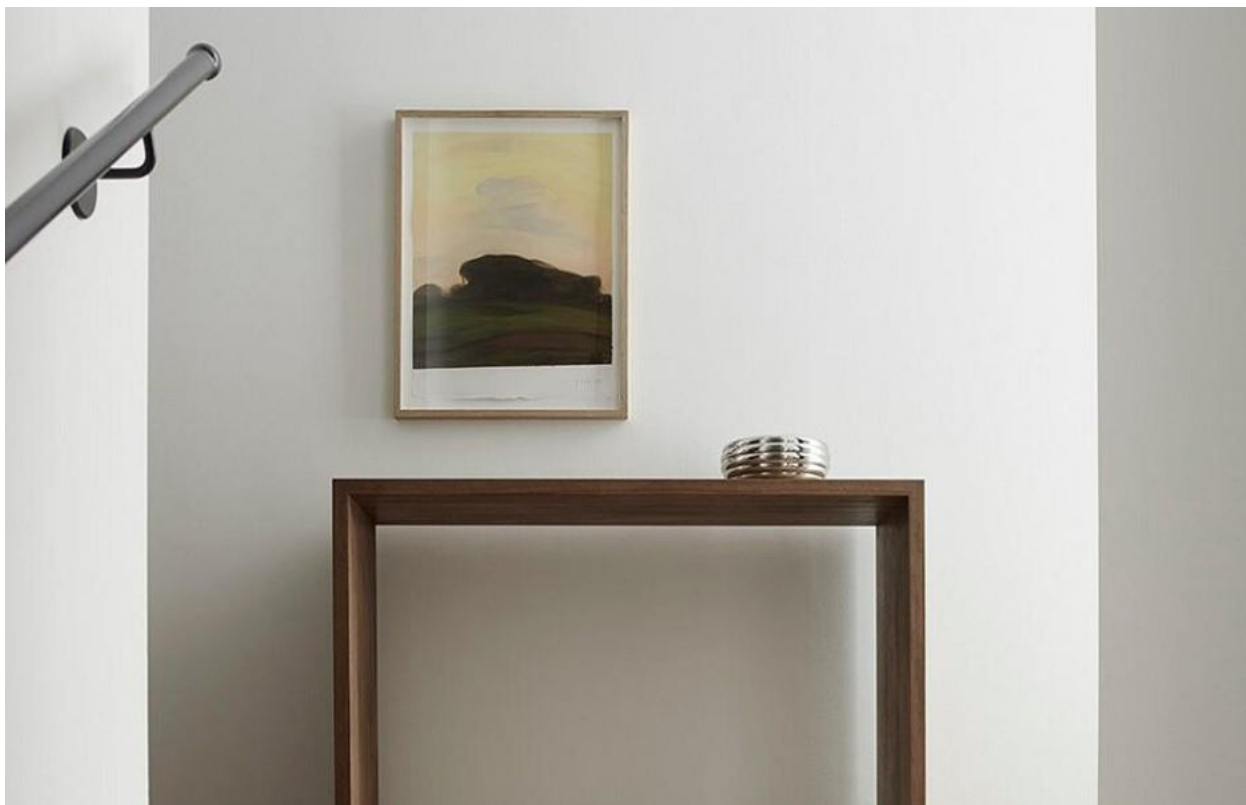

2.3 – қосымша-Интерьердегі жиһаздың симметриясы

2.4-қосымша-Интерьердегі элементтердің асимметриялық орналасуы

2.5 қосымшасы-Жиһаз дизайнында әртүрлі материалдарды қолдану мысалындағы Контраст

Қосымша 2.6-Интерьердегі элементтердің түстік нюансы

3-БӨЛІМ. КӘСІБИ ҚЫЗМЕТТЕ СЫЗУ ЖӘНЕ ЖОБАЛЫҚ ГРАФИКА ДАҒДЫЛАРЫН ҚОЛДАНУ

Оқу мақсаттары

Осы бөлімді зерттеу нәтижелері бойынша сіз мынаны меңгересіз:

- Сызбаны орындауға қойылатын негізгі талаптарды сақтау.
- Негізгі принциптер мен ережелерді сақтай отырып, сызбаны орындау.
- Эскиз сатысында сызбаны орындау.
- Жобалау графикасының әдістері мен тәсілдерін меңгеру.
- Тәжірибеден өту барысында интерьер дизайнын жобалауда графикалық дизайн негіздерін қолдану.

Қажетті оқу материалдары

Негізгі графикалық материалдар: h (Т) - дан НВ (ТМ) - ға дейінгі қарапайым қаттылықтағы қарындаштар, А4 және А3 форматындағы сызуға арналған қағаз, қарындаштар үшін ұштағыш, өшіргіш.

Қосымша графикалық материалдар (міндетті емес): қалыңдығы 0,13, 0,25, 0,50 рапидографтар (тушьпен сызуға арналған қаламдар), рапидографқа арналған тушь.

Сурет салу құралдары: сызғыш, шаршы, үлгілер жиынтығы, протектор, компас.

Техникалық жабдықталуы: компьютер, сканер, принтер, рулетка (үй-жайды өлшеу үшін).

Бағдарламалық жасақтама: CAD (computer aided design) бағдарламасы (AutoCAD, nanoCAD және т.б.) немесе векторлық графикалық редактор (CorelDRAW және т. б.).

Алдын ала қойылатын талаптар

Бұл бөліммен жұмыс істеу үшін Сіз сызу және сызу геометриясының негізгі терминологиясын білуіңіз керек, қарапайым геометриялық құрылымдардың негіздерін, проекциялық және ортогональды сызбаны меңгеруіңіз керек, интернетте іздеу, принтермен басып шығару сияқты жеке компьютермен жұмыс істеудің негізгі дағдылары болуы керек. CAD бағдарламаларында сызбаларды орындау үшін Сіз техниканы біліп, мектеп бағдарламасы аясында игерілген қарапайым геометриялық құрылымдарды орындай білуіңіз керек.

Кіріспе

Сызбалар интерьер дизайны жобасының маңызды бөлігі болып табылады, онда жобаны шындыққа айналдыру үшін көптеген ақпарат бар. Бұл бөлім КМ 03 "кәсіби қызметте сызу және жобалық графика дағдыларын қолдану" кәсіби Модулінің мазмұнын ашады, сонымен қатар бөлім КМ 07 "бітіру біліктілік жұмысына жобалық дайындық" модулін практикалық игеруге негіз береді. Онда интерьер сызбаларын қолмен және САД бағдарламаларының көмегімен орындау алгоритмі сипатталған, дизайн жобасының негізгі және қосымша сызбаларының тізімі берілген. Сондай-ақ, жобалық құжаттаманың бірыңғай жүйесінің (КҚБЖ) талаптарына сәйкес сызбаларды жобалау мәселесі қарастырылады.

Жобадағы сызбалар жиынтығы Тапсырыс беруші мен құрылысшылар үшін дизайнердің барлық шешімдерін толық сипаттауы керек. Тапсырыс беруші мен дизайнер арасындағы арнайы келісілген шарттар ғана бұл жиынтықты орындаумен шектей алады, мысалы, тек кейбір негізгі сызбалар.

Сызбалар мамандар арасындағы қарым - қатынас әдісі екенін түсіну өте маңызды, сондықтан сызбалар жобалық құжаттаманың бірыңғай жүйесінің (КҚБЖ) және құрылысқа арналған жобалық құжаттама жүйесінің (ҚЖҚЖ) нормаларына сәйкес орындалуы керек. КҚБЖ және ҚЖҚЖ-бұл сызбаларды жасау және жобалау ережелерін сипаттайтын мемлекеттік стандарттар жүйесі (МЕМСТ). КҚБЖ және ҚЖҚЖ ережелері дизайнерлер, сәулетшілер және Құрылысшылар сөйлейтін арнайы техникалық тіл деп айта аламыз. Бұл тілде дұрыс сөйлеу керек, әйтпесе дизайн шешімі дұрыс түсінілмеуі мүмкін.

Құрылыс саласындағы мамандардан басқа, дизайнер өз сызбаларын Тапсырыс беруші үшін де орындайды. Тапсырыс беруші сызу тілін толық меңгере алмауы мүмкін, сондықтан интерьер дизайнері оларға түс, Люк, қоршаған орта мен стафаж нысандарын неғұрлым түсінікті ету үшін бейімделіп, сызбаларын жеңілдетуі керек. Сызбаларға түсіндірме жазбалар, интерьер заттарының суреттері немесе кез-келген құрылыс түйіндерін шешудің мысалдары енгізілуі мүмкін, сондықтан тапсырыс беруші, егер қаласа, осы сызбалар бойынша құрылыс-монтаж жұмыстарын жүргізе алады.

Сызбаларды сапалы орындау дизайнерге құрылыс-монтаждау жұмыстарын жүргізу кезінде объектіге өзінің жеке қатысу қажеттілігін азайтуға мүмкіндік береді және дизайнердің идеяларын нақты іске асыруға көмектеседі.

Осы бөлімді зерттей отырып, сіз КҚБЖ және ҚЖҚЖ ережелеріне сәйкес интерьер шешімдерінің сызбаларын орындауды және дизайн жобаларыңызды қажетті сызбалардың толық пакетімен толтыруды үйренесіз.

3.1. Сызбаларды орындау үшін материалдарды, құралдар мен бағдарламаларды таңдау және дайындау

3.1.1. Қолмен сызуға арналған материалдар мен құралдарды дайындау

Дизайн жобасына арналған сызбалар қолмен де, арнайы компьютерлік бағдарламалардың көмегімен де жасалуы мүмкін. Компьютерлік бағдарламалар жобаның осы бөлігінде жұмысты едәуір жылдамдатады, бірақ лицензияланған бағдарламалық жасақтама қымбат, сондықтан барлық дизайнерлер САД және ВІМ бағдарламаларына ұзақ уақыт өткен сияқты, қолмен жасалған сызбаларға орын қалады.

Сызбаны орындау үшін материалдар мен құралдарды дайындау реті:

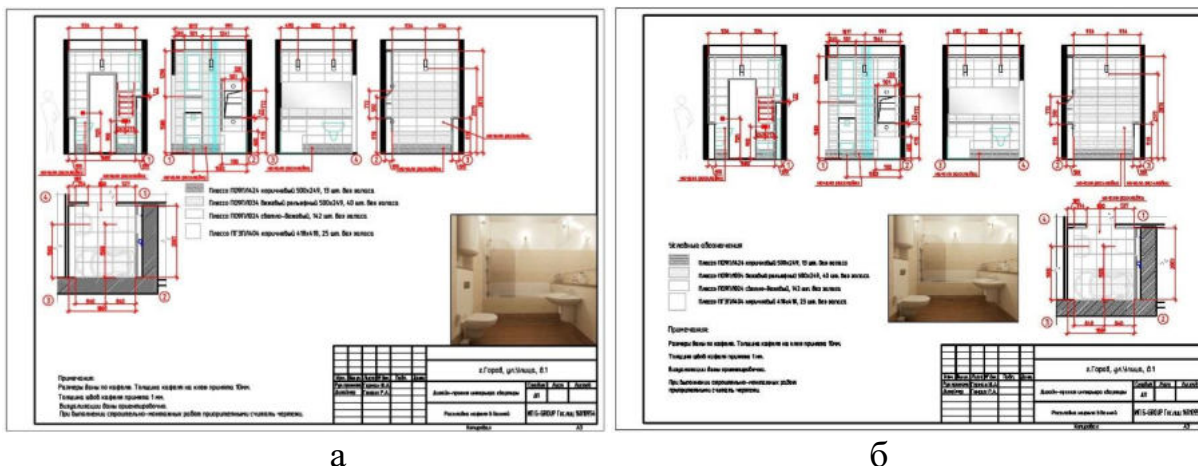
1-қадам: қажетті форматтағы қағаз парағын дайындаңыз.

Жұмыс тәжірибесінде дизайн жобаларының альбомдарын құрастыру және басып шығару үшін көбінесе А3 пішімі қолданылады, бірақ кішігірім нысандарды А4 форматтарында жасауға болады. Материалдар мен жабдықтардың кестелерін жобаға қосымша ретінде А4 форматындағы брошюралар түрінде орындау ыңғайлы. Бұл Тапсырыс берушіге дизайн жобасының өте көлемді альбомынсыз материалдарды бөлек сатып алу кезінде оны дүкендерге апаруға мүмкіндік береді.

Сурет салу үшін қағаз түріндегі қағаз қолайлы. Қағаз парағында А1 пішімі бар. Біртіндеп кесу кезінде одан А3 форматындағы 4 парақ немесе А4 форматындағы 8 парақ алынады. Сондай-ақ, сіз кесілген және папкаларға немесе жыртылған парақтары бар альбомдарға жиналған арнайы сурет парақтарын пайдалана аласыз. Парақтың пішімі бөліктің немесе бөлменің көлеміне және оны салу керек масштабқа байланысты таңдалады.

Форматты таңдау үшін бөлменің немесе бөліктің ең үлкен өлшемін алыңыз және оны масштабтың екінші санына бөліңіз (егер 1:50, 1:100 және т.б. азайту шкаласы қолданылса) немесе үлкейту шкаласының бірінші санына көбейтіңіз (2:1, 10:1 және т. б.). Алынған өлшемді параққа салыңыз. Ол параққа оның айналасында экспликациялар мен ведомостардың өлшемдері мен кестелерін орналастыруға арналған орын қалатындай етіп орналастырылуы тиіс. Егер сіз бір параққа бірнеше сызбаны орналастырғыңыз келсе, онда қарапайым қағаздан әр сызбаның өлшемдеріне сәйкес келетін тіктөртбұрыштарды кесіп, оларды параққа жайып, орналасуды белгілей аласыз.

Парақтағы сызбалар мен жазулардың дұрыс және дұрыс орналаспауының мысалы 3.1-суретте келтірілген. Орналасу сызбалар, кесте немесе нота мәтіні болсын, ақпараттың әр блогы оңай оқылатындай және олардың барлығы сурет парағын біркелкі толтыратындай болуы керек.

а

б

3.1-сурет-Сызбаның парақтағы дұрыс емес (А) және дұрыс (Б) орналасуы

Қолмен сурет салу үшін таңдалатын Масштаб сізге өлшемі, ауданы, түсіндірме жазбалары және т. б. сияқты бейнеленген объект туралы барлық қажетті ақпаратты көрсетуге мүмкіндік беруі керек.

3.1-кесте-А3 форматы үшін дизайн-жоба сызбаларының ұсынылатын масштабы

Сурет түрі дизайн жобасы	Масштаб	Ескертпе
Еденнің, төбенің жоспарлары, шамдарды орналастыру және т. б.	1:50, 1:75	Бөлменің көлеміне байланысты. Егер мөлшері осындай үлкен жоспары көрсетілген ауқымда емес орналастырылады А3 ұсынылады алуға үлкен форматты қағаздар.
Таңбалау жоспарлары, тарату карталары	1:75, 1:100	
Қабырғаларды сканерлеу	1:20, 1:25, 1:40	Бөлшектерге байланысты.
Жекелеген элементтер мен конструкцияларды бекіту және монтаждау тораптары және т. б.	1:5, 1:10	

2-қадам: қарындаштар, өшіргіштер, сызғыштар, компас және басқа құралдарды дайындаңыз.

Қарындаштарды әртүрлі тәсілдермен қайрауға болады. Контурлардың соңғы соққысы үшін бірдей қаттылыққа, ең жақсы ТМ (НВ) бірнеше қарындаш дайындаңыз. Олардың біреуін қатты негізгі сызықтарды соғу үшін шпательмен немесе дөңгелек ұшымен тегістеуішпен қайраңыз. Сондай-ақ, алдын-ала құрылыс сызықтары үшін өткір ұшымен бір Т (Н) қаттылық қарындашын салыңыз. Қолданылатын сызықтардың түрлері, олардың қалыңдығы және қолданылуы 3.2-кестеде сипатталған. Кестедегі S - қатты

негізгі сызықтың шартты қалыңдығы. А3 пішімі үшін 0,5 – 0,8 мм диапазонында қатты негізгі сызықтың қалыңдығын алу ұсынылады.

3-қадам: жақтаудың контурларын және негізгі жазудың штамптарын жұқа сызықтармен сызыңыз.

Қарындаш қорғасын қағазға жағылуы мүмкін, сондықтан алдымен бәрі жұқа сызықпен белгіленеді, ал соңында барлық контурлар дөңгелектеніп, сызғышты алдыңғы сызықтардың шиферін майламау үшін парақты жоғарыдан төменге қарай бағытта жүргізеді.

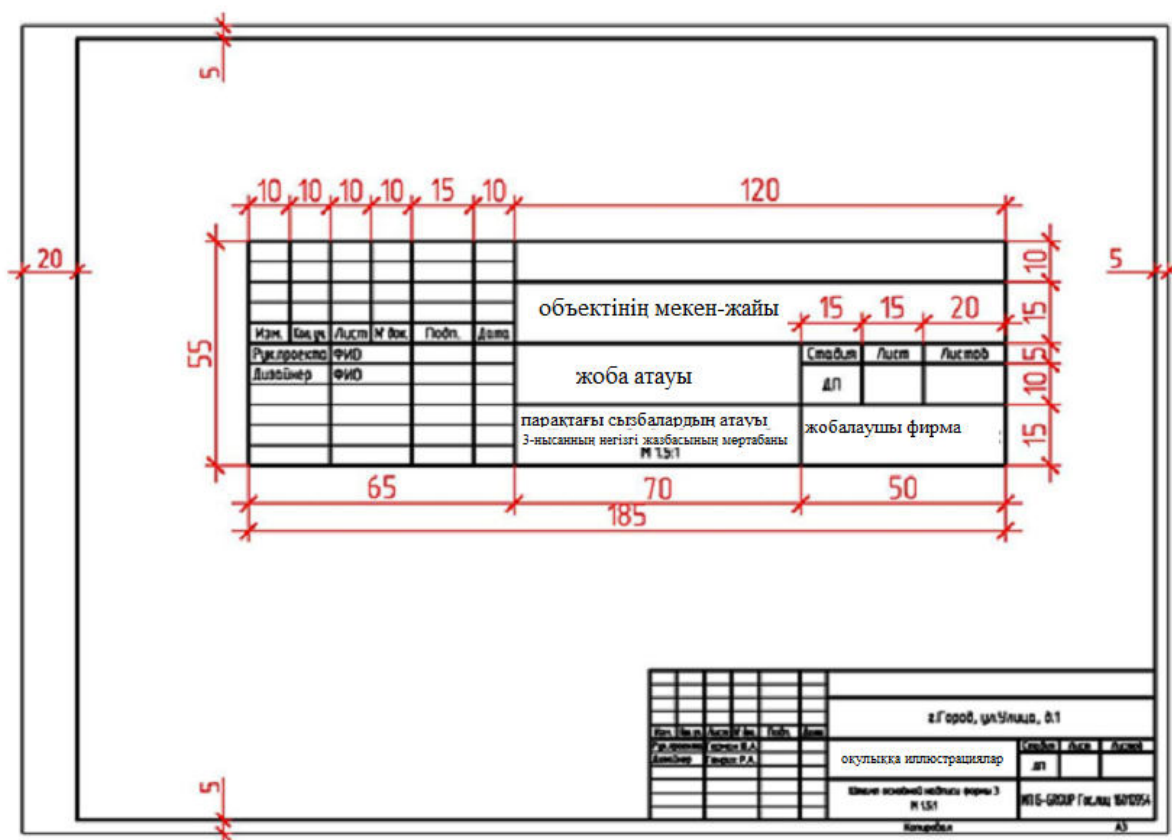
Сурет жақтауы парақты жасауға, альбомды байланыстыруға орын қалдыруға көмектеседі.

Негізгі жазудың мөрі-бұл сурет жақтауының төменгі оң жақ бұрышына орналастырылған және сурет пен оның авторлары туралы негізгі ақпаратты қамтитын шағын кесте. Негізгі жазба штамптарының сызбаларына арналған КҚБД стандарттарымен ұсынылған рамка мен пішінді бейнелеу ережелері 3.2-суретте көрсетілген.

3.2- кесте.Сызық түрлері

Атауы	Сызылуы	Қалыңдығы	Негізгі мақсаты
Тұтас қалың негізгі		S	Көрінетін контур сызықтары, шығарылған қима контурының сызықтары
Тұтас жұқа		$\frac{s}{3} \dots \frac{s}{2}$	Салынған қима контурының сызықтары, өлшемді және шығарылатын сызықтар, штрихтау
Тұтас ирек		$\frac{s}{3} \dots \frac{s}{2}$	Үзілген сызықтар, түрін және кесіндіні ажырататын сызықтар
Штрихтік		$\frac{s}{3} \dots \frac{s}{2}$	Көрінбейтін контурдың сызықтары
Пунктирлі жіңішке штрих		$\frac{s}{3} \dots \frac{s}{2}$	Осьтік және орталық сызықтар
Штрих пунктирлі жуан		$\frac{s}{2} \dots \frac{2}{3}s$	Бөлгіш жазықтықтың алдында орналасқан элементтерді бейнелеуге арналған сызықтар
Ажыратылған		$S \dots 1,5S$	Қима сызықтары
Тұтас жіңішке сынықтармен		$\frac{s}{3} \dots \frac{s}{2}$	Ұзын үзілген сызықтар
Екі нүктелі жіңішке пунктирлі штрих		$\frac{s}{3} \dots \frac{s}{2}$	Жаймалардағы бүгілу сызықтары, көрініспен біріктірілген жайманы бейнелеуге арналған сызықтар

Интерьер дизайнерлері негізгі жазудың мөртабанын кейбір бағандарды көрсетпей-ақ қысқарта алады, сондай-ақ батыстық әріптестерінің мысалы бойынша мөртабандардың өзіндік үлгілерін енгізе алады, өйткені интерьер дизайны жобасы мемлекеттік басқару органдарында арнайы келісуді қажет етпейді. Алайда, егер келісім-шарт бойынша дизайнер СИ (сәулет интерьері) брендiнің жобасын орындауы керек болса, бұл оның жобасы ғимараттың немесе бөлменің жұмыс жобасының бөлігі болып табылады және тиісті мөрлермен КҚБЖ ережелеріне сәйкес қатаң орындалуы керек.

3.2-сурет-3-Нұсанның негізгі жазуының рамкасы мен мөртабаны

3.1.2. CAD бағдарламасында сызуға дайындық

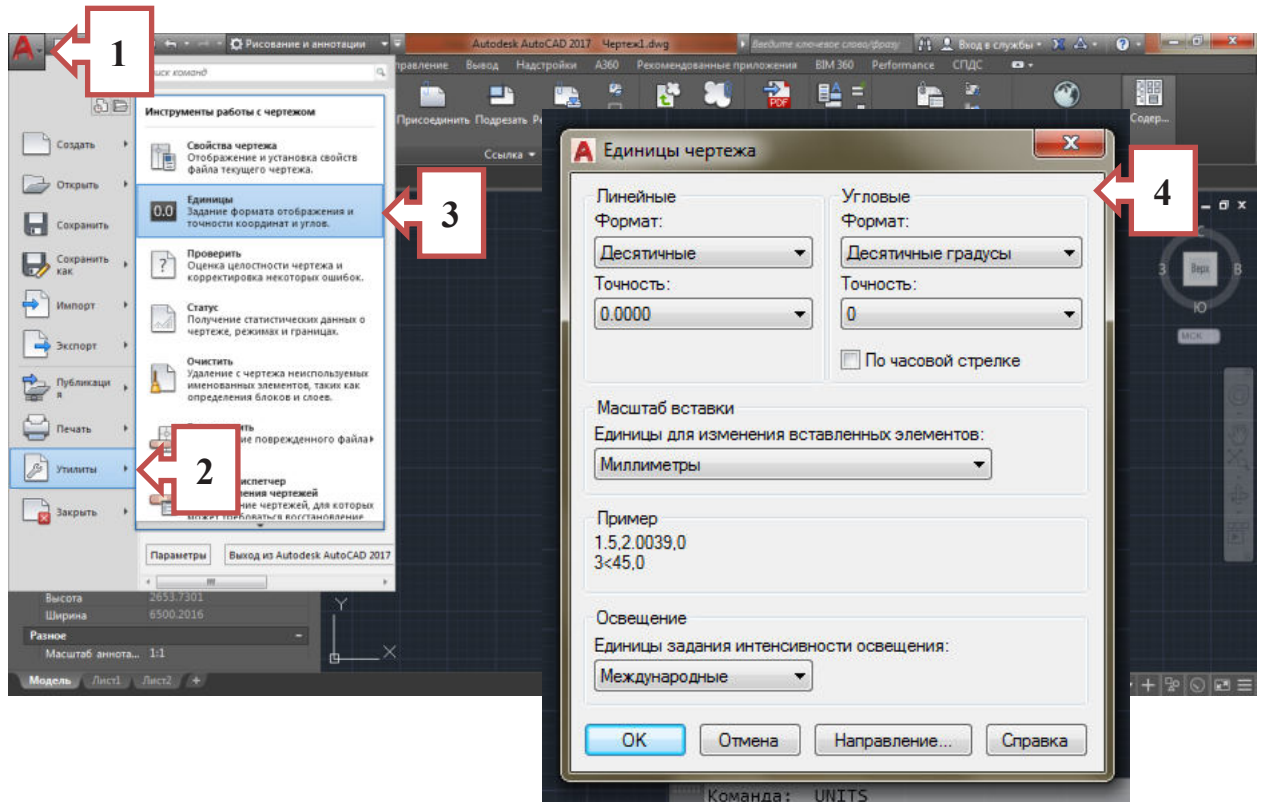
CAD бағдарламаларында сызу көбінесе 2D-де, яғни бір жазықтықта жүзеге асырылады. Шын мәнінде, мұндай сурет қағаздағы қарапайым Сызбадан еш айырмашылығы жоқ, тек бағдарламалық құралдардың көмегімен жасалады. Бірақ кейбір бағдарламалар көлемді модельдер жасауға мүмкіндік береді. BIM жобалау жүйелері, CAD-дан айырмашылығы, бөлменің көлемді моделін құруды ұсынады, ал жалпақ сызбалар жиынтығы дизайнердің қатысуынсыз жасалған модель негізінде автоматты түрде орындалады.

1-қадам: бағдарламаны компьютерге жүктеп, орнатыңыз.

Студенттер үшін мұндай бағдарламалардың кейбір әзірлеушілері шектеулі мерзімге арнайы арзан немесе тіпті тегін оқу лицензияларын ұсынады. Тегін сынақ нұсқалары да бар. Сіз егжей-тегжейлерді біліп, бағдарламаны әзірлеушілердің веб-сайттарынан жүктей аласыз. Іздеу жүйелерінде іздеуді "CAD бағдарламалары", "CAD бағдарламалары", "Cad жүйелері", "Cad жүйелері" және т. б. сөздерінің тіркесімдері арқылы жүргізуге болады.

2-қадам: бірлік параметрлерін тексеріңіз.

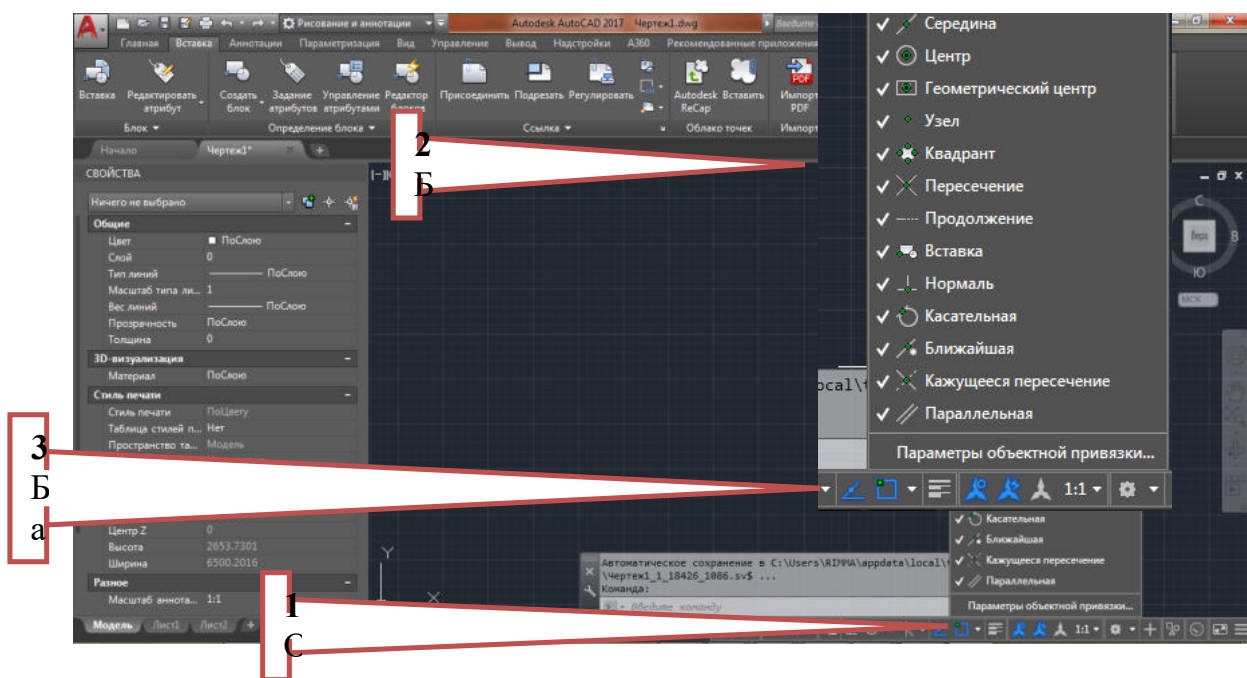

3.3-сурет -AutoCAD 2017 өлшем бірліктерін орнату

Көптеген бағдарламалар метрикалық жүйені сызбаның негізгі бірлігі-миллиметрмен және дюйммен реттеуге мүмкіндік береді. Егер сурет дюйммен басталса, ол дұрыс масштабталмайды және басып шығарылады, сондықтан алдымен өлшем бірліктерінің параметрлерін тексеріңіз. AutoCAD бағдарламасында бірліктерді орнату жолы 3.3 суретте көрсетілген.

2-қадам: 3.4-суретте көрсетілгендей барлық нысанды байланыстыруды қосыңыз.

Осы екі параметрден басқа, әр бағдарламада басқалары көп және олар терең зерттеуді қажет етеді. Бірақ AutoCAD-да сурет салуды бастау үшін оларды орнату жеткілікті болады.

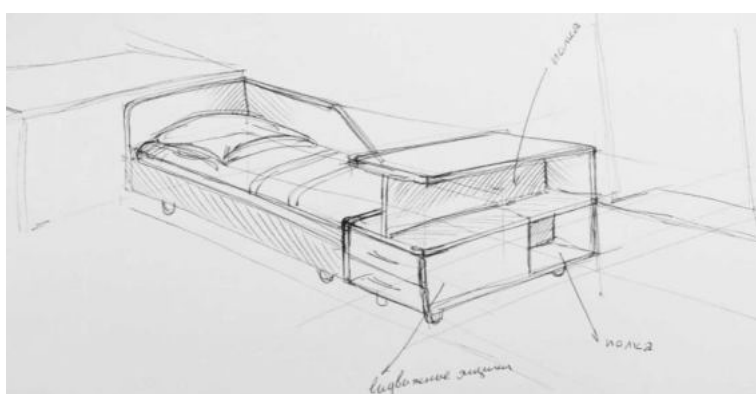

3.4-сурет -AutoCAD 2017-де нысанды байланыстыруды орнату

3.2. Техникалық суреттер мен өлшеу нобайларын орындау

3.2.1. Техникалық суреттерді орындау

Техникалық сурет-бұл бөлшектің, жоспардың немесе интерьер объектісінің қолмен жасалған бейнесі. Техникалық суреттің негізгі мақсаты - бейнеленген объектінің сыртқы түрін, оның пропорцияларын мүмкіндігінше дәл жеткізу.

3.5-сурет -Техникалық сурет

Техникалық сурет сызбаларды толықтырады. Оның Сызбадан айырмашылығы-ол қолмен жасалады. Ол эскизден ерекшеленеді, оның мақсаты идеяны немесе әсерді жеткізуден гөрі объектінің пішінін ашу болып табылады. Сондықтан техникалық сурет Қысқа, белгілі бір нысанды

бейнелейді. Осындай суреттерді орындау тәртібімен сіз 2.1.1-бөлімде толығырақ таныстыңыз.

3.2.2. Өлшеу нобайларын орындау

Өлшеу нобайлары үй-жайдың көлемін бекіту үшін объектіде орындалады. Ыңғайлылық пен жылдамдық үшін өлшеуді бірге жасаған дұрыс: бір адам рулетка көмегімен өлшемдерді алып тастайды, ал екіншісі оған көмектеседі - өлшеу таспасының ұшын ұстайды, лазер сәулесінің астындағы эскиздер үшін планшеттің немесе альбомның жазықтығын ауыстырады (егер лазерлік рулетка қолданылса). Сондай-ақ, екінші адам өлшеу нәтижелерін бөлменің қабырғаларының контурына жазады.

Объектіде өлшеулерді орындау кезектілігі:

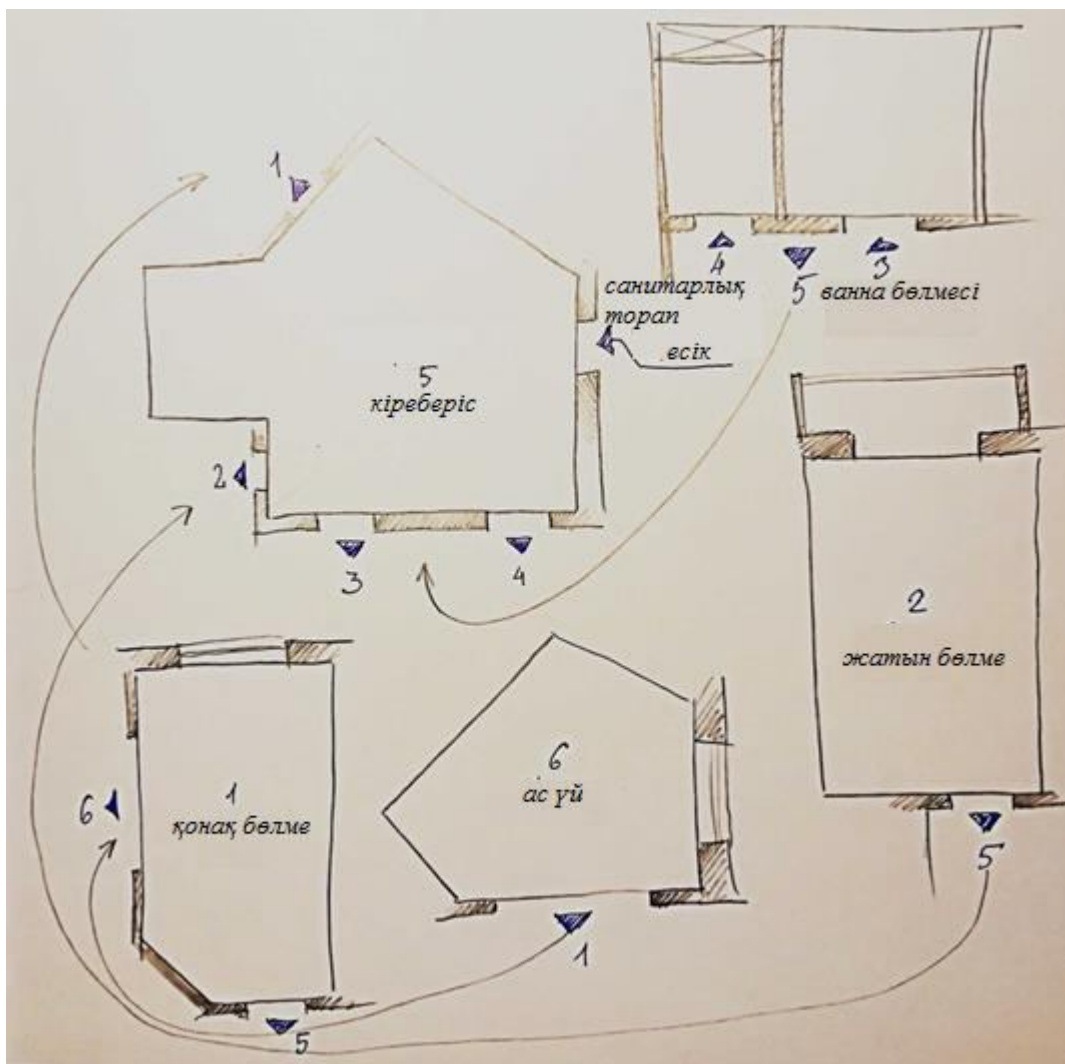
1-қадам: және т. б. құралдар дайындығын, батарея лазерлік таспа өлшемін, тексеріңіз

3.6-сурет-Объектіде өлшеу үшін қолданылатын материалдар мен құралдар: рулетка, лазерлік қашықтық өлшегіш, қағазға арналған планшет, қарындаштар мен қаламдар

2-қадам: бөлмені тексеріп, оның қабырғаларының контурын қағазға барлық шығыңқы және біркелкі емес етіп жағыңыз, егер бар болса, құбырлар мен кіріктірілген жиһаздың орналасуын белгілеңіз.

Көптеген жеке бөлмелерден тұратын бөлмені өлшеу керек, мысалы, ғимараттың бүкіл қабаты. Бір парақта бірден барлық бөлмелердің контурларын бір жоспар түрінде бейнелеуге тырыспаңыз. Мұндай тәсіл, ең алдымен, арттырады потраченное на өлшеулер уақыты. Бөлмені бөлменің артына сызып, оларды дәйекті түрде өлшеп, өлшеген дұрыс. Кейінірек бүкіл еденді дұрыс жинау үшін, 3.7-суретте көрсетілгендей, олар апаратын есіктер мен бөлмелерді көрсеткілермен немесе басқа белгішелермен белгілеңіз.

3.7-сурет-Бөлмелерді олардың өзара орналасуын белгілей отырып, дәйекті өлшеу принципі

3-қадам: бөлмені периметр бойымен жүйелі түрде өлшеп, эскизге оның барлық қабырғаларының өлшемдерін жағыңыз.

Ұрылыс сызбаларындағы барлық өлшемдер миллиметрмен әтілген!

Өлшемдерді 5 мм-ге көбейтілген санға дейін дөңгелектеуге болады. Соңғы өлшеу жоспарын салу кезінде кез – келген жағдайда сәйкессіздіктер туындауы мүмкін-3-5 сантиметр аралығында бұл қателіктер қорқынышты емес. Бірақ егер сәйкессіздіктер 8 -10 см-ге жетсе, онда өлшемдерді сол жерде нақтылау керек, өйткені интерьер дизайны үшін мұндай қателік зиян тигізуі мүмкін.

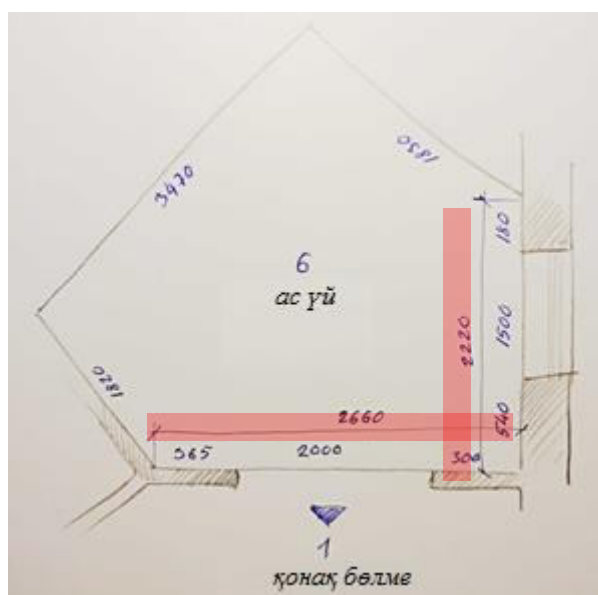

3.8-сурет -Периметрі бойынша бөлме өлшеу

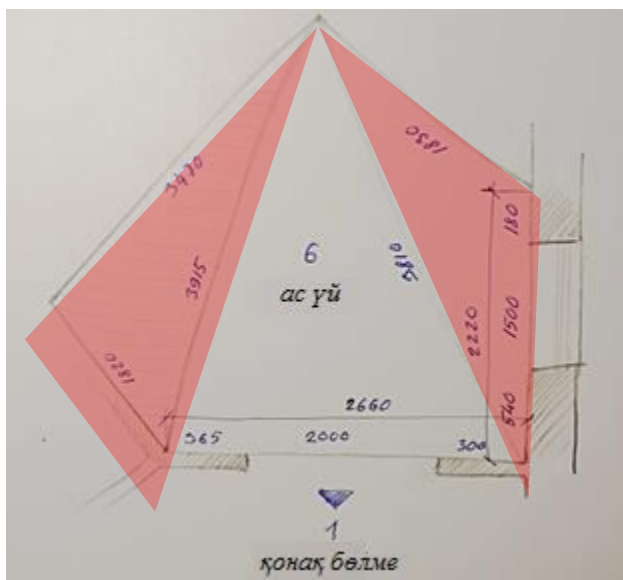
Есік саңылауларын өлшеу кезінде суретте есік жапырағының енін немесе саңылаудың беткейлері арасындағы қашықтықты өлшегеніңізді белгілеңіз. Бөлменің соңғы өлшеу жоспарын салу кезінде осыны ескеріңіз.

4-қадам: эскизде бөлменің жалпы ені мен ұзындығын өлшеп, белгілеңіз, сызу кезінде периметрдің айналасында алынған өлшемдердің дұрыстығын тексеріңіз.

3.9- сурет. Бөлменің жалпы өлшемдерін өлшеу

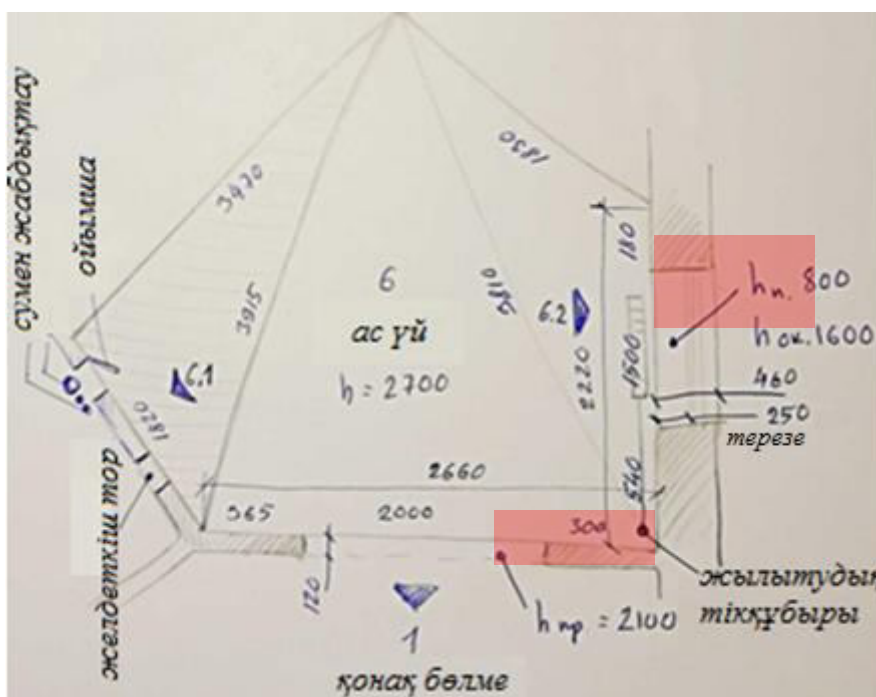
5-қадам: бөлменің бұрыштарын тексеру үшін оны үшбұрыштарға бөліп, алынған диагональдардың өлшемдерін өлшеп, эскизге жағыңыз.

3.10-сурет -Бөлмені үшбұрыштарға бөлу және диагональдарды өлшеу

Бұл әдіс бұрыштарды өлшеуге арналған қосымша құралдарсыз кейінірек өте дәл өлшеу жоспарын жасауға мүмкіндік береді.

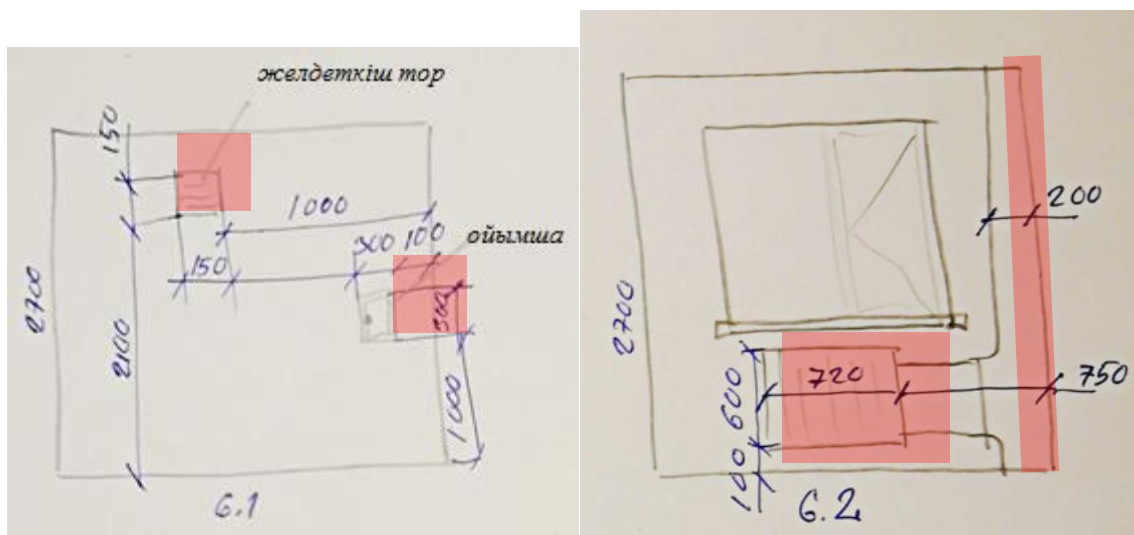
6-қадам: эскизде бөлменің биіктігін оның қарама-қарсы бұрыштарында, барлық терезе төсеніштерінің, терезе мен есіктердің биіктігін, еден мен төбенің деңгейінің айырмашылығын өлшеңіз және белгілеңіз.

3.11-сурет-Биіктік өлшемдерін өлшеу

7-қадам: құбырлардың, қолданыстағы розеткалар мен ажыратқыштардың, желдеткіштердің, тарату шкафтарының және басқа заттардың орналасуын белгілеңіз.

Қабылдаудың ыңғайлылығы үшін Сіз 3.12-суретте көрсетілгендей қабырға контурларының алдыңғы суреттерін бөлек сызып, оларға объектілердің байланысын белгілей аласыз.

3.12-сурет-Үй-жайдағы объектілердің байланыстырылуын өлшеу

Қабырғалар мен бөлімдердің қалыңдығын өлшеуді ұмытпаңыз!

8-қадам: барлық бөлмелерді төрт карама-қарсы бұрыштан, ал қабырғалары алдыңғы жағында орналасқан заттармен суретке түсіріңіз. Мүмкіндігінше барлық бөлмелерді айналып өту туралы бейнені алыңыз.

Өлшеу парақтарында объектінің мекен-жайы мен бөлменің атауын белгілеп, кейінірек шатастырмау үшін, оларды Бейне хабарламаның басында айтыңыз.

3.3. Сызбаларды орындау реттілігі

3.3.1. Қағаздағы ғимараттың өлшеу жоспарының сызбасын орындау реті

1-қадам: Егер сіз жоспарды қолмен жасасаңыз, болашақ сызбаның масштабын анықтаңыз.

Масштабты 3.1 кестесіндегі ұсыныстарға сәйкес таңдауға болады.

Қолмен сызудан айырмашылығы, CAD бағдарламаларында қ сызбалар 1:1 масштабында орындалады

2-қадам: сіз таңдаған масштабтағы бөлменің шамамен өлшемдерін анықтаңыз және оларды парақтағы тіктөртбұрыш түрінде белгілеңіз.

Мұны істеу үшін еден жоспарында бір-бірінің артында орналасқан бөлмелердің барлық ұзындығын бүктеп, перпендикуляр бағытта орналасқан бөлмелердің барлық өлшемдерін бүктеңіз.

Әрбір ғимарат үшін арнайы құжат-техникалық паспорт бар. Онда үй-жайлардың негізгі өлшемдері мен аудандары көрсетілген еден жоспарлары келтірілген. Әдетте, ол ғимараттың немесе бөлменің иесінде орналасқан. Сізден техникалық төлқұжаттың көшірмесін беруді немесе жоспарлар мен түсіндірмелермен парақтарды суретке түсіруді сұраңыз. Техникалық төлқұжаттағы өлшемдерге сенбеу керек, бірақ техникалық төлқұжаттан бүкіл қабаттың жоспарының сызбасы сіздің соңғы өлшеу жоспарыңызды сызуға көмектеседі.

Сызу процесінде қабырғалар мен бөлімдердің қалыңдығын дәлірек есепке алуға байланысты өлшемдер аздап өзгеруі мүмкін, сондықтан жоспардың ортасынан бөлмелердің контурларын жоспарлай бастаңыз.

3-қадам: бөлмелердің контурларын жұқа сызықпен сызыңыз.

4-қадам: терезе мен есіктің, саңылаулардың, құбырлардың, желдеткіштердің және т. б. орналасуын белгілеңіз.

5-қадам: барлық контурларды қатты негізгі сызықпен сызыңыз.

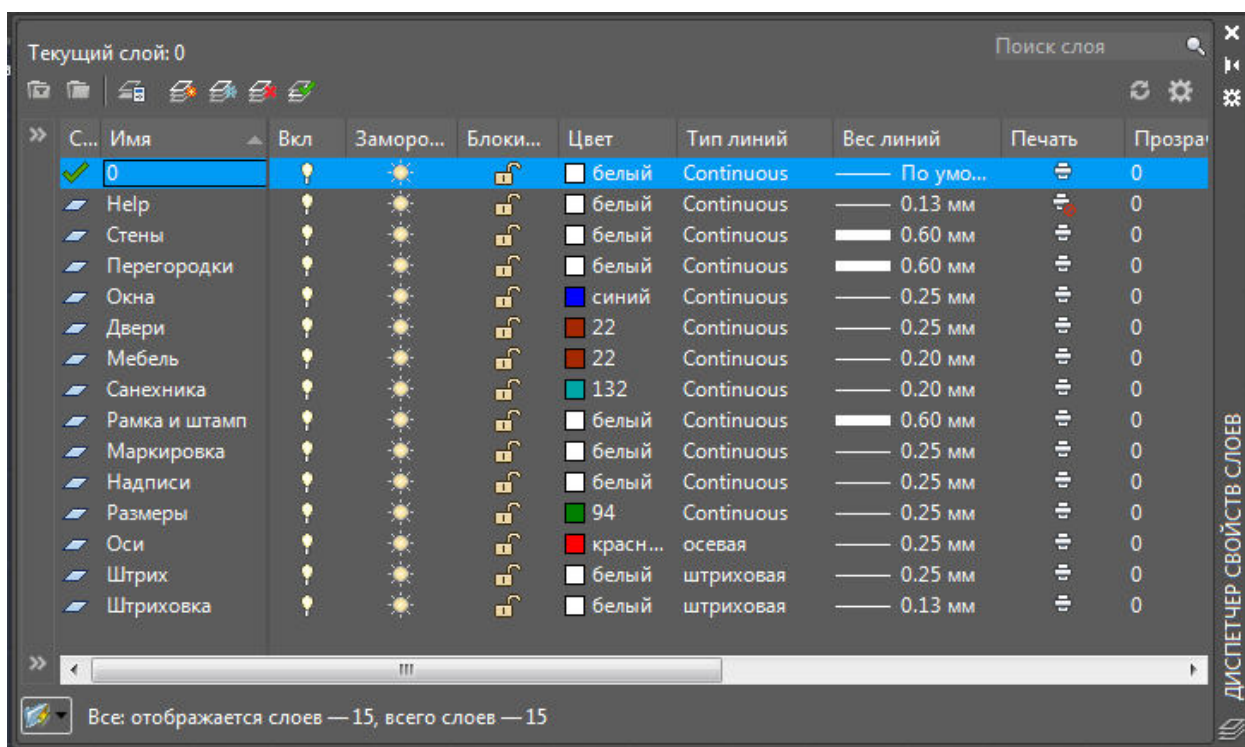
3.3.2. CAD бағдарламасында ғимараттың өлшеу жоспарының сызбасын орындау реті

1-қадам: сурет файлына арналған қабаттар жиынтығын реттеңіз.

Графикалық редакторларда көбінесе нысандар жасалатын қабаттар жиынтығын жасауға болады. Дизайнер үшін жоспарлардың, жиһаздың, сантехникалық жабдықтардың, өлшемдердің, жазулардың, люктердің және т.б. контурлары үшін бөлек қабаттар жасауға болады. қабаттағы барлық нысандар оның параметрлерін қабылдайды, ал бірнеше пернені басу арқылы сіз бір қабатта жатқан көптеген нысандардың түсін, қалыңдығын және сызық түрін бірден өзгерте аласыз немесе қажет емес немесе кедергі келтіретін қабаттарды өшіріп, содан кейін қосуға болады.

Дизайн жобасының қабаттарының жиынтығын теңшеуге арналған мысал 3.13-суретте көрсетілген.

3.13-сурет-Дизайн-жоба сызбалары файлына арналған қабаттар жиынтығының мысалы
AutoCAD 2017 жылы

Басып шығару функциясы бұғатталған қабат жасаңыз-онда сіз құрылыс сызықтарын жасайсыз, содан кейін оларды алып тастауды ұмытып кетсеңіз де, олар басып шығару кезінде көрінбейді.

2-қадам : құрылыстың басталуын анықтаңыз - "түзу" құралымен көлденең және тік сызық сызыңыз»

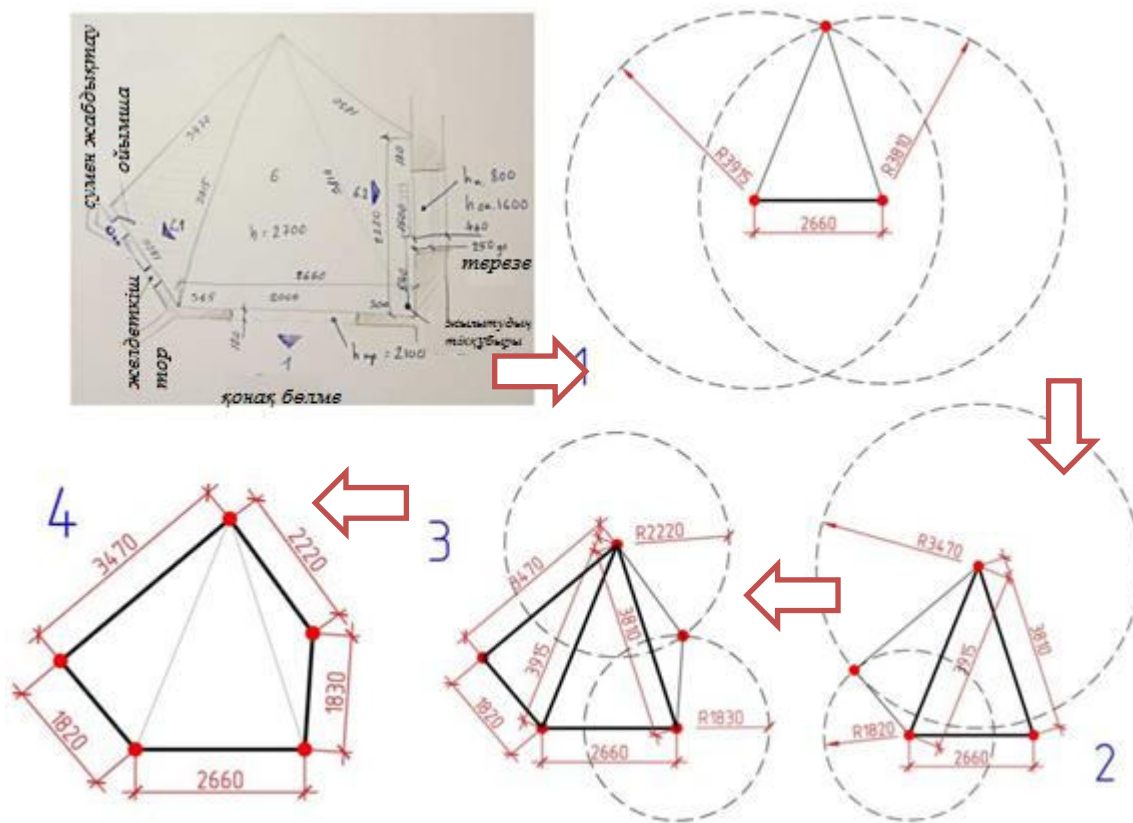
CAD бағдарламасында сызбаны кез-келген бөлмеден бастауға болады, өйткені басып шығару парағына орналасу жұмыстың соңында, бөлменің барлық контурлары анықталған кезде жүзеге асырылады.

Негізінен бөлмелер тікбұрышты пішінге ие, сондықтан құрылыстың басында сіз бірінші бөлменің қабырғаларын тік және көлденең қабылдауға болады. Егер бөлменің қабырғалары дұрыс бұрышпен қиылыспайтыны байқалса, онда 3.14-суретте көрсетілгендей, үшбұрыштың бүйірлерінде [13] салу принципін қолданыңыз

3-қадам. Қабырғалардың қалыңдығын ескере отырып, барлық бөлмелердің контурларын сызыңыз.

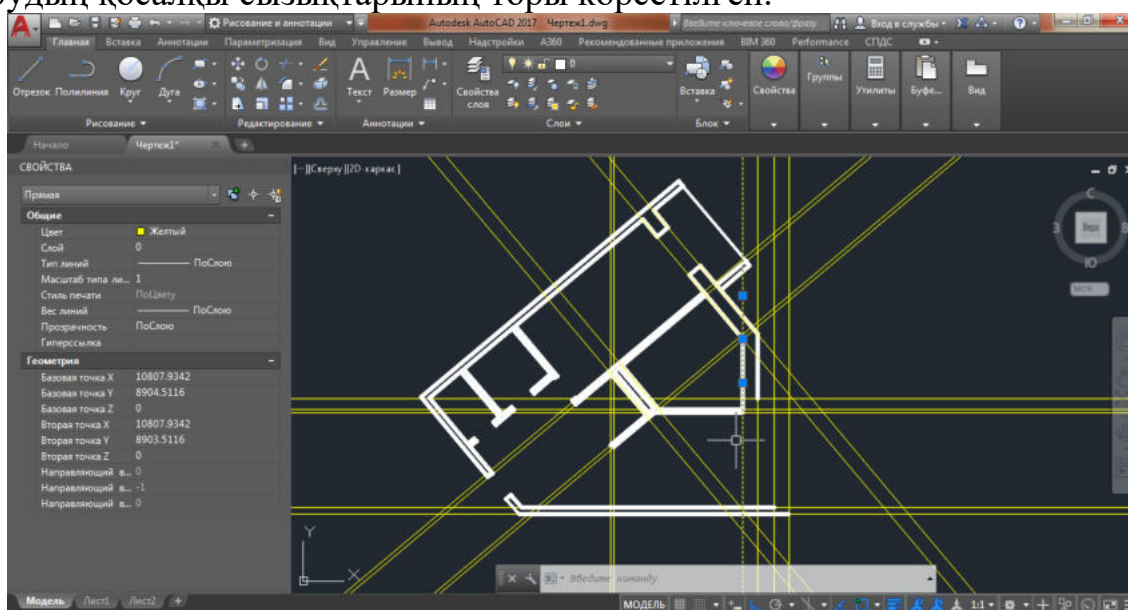
Жоспарды құру үшін екі әдісті қолдануға болады. Бірінші әдіс бойынша, құрылыс сызықтарын көшіру немесе жылжыту арқылы көмекші тор жасаңыз, содан кейін қабырғалардың контурлары үшін жасалған қабатқа

сызықтар салыңыз. Қабырғалардың контурлары үшін қалыңдығы 0,5 – 0,6 мм болатын қатты негізгі сызық қолданылады.

3.14-сурет-Үшбұрыштар бойынша құру принципі

CAD бағдарламасында көмекші құрылыс желілерін салуға ыңғайлы арнайы құралдар бар. Төмендегі суретте AutoCAD-да "түзу", "жылжыту", "көшіру" және т. б. құралдарын қолдана отырып жасалған пәтер жоспарын құрудың қосалқы сызықтарының торы көрсетілген.

3.15-сурет -AutoCAD 2017 бағдарламасында қосалқы құрылыс желілерінің торы

Екінші әдіс бойынша барлық бөлмелердің контурларын саңылаулармен бөлек сызыңыз, содан кейін осы контурлардан жалпы жоспар жинаңыз.

4-қадам: бөлшектер мен элементтерді көрсетіңіз.

Есік пен терезе саңылауларын сызыңыз. Құбырларды, радиаторларды, желдеткіштерді және т. б. белгілеңіз.

5-қадам: қабырғалардың контурын көлеңкелеу арқылы толтырыңыз.

Штрихтау түрлері бойынша ЕСКД ұсынымдарын 3.5.1-параграфтан қараңыз

6-қадам: өлшемдерін, аудандарын және т. б. қойыңыз.

Өлшемдерді, таңбалауды және шартты белгілерді қою қағидаларын 3.5.2-бөлімшеден қараңыз.

7-қадам: үй-жайларды түсіндіруді орындаңыз.

Экспликация нысанын 3.5.5-бөлімшеден қараңыз.

8-қадам: қажет болса, ескертулерді көрсетіңіз.

9-қадам: сызбаны негізгі жазумен жақтаумен және мөртабанмен жасаңыз (3.2-суретті қараңыз). Егер сызбалар, мысалы, САД бағдарламасында орындалса, жақтауды орындау кезінде сурет принтерге басып шығарылатынын ескеру керек, ал принтерлердің көпшілігінде парақтың шетінде басып шығарылмайтын аймақ бар. Бұл аймақ 5 мм-ден артық болуы мүмкін, сондықтан бұл жағдайда рамка басып шығару кезінде көрінетін етіп парақтың шетінен алыс болуы керек.

Өлшеу жоспары-бүкіл дизайн жобасының негізі. Болашақта сіз өз жұмысыңызға енгізген өзгерістер оған әсер етеді. Сондықтан кез-келген бөлшекті жіберіп алмауға тырысып, өлшеулер жүргізіп, өлшеу жоспарын мүмкіндігінше мұқият жасаңыз.

3.4 Дизайн-жоба сызбаларының құрамы

3.4.1. Дизайн-жобаның негізгі сызбалары мен тізімдемесі

Негізгі сызбалар-кез-келген дизайн жобасының альбомына кіретін сызбалар. Кейде олардың кейбіреулері орындалмауы мүмкін, бірақ тек Тапсырыс берушімен арнайы келісім бойынша.

Интерьер дизайны жобасының міндетті парақтары мен сызбаларының құрамы:

1. Тақырып парағы.
2. Дизайн-жоба сызбаларының тізімдемесі.
3. Жалпы мәліметтер (жалпы ұсыныстар).
4. Қайта жоспарлауға дейінгі өлшеу жоспары. Үй-жайлардың экспликациясы.
5. Бөлімдер мен құрылымдарды бөлшектеу жоспары.
6. Бөлімдер мен құрылымдарды орнату жоспары.
7. Монтаждалатын арақабырғалар мен конструкциялардың тіліктері мен тораптары.

8. Қайта жоспарлаудан кейінгі өлшеу жоспары (егер шартта авторлық қадағалау көзделсе және дизайнер одан әрі жұмыс істеу үшін оның өзекті өлшемдерін негіз ретінде алу үшін қабырғаларды монтаждағаннан кейін үй-жайды қайта өлшейді). Үй-жайлардың экспликациясы.

9. Жиһаз бен жабдықты орналастыру жоспары.

10. Еден жоспары.

11. Төбенің жоспары.

12. Төбелік конструкцияларды кесу (қажет болса).

13. Шамдар мен ажыратқыштарды орналастыру жоспары.

14. Жабдыққа арналған розеткалар мен терминалдарды орналастыру жоспары.

15. Үй-жайлардың қабырғаларын сканерлеу (сканерлеу кезінде, әрлеу ерекшеліктерінен басқа, розеткалар мен ажыратқыштардың блоктарының орналасуын көрсетеді).

Бұл парақтарға қажетті ақпараттың ең аз мөлшері кіреді.

Титул парағы: дизайн студиясының немесе дизайнердің өзі корпоративті стильде жасалған, жобаның атауы, әзірлеушілер мен Тапсырыс берушінің аты-жөні, дизайн студиясының логотипі және т. б.

Сызбалар тізімі: бұл дизайн жобасына кіретін барлық парақтардың тізімі. Тізімдемедегі парақтың атауы парақтың өзіндегі негізгі жазудағы мөртабандағы парақтың атауын дәл қайталауы тиіс.

Жалпы деректер: бұл парақта жобаның дизайнерлік шешімдерінің сипаттамасы беріледі, жоба бойынша құрылыс-монтаждау жұмыстарын орындау жөніндегі жалпы ұсынымдар, Ерекше белгілер мен ескертпелер келтіріледі. Сызбалар тізімі мен жалпы деректерді (жалпы ұсыныстар) бір параққа орналастыруға болады, бірақ, әдетте, дизайн жобасының альбомы өте үлкен, сондықтан сызбалар парағы үшін бөлек Парақ бөлінеді.

Қайта жоспарлауға дейінгі өлшеу жоспары. Үй-жайлардың экспликациясы: бұл парақта үй – жайлардың өлшемдерімен қайта жоспарлауға дейінгі өлшеу жоспары және үй-жайлардың экспликация кестесі орналастырылған. Экспликация туралы толығырақ 3.5.5-параграфтан оқи аласыз. Өлшеу жоспарында барлық өлшемдер, оның ішінде Үй-жайлар мен олардың элементтерінің биіктігі көрсетіледі.

Жоспары бөлшектеу элементтерін қалауды және конструкцияларын бұл тұрғыда бөледі жекелеген түспен немесе типімен желілерінің сол қалқалар мен құрылымдар, олар бөлшектенуі, яғни қозғалған.

Жоспар монтаждау элементтерін қалауды және конструкцияларын бұл тұрғыда көрсетеді барлық тұрғызылатын құрылымдар болсын, қалқалар немесе қорап үшін кіріктірме жиһаз. Бұл сызбаға сәйкес жаңа макетіңізді жасау үшін құрылысшыларға қажет барлық өлшемдерді көрсету маңызды.

Бекітілген бөлімдер мен құрылымдардың бөліктері мен түйіндері: егер салынған құрылымдар тек кірпіштен немесе қабырға блоктарынан жасалған бөлімдер ғана емес, сонымен қатар олар жоспарда көрсетілмеген күрделі пішінге ие болса, онда түсіндірме кесіктер мен түйіндерді қосу керек.

Қайта жоспарлаудан кейінгі өлшеу жоспары. Үй-жайлардың экспликациясы: егер авторлық қадағалау келісімшартқа кірмесе және сіз жобаны одан әрі жұмыс істеу үшін Тапсырыс берушіге беру үшін дайындап жатсаңыз, онда сіз барлық жаңа бөлімдер мен құрылымдарды салғаннан кейін бөлмені өлшей алмайсыз. Содан кейін сіздің альбомыңызда қайта құру алдындағы өлшеу жоспары және бөлімдер мен құрылымдарды орнату жоспары болады.

Жиһаз бен жабдықты орналастыру жоспары: мұнда жиһаздың барлық бөліктері мен барлық жабдықтардың орналасуы көрсетілген, мысалы, кір жуғыш машина, плита, сантехникалық жабдық және т.б. мұнда үй-жайлардың өлшемдері енді көрсетілмейді, оларды бөлімдер мен құрылымдарды орнату жоспарынан алуға болады. Жиһаз бен жабдықты орналастыру жоспарында осы заттардың жалпы өлшемдері және олардың арасындағы өту ені көрсетілген.

Еден жоспары: оған еден жабыны материалы люк пен құю арқылы көрсетіледі. Шартты белгілердің "аңызын" көрсетуді ұмытпаңыз. Люк элементтерінің бағытын жабынның негізгі үлгісінің бағытына сәйкес келтіруге тырысыңыз. Мысалы, сіз жобаға ламинаттың жеке панельдерінің бағытын терезе қабырғаға перпендикуляр етіп қоясыз, сондықтан буындар табиғи жарықта соншалықты байқалмайды. Бұл жағдайда сызбада люктің негізгі сызықтары осы қабырғаға перпендикуляр орналасқан.

Төбенің жоспары: онда барлық материалдар мен төбелік жабындардың конфигурациясы көрсетілген. Кейде, егер конфигурация өте күрделі болмаса, онда бұл жоспар шамдарды орналастыру және байланыстыру жоспарымен біріктіріледі.

Төбенің дизайнын кесу: егер төбенің әрлеуі техникалық жағынан өте қарапайым болса, мысалы, бүкіл бөлмеде қарапайым созылу төбесін бір биіктікте орнату керек болса, онда бұл сурет альбомда болмауы мүмкін. Оның негізгі мақсаты-жоспарда айқын емес төбелерді шешудің күрделі құрылымдық сәттерін түсіндіру.

Шамдар мен ажыратқыштарды орналастыру жоспары: онда тиісті ажыратқыштарға байланған барлық жарықтандыру жабдықтары көрсетіледі. Мысалы, төбедегі шамдар тобы оның әр элементі арқылы өтетін еркін қисықпен біріктіріледі, содан кейін қисық осы топты басқаратын қосқышқа дейін созылады. Тағы бір нұсқа-шамдарды қосқыштарға нөмірмен байланыстыру. Сол нөмір шамға және тиісті қосқышқа қойылады. Құрылыс сызбасында мұндай сандар брендтер деп аталады. Сондай-ақ, бұл жоспарда ажыратқыштардың орналасуын өлшемдерді қолдана отырып көрсетуге болады.

Жабдыққа арналған розеткалар мен терминалдарды орналастыру жоспары: ол байланыстыруды білдіреді, яғни өлшемдерді қолдана отырып, жоспарланған электр жабдықтарын қосу үшін сымдарды шығару керек барлық розеткалар мен орындардың орнын көрсетеді.

Бөлменің қабырғаларын сканерлеу: қабырғаға сканерлеу – бұл қабырғаға алдыңғы көрініс. Кез-келген элементтер, соның ішінде розеткалар мен қосқыштар бар барлық қабырғалар үшін сканерлеу қажет. Сканерлеу осы элементтердің байланысын көрсетеді.

Сипатталған сызбалардың мысалдарын осы бөлімнің қосымшасында көруге болады.

3.4.2. Дизайн-жобаның қосымша сызбалары

Қосымша сызбалар жобаның дизайны мен техникалық шешімдерін егжей-тегжейлі сипаттау үшін қолданылады. Олардың кейбіреулерін орындау үшін сізге қосымша білім қажет, мысалы, Еденді жылыту технологиясы немесе гипсокартон бөлімдерін орнату туралы. Сондай-ақ, көбірек көріну үшін қосымша сызбалар қосылуы мүмкін. Мысалы, егер төбелердің пішіні күрделі болса және оны төбенің жоспарында ашқаннан кейін, сол жоспарға арматуралық байланыстарды қосу сызбаны нашар оқуға мүмкіндік берсе, онда шамдарды байлау бөлек параққа шығарылады.

Жобаға қосымша сурет қосуды шешкен кезде келесі кеңестерді басшылыққа алыңыз:

1. Гетерогенді компоненттерді әртүрлі жоспарларға бөліңіз, мысалы, төбенің жоспары мен арматураны байлау жоспары сияқты, егер олар сызбаны нашар оқылса, керісінше, егер олар пішіні мен орналасуы бойынша қарапайым болса, оларды бір жоспарға біріктіріңіз.әрқайсысы бөлек.

2. Сіздің мақсатыңыз-әдемі және ыңғайлы кеңістікті жобалау және құрылысшыларға оны жасау үшін барлық қажетті ақпаратты беру. Өзіңізді құрылысшылардың орнында елестетіп көріңіз және оларда қандай сұрақтар туындауы мүмкін екенін біліп көріңіз. Бұл сұрақтарды олар пайда болғанға дейін шешуге көмектесетін қосымша сызбалар қосыңыз.

3. Сурет нысаны туралы барлық ақпаратты зерттеңіз. Мысалы, егер сіз жылы едендердің орналасу жоспарын жасасаңыз, онда мұндай едендердің қандай түрлері бар екенін, олар үй-жайларда қандай ережелерге сәйкес орналасқанын, жоба үшін таңдаған жылы еденді басқару үшін қандай қосымша жабдықты орналастыру керектігін және оны қай жерде орналастыру керектігін және т.б. біліңіз.

Қосымша сызбалар келесідей болуы мүмкін:

1. Үй-жайлар бойынша кафельдің орналасуы.
2. Терезе мен есік әндерін толтыру жоспары.
3. Терезе және есік ойықтарын толтыру ведомосы.
4. Жылы еденді орналастыру жоспары.
5. Ылғал аймақтарды гидроқшаулау жоспары.
6. Жиһаз және декор элементтерінің егжей-тегжейлі сызбалары және т. б.

Негізгі және қосымша сызбалардың мысалдары осы бөлімнің 3.1 - 3.13 қосымшаларында келтірілген.

3.5 Сызбаны рәсімдеу

Интерьер дизайнері-бұл шығармашылық мамандық, бірақ оның жұмысы құрылысқа және дизайн қызметіне тікелей байланысты.

Сондықтан мұндай маман өзінің шығармашылық қиялының ұшуын Құрылыс және дизайн сызбаларының айқын және түсінікті түрінде білдіруі керек. Жоғарыда айтылғандай, Қазақстан Республикасының аумағында осындай сызбаларды рәсімдеу ережелерін анықтайтын бірқатар халықаралық құжаттар қолданылады. Бұл ЕСКД (конструкторлық құжаттаманың бірыңғай жүйесі) және СПДС (құрылысқа арналған жобалық құжаттама жүйесі) құжаттары [14]. Сурет салу кезінде сіз сайтты пайдалана аласыз <http://gk-drawing.ru>, QR коды сіз оң жақта көресіз. Бұдан әрі осы бөлімде сызбаларды рәсімдеу туралы параграфтарда осы сайттың тиісті бөлімдеріне көшу үшін QR-кодтар беріледі.

3.5.1. Сызбалардағы түр сызықтар

"Бұл сайт расталған ақпарат көзі мәртебесіне ие емес және ресми құжаттаманың кез келген түрін жасау кезінде сілтеме жасау үшін пайдаланыла алмайды. Сайтта орналастырылған барлық материалдар тек оқу мақсаттарында ғана қолданыла алады. Жобалау немесе конструкторлық шешімдерді әзірлеу кезінде, сондай-ақ жауапты құжаттаманы жасау кезінде ресми ақпарат көздерімен салыстыру қажет".

gk-drawing.ru

Өздеріңіз білетіндей, жоспар-бұл ғимараттың көлденең жазықтықтағы бөлімі. Ал бөлімдердегі қималардың контурлары әрдайым люкпен толтырылады. Сондықтан жоспарлардағы қабырғалар мен бөлімдердің контурлары люкпен толтырылады.

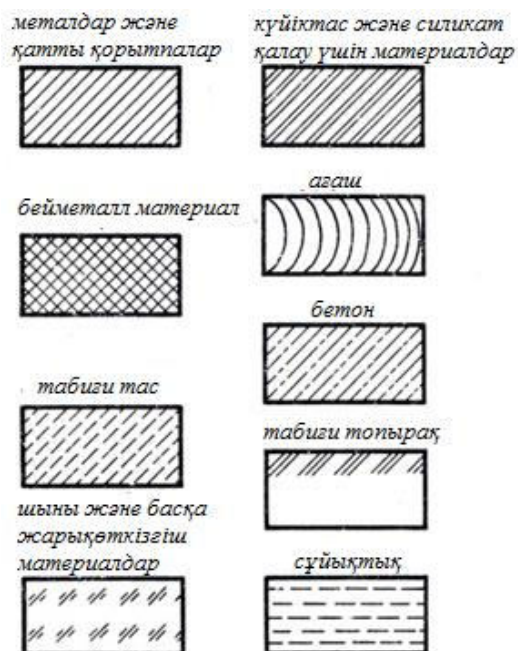
ГОСТ 2.306-68 сәйкес әртүрлі материалдар 3.16-суретте көрсетілген Люк түрлерімен көрсетіледі.

Құрылысшылар сіздің сызбаларыңызды жақсы түсінуі үшін осы ережелерді сақтау керек. Екінші жағынан, ГОСТ сызда бір - бірінен бірдей қашықтықта орналасқан параллель сызықтардың карапайым люктерін қолдануға мүмкіндік береді, Егер

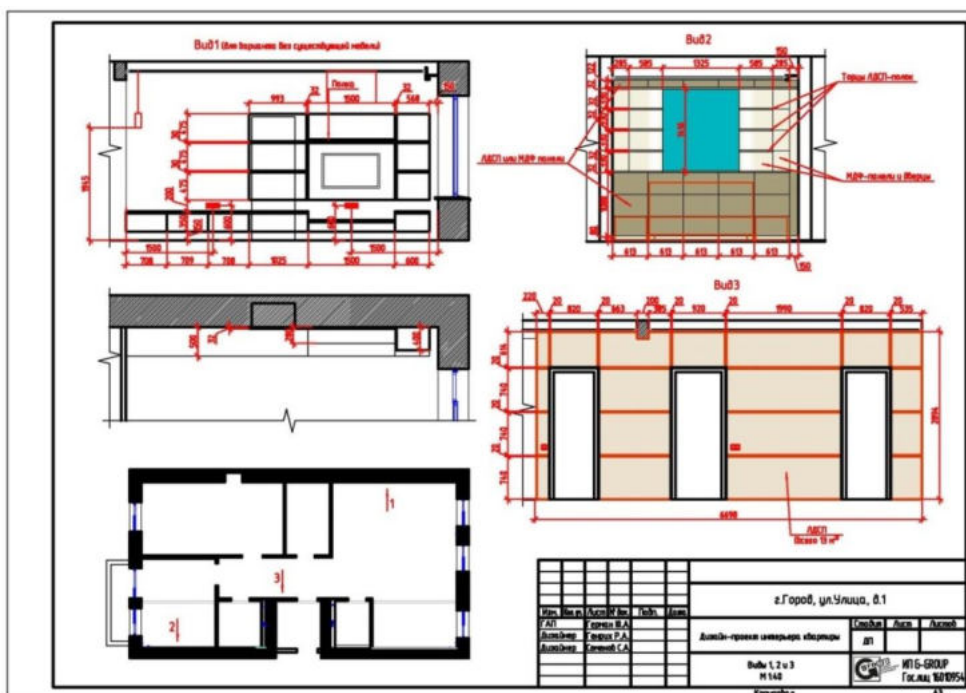

сіз осы сызбада кесілген объектінің материалын көрсетсеңіз-бастысы емес. Анықтама үшін QR-кодты пайдаланыңыз.

Дизайнерлер 3.17-суретте көрсетілгендей, үлкен көркемдік мәнерлік пен көрнекілік үшін жоспарлар мен сканерлеулерде люк пен толтыруды (сурет аймағын бір қатты түспен немесе градиентпен жабу) жиі қолданады. Бұл сондай-ақ жол беріледі.

3.16-сурет -MEMСТ 2.306-68 сәйкес Люк түрлері

3.17-сурет-Сызбаларда штрихтауды және құюды пайдалану

3.5.2. Өлшемді орнату

Сызбада өлшемдерді қою кезіндегі негізгі принциптер келесідей:

1. Өлшемдер ең аз мөлшерде болуы керек, бірақ жоба бойынша құрылыс-монтаж жұмыстарын жүргізу үшін жеткілікті.

2. Өлшемдер кескін қай масштабта және қандай дәлдікпен жасалғанына қарамастан әрқашан шынайы болады.

3. Өлшемдер оларды оқыған кезде ешқандай түсініксіздік немесе сұрақтар болмайтындай етіп қолданылуы керек. Сурет көбінесе автор болмаған кезде оқылатындығын есте ұстаған жөн.

4. Сызбадағы сызықтық өлшемдер өлшем бірлігін белгілеместен миллиметрмен беріледі. Бұрыштық өлшемдер өлшем бірлігін көрсете отырып, градуспен, минутпен, секундпен көрсетіледі.

5. Тік сызықты сегменттердің өлшемдерін көрсеткен кезде өлшемді сызықтар осы сегменттерге параллель тартылады.

6. Кішігірім өлшемдер объектінің контурына жақын орналасуы керек, өлшемді және қашықтағы сызықтардың қиылысу саны азаяды.

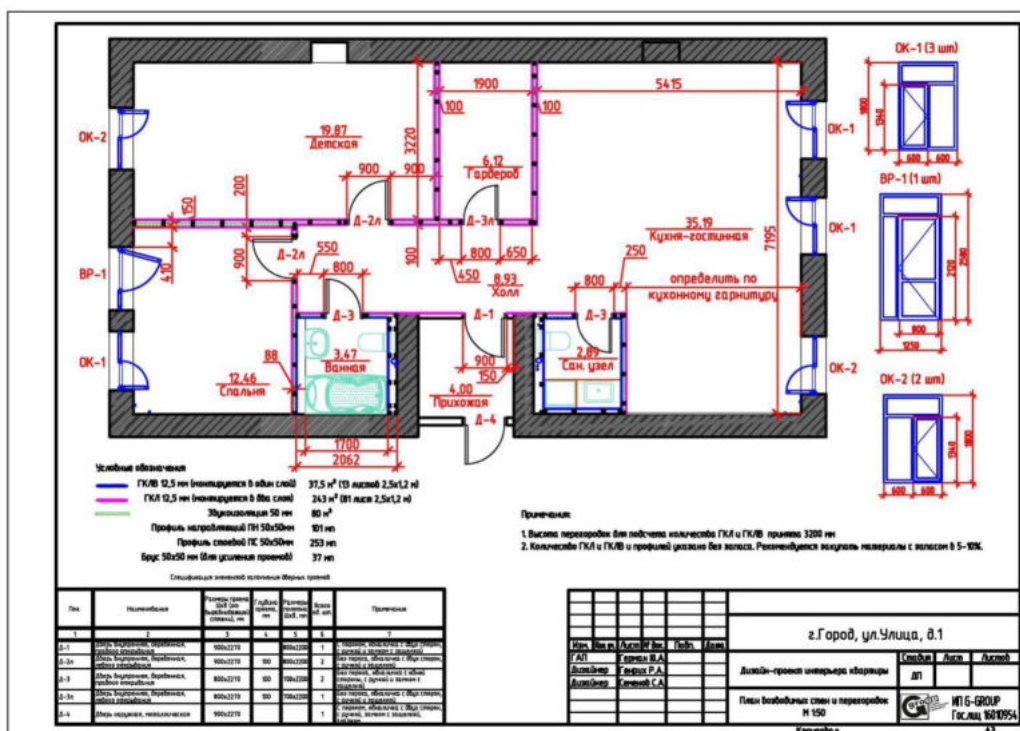
Толығырақ өлшемдерді қолдану ережелері ГОСТ 2.307-2011 - де келтірілген. Анықтама үшін QR-кодты пайдалануға болады.

3.5.3. Сызба элементтерін таңбалау

Жоспарларға және әртүрлі элементтердің басқа сызбаларына, мысалы, үй-жайлардың, есіктердің, терезелердің және т.б. атау үшін. таңбалау қолданылады. Бұл элементке бренд деп аталатын қысқа шифр берілетіндігінде. Мысалы, мен есіктерді келесідей белгілеймін: D-1, D-2 және т. б. Бренд сызбаларда көрсетіледі, содан кейін оның мәнін түсіндіру спецификациялар мен ведомостардың кестелерінде беріледі. Бұл сызбаларды шамадан тыс жүктемеу үшін қажет. Кейде альбомда есіктер, терезелер және т.б. таңбаланатын үй-жайлардың жоспарлары бар жеке парақ бөлінеді.

Интерьер дизайнері өз сызбаларында белгілей алатын элементтер: есіктер, терезелер, витраждар, шамдар, электр жабдықтары (розеткалар мен ажыратқыштар), қабырғаларды, еденді әрлеу материалы, үй-жайлардың өзі. 3.18-суретте есіктер, терезелер мен витраждарды Орнатылатын қабырғалар мен бөлімдер жоспарында белгілеу мысалы көрсетілген.

3.18-сурет-Жоспарда есіктерді, терезелер мен витраждарды таңбалау

3.5.4. Сызбалардағы шартты белгілер

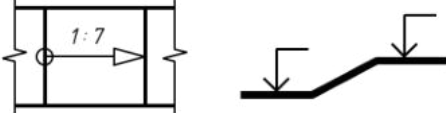
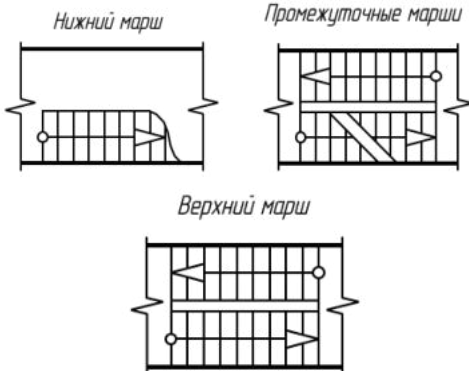
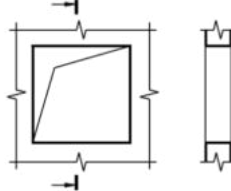
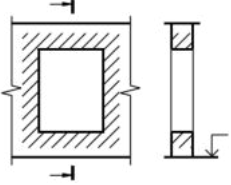
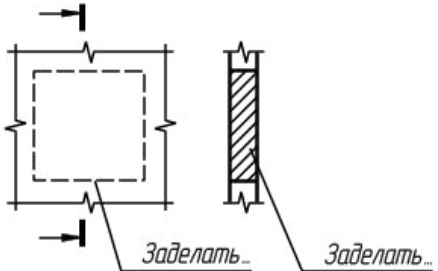

Кейбір элементтерді шартты кескіндер түрінде көрсету оңайырақ. Оларды сызда орналастырған кезде, белгішелер тым кішкентай емес және оңай оқылатынына көз жеткізу керек. Сонымен қатар, бұрын шифрланбаған шартты белгілерді қолданған әр парақта сіз кескіні бар тізімді және оның мағынасын түсіндіруіңіз керек.

Төменде КҚБЖ және ҚЖҚЖ құжаттарында сипатталған кейбір шартты кескіндер берілген.

Кесте 3.3 дизайн жобасының сызбаларында қолдануға болатын қызықты белгілердің мысалдары

Белгісі	Атауы
	Дөңгелек қималы ауа өткізгіш
	Тік бұрышты қималы ауа өткізгіш

3.3 Кестенің жалғасы

Белгісі	Атауы
	Сору желдеткішінің торы
	Ағынды желдету торы
	Жоспардағы және қимадағы Пандус
	Жоспардағы баспалдақ
	Тесік немесе тесік
	Тесуге жататын тесік немесе тесік
	Бітеуге жататын ойық немесе тесік
	Розетканың жалпы белгіленуі
	Ажыратқыштың жалпы белгісі

3.5.5. Экспликациялар мен тізімдемелер

Экспликация-бұл сызбаның суретін түсіндіретін кесте немесе тізім. Дизайн жобаларында көбінесе үй-жайлардың экспликациясы көрсетіледі. Үй-жайларды экспликациялаудың қашықтағы кестесінің нысаны 3.19-суретте көрсетілген.

үй жайларды түсіндіру

<i>бөлме нөмірі</i>	<i>атауы</i>	<i>Ауданы м²</i>
1	<i>кіреберіс</i>	12,5

3.19-сурет-Үй-жайлардың экспликациясы

Егер үй-жайлардың атаулары мен аудандары жоспарда көрсетілсе, онда экспликацияға жеке жол берілмейді. Егер жоспарда орын болмаса, онда ол үй – жайлардың маркаларын көрсетеді - шеңбермен қоршалған нөмірлер-және олардың жанында экспликация кестесі орналастырылған, онда олар осы нөмірді ашып, бөлменің ауданын көрсетеді.

Үй-жайлардың экспликациясы қайта жоспарлауға дейінгі өлшеу жоспарында, қайта жоспарлаудан кейінгі жоспарда және егер үй-жайлардың жарықтандырылуын есептеу жүргізілсе, онда шамдарды орналастыру жоспарында көрсетіледі.

Ведомостар-бұл сызбаға қатысты кез – келген деректердің тізімі, ал спецификациялар-бұл әртүрлі бөліктерден немесе кез-келген элементтер жиынтығынан тұратын элементтің құрамын анықтайтын тізімдер. Дизайн-жобада дизайн-жоба сызбаларының тізімдемесі, негізгі Құрылыс және әрлеу материалдарының тізімдемесі, жиһаз бен жабдықтың спецификациясы, есік және терезе ойықтарын толтырудың спецификациясы көрсетілетін болады. Дизайнер өзінің құрылысы үшін барлық қажетті ақпаратты беруі керек екенін ескере отырып, өз жобасының ведомостары мен сипаттамаларының құрамы мен нысанын өзі анықтай алады.

Есіктерді толтыру элементтерінің сипаттамасы

Поз.	Атауы	Ашылу өлшемдері ШxВ (тегістейтін тұтастырғыштан), мм	Ойықтың тереңдігі, мм	ШxВ төсемінің өлшемдері, мм	Барлығы бірлік дана	Ескертпе
				!	6	
Д-1	Ішкі, ағаш, оң жақ есік	900x2270		800x2200	1	Табалдырықпен, екі жағынан қолма-қол ақшамен, тұтқасы мен құлпы бар
Д-2л	Ішкі, ағаш, сол жақ ашылатын есік	900x2270	100	800x2200	2	Шегі жоқ, екі жағынан қолма-қол ақша, тұтқасы мен ілмегі бар
д-3	Ішкі, ағаш, оң жақ есік	800x2270	100	700x2200	2	Шегі жоқ, бір жағынан қолма-қол ақша, тұтқасы мен құлпы бар
Д-3л	Ішкі, ағаш, сол жақ ашылатын есік	800x2270	100	700x2200	1	Шегі жоқ, екі жағынан қолма-қол ақша, тұтқасы мен ілмегі бар
Д-4	Сыртқы есік, металл	900x2270			1	Шегі бар, екі жағынан қолма-қол ақша, тұтқасы бар, құлпы бар, көзі бар

3.20-сурет - Есіктерді толтыру сипаттамасының мысалы.

3.5.6. Сызбалардағы ескертпелер

Сызбалар мен визуализация түрінде ұсынылған графикалық ақпараттан басқа, әр түрлі ескертулер дизайн жобасының альбом парақтарында келтірілген. Бұл ескертпелер сызбаны оқудың кез-келген шарттарын көрсету үшін қолданылады, әрлеу жұмыстарын орындау мәселелерін түсіндіреді және т. б.

Өлшеу жоспарын сызу кезінде осындай сипаттағы ескертулер негізді болады:

- Үй-жайлардың биіктігі қолданыстағы еденнен қолданыстағы төбеге дейін көрсетілген. Бөлшектегеннен кейін нақтылау қажет.

- Бөлменің жалпы ауданы қабырғалар мен аралықтардың ауданын ескерусіз көрсетілген. және т. б.

Қабырғалар мен бөлімдерді орнату жоспарларында, сондай-ақ құрылыс-монтаждау жұмыстары кезеңінің басқа сызбаларында осындай ескертулер көрсетілген:

- Өлшемдері орнында нақтыланады.
- Құрылыс материалдарын санауды бөлшектеу жұмыстарынан кейін нақтылау қажет.
- Есік моделін таңдағаннан кейін саңылаулардың өлшемдерін нақтылаңыз. Еден төсенішін құю алдында нақтылау қажет.

- 0,000 белгісі еден деңгейі бойынша алынады. және т. б.

Сондай-ақ, ескертпелерде альбомның басқа парақтарына немесе басқа құжаттарға сілтемелер көрсетіледі, егер осы нақты сызбаны олармен бірге қарау қажет болса.

Ескертпелер дизайнерге тапсырыс берушіні құрылыс кезінде туындауы немесе туындауы мүмкін қиындықтар немесе ұйымдастырушылық сәттер туралы алдын-ала ескертуге және ескертуге мүмкіндік береді. Дизайнер жұмыс процесін неғұрлым жақсы білсе, бұл ескертулер дәлірек және уақтылы болады. Сонымен қатар, ескертулер маман үшін белгілі бір сақтандыру қызметін атқарады. Олар дизайнердің белгілі бір сұрақтарды алдын-ала ойластырғанының дәлелі болып табылады және объектідегі жобаны дұрыс оқымаған жағдайда және осы қиындықтардан туындаған жағдайда, ескертулер дизайнердің кінәсі жоқ екенін дәлелдей алады.

Практикалық тапсырмалар

1. А3 форматындағы парақта негізгі белгінің мөрі бар жақтауды сызыңыз. Өлшемдік жоспар парағына орналастыру үшін мөртаңбаны толтырыңыз.

2. Дизайн жобасының сызбаларын орындау үшін сызу бағдарламасында өлшем бірліктерін, байланыстырғыштарды және сызықтардың тиісті қасиеттері бар қабаттар жиынтығын орнатыңыз, содан кейін файлды осы параметрлермен сақтаңыз.

3. Бөлімде сипатталған ретпен оқу орныңыздың немесе пәтеріңіздің бірнеше іргелес бөлмелерін өлшеңіз.

4. Кез-келген бөлмені шартты түрде үшбұрыштарға бөліп өлшеңіз. Жоспардың құрылымын үшбұрыштарға сызыңыз және бөлмеде 90°бұрыштары бар-жоғын тексеріңіз?

5. Өлшенген үй-жайлардың фотофиксациясы мен бейнеөтінішін жүргізіңіз.

6. Басқа оқушылармен орындалған өлшемдермен және фотофиксация және бейнеөтініш материалдарымен алмасыңыз және өзіңіз орындамаған өлшеу материалдары бойынша өлшеу жоспарын сызып көріңіз.

7. Сіз жүргізбеген өлшемдер бойынша жоспар құру кезінде туындаған қиындықтарды талдаңыз. Ескертулер мен ұсыныстар тізімін жасаңыз және онымен өлшеген оқушыны таныстырыңыз.

8. Сіз жасаған өлшеу жоспарының негізінде еден мен төбенің нақты жоспарларын сызыңыз.

9. Сіз жасаған өлшеу жоспары негізінде жиһаз бен жабдықтың нақты орналасу жоспарын жасаңыз.

10. Шартты белгілерді қолдана отырып, сіз жасаған өлшеу жоспарының негізінде шамдар мен қосқыштарды нақты орналастыру жоспарын сызыңыз.

11. Сіз жасаған өлшеу жоспарының негізінде жабдыққа арналған розеткалар мен терминалдарды нақты орналастыру жоспарын сызыңыз.

12. Сіз жасаған өлшеу жоспары негізінде бөлмелердің қабырғаларын сканерлеңіз.

13. Интернеттен және басқа қол жетімді көздерден іздеңіз, жылы еденді орнатудың түрлері, дизайны және ерекшеліктері туралы ақпарат жинаңыз.

14. Интернетте және басқа қол жетімді көздерде іздеңіз және розеткалар мен қосқыштардың түрлері туралы ақпарат жинаңыз.

15. Интернетте және басқа қол жетімді көздерде іздеңіз және есіктердің түрлері мен оларды орнату ерекшеліктері туралы ақпарат жинаңыз.

Өзіндік бақылау сұрақтары

1. Неге дизайнеру интерьерін білу маңызды сызбаларды рәсімдеу ережелері?

2. Қолмен сызу үшін қандай материалдар мен құралдар қажет?

3. Дизайн және құрылыс сызбаларын орындау ережелерін қандай нормативтік құжаттар жүйесі анықтайды?

4. Парақтағы сызбаларды орналастырудың принциптері қандай?

5. Кез-келген сурет үшін масштабты таңдау принциптері қандай?

6. Сызуда сызықтардың қандай түрлері қолданылады?

7. AutoCAD 2017-де сурет бірліктерін қалай орнатуға болады?

8. Нысан элементтеріне байланыстырудың барлық түрлерін қалай қосуға болады?

9. Неліктен өлшеу эскиздері қажет?

10. Оның интерьерінде одан әрі жұмыс істеу үшін бөлмеде нені өлшеу керек?

Тест тапсырмалары

1. Құрылыс сызбаларын жобалау ережелерін қандай құжаттар анықтайды?

А) КҚІК құжаттары;

Б) КҚБЖ құжаттары;

В) МЕМСТ;

Г) жоғарыда аталғандардың барлығы.

2. Интерьер дизайны жобасының альбомы үшін қандай қағаз форматын практикалық дизайн тәжірибесіне сүйене отырып, осы Нұсқаулықта қолдану ұсынылады?

А) А1;

Б) А2;

В) А3;

Г) А4.

3. Сызбаларда көрінбейтін контурдың сызықтары қандай сызықпен көрсетіледі?

- А) тұтас қалың негізгі;
- Б) үздіксіз толқынды;
- В) штрихтік;
- Г) Ашық.

4. Объектіде өлшеу кезінде нені өлшеуге болмайды?

- А) периметрі бойынша қабырғалардың ұзындығы;
- Б) ағын биіктігінің өлшемдері, ойықтар, терезелер және т. б.;
- В) қабырғалардың бойында және бойында орналасқан элементтерді байланыстыру;
- Г) бәрін өлшеу керек.

5. Ескертпелерде дизайн-жобаның парақтарында не көрсетілмейді?

- А) жоба авторларының аты-жөні;
- Б) альбомның басқа парақтарына сілтемелер
- В) сызбаны оқу шарттарын көрсету
- Г) әрлеу жұмыстарын орындау жөніндегі нұсқаулар

Жауап кодтары

1	Г
2	В
3	В
4	Г
5	А

Қысқаша қорытынды

Осы бөлімді зерттей отырып, сіз интерьер дизайн жобасындағы сызбалардың маңызды рөлі туралы білдіңіз. Оларды саналы және дұрыс орындау, соның ішінде елде қабылданған сызбаларды рәсімдеу стандарттарын сақтау бөлігінде сізге жоғары кәсіби деңгейде дизайн-жобаларды жасауға мүмкіндік береді. Сіз тапсырыс берушіге жобаны жүзеге асыру үшін толық ақпарат бере аласыз және көптеген қателіктер мен қиындықтардың алдын аласыз. Бұл өз кезегінде маман ретінде сіздің біліктілігіңіздің дәлелі болады.

Ұсынылған әдебиеттер мен қосымша ақпарат көздерінің тізімі

1. Кузлякина Л. А. Архитектурные обмеры. Учебное пособие / – Благовещенск: Изд-во АмГУ, 2015. – 160 с. Издание второе, расширенное и дополненное
2. Георгиевский О.В. «Единые требования по выполнению строительных чертежей». Справочное пособие. М.Издательство «Архитектура – С». 2004
3. Георгиевский О.В. «Художественно-графическое оформление архитектурно-строительных чертежей». Учебное пособие. М.Издательство «Архитектура – С». 2004
4. Червоноокая С.М., Токарева О.В. Архитектурно-строительные чертежи. Общие сведения. Правила выполнения: Учебное пособие. / С.М. Червоноокая, О.В. Токарева. – М.: Академия ГПС МЧС России, 2018. – 64 с.

Қосымшалар

Қосымша 3.1-интерьер дизайны жобасы альбомының титул парағы

Сәулет және дизайн студиясы
16010954 мемлекеттік лицензиясы

Пәтердің ішкі көрініс дизайн жобасы

к.Қала, көш.Көше, ү.1

Өзірлеуші : ИП G-GROUP

Басшы :

Дизайнерлер :

Келісілді :

Қарағанды - 2018

13.2 – қосымша. Дизайн-жоба сызбаларының ведомосы

Дизайн-жоба сызбаларының ведомосы

Парак	Атауы	Ескерте
1	2	3
1	Дизайн-жоба сызбаларының ведомосы. Сілтеме және қоса берілген құжаттар ведомосы.	
2	Жалпы деректер.	
3	Қайта жоспарлауға дейінгі жоспары және бөлшектеу жоспары. М1: 50	
4	Салынған қабырғалар мен аралықтар жоспары. М150	
5	Жйһаз бен жабықты орналастыру жоспары. М150	
6	Төбе жоспары. М150	
7	1, 2, 3, 4, 7 кесінді. М1: 5	
8	5, 6 кесінді. М1:5 6 кіреберіске керамогранит төсеу. М1: 20	
9	Еден жоспары. М1: 50	
10	Жуынатын бөлменің қабырғаларының жайылмасы. МНО	
11	Қонақтарға арналған сан.торап қабырғаларының жайылмасы МНО	
12	Сөндіргіштер мен шамдар топтарының орналасу жоспары. М150	
13	Розеткаларды орналастыру жоспары. М1: 50	
14	1, 2 және 3 түрлері. МНО	
15	Ас үйдегі кафельдің орналасуы М1:25	
16	Тұсқағаз жабыстырылатын қабырғалар жайылмасы. М1: 75	
17	Кіреберіс (жалпы көрінісі)	
19-22	Ас үй-қонақ бөлмесі (жалпы көрінісі)	

1	2	3
23	Дәліз (жалпы көрінісі)	
24	Гардероб (жалпы көрінісі)	
25-27	Балалар бөлмесі (жалпы көрінісі)	
28-29	Жатын бөлме (жалпы көрінісі)	
30-31	Жуынатын бөлме (жалпы көрінісі)	
32-33	Қонақтарға арналған сан.торап (жалпы көрінісі)	

Белгіленуі	Атауы	Ескерте
	Шамдар ведомосы.	
	Қайта жобалаудың сәулеттік жобасы.	

Өзг		Км ич	Парақ	Құжат N	Қол қойған	Лаг а	Қала к., көше к-сі, 9,1			
ГАП	Ю.Герман						Пәтер интерьерінің дизайн-жобасы	Сатысы	Парақ	Парақ
Дизайнер	Р.Генрих									
Дизайнер	С.Семенов							ЛП		
							Дизайн-жоба сызбаларының ведомосы. Сілтеме және қоса берілген құжаттар ведомосы	Д G-Group мем.тулгалар. 16010954		

3.3- қосымша. Жалпы деректер

Жалпы деректер

Дизайн жоба қайта жоспарлаудың саулеттік жобасы мен тапсырыс берушінің тапсырмасы негізінде орындайтын және ауданы 97 м² тұрғын үй пәтерінің ішкі орынжайларының дизайн-шешімін қамтиды.

Бөлмелердің құрамына кіреберіс, жуынатын бөлме, қонақтарға арналған, сондай-ақ, кір жуатын бөлме кызметін атқаратын, сан-торап, екі жатын бөлме және ас үй-қонақ бөлмесі кіреді. Бөлмелер арасындағы байланыс ортақ дәліз-холлды қамтамасыз етеді. Холл, қонақ бөлме және ас үй-бұл әрлеу және төбенің элементтерімен функционалды аймақтарға бөлінген біртұтас кеңістік.

Интерьер заманауи стильде жасалған (контемпорари) және бастапқы жиһаз элементтері (ас үй гарнитур, жұмсақ жиһаздың бір бөлігі) қосуды ескереді. Қабырғалардың, төбенің және еден жабының бейтарап фондында 6 қонақ бөлмесі мен жатын бөлмесінің дизайны, ашық контраст түсті: жатын бөлмесінде ақшыл жасыл және қонақ бөлмесінде терракот түсті. Питомникте бөлменің мақсаты 6 дизайнды түстердің көбірек санын анықтайды.

Кіреберіс (4 м²):
Еден: негізгі бөлмелердегі еден жабына түсі мен реңіне жақын "ағаш түсті" керамогранит.
Қабырғалар: бояуға арналған фактуралық тұсқағаз, ақшыл немесе күм реңкті су эмульсия негізіндегі бояумен бояу.

Төбесі: созылған, жартылай күңгірт немесе күңгірт, ақ түсті.

Еден жабындағы керамограниттен плитинтус немесе басқа бөлмелерге ұқсас.

Жиһаз ашық түсті ағаш құрылымы бар материалдардан тапсырысқа жасалады. Холл (8.93 м²):

Еден: ағаш тектұрасы бар ламинат, реңк ашықтығы бойынша орташа. Қабырғалары: ашық күм түсті фактурасы айқын емес тұсқағаз. Төбесі: созылған, жартылай күңгірт немесе күңгірт, ақ түсті.

Плитинтус есік жақтауының түсіне ұқсас

Шөпке сәйкес, жобаға сәйкес, жеңіл реңктің орташа ағаш құрылымы бар ДСП немесе МДФ панельдерімен әрлеу жүзеге асырылады. Ас үй-қонақ бөлмесі (35.19 м²):

Еден: ағаш тектұрасы бар ламинат, реңк ашықтығы бойынша орташа, ас үй-қонақ бөлмесі еденінің беті 6 холл еденінің беті үстіне табылдықсыз өтеді

Қабырғалары: ашық күм түсті фактурасы айқын емес тұсқағаз. Жобаға сәйкес қабырғалардың бірінде ашық терракот түсті тұсқағаздары немесе сәндік 3д панельдері бар. Дәл сол тұс тоқыма және бөлмені заттармен толтыру кезінде қайталанатын.

Төбесі: созылған, жартылай күңгірт немесе күңгірт, ақ түсті. Ас үй аймағы негізгі төбеден төмен деңгейде ГКЛ төбесімен ерекшеленген. Плитинтус есік жақтауының түсіне ұқсас

Ас үйдегі фартук - ақ түсті, жылтыр, "кабанчик" типті керамикалық плиткалар.

Жатын бөлме (12.46 м²):

Еден: ағаш тектұрасы бар ламинат, реңк ашықтығы бойынша орташа.
Қабырғалар: айқын фактурасы бар күм реңкті тұсқағаз. Жобаға сәйкес қабырғалардың бірінде әр түрлі ені бар ақшыл жасыл, ақ және қоныр және кілегей реңктері бар тұсқағаздар.

Төбесі: созылған, жартылай күңгірт немесе күңгірт, ақ түсті. Плитинтус есік жақтауының түсіне ұқсас Төсектің артындағы қабырғаға жылыту құбырларын жасыратын тапсырысқа орындалған жиһаз конструкциясы орнатылады. Дизайнда қашыл жасыл реңктерде суреті бар картина немесе постер пайдалану ұсынылады.

Балалар бөлмесі (19.87 м²):

Еден: ағаш тектұрасы бар ламинат, реңк ашықтығы бойынша орташа. Қабырғалар: негізінен ашық түсті элементтері бар сұр-көк реңктерде баяылған тұсқағаз.

Төбесі: созылған, жартылай күңгірт немесе күңгірт, ақ түсті. Плитинтус есік жақтауының түсіне ұқсас Бөлменің шетінде кіріктірілген шкаф-купе орнатылады. Терезе жанындағы простенкада -спорт кешені. Жиһаз екінші төсек орынды қосу мүмкіндігін ескере отырып таңдалады.

Жуынатын бөлме (3.47 м²):

Еден мен қабырғалар: жобаға сәйкес керамикалық плиткалар.

Төбесі: созылған, жартылай күңгірт немесе күңгірт, ақ түсті.

Дәретхана мен раковина ілулі. Су құбыры мен жылыту құбырлары бөлімдер аралығында жасырылған.

Қонақ бөлмесі, торап (2.89 м²):

Еден мен қабырғалар: жобаға сәйкес керамикалық плиткалар.

Төбесі: созылған, жартылай күңгірт немесе күңгірт, ақ түсті.

Дәретхана мен раковина ілулі. Сондай-ақ, кір жуғыш машинаны орнату да көзделген. Бөлмеде ілулі шкаф пен тапсырысқа дайындалатын шұңғылшаға арналған тумба орнату көзделген.

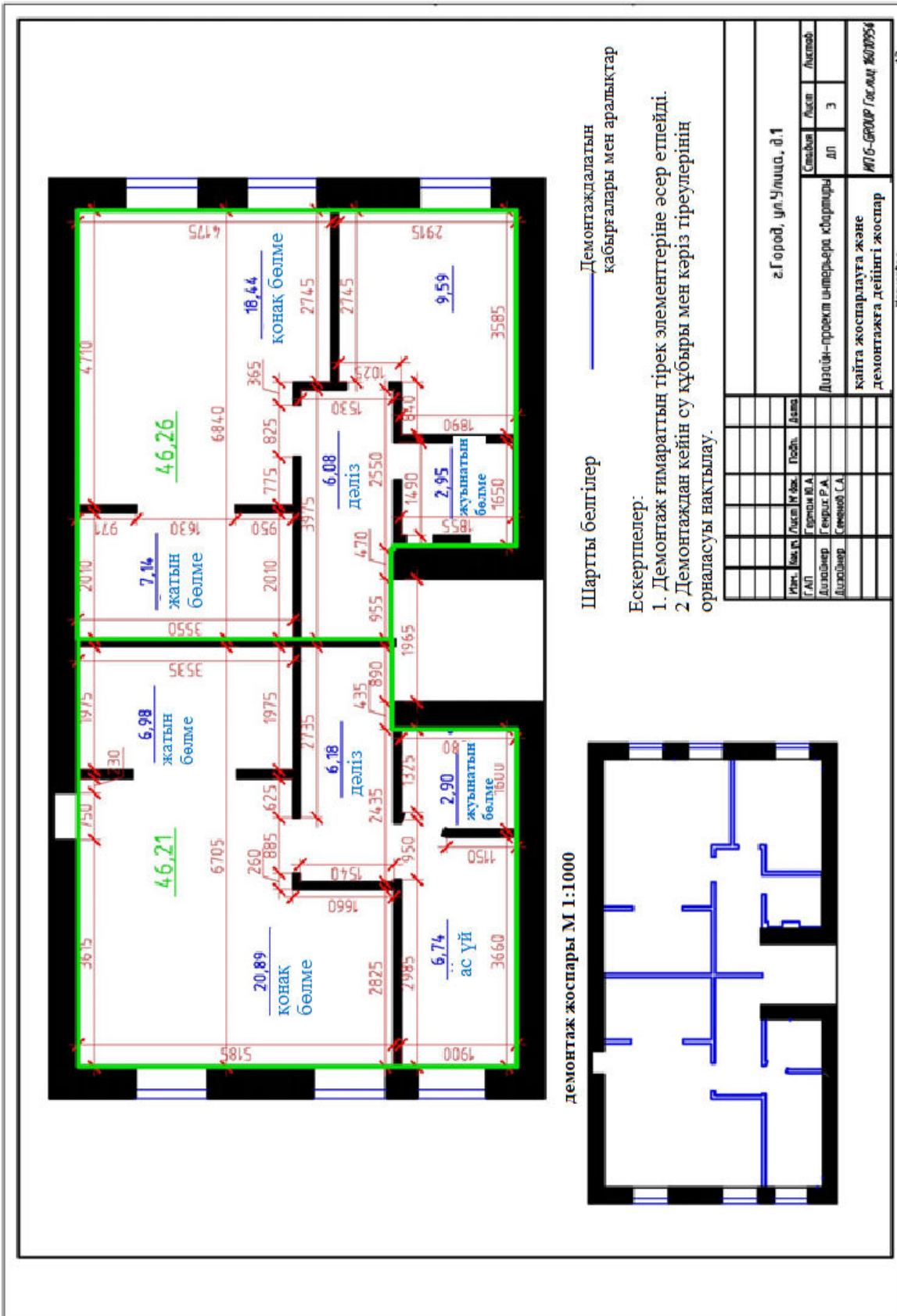
Гардероб (6.12 м²):

Еден: ағаш тектұрасы бар ламинат, реңк ашықтығы бойынша орташа. Қабырғалары: ашық күм түсті фактурасы айқын емес тұсқағаз. Төбесі: созылған, жартылай күңгірт немесе күңгірт, ақ түсті.

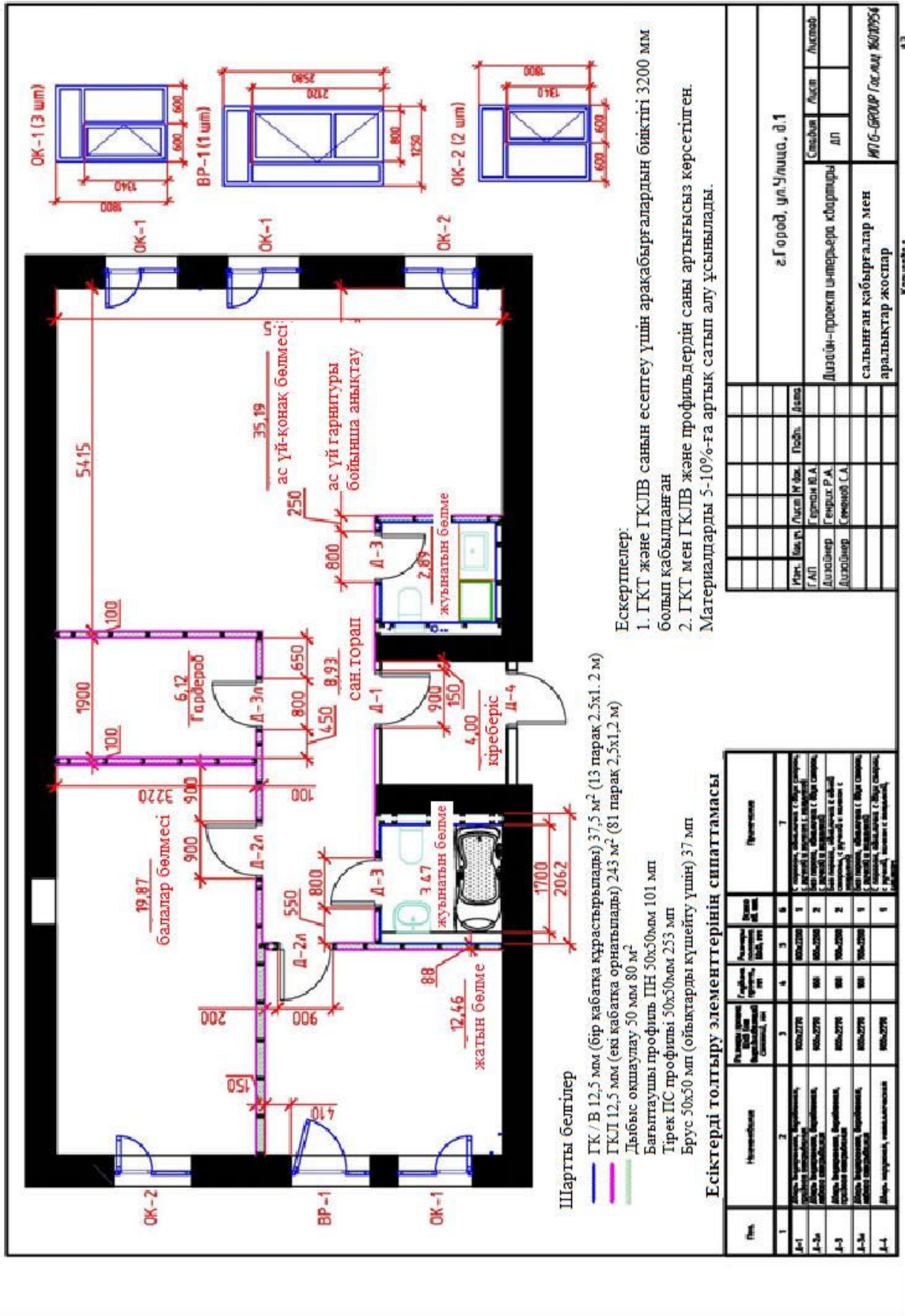
Плитинтус есік жақтауының түсіне ұқсас Шкафтармен немесе сақтау жүйесімен жабдықталады.

Қала к., көше к-сі, 9,1										
Өзг	Км	Парақ	Құжат	Қол	Лит					
	ич		№	қойған	а					
ГАП		Ю. А. Герман		Пәтер интерьерінің дизайн-жобасы		Сатысы	Парақ	Парақ		
Дизайнер		Р. А. Геррик				ЛШ				
Дизайнер		С. А. Семенов				Жалпы деректер		Д С-Group мем.дүлгелер. 16010954		

3.4-қосымша. Қайта жоспарлауға дейінгі өлшеу жоспары және бөлшектеу жоспары

3.5-қосымша. Қалқалар мен конструкцияларды монтаждау жоспары

Шартты белгілер

- ГЛ / В 12,5 мм (бір қабатқа құрастырылалы) 37,5 м² (13 парақ 2,5х1,2 м)
- ГЛД 12,5 мм (екі қабатқа орнатылалы) 243 м² (81 парақ 2,5х1,2 м)
- Дыбыс оқшаулау 50 мм 80 м²
- Бағыттаушы профиль ПН 50х50мм 101 мп
- Тірек ПС профилі 50х50мм 253 мп
- Брус 50х50 мм (ойықтарды күшейту үшін) 37 мп

Есіктерді толтыру элементтерінің сипаттамасы

№	Негізделімі	Құрамы (материалдары)	Аумағы (м²)	Саны	Құрамы
Д-1	Дер. есік	Дер. есік	1	1	Дер. есік
Д-2	Дер. есік	Дер. есік	1	1	Дер. есік
Д-3	Дер. есік	Дер. есік	1	1	Дер. есік
Д-4	Дер. есік	Дер. есік	1	1	Дер. есік

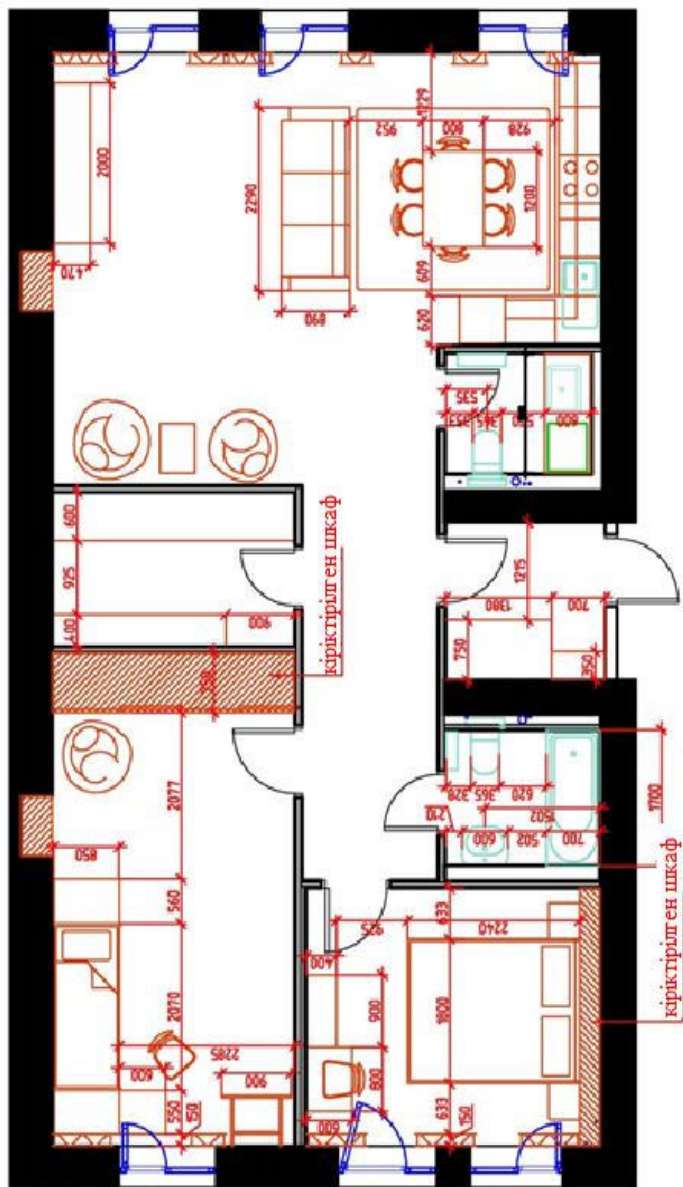
Ескертпелер:

1. ГЛТ және ГЛВБ санын есептеу үшін арақабарғалардың биіктігі 3200 мм болып қабылданған
2. ГЛТ мен ГЛВБ және профильдердің саны артығысыз көрсетілген. Материалдарды 5-10%-ға артық сатып алу ұсынылады.

Мат. Ма. Р.	Дизайн М. А.	Поф. Д.	Дизайн
Г. А. П.	Еркін Ю. А.	Сп. Д.	Листов
Дизайнер	Генерал Р. А.	ДП	Дизайн-проект и-терьер-а квариры
Дизайнер	Семенов С. А.	ДП	салыған қабарғалар мен аралықтар жоспары
г. Город, ул. Улица, д. 1			
ИПБ-6600Р Гос. м. ж. 019934			

Қолдайып
А.Э

3.6- қосымша. Жиназ бен жабдықты орналастыру жоспары

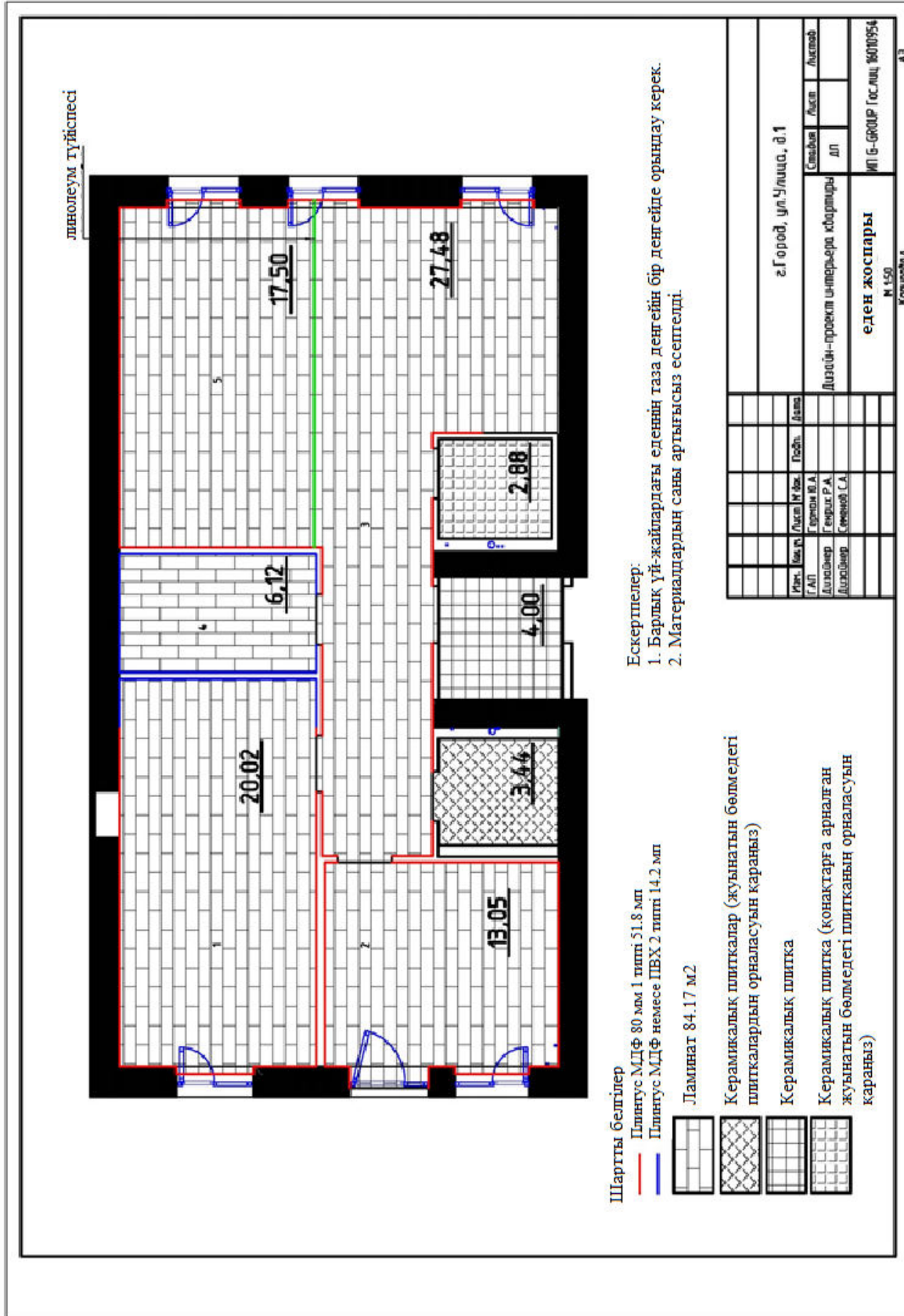
Ескертпелер:

1. Жиназ және декор элементтерін жасамас бұрын бақылау өлшеулерін жүргізу керек.

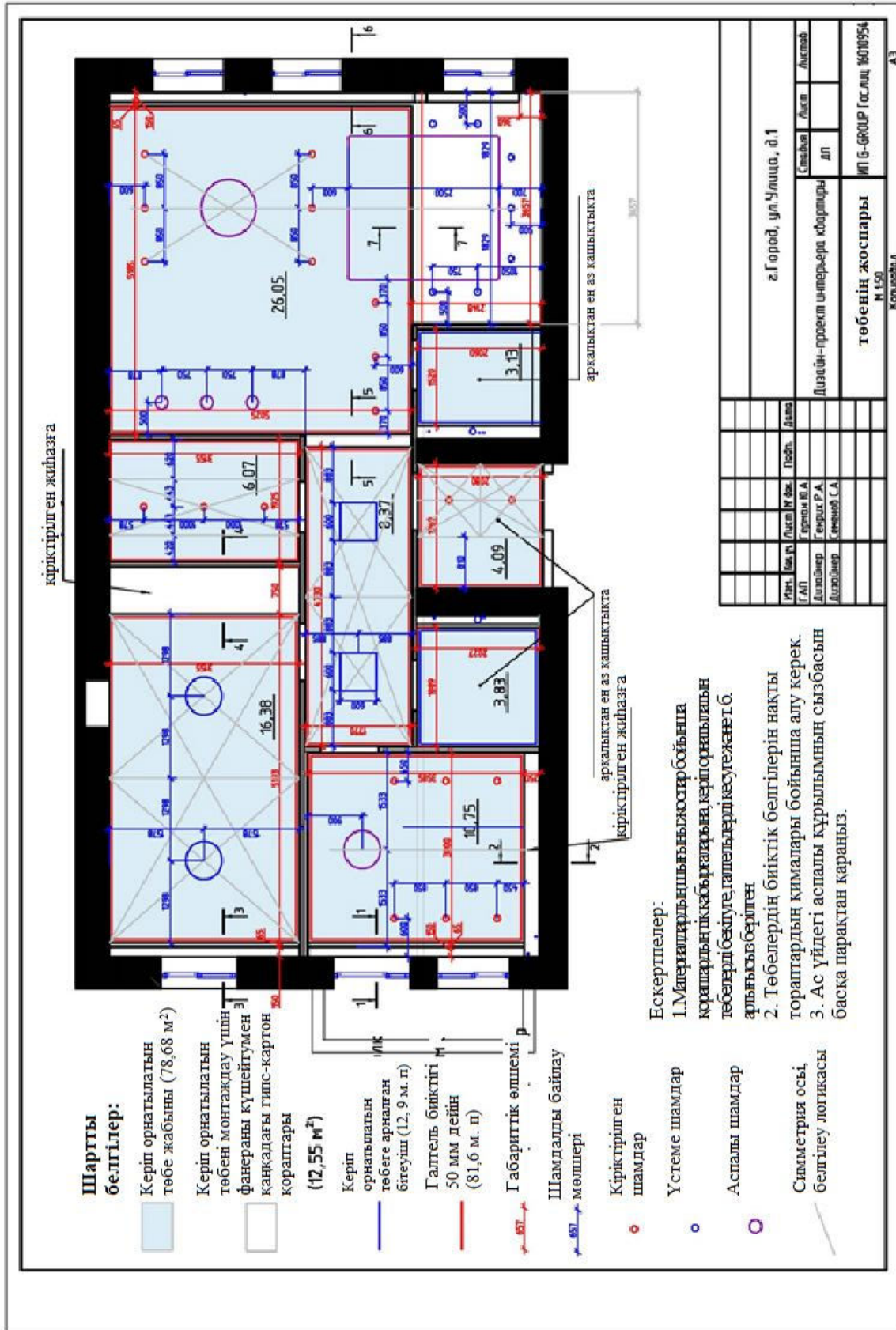
Имя:	Иван М.И.	Подп.:	
Г.П.:	Горюхи В.А.		
Должность:	Генерал Р.А.		
Должность:	Степанов С.А.		
г.Город, ул.Улица, д.1			
Дизайн-проект интерьера		Состав:	Лист
Жиназ бен жабдықты орналастыру жоспары М 1:50		ДП	Листов
		ИП Б-GRUPE Тел.лиц 8070954	

А3

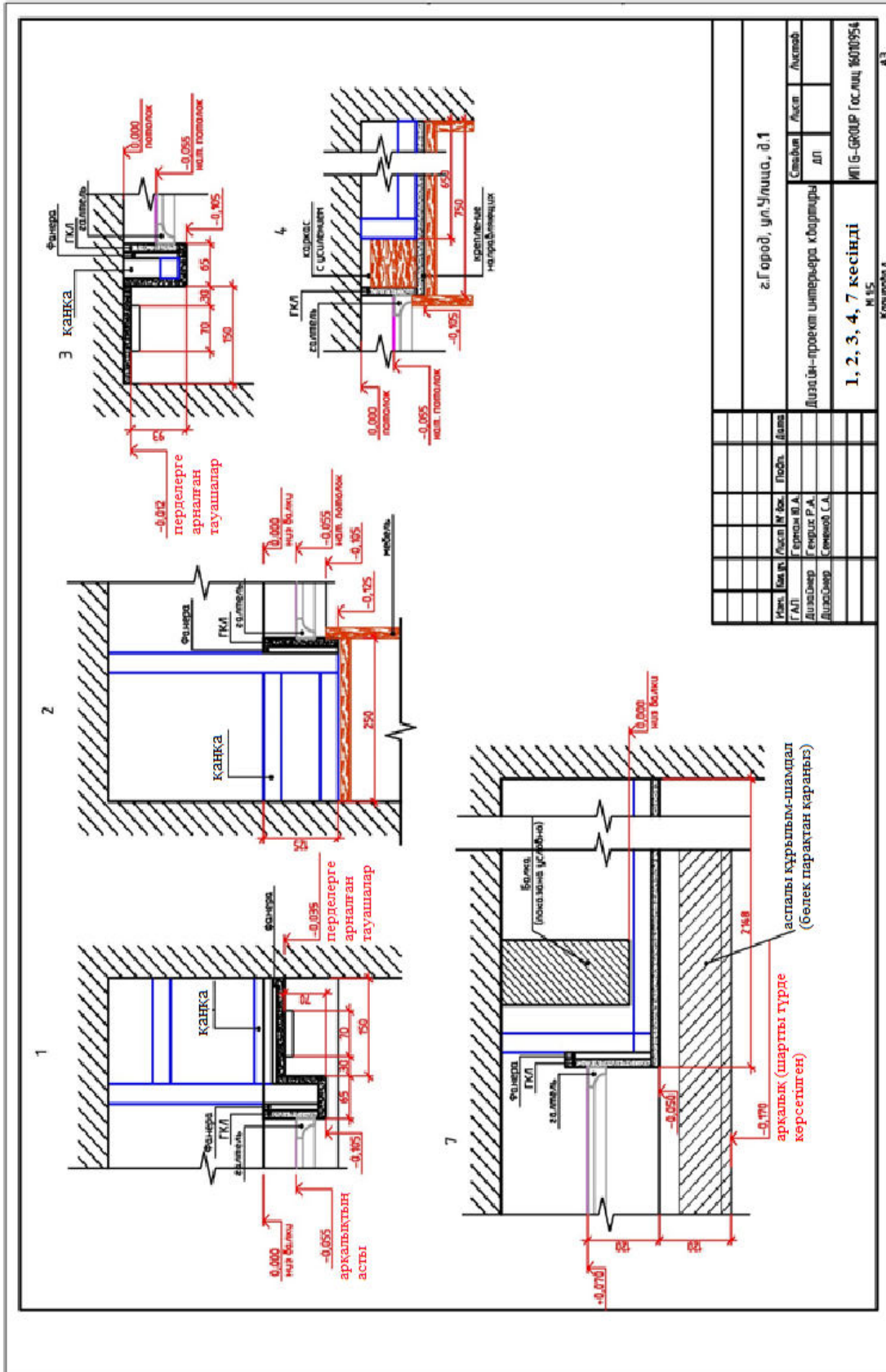
3.7- қосымша. Еден жоспары

3.8- қосымша. Төбенің жоспары

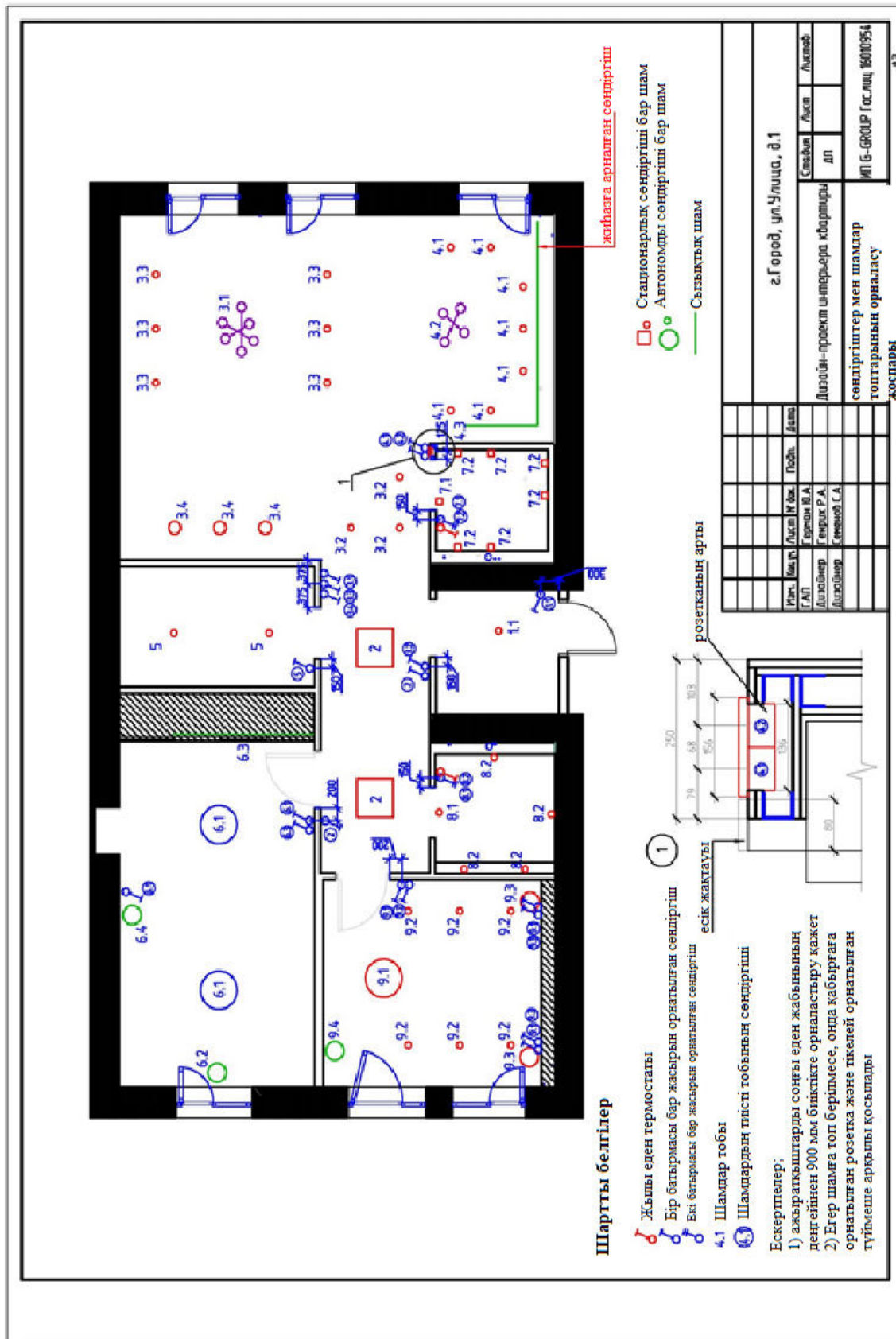
3.9 – қосымша. Төбелер конструкцияларының тіліктері

г.Город, ул.Улица, д.1			
Имя	В.И.И.	И.И.И.	И.И.И.
Г.М.	Город	Страна	Дата
Должность	Инженер	Фирма	Лист
Должность	Инженер	Фирма	Лист
1, 2, 3, 4, 7 кесінді			М 15
Копировал			МТG-GROUP Гослиц 1601054

А3

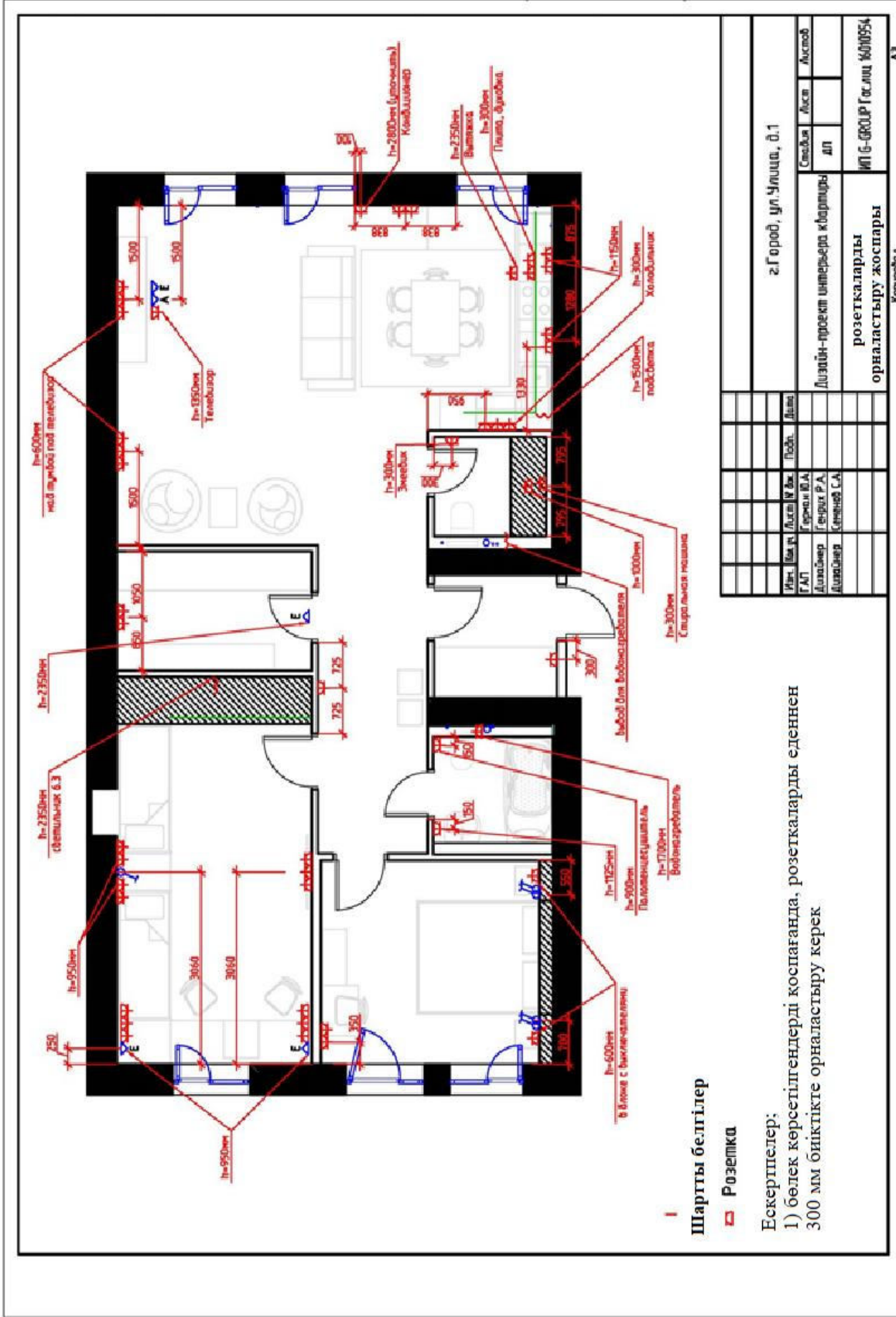
3.10- қосымша. Шамдар мен ажыратқыштарды орналастыру жоспары

Шартты белгілер

- Жылы еден термостаты
 - Бір бағырмасы бар жасырын орнатылған сөндіргіш
 - Екі бағырмасы бар жасырын орнатылған сөндіргіш
 - Шамдар тобы
 - Шамдардың пісі тобының сөндіргіші
- Ескертпелер:
- 1) ажыратқыштарды соңғы еден жабынның денгейінен 900 мм биіктікте орналастыру қажет
 - 2) Егер шамға топ берілмесе, онда қабырғаға орнатылған розетка және тікелей орнатылған тұйымше арқылы қосылады

3.1.1 - қосымша. Розеткалар мен розеткаларды жабдықа орналастыру жоспары

Шартты белгілер

□ Розетка

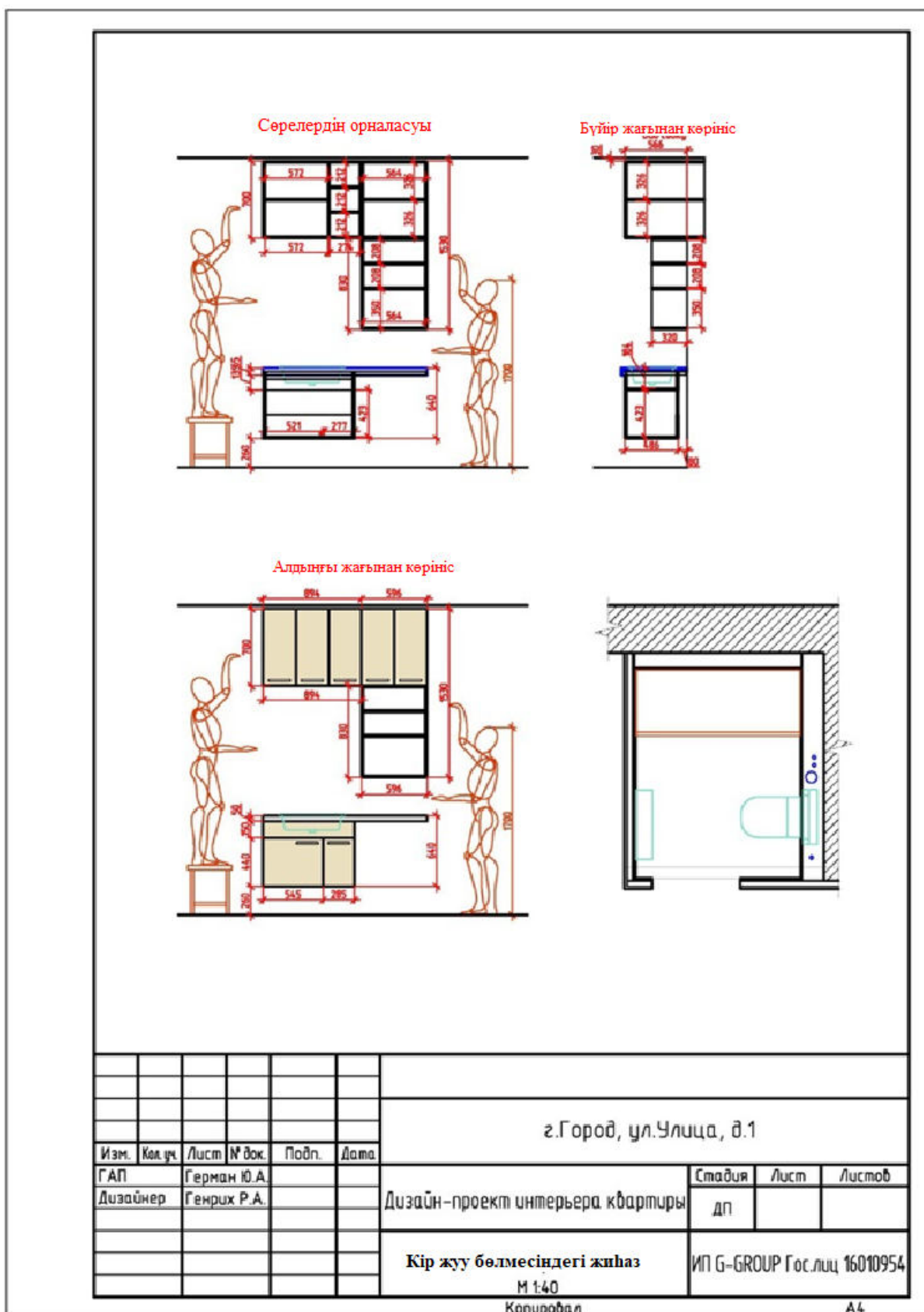
Ескертулер:

- 1) бөлек көрсетілгендерді қоспағанда, розеткаларды еденнен 300 мм биіктікте орналастыру керек

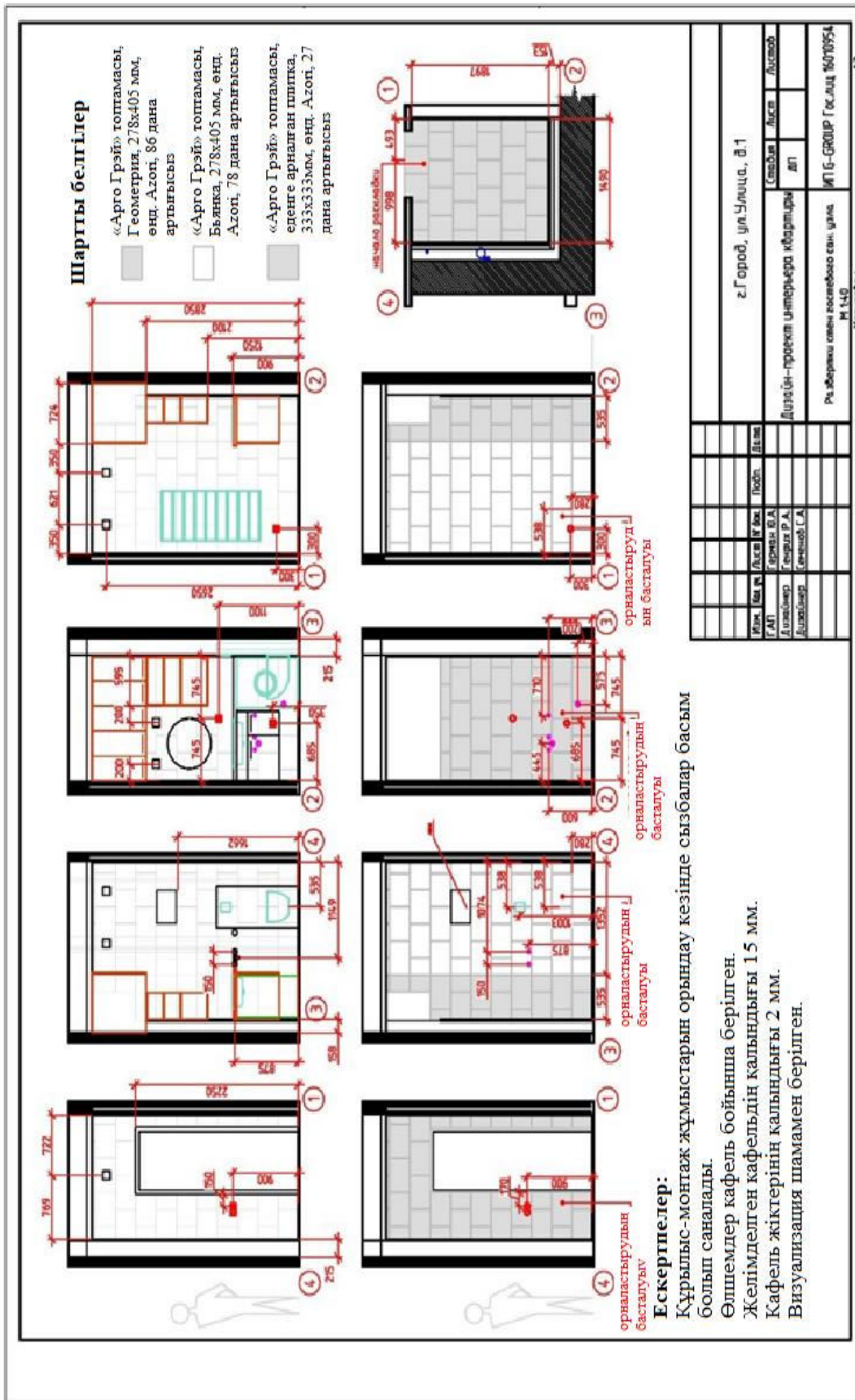
г.Город, ул.Улицы, д.1	
Смелая	Алтай
Дизайн-проект интерьера квартиры	
розеткаларды орналастыру жоспары	
ИП Б-GRUP Гер.лиц №010954	

Компьютер А3

Қосымша 3.12-кір жуу бөлмесіндегі жиһаздың егжей-тегжейлі сызбасы

3.13-қосымша. Сызбалардың мысалы: кір жуу бөлмесінің кабырғаларын әлеиенттерді байланыстырып, плиткаларды жайып салу

4-БӨЛІМ. ТҰРҒЫН ҮЙДІҢ ИНТЕРЬЕРІН ЖОБАЛАУ Оқу

мақсаттары

Осы бөлімді зерттеу нәтижелері бойынша сіз меңгересіз:

- Тұрғын үй кеңістігінің интерьерінің дизайн тұжырымдамасын жасау үшін материалдарды жинау.
- Тұрғын үй кеңістігінің интерьер дизайны орындау.
- Жоба үшін экономикалық есептеулерді орындау.
- Дизайн жобасының мәтіндік сипаттамасын орындау.

Қажетті оқу материалдары

Негізгі графикалық материалдар: h (Т) - дан 2В (2м) - ге дейінгі қарапайым қаттылықтағы қарындаштар, өшіргіш, түрлі-түсті қарындаштар, линер немесе қара тұрақты қалам, А4 және А3 форматындағы қағаз, сызғыш, макеттік пышақ, қарындаштар үшін ұштағыш, акварельді бояулар, қылқаламдар (ақуыз, колонкалар, синтетика, дөңгелек және жалпақ, №2 және №5).

Қосымша графикалық материалдар (міндетті емес): ақ қарындаш немесе ақ гелді қалам, эскизге арналған маркерлер (ашық, орташа және Қою сұр, түрлі-түсті), А4 және А3 маркерлеріне арналған қағаз.

Бағдарламалық жасақтама: Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, CorelDraw, AutoCAD, 3dmax және т. б.

Алдын ала қойылатын талаптар

Осы бөліммен жұмыс істеу үшін сіз интерьер дизайнының эскиздері мен сызбаларын қолмен немесе компьютерлік бағдарламалардың көмегімен жасай білуіңіз керек. Сондай-ақ, түстердің негіздерін, композицияның негізгі категориялары мен әдістерін білу қажет. Интерьерді визуализациялау үшін кем дегенде 3D модельдеуге арналған бағдарлама негізгі деңгейде болуы керек.

Кіріспе

Бұл бөлім КМ 04 "Тұрғын үй интерьерін жобалау" кәсіби Модулінің мазмұнын ашады, сонымен қатар бөлім КМ 07 "Бітіру жұмысына жобалық дайындық" модулін практикалық дамытуға негіз береді. Онда тұрғын үй интерьерінің тұжырымдамалық шешімдерін орындау үшін қажетті білім, Дағдылар сипатталған.

Бөлімді зерделеу нәтижесінде білім алушылар жобаның идеялық ниетін және оның элементтерін орындаудың негізгі қағидаттарын; жобалауды

ұйымдастыру негіздерін; интерьер дизайннындағы стильдерді; экономикалық есептеулер әдістерін; сметаларды жасауды; материалдарды жұмсау нормаларын; жұмыстардың құнын; жобалық графика негіздерін; эргономиканы меңгереді. Шағын кеңістік мысалында білім алушы мынадай міндеттерді шешеді: қажетті зерттеу материалын таңдайды; өз идеяларын қиял мен қиял негізінде графикалық бейнелерге түрлендіреді.

Осы бөлімді оқу кезінде студенттер интерьер мен оның элементтерінің тұжырымдамалық шешімдерін құруды үйренеді.

Білім алушылардың мыналарға қол жеткізуге мүмкіндік беретін жұмысты орындауы маңызды: дизайн - жобаларды әзірлей білу; экономикалық есептеулерді орындау; графикалық компьютерлік бағдарламаларды меңгеру. Модульді зерделеу нәтижесінде білім алушылар дизайн - жобаны және оның элементтерін орындаудың негізгі қағидаттарын; жобалауды ұйымдастыру негіздерін; интерьер дизайннындағы стильдерді; экономикалық есептеулер әдістерін; сметаларды жасауды; материалдарды жұмсау нормаларын; жұмыстардың құнын меңгереді. Тұрғын үй кеңістігі мысалында білім алушы мынадай міндеттерді шешеді: қажетті зерттеу материалын таңдайды; өз идеяларын қиял мен қиял негізінде графикалық бейнелерге түрлендіреді.

Бөлімді зерделеу кезінде білім алушылар эстетикалық, эргономикалық, экономикалық және функционалдық талаптарды ескере отырып, ішкі Тұрғын үй кеңістігін ресімдеу жобасын орындауды үйренеді.

4.1. Тұрғын үй-жайларды жоспарлаудың және функционалдық байланыстың жалпы принциптері

Тұрғын үй ғимаратының құрамы оның функционалды мақсатын ескере отырып, ішкі кеңістікті ұйымдастыру негізінде қалыптасады. Тұрғын үй кеңістігіндегі әр бөлме-бұл белгілі бір жиһаз, белгілі бір жабдық, әр түрлі жиһаз және өзінің функционалды және тұрмыстық ерекшеліктері бар жабық немесе жартылай жабық кеңістік. Функционалды және тұрмыстық мақсатына байланысты тұрғын үй кеңістігіндегі үй-жайлардың келесі санаттары бөлінеді:

- жеке тұрғын үй-жайлар (жатын бөлме, балалар бөлмесі);
- жалпы (жалпы отбасылық) тұрғын үй-жайлар (қонақ бөлме, асхана);
- жеке гигиена үй-жайлары (санитарлық тораптар);
- коммуникациялық Үй-жайлар (кіреберіс, дәліз, холл);
- шаруашылық бөлмелер (ас үй, кір жуу, үтіктеу бөлмесі);
- киім мен аяқ киімді сақтауға арналған жеке үй-жайлар(киім ілетін орын);
- азық-түлік сақтауға арналған үй-жайлар (жертөле, азық-түлік қоймасы);

- инженерлік-пайдалану үй-жайлары (қазандық, қалқан, техникалық үй-жай);
- жұмыс / хоббиге арналған үй-жайлар (кабинет, шеберхана, ойын, бильярд бөлмесі);
- сауықтыру сипатындағы Үй-жайлар (бассейн, сауна, жуыну бөлмесі, демалыс бөлмесі, массаж кабинеті);
- сәулет-құрылымдық элементтер (балкондар, Шығанақ терезелері және Лоджиялар).

Сәулеттік дизайнда ғимараттың ішкі кеңістігін қалыптастыру әдістеріне байланысты ғимараттың көлемдік формасын құрудың екі негізгі әдісі бар. Ең көп таралған әдіс ішкі кеңістік жүйесінің негізгі бөліктерін бөлуге, оның барлық бөлмелерін біртекті функционалды аймақтарға бөлуге, композиция орталығы мен тұтастай функционалды байланыс элементтерін бөлуге негізделген. Бұл аймақтардың әрқайсысы кеңістік көлемінің тәуелсіз бөлігіне бөлінеді, ал функционалды байланыс элементтері композицияда байланыстырушы ретінде қолданылады. Ішкі кеңістіктің барлық параметрлері тұрғын үй ғимаратындағы адам өмірін ұйымдастыру жүйесіне дәл сәйкес келеді және Тәуелсіз жоспарлау құрылымын құрайды. Ішкі кеңістіктің барлық бөліктері олардың функциясы мен мөлшеріне байланысты көлденең немесе тігінен біріктірілуі мүмкін. Бұл ретте барлық коммуникациялық үй-жайлардың (дәліздер, баспалдақтар, холлдар) нақты және түсінікті құрылымы болуы тиіс [15].

Бір отбасылық тұрғын үй мысалын қолдана отырып, тұрғын үй кеңістігін Функционалды және жоспарлы ұйымдастырудың негізгі принциптерін қарастырыңыз:

1. Үй-жайларды функционалды саралау принципі. Бұл принцип өмірлік процестерді ажырату әдісіне негізделген, бірақ олардың жүйесінде қажетті байланыстарды бір уақытта құру.

2. Функционалды-технологиялық мақсаттылық қағидаты. Мұнда ғимаратта Функционалды және технологиялық процестерді ұйымдастыруда кеңістікті, Құрылыс және пайдалану шығындарын үнемдеу, өндірістік емес уақыт пен күш, энергияны азайту принципі қарастырылады.

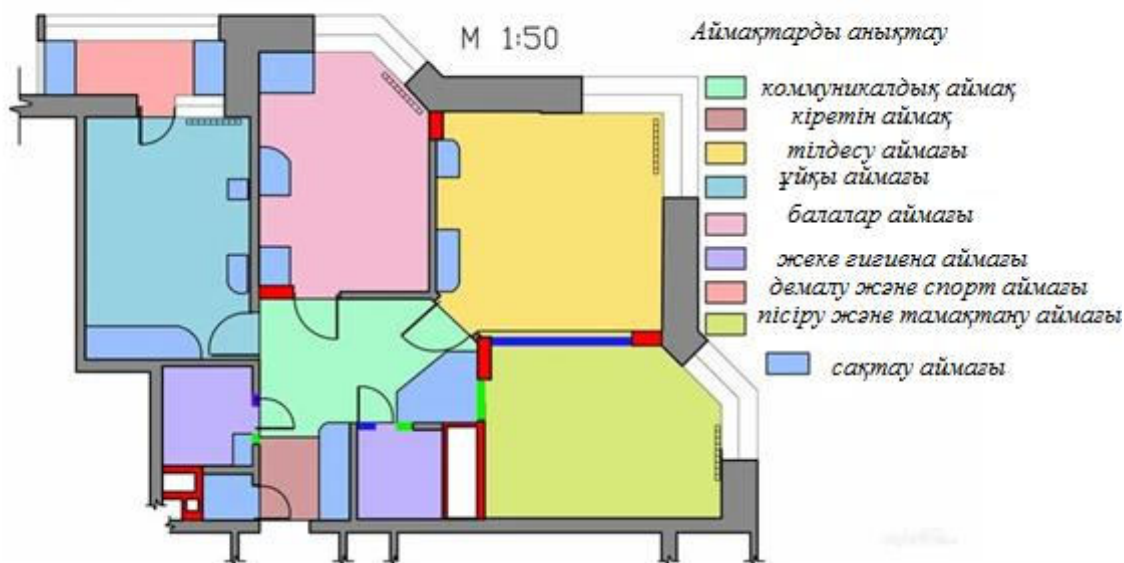
3. Кеңістікті үйлестіру принципі, яғни көркемдік және эстетикалық қасиеттері бар адам үшін тұрғын үй. Мұнда үй-жайлардың қалыптасуы психофизиологиялық заңдылықтарды ескере отырып, ішкі кеңістікті үйлестіруге негізделген. Тұрғын және тұрғын емес үй-жайлар нысандарының үйлесімділігі сұлулықтың артықтығы ретінде ғана емес, сонымен қатар қабылдау гигиенасының талабы ретінде де қабылдануы тиіс [16].

Интерьер дизайнын жасау кезінде дизайнер-дизайнер адам өмірінің функционалды процестері айқын көрінгеннен кейін ғана пайдаланылатын кеңістіктің өлшемдері мен көлемін дұрыс таңдауы керек. Мұнда эргономиканың талаптарын ескеру қажет. Тұрмыстық функционалды процестерде адам алатын орынның мөлшері кеңістіктің көлемімен, жабдықпен немесе жиһазбен, жабдықтың немесе жиһаздың көлемімен,

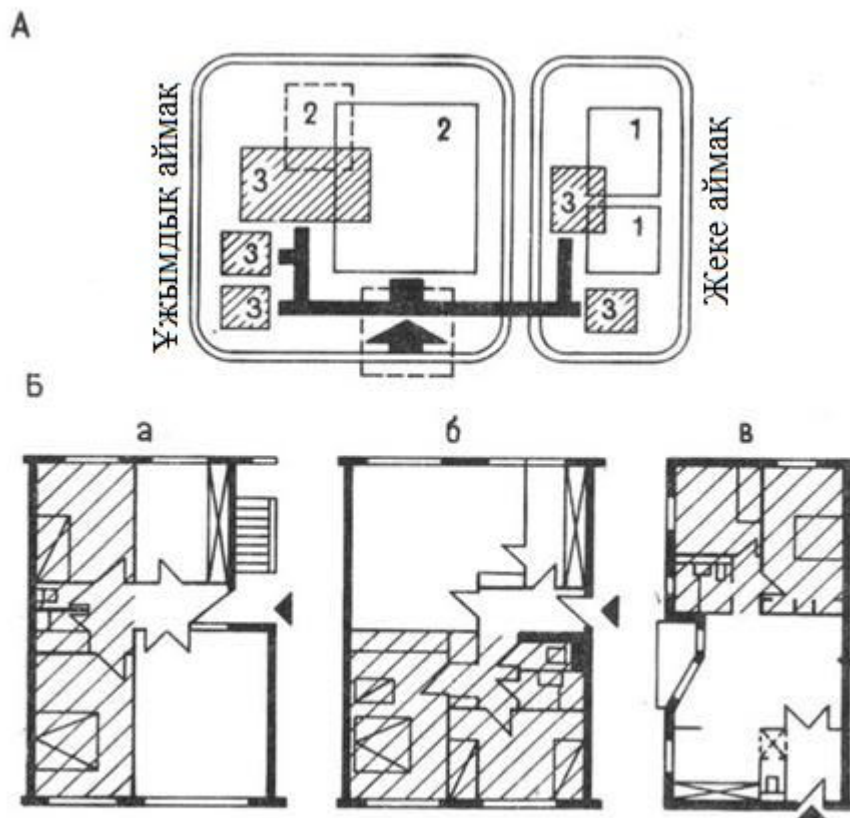
сондай-ақ жабдықты немесе жиһазды пайдалану үшін қажетті өту өлшемдерімен тығыз байланысты. Бөлмеде бірнеше адамды орналастырған кезде, бөлменің ауданы адамдар, жабдықтар мен жиһаздар, сондай-ақ өту алаңдары орналасқан жерлердің қосындысымен анықталады.

Ішкі кеңістіктегі тұрмыстық функционалды процестерді бөлу және жүзеге асыру үшін сәулеттік дизайнда процестің функционалды аймағы (аудандастыру) сияқты нәрсе бар, яғни интерьер дизайны мен дизайны тұрғын үй жоспарында функционалды аймақтарға бөлінеді немесе бөлінеді. Аудандастыру тұрғын үйді жоспарлаудың негізгі әдісі болып саналады. Аудандастыру кезінде ұқсас функциялары мен ішкі байланыстары бар үй-жайлардың барлық топтарының нақты жоспарланған бөлінуі, композициялық және құрылымдық сызбаларды нақтылау, сондай-ақ аудандастырылған кеңістіктердің бір-бірінен тәуелсіздігі байқалады. Тұрғын үй кеңістігі тұрмыстық функционалды процестерге, жылу режиміне және жарықтандыруға сәйкес бөлінеді. (Сур. 4.1).

Тұрғын үй ғимараттарын жобалауда аудандастырудың екі түрі кеңінен қолданылады: екі бөліктен және үш бөліктен тұратын функционалды аудандастыру. Екі бөліктен тұратын аудандастыру-арзан үнемді үйлер мен коттеждерде функционалды аудандастырудың ең көп таралған түрі. Мұндай аудандастыру кезінде үй бөліктеріне бөлінеді: ұжымдық және жеке пайдалану (күндіз және түнде болу), тұрғын және тұрмыстық үй-жайлар. Осылайша, осы бөлмелер арасында байланыс бар және тұрғын үй кеңістігінің тұрғындарының өмір сүру процестерін оқшаулау (белсенді және пассивті демалыс, қарым-қатынас және жалғыздық аймақтары). Күндізгі болу аймағы (ұжымдық мақсаттағы) үй-жайлардан тұрады: алдыңғы (кіреберіс), ас үй, асхана, қонақ бөлме, кабинет, дәретхана және қойма. Түнде болу аймағы (жеке мақсат) жеке қонақ бөлмелерді (жатын бөлмелерді), жуынатын бөлмені, гардеробты (суретті) қамтиды. 4.2) [15].

4.1-сурет -Тұрғын үйдің функционалды аудандастыру схемасы

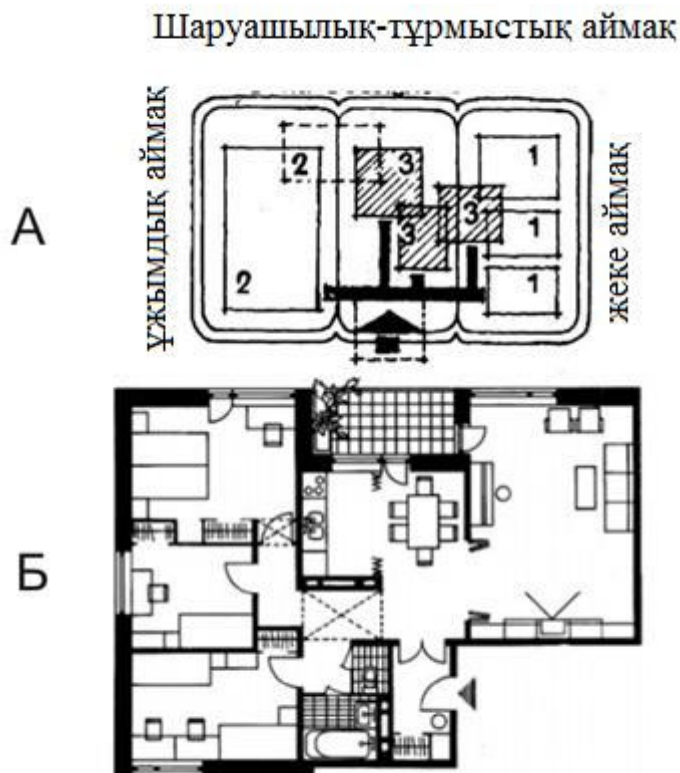
4.2-сурет -Пәтердің екі жақты функционалды аудандастырылуы:

(А) пәтерді ұжымдық және жеке аймақтарға бөлу схемасы: 1 – жатын бөлме, жуынатын бөлме, гардероб; 2 – отбасылық демалыс бөлмесі (қонақ бөлмесі), асхана; 3 – қосалқы бөлмелер, ас үй, дәліздер, жуынатын бөлмелер. (Б) ұжымдық және жеке аймақтарға бөлінген пәтерлерді жоспарлау тәсілдері: А – кіреберіспен өзара байланыстағы жеке аймақ; б – дәліз бір – бірімен өзара байланыстағы жеке аймақ және ұжымдық аймақ; в-дәліз ұжымдық аймақ арқылы жеке аймаққа өтетін пәтерді аймақтарға бөлу.

Алдыңғы қабаттағы бір қабатты үйде күндізгі тұру аймағы, тұрғын үйдің тереңдігінде — түнгі тұру аймағы орналасқан. Пайдалану тәуелсіздігі осы аймақтардың әрқайсысының алдыңғы жағынан тікелей байланысы арқылы қамтамасыз етіледі. Бір қабатты үйлерде екі бөліктен тұратын аудандастыру кезінде жоспарлау әдістері үш нұсқаға ие.

Екі деңгейлі үйде (коттеждерде), сондай — ақ екі деңгейлі пәтерде едендік (тік) аймақтарға бөлу қабылданады: бірінші қабатта ұжымдық (немесе жалпы отбасылық) үй — жайлар-алдыңғы, қонақ бөлме және ас үй, екінші қабатта-жеке тұрғын бөлмелер (жатын бөлмелер) және жуынатын бөлме орналастырылады. Тұрғын үй құрылысы тәжірибесі көрсеткендей, тік екі бөліктен тұратын аудандастыру өзгермелі сипатқа ие. Мысалы, ұжымдық аймақта (күндізгі уақытта) ерлі-зайыптылардың жеке бөлмесі немесе

отбасының ересек мүшесі (ұлы немесе қызы, атасы немесе әжесі) алдыңғы жағымен байланысты. Немесе, мысалы, жеке аймақта (түнде болу) ұжымдық бөлме (ойын бөлмесі, жаттығу бөлмесі) жобаланады, ал тұрғын үй кеңістігінде қосымша жоспарлау шешімін құрайды [16].

4.3-сурет -Пәтердің үш бөліктен тұратын функционалды аудандастырылуы:

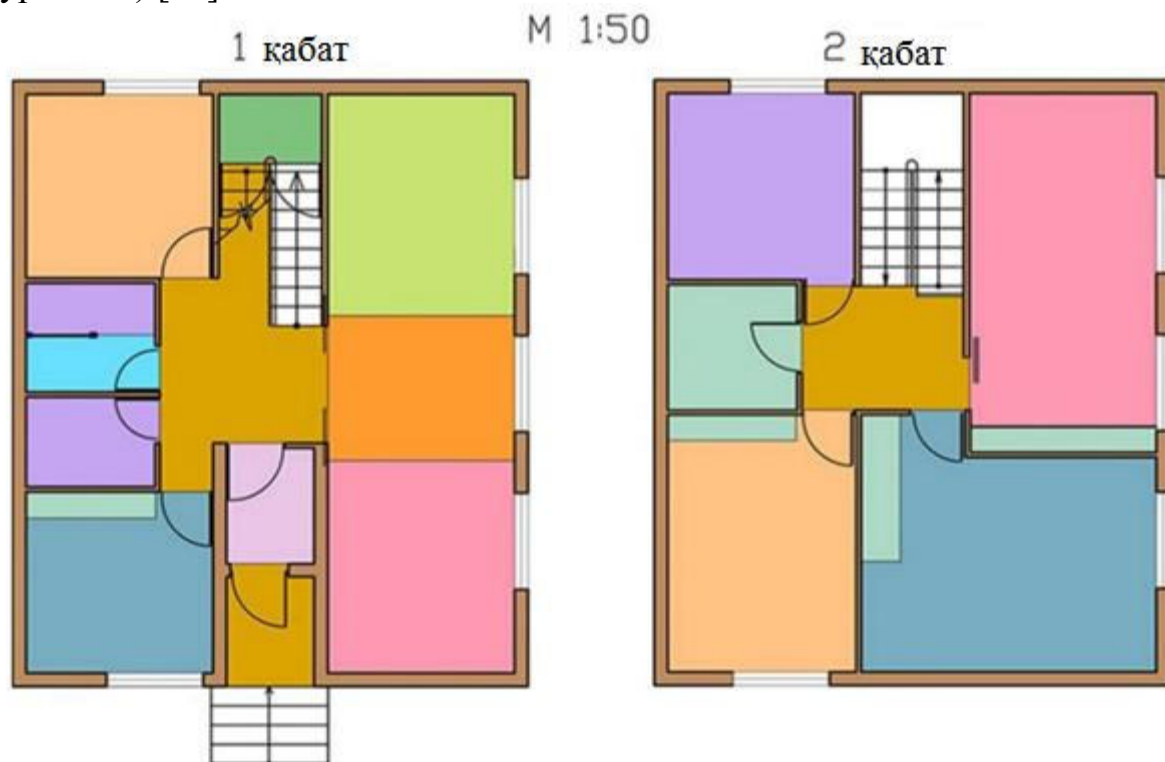
(А) пәтерді ұжымдық, жеке және шаруашылық-тұрмыстық аймақтарға бөлу схемасы: 1 – жатын бөлме, жуынатын бөлме, гардероб; 2 – жалпы отбасылық демалыс бөлмесі (қонақ бөлмесі), асхана; 3 – қосалқы үй-жайлар, ас үй, дәліздер, санитариялық тораптар. (Б) ұжымдық, жеке және шаруашылық-тұрмыстық аймақтарға бөлінген пәтерді жоспарлы қабылдау.

Үш бөліктен тұратын аудандастыру кезінде тұрғын үй кеңістігі тұрмыстық процестердің ұқсастығы принципiне сәйкес үш бөлікке бөлінеді.

Бір қабатты бір отбасылық үйлерде үш бөлік бөлінеді: ұжымдық (жалпы отбасылық), жеке және тұрмыстық. Ұжымдық және жеке бөліктерге жалпы бөлме(қонақ бөлмесі), асхана және жатын бөлме кіреді. Тұрмыстық бөліктерге кіру аймағы, ас үй, жуынатын бөлме, жұмыс бөлмелері, асхана және т. б. Тұрмыстық аймақ үйдің ортасында орналасқан, бұл ұжымдық және жеке бөлмелер арасындағы шеткі (сурет. 4.3).

Көп деңгейлі бір отбасылық үйлерде бөлмелер жер деңгейіне қатысты үш немесе одан да көп қабатқа бөлінеді, яғни аудандастыру кезінде жертөле немесе жер асты қабаттары коммуналдық бөлмелер ретінде (гараж, қойма,

шеберхана, қазандық және т.б.) қолданылады. Бірінші қабатта ұжымдық бөлмелер, кабинет, ал екінші қабатта жеке тұрғын және қосалқы үй — жайлар (жатын бөлмелер, гардероб және санитариялық тораптар) орналасады (сурет. 4.4) [16].

Аймақтарды анықтау

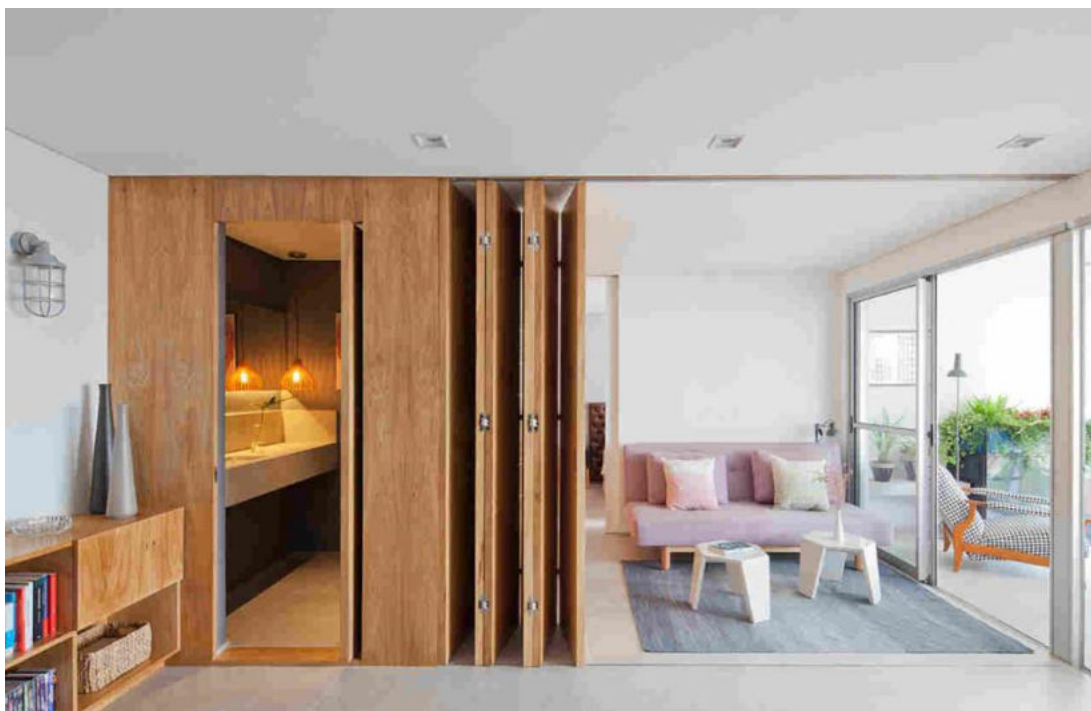
	- коммуникациялық аймақ		- сақтау аймағы
	- кіретін аймақ		- жеке гигиена аймағы
	- техникалық аймақ		- жеке гигиена аймағы
	- тілдесу аймағы		- кір жуатын орын
	- жұмыс аймағы		- тамақ пісіру аймағы
	- ұйқы аймағы		- тамақтану аймағы

4.4-сурет -Екі деңгейлі үйде функционалды аудандастыру

Функционалды аймақтар үйге кіруге қатысты орналасқан. Сонымен қатар, ұжымдық бөлмелер кіреберісте орналасқан (қонақ бөлме, ас үй, асхана), ал үйдің тереңдігінде жеке бөлмелер орналасқан. Кішкентай үйде қонақ бөлме алдыңғы үйдің жанындағы үйде орталық позицияны алуы керек, ал кіреберістегі ыңғайлы үйде қонақ бөлмесі, үйдің орталық бөлігінде асхана жобалануы керек. Жатын бөлмелер үйдің ең оқшауланған бөлігінде екінші деңгейде немесе үйдің тереңдігінде, ас үй мен баспалдақтардан алыс орналасуы керек. Бірақ олар ванна бөлмесімен ыңғайлы байланысты болуы керек.

Тұрғын үйлерді жобалау кезінде функционалды аудандастырудан басқа, орналасу сияқты ұғым қолданылады. Өз кезегінде орналасу үш түрге бөлінеді: икемді, нұсқа және еркін [16].

Икемді орналасу-бұл бөлменің көлемін, олардың орналасуы мен конфигурациясын өзгертуге болатын орналасу. Мұндай орналасуы бар ішкі кеңістікті бөлу трансформациялық элементтердің көмегімен жүзеге асырылады - бөлгіш трансформациялық бөлімдер немесе шкафтар (сурет. 4.5).

4.5-сурет -Икемді орналасу әдісі ретінде жиналмалы ағаш панелін қолдану

Мұндай орналасу бөлмелерді бөлек пайдалануға, сондай-ақ оларды бір үлкен бөлмеге біріктіруге мүмкіндік береді. Икемді жоспарлаудың мәні-тұрғындардың қажеттіліктерінің өзгеруіне байланысты тұрғын үй кеңістігінде мобильді функционалды аймақтарға бөлу. Икемді орналасу үнемді де, жайлы үйде де тиімді (сурет. 4.6).

Опциялық орналасу-бұл бір бөлменің немесе бүкіл үйдің бірдей дизайн

Егер бөлмелер сәтсіз орналасса, икемді қайта құру барлық шығындармен қайта құруға айналуы мүмкін, сондықтан қайта құрудың бірнеше нұсқасын қарастырыңыз!

өлшемдерінде жоспарлау шешімдерінің бірнеше нұсқаларын жасау. Орналасудың бұл түрі тұрғын үйді жоспарлаудың "қартаюының" мерзімін ұзарту үшін қажет, яғни.ол әр түрлі әлеуметтік мәртебесі мен жыныстық және жас құрамы бар отбасыларды жайлы тұрғын үймен қамтамасыз ету қажеттіліктерін барынша қанағаттандыру үшін жобалау мүмкіндігін ұсынады (сурет. 4.7)

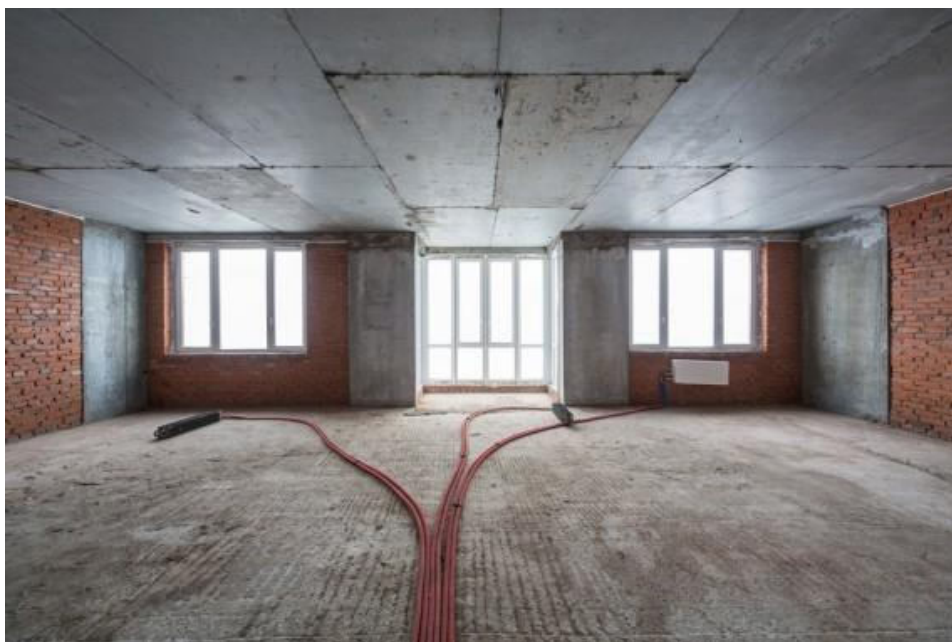

4.6-сурет -Икемді орналасуды қолдануға оңай болатын үй жоспарының
мысалы

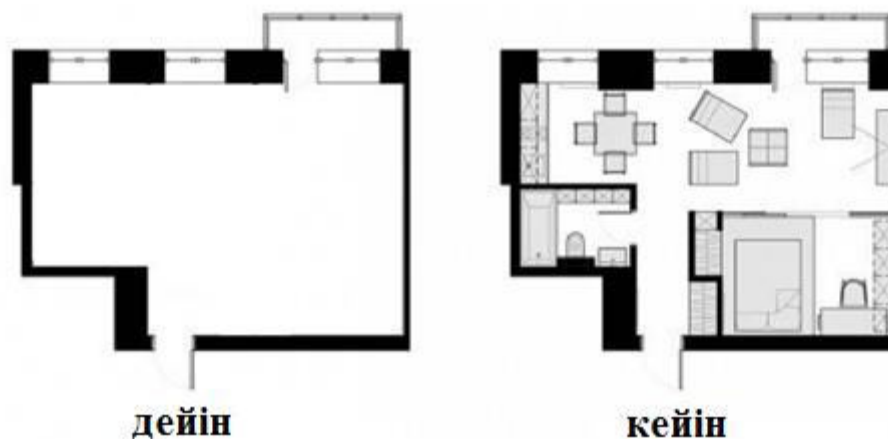
4.7-сурет -Нұсқалық жоспарлау мысалдары

Еркін орналасу-бұл тұрғын үй жоспарының өзіндік құрылысы ретінде тұрғын үйдің функционалды аймақтарын еркін пайдалану мүмкіндігі, яғни бөлімдер (ішкі қабырғалар) жоқ және тірек тіректерінің саны азайтылған кеңістік. Еркін жоспарлаудың жарқын мысалы — пәтер иелері кеңістікті өз қалауы бойынша жоспарлауға мүмкіндік алатын жаңа ғимараттар-үй-жайлардың орналасуы мен конфигурациясы. Әдетте, еркін орналасу кезінде көп функциялы мақсаттағы залдың бір үлкен жазылмаған кеңістігі пайда болады (сурет. 4.8).

4.8-сурет -Пәтер еркін жоспарлау өрескел өңдеумен

Еркін жоспарлау кезінде функциялар мен үй-жайларды кеңістікке енгізу тұрғын және тұрғын емес аймақтарды нақты ажыратуы керек (сурет. 4.9).

4.9-сурет-Еркін жоспарлау пәтерінің тұрғын кеңістігін функционалдык аймақтарға бөлу

Әрине, еркін жоспарланған пәтердің белгілі бір артықшылықтары бар-мұндай пәтердің иесі өз қалауы бойынша тұрғын үйді өзіне ыңғайлы етіп жабдықтайды. Жайлылық пен жайлылық үшін, отбасы мүшелерінің санына және олардың қажеттіліктеріне назар аудара отырып, тұрғын үйдің дизайн ерекшеліктерін ескере отырып, әртүрлі бөлмелер мен жуынатын бөлмелер салуға болады [16].

4.2. Тұрғын үй интерьерін жобалау кезіндегі жұмыстың кезеңдері мен технологиялары

4.2.1. Тұрғын үй интерьерін жобалаудың негізгі принциптері

Үйді ыңғайлы, заманауи және әдемі ету үшін, ең алдымен, оның функционалды ерекшеліктерін, күнделікті процестерін білу керек. Үй-жайларды біріктірудің немесе бөлудің, тұрғын үйді аймақтарға бөлудің дұрыс құралдары мен әдістерін табыңыз. Сіз жалпы функциялар аймағын (ұйқы, тамақтану, демалу, жеке гигиена) ұйымдастыруға қойылатын негізгі талаптарды білуіңіз керек және тұрмыстық процестерді ескере отырып, осы тұрғын үй кеңістігінің тұрғындарының жеке талаптарын таба білуіңіз керек.

Тұрғын үй ғимараттарын жобалау кезінде Қазақстан Республикасының аумағында бекітілген тиісті нормативтік құжаттар міндетті түрде пайдаланылады – бұл Қазақстан Республикасының аумағында тұрғын үй

қатынастарын, сәулет, қала құрылысы қызметін реттейтін құқықтық нормативтік актілерді іске асыру мақсатында әзірленген нормалар мен ережелер.

Тұрғын үйлер төрт сыныпқа бөлінеді. Әрбір жеке сыныпта тұрғын үй алаңының, тұрғын үй-жайлардың биіктігінің, тұрғын бөлмелер санының есебі жүргізіледі.

Тұрғын үйлерді жобалау кезінде келесі мәліметтерге сүйену керек:

- 1 адамға тұрғын үй алаңының мөлшері: I класс үшін - 25 ш. м. астам, II класс үшін - 25 ш. м. дейін, III класс үшін - 18 ш. м. дейін және IV класс үшін-15 ш. м.

- Тұрғын үй - жайлардың еденнен төбенің түбіне дейінгі биіктігі: I сынып үшін - 3 м және одан жоғары, II сынып үшін - 3 м, III сынып үшін-2.7 м және IV сынып үшін-2.5 М.

- Тұрғын бөлмелердің саны: I класс үшін - 1-7, II класс үшін - 1-6, III класс үшін - 1,2, 3, 4 және IV класс үшін - 1-2 [17].

Ас үй үй - жайларының ең аз алаңы: I сынып үшін-ас үй - асхана кемінде 18 ш. м, II сынып үшін - ас үй кемінде 12 ш. м, III сынып үшін - ас үй кемінде 9 ш. м және IV сынып үшін-9 м дейін ас үй.

Тұрғын үй ғимараттарында:

- ҚР БК талаптарына сәйкес Шаруашылық-ауыз су, өртке қарсы және ыстық сумен жабдықтау, кәріз және суағар 4.01-101-2012.

- ҚР БК талаптарына сәйкес жылыту және желдету 4.02-101-2012.

- ҚР БК талаптарына сәйкес электрмен жарықтандыру, күштік электр жабдығы 4.04-106-2013.

- ҚР ҚН талаптарына сәйкес ішкі газбен жабдықтау 4.03-01-2011 және газ шаруашылығындағы қауіпсіздік ережелері.

Тұрғын үйдің негізгі элементі-бір отбасына арналған пәтер. Пәтерді жобалау тұрғындардың жасы мен жынысын ескере отырып жүргізілуі керек. Пәтер Үй шаруашылығына және демалуға ыңғайлы болуы керек. Пәтер мынадай үй-жайлардан тұрады: Тұрғын — жалпы бөлме, жатын бөлме; тұрғын емес (қосалқы) — ас үй, алдыңғы, санитарлық торап, лоджия, балкон және т. б. Жалпы бөлме (қонақ бөлме) отбасы мүшелерінің қарым-қатынасына, демалуға және қонақтарды қабылдауға арналған. Жалпы бөлмеде асхана болуы мүмкін [17].

4.10-сурет – Ұйықтайтын орын – альков-қонақ бөлмесінде орналасқан

Қазіргі пәтердегі ұйқы аймағын екі нұсқада ұйымдастыруға болады: біріншісі – жатын бөлме, жеке тұрғын бөлме ретінде; екіншісі - ұйықтайтын орын жалпы бөлмеде орналасуы мүмкін. Алайда, бірінші жағдайда, төсенішті оқшаулау екіншісіне қарағанда үйдің жайлылығын арттырады. Егер ұйықтайтын орын жалпы бөлмеде болса, онда мұнда жоспарлау кезінде ұйықтайтын орын — альк (сурет. 4.10) . Алковтың ауданы әдетте шамамен 4-тен 4,5 м² - ге дейін, ал тереңдігі төсек санына байланысты (бір ұйықтайтын орын үшін—кем дегенде 1,2 м, екі — 2,1 м). Жатын бөлменің бұл түрі жалпы бөлмеден жақсы оқшауланған және бір бөлмелі пәтерлерде үйлесімді көрінеді. Сондай-ақ, оны трансформациялық шамадан тыс оқшаулау арқылы қосымша оқшаулауға болады.

Жатын бөлменің ауданы жеке тұрғын үй ретінде екі адамға кемінде 12 м² болуы керек, қажет болған жағдайда балаға арналған ұйықтайтын орын, ал бір адамға — 8 м² орналастырылуы мүмкін. Барлық жатын бөлмелер өтпейтін етіп жасалған. Жатын бөлменің минималды ені кемінде 2,5 м болуы керек. Бұл жағдайда жатын бөлменің тереңдігі оның енінен екі есе аспауы керек.

Пәтерде, тұрғындардың санына қарай, асхананың орналасуы ас үйде немесе жалпы бөлмеде қамтамасыз етіледі.

Ас үй олардың мөлшері мен жабдықталу дәрежесіне байланысты:

- Ас үй немесе ас-асхана-үй-жай, тамақ дайындау аймағы және обеденной аймағы;

- Ас үй-тауашалар-асхана жоқ бөлме (немесе оның бір бөлігі ғана) ас үйге арналған арнайы тұрмыстық техникамен жабдықталған тамақ дайындауға арналған (күріш. 4.11) [17].

4.11-сурет -Ас үй тауашасы

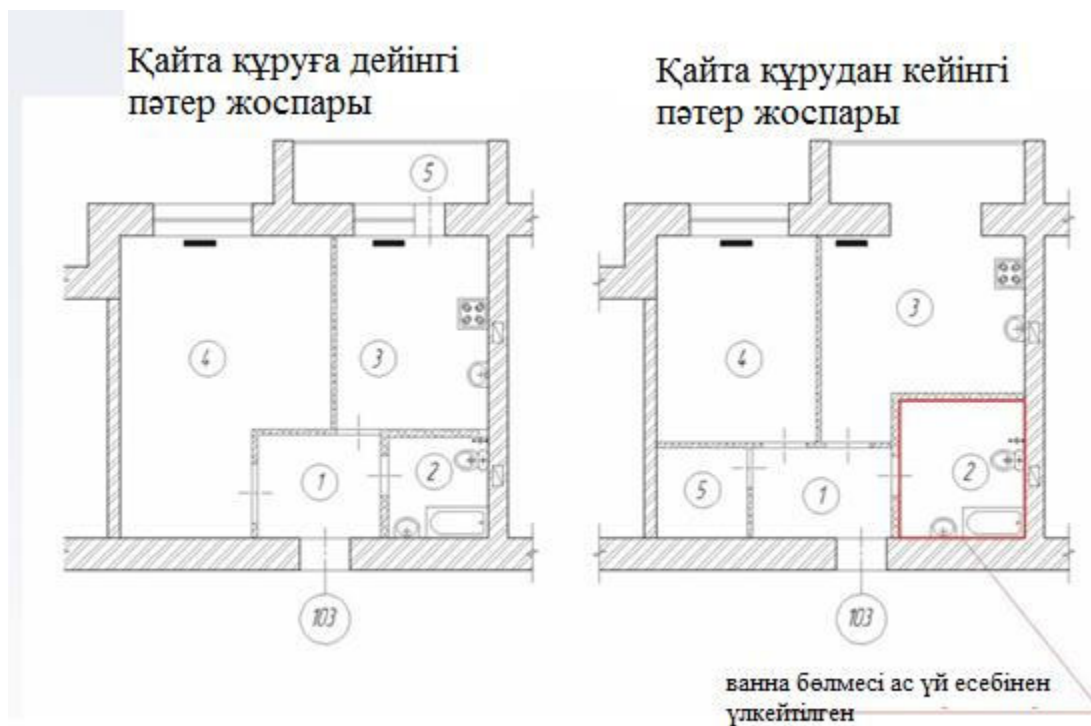
Тұрғын үй-жайларды (жалпы бөлмелерді, қонақ бөлмелерді және жатын бөлмелерді) тұрғын ғимараттардың жер асты немесе цокольды қабаттарында орналастыруға жол берілмейді.

Осыны ескере отырып, жиһаздың ең аз жиынтығын және өту құрылғыларын орналастыратын ас үйдің ауданы: бір бөлмелі пәтерлерде - кемінде 6 м^2 (оның ішінде ас үй-қуыстар); екі және одан да көп бөлмелі пәтерлерде - кемінде 9 м^2 (мансардтық қабатта - 7 м^2), асхана аймағының алаңы - ас үйде немесе асхана-асханасында - кемінде 6 м^2 болуы тиіс.

Қосымша үй-жайларды жобалау кезінде, мысалы, кір жуатын бөлмені инженерлік коммуникациялар орналасқан аймақтардың жанында (су құбыры, кәріз желілері), жуынатын бөлмелердің немесе ас үйдің жанында жобалау ұсынылады. Киім бөлмесінің бөлмелерін жатын бөлмеге қою ұсынылады.

Пәтерлердің үй-жайларында тұрғын бөлмелерге табиғи және жасанды жарықтандыру көзделеді (ас үйде және ас-асханада жарықтандыру жарықтандыру нормаларына сәйкес және ҚР БК талаптарын сақтай отырып жүргізіледі 2.04-104-2012). Тұрғын емес үй-жайларда жасанды жарықтандыруды көздеуге жол беріледі.

Пәтерді қайта құру-бұл пәтер параметрлерінің кез-келген құрылымдық өзгерісі. ҚР "жеке тұрғын үй құрылысы туралы" Заңы бойынша қайта жоспарлау — бұл үй-жайдың шекарасын өзгертумен байланысты үй-жайдың орналасуын өзгерту. Яғни, Қайта құру дегеніміз – аумақты ұлғайту үшін қабырғаларды немесе бөлімдерді бұзу, есіктерді ауыстыру, қосымша ванна бөлмесін орнату немесе бөлшектеу немесе балконды қосу (сурет. 4.12) [17].

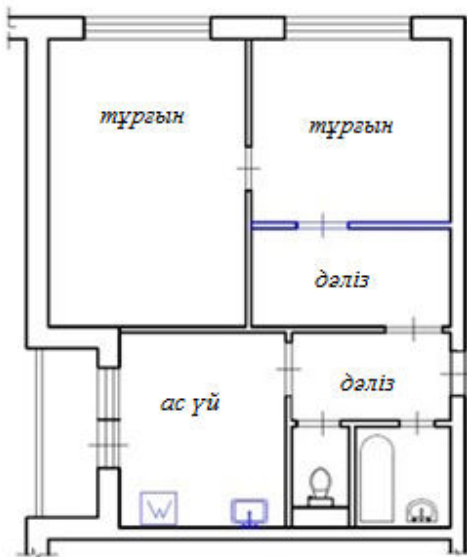
4.12-сурет -Пәтерді қайта құру мысалы

Қайта құру деп саналмайды косметикалық жөндеу (тұсқағазды желімдеу, Қабырғаларды бояу, еден жабынын немесе жылу жүйесін ауыстыру және т.б.).

Тұрғын үй кеңістігін қайта құру кезінде әр түрлі тұрғын үйлер бір-бірімен байланысты екенін ұмытпау керек, сондықтан кеңістікті дұрыс бөлу оны функционалды түрде үнемді етеді және дизайн мүмкіндіктерін кеңейтеді. Тұрғын үй-жайларды қайта құру немесе біріктіру кезінде үй-жайлардың мөлшері, мақсаты мен жұмыс жүктемесі арасындағы тепе-теңдікті бұзбау үшін олардың әрқайсысының бастапқы функцияларын ұмытпау керек. Мысалы, асхана ас үйдің жанында, жатын бөлме ванна бөлмесінің жанында және алдыңғы бөлмеден алыс орналасқан (сурет. 4.13).

қайта құруға дейінгі пәтер жоспары

шартты белгілер

- бөлменің шекарасы
- бөлшектеу
- құрастыру

қайта құрудан кейінгі пәтер жоспары

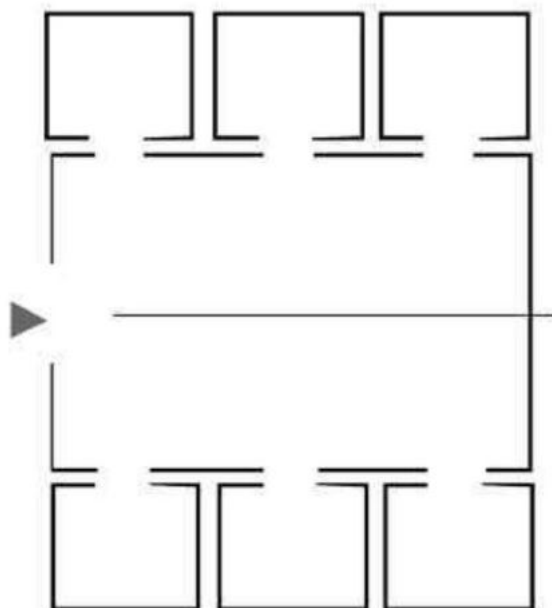
4.13-сурет -Қайта құру кезінде ас үй дәліздің аумағына ауыстырылды, ал ас үй тауашасы пайда болды. Ас үйдің бұрынғы алаңы тұрғын емес бөлмеге айналды-кеңсе

Қайта құрудың жалпы әдісі-бөлімдерді орнату. Бөлменің бір бөлігін екіншісінен шартты түрде бөлетін жылжымалы есіктерді де пайдалануға болады.

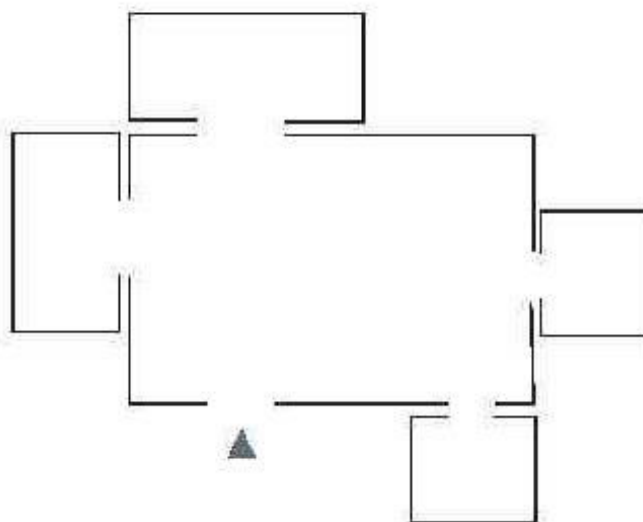
Үй-жайларды топтастыру-ғимарат ішіндегі тұрғын үй кеңістігін ұйымдастырудың негізгі қағидасы. Ішкі кеңістікті топтастырудың дұрыстығы симметриялы немесе асимметриялық композицияны құра отырып, ғимараттың композициялық шешіміне тұтастай әсер етеді.

Тұрғын үй жоспарының симметриялы схемасы негізгі бөлме (композицияның ортасы) симметрия осінің ортасында орналасқан кезде қалыптасады, ал екінші бөлмелер оның айналасында топтастырылған кезде пайда болады (сурет. 4.14).

Жоспардың асимметриялық схемасы негізгі бөлме Орталықтан тыс жерде, ал екінші реттік бөлмелер оған қатысты еркін топтастырылған кезде қалыптасады (сурет. 4.15).

4.14-сурет-Үй-жайларды топтау жоспарының симметриялы схемасы

4.15-сурет-Үй-жайларды топтау жоспарының асимметриялық сызбасы

Үй-жайларды топтастыру үй-жайлардың функционалды байланысын көрсетуі керек. Бөлмелердің өзара байланысы бөлмелердің тікелей байланысты байланыстарын қамтамасыз етеді (холл және қонақ бөлме, ас үй және асхана, вестибюль және гардероб және т.б.); сондай-ақ көлденең және тік коммуникациялар (дәліздер, баспалдақтар). Тұрғын үй кеңістігін жоспарлау немесе қайта құру, интерьердің композициялық құрылысы бөлмелерді бір немесе басқа жолмен топтастыру арқылы жасалады.

Жеке үй, пәтер немесе жай ғана жеке тұрғын үй — барлығы бірнеше түрлі функционалды процестер өтетін сәулеттік-ұйымдастырылған кеңістік. Пісіру және тамақтану-ас үйде және асханада, ұйқы және демалу— жатын

бөлмесінде, тамақтану, ұйықтау және демалу — жалпы бөлмеде. Барлық осы процестер бір уақытта жүруі мүмкін және олар Өртүрлі жабдықты, жиһазды және тіпті жайлылықтың әртүрлі жағдайларын қажет етеді. Функционалды процестерді бөлуге жоспарлау немесе жоспарлау кезінде дұрыс кеңістіктік оқшаулау және аудандастырудың әртүрлі әдістері арқылы қол жеткізуге болады.

4.2.2. Қолданыстағы тұрғын үй кеңістігін жобалау алдындағы тексеру

Кез-келген дизайнерлік жобалау міндеттерін шешу үшін қолданыстағы тұрғын үй кеңістігін зерттеу қажет. Тұрғын үй кеңістігінің техникалық жағдайы мен инженерлік коммуникацияларының деңгейін анықтау қажет. Мұндай зерттеудің негізгі міндеттері объектіні одан әрі қауіпсіз пайдаланудың нақты мүмкіндігін анықтау, сондай-ақ оны қалпына келтіру немесе күшейту бойынша ұсынымдар әзірлеу болып табылады. Зерттеудің барлық нәтижелері мен ұсыныстары тұрғын үй кеңістігінің жобалық шешімінде әрі қарай жүзеге асырылуы керек.

Тұрғын үй кеңістігін зерттеу келесі көрсеткіштерді анықтау үшін жүзеге асырылады:

- Қайта жаңарту немесе қайта жоспарлау (қабаттылықты ұлғайту, жаңа құрылыс материалдарын, сәулет конструкцияларын енгізуден түсетін жүктемелерді ұлғайту) немесе аяқталмаған құрылысты қайта бастау бойынша жұмыстар жүргізілген жағдайда ғимараттың тірек конструкцияларының техникалық жай-күйін бағалау және зерттеу;

- Алдын ала жасалған және мақұлданған жобасыз өз бетінше салынған тұрғын үй кеңістігін заңдастыру қажеттілігі;

- Құрылымдардың құлау қаупінің қаупі, яғни физикалық тозудан немесе қоршаған ортаның агрессивті факторларының әсерінен туындаған олардың сыни жағдайының нашарлауы;

- Тұрғын үй ғимаратының авариялық жай-күйі: ғимаратта ақаулар мен деформациялардың (қабырғалардағы жарықтар, қабырғалардың қисаюы және т. б.) пайда болуы.);

Тұрғын үй кеңістігін тексеруді бастамас бұрын тапсырыс берушіде бар Техникалық құжаттамамен танысу қажет.

Тұрғын үй ғимаратын жобалау алдындағы тексеру кезеңдері:

1 кезең. Қолданыстағы техникалық құжаттаманы (жұмыс сызбаларын, актілерді, алдыңғы қорытындыларды және т. б.) зерделеу);

2 кезең. Пайдалану жағдайларын, температура мен ылғалдылық жағдайларын зерттеу (қосымша оқшаулау қажеттілігі және т. б.);

3 кезең. Тұрғын үй кеңістігін, оның конструкцияларын көзбен шолып тексеру, қажетті өлшеулермен және техникалық жай-күйін алдын ала

бағалаумен сыртқы белгілері бойынша ақаулар мен зақымдануларды анықтау;

4 кезең. Арнайы аспаптар мен құралдарды қолдана отырып, зерттелетін кеңістіктің барлық объектілерінің, конструкциялардың қажетті параметрлерін өлшеуді орындау;

5 кезең. Ақаулар мен зақымдардың дәрежесін анықтау, мысалы, қабырғалардағы жарықтардың пайда болу дәрежесін одан әрі анықтай отырып.

6 кезең. Құрылыс конструкцияларын (арқалықтардың тірек бөліктерінің қабырғасына бітелген едендерді) олардың жай-күйін тексеру және олардың құрамын анықтау мақсатында фрагменттік ашу;

7 кезең. Жүргізілген зерттеу нәтижелерін өңдеу және талдау;

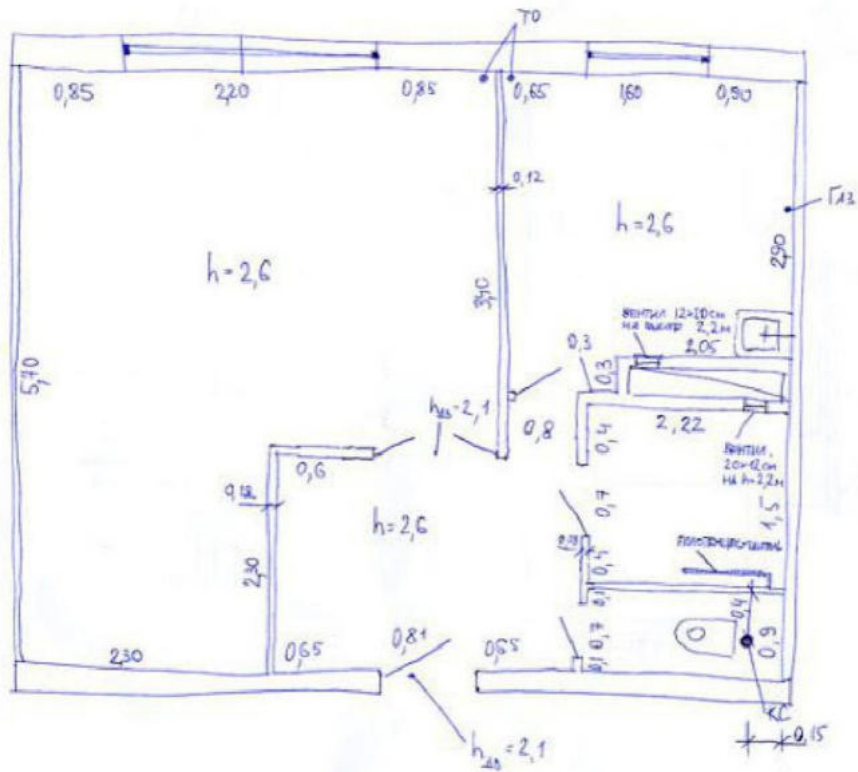
8 кезең. Анықталған ақаулардың тізімдемесін жасау (мысалы, беттердің кедір-бұдырлығы, ағып кетуі мүмкін жерлер, саңырауқұлақ зақымдануы) және ақаулар мен зақымданулардың пайда болуының ықтимал себептерін талдау;

9 кезең. Әрі қарай, визуалды зерттеулердің барлық жиналған материалдарының негізінде пәтердің немесе жеке үйдің техникалық жағдайын бағалау жүргізіледі.

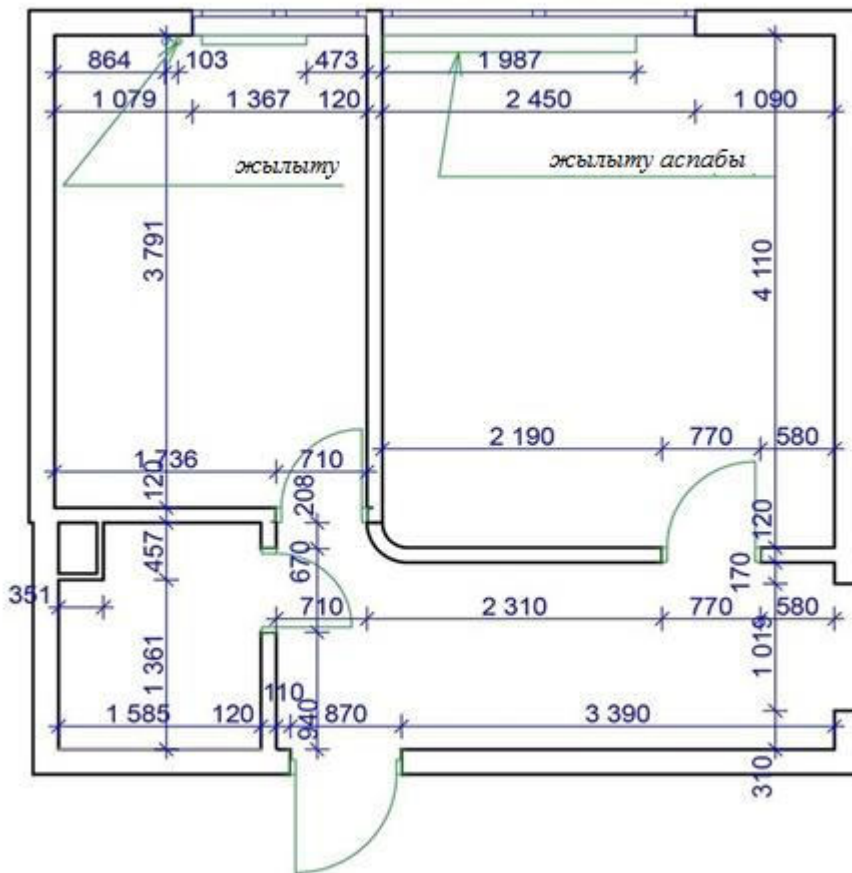
Барлық жиналған зерттеу нәтижелері "Техникалық қорытындыда" көрсетіледі (сурет. 4.16). Ол жобаланған объектінің техникалық жағдайының дәрежесін көрсетеді және одан әрі пайдалану мүмкіндігін бағалайды. Техникалық қорытындыда тексерудің мынадай нәтижелері ресімделеді:

- жоспарлар мен кесулер;
- конструкцияларды егжей-тегжейлі техникалық тексеру нәтижелері бар объектінің құрылымдық ерекшеліктері;
- ақаулардың болуы туралы фотосуреттер,
- анықталған ақаулар мен зақымдануларды жоюға жұмсалатын ықтимал шығындары бар есептік бөлік.

Объектіде өлшеулердің толық орындалуы 3-бөлімде сипатталған. 4.16 және 4.17 суреттерінде сіз өлшеу нәтижелерінің жұмыс жазбасының мысалын және AutoCAD бағдарламасында орындалған пәтер жоспарын қайта құруға дейін көре аласыз.

4.16-сурет -Өлшеулердің жұмыс жазбасы

4.17-сурет -AutoCAD компьютерлік бағдарламасында орындалған өлшеу жоспары

4.3. Дизайн тұжырымдамасын жасау

4.3.1. Аналогтарды зерттеу және тұрғын үй дизайнының жалпы стилистикалық бағытын таңдау

Интерьердің егжей-тегжейлі дамуына кіріспес бұрын, дизайн туралы да егжей-тегжейлі ойлану керек. Ол аналогтарды қарастырудан және таңдаудан басталады-бұл жоба алдындағы талдаудың бөлігі. Аналог дегеніміз не және жобалау кезінде бізге не қажет? Аналог-бұл бар объект, сонымен қатар концептуалды болуы мүмкін, ол біздің жобаланған объектімізге ұқсас мәліметтер, функциялар, мақсаттар, стилистикалық шешімдер бар. Біздің жағдайда, тұрғын үй кеңістіктерінің дизайн - жобалары. Аналогтық шешімдерді қарастыру аналогтық шешімдерге ұқсас кейбір белгісіз мәселелерді шешуге көмектеседі. Аналогтарды зерттеу дизайнның дайындық кезеңінің қажетті бөлігі болып табылады-жобаға дейінгі талдау.

Әрі қарай, жобалардың аналогтық шешімдерін қарастырғаннан кейін дизайн жобасының тұжырымдамасын жасау керек. Дизайндағы тұжырымдама-бұл дизайнердің барлық шешімдері мен идеяларына бағынатын негізгі идея. Атап айтқанда, интерьер тұжырымдамасы-бұл жалпы идеямен біріктірілген кеңістіктің болашақ авторлық дизайнының барлық визуалды, эмоционалды, сезімтал элементтерінің жиынтығы. Бұл идея дизайнер өз жобасында білдіргісі келетін эмоцияны, атмосфераны, көңіл-күйді тудыруы мүмкін. Шынында да, жоба терең мағынаға ие болған кезде, бөлменің дизайны ерекше болады және өнердің жеке түрі ретінде қабылданады [12].

Тұжырымдамалық идея-бұл тұтас интерьер дизайнының бөлшектерінің бірлігін қамтамасыз ететін негіз. Дизайнердің негізгі міндеті-бұл керемет бейнені негіздеу және жинау және таңдалған стильге бейімдеу.

Интерьер дизайнының тұжырымдамасы стильді ерекшеліктермен толтырады, бұл оның мазмұны. Оның көмегімен жобаланған бөлмелердің атмосферасын жеткізуге болады. Осының арқасында тіпті әдеттегі стиль шешімдері ерекше, ерекше болады. Жиһаз, декор, әртүрлі заттар мен интерьер элементтері арқылы дизайнердің жоспары беріледі.

Ең бастысы-нақты тақырыпты таңдау, Тапсырыс берушінің тілектерін, хоббиі мен қызығушылығын дәл талдау.

Тапсырыс берушінің қалауы туралы сөйлескен кезде стандарттардан ауытқу маңызды: сіз әрқашан таңдалған стильден асып кете аласыз. Мысалы, Тапсырыс беруші американдық лифтіні ұнатады, бірақ сонымен қатар қазіргі классиканы жақсы көреді. Осы барлық тілектерді біріктіріп, оларды бір идеяда жобалау нақты. Ең бастысы-таңдауды жоғалтпау. Нәтиже-бұл қызықты нұсқа-сонымен бірге "экономикалық шатыр", бірақ классикалық.

Негізгі идея анықталғаннан кейін оның сапалы және қосымша түзетулерді қажет етпейтініне көз жеткізу керек.

Мұны істеу үшін сәтті интерьер тұжырымдамасының өлшемдерін қарастырыңыз:

1. Түсінікті: идеяны тез оқып, адастырмау керек. Дәлелдеу кезінде негізгі ойдан алшақтататын элементтерсіз жасау керек. Мысалы, егер Тапсырыс беруші барлық жерде сұр реңктерін металмен бірге көргісі келсе, дизайнер оны дизайнда көрсетуі керек.

2. Қызықты: Тапсырыс беруші өзіне назар аударатын кеңістікті көргісі келгенде, ол өзара әрекеттескен кезде күтпеген жерден жағымды болады.

3. Мекенжай: дизайн өмір салтын және Тапсырыс берушінің қалауын тікелей ескере отырып жасалады.

Интерьер дизайнының жалпы тұжырымдамасын дұрыс жүзеге асыру және тұрғын үйді әдемі, заманауи және жеке ету үшін интерьер дизайнының негізгі принциптерін ескеру қажет:

1. Композициялық орталықты пайдалану: бұл бірден назар аударатын орын немесе кез-келген зат болуы мүмкін (камин, үлкен терезелер, стильді кілем, жарқын диван).

2. Функционалды жиһазды пайдалану: ол практикалық, сенімді және берік болуы керек. Таңдау кезінде масштабты, пропорцияларды сақтау маңызды. Сондай-ақ кеңістіктің басқа элементтерімен үйлесімді болуы керек.

3. Түрлі текстураларды қолдану. Кеңістік күрделі элементтер мен бөлшектердің шамадан тыс жүктелмеуі керек.

4. Композиция заңдарын сақтау. Кеңістікті барынша қанағаттандыруға қол жеткізу үшін белгілі бір тепе-теңдікті таңдау керек: симметриялы немесе асимметриялық.

5. Сауатты жарықтандыру. Жарық үлкен рөл атқарады, сондықтан жарықтандырудың барлық түрлерін жоспарлау керек: жалпы, жергілікті, екпін. Жарықтандырудың бірнеше түрін біріктіріңіз-бұл тартымды көрінеді [12].

Интерьер тұжырымдамасын сауатты дамыту үйлесімді интерьердің басты міндеттерінің бірі болып табылады. Сіз көптеген түпнұсқа заттарды, Ерекше декор элементтерін және әр түрлі әрлеу әдістерін бір кеңістікте біріктіре аласыз, бірақ егер олар жалпы идеямен біріктірілмесе, кескіннің тұтастығы Сезілмейді.

Болашақ интерьердің стилін анықтау дизайн тұжырымдамасын сауатты құрастырудың алғашқы сенімді қадамы болып табылады. Қазір мұндай стильдер өте танымал:

- классикалық стиль;
- хай-тэк;
- жапон стилі;
- Скандинавия стилі;
- лифт стилі;

- минимализм;
- прованс стилі;
- арт-деко;
- заманауи стиль немесе эклектика(4.1-4.9 қосымшалары).

Тапсырыс беруші бұл стильдерді білмеуі мүмкін. Бұл кезеңде дизайнер пәтерді немесе үйдің болашақ дизайнын анықтауды жеңілдету үшін клиентті интерьердегі стильдердің даму тенденцияларымен, түс, декор және жиһазды таңдау саласындағы трендтермен таныстыруы керек.

Болашақ интерьер дизайнының стилін анықтағаннан кейін келесі кадамға өтуге болады.

4.3.2. Интерьер жобасының эскизін жасау

Кез-келген кәсіби дизайнер интерьер дизайнын жобалау бойынша жұмысты үй-жайлардың болашақ дизайнының эскизін жасау арқылы бастайды. Интерьердің бүкіл эскиздік дизайны оның тұжырымдамалық шешімінен кейін басталады.

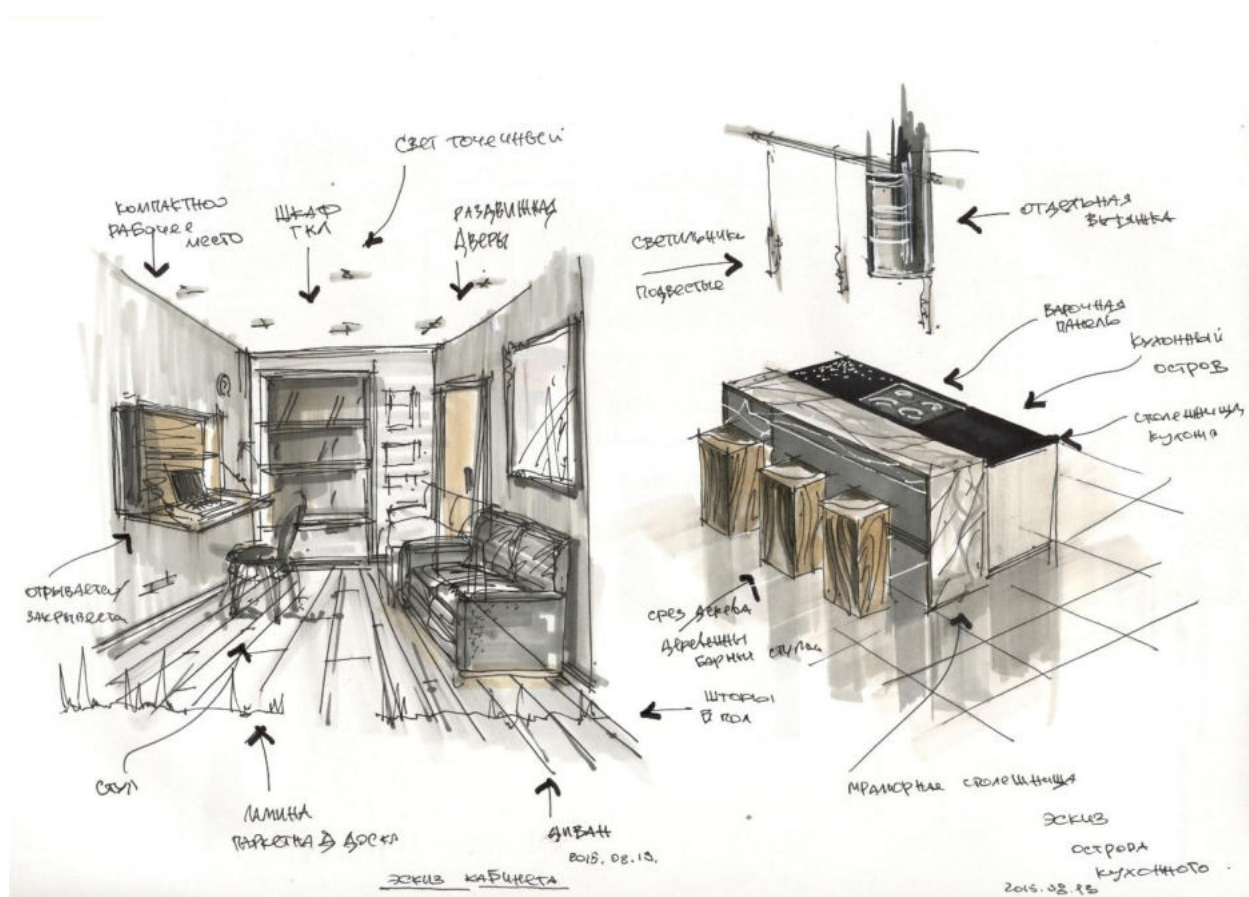

4.18-сурет -Қолмен қарындашпен жасалған бөлме интерьерінің эскизі

Эскиз сызбадан өзгеше. Ол қолмен, сурет құралдарынсыз, бірақ кеңістіктің барлық элементтерінің пропорцияларын сақтай отырып жасалады. Әрқашан бірнеше эскиздер жасаңыз, өйткені сіз жобаланған бөлменің барлық бөліктерін суреттеуіңіз керек, және бұл бір парақта мүмкін емес. Эскиздердің көмегімен Болашақ интерьер дизайны идеясы

материалдарды, әрлеуді, түстерді, стильді және т.б. үйлестіре отырып егжей-тегжейлі пысықталады(сурет. 4.18).

Түсті эскизге сәйкес, қандай әрлеу материалы түс схемасын, құрылымын және рельефін ескере отырып таңдалады. Сондықтан эскиз болашақ интерьердің барлық қажетті элементтерін барлық пропорциялармен жеткізуі керек (сурет. 4.19).

4.19-сурет-Дизайн элементтерінің толық сипаттамасы бар Эскиз

Әрине, эскиз - бұл бастаудың бір бөлігі ғана, оған сүйене отырып, дизайнер интерьер дизайнын жасау бойынша жұмысты жалғастырады. Бірақ эскизге ие бола отырып, түзетулер енгізу оңайырақ.

4.3.3. Құрылыс және әрлеу материалдарын таңдау

Аналогтардың әдемі суреттерінен, жасалған эскиздерден және соңғы жоспарлау шешімінен басқа, интерьерді құрудың маңызды кезеңі материалдарды таңдау болып табылады. Материалдарды таңдау кез - келген дизайн жобасының өте маңызды және күрделі кезеңі. Бүгінгі таңда материалдардың үлкен таңдауын ескере отырып, тапсырыс берушіге әдемі, сенімді және берік болып қана қоймай, сонымен бірге дизайн жобасының

басқа элементтерімен толығымен үйлесетін нәрсені таңдау өте қиын. Бұл мәселеде дизайнердің жұмысы да бар.

Дизайнер таңдаған материалдар тізіміне мыналар кіреді:

- еден төсеніштері (паркет тақтасы, ламинат, керамикалық плитка, Фарфор плиткасы);
- төбеге арналған жабындар (аспалы құрылымдар, бояулар, карниздер, төбеге арналған тұсқағаздар, шыбықтар);
- қабырға жабындары (тұсқағаз, бояу, панельдер, сәндік сылақ.);
- терезелер;
- есіктер (кіреберіс және бөлме аралық);
- декор элементтері (витраждар, тоқыма).

Материалдарды таңдаудың дизайнерлік қызметіне мыналар жатады:

- материалды басым таңдау, олардың сапалық қасиеттері және баға қатынасы туралы кәсіби-техникалық консультациялар;
- техникалық және баға параметрлері бойынша қажетті материалдарды сапалы және кеңейтілген іздеу;
- стиль мен эстетикалық қалау бойынша іздеу;
- шығыс материалдарын (кафельді тақтайша, тұсқағаз, ламинат) кесуді және әртүрлі өнім түрлерімен жұмыстың басқа да ерекшеліктерін ескере отырып, материалдардың қажетті мөлшерін есептеу;
- барлық қажетті материалдарды сатып алу.

Таңдалған материалдарды пайдалану кезінде туындауы мүмкін проблемалық мәселелердің барлық түрлері туралы ұмытпаңыз: әрі қарай пайдаланудағы қиындықтар, орнату ерекшеліктері, берілген параметрлерге сәйкессіздік және т. б. Сондықтан материалдарды таңдаудың балама нұсқаларын таңдаңыз.

Бұдан әрі, барлық қажетті материалдарды таңдағаннан кейін, дизайнер таңдау бойынша барлық ұсыныстарды Тапсырыс берушіге атауы, дайындаушы-фирма (МЕМСТ және фабрикалық номенклатурасы бар), Саны және қосымша ескертпелері көрсетілген материалдардың нақты шығысы бар сметалық кестелер түрінде ұсынады [18].

4.3.4. Тұрғын үй-жайдың интерьерін безендіру, жиһазды, жабдықтар мен аксессуарларды таңдау

Интерьерді безендіру процесі іс жүзінде бөлменің интерьерінің бірдей дизайны болып табылады, бұл оған тұрғын үй кеңістігінің бүкіл құрамының толықтығын визуалды эстетикалық қабылдауға мүмкіндік береді.

Дизайнер дизайн тұжырымдамасына (стиль, жиһаз, Жарық, тоқыма, аксессуарлар) сәйкес барлық қажетті эстетикалық қабылданатын декор элементтерін тандайды.

Бұл кезеңде кез – келген ұсақ-түйек, перделердің түсі қабырғаларды бояумен бірге, қонақ бөлмесіндегі суреттерге арналған Багет таңдау маңызды-барлық осы нюанстар үйлесімді өмір сүру кеңістігін безендіру технологиясында көрініс табуы керек және Үй-жайлар топтарының ерекше көркемдік бейнесін жасауға тікелей қатысуы керек. Дизайнердің міндеті – барлық сәндік құралдарды-стилистикалық жиһазды, түрлі материалдар мен текстураларды, түс схемаларын, жарықтандыру құралдарын, аксессуарларды дұрыс қолдана отырып, интерьердің бірыңғай композициясын жасау (сурет. 4.20).

4.20-сурет -Интерьердегі декор элементтерін үйлесімді таңдау (сайттағы фотосуреттер <https://www.ereмонт.ru/gallery/apartments/dizayn-i-remont-kvartiry-v-zhk-fort-kutuzov-klassicheskaya-nezhnost/gostinaya/Steklyannye-paneli-s-obemnym-risunkom-v-vide-tsvetov-dlya-ukrasheniya-zala.html>)

Интерьерді безендіру процесінде негізгі жұмыс түрлері:

- Жарықтандыру аспаптарын таңдау және орналастыру;
- Жиһазды таңдау және орналастыру;
- Жабдықтар мен қажетті техниканы таңдау;
- Тоқыма таңдау (перделер, дастархандар);
- Қосымша керек-жарақтарды таңдау-суреттер, фотосуреттер, гобелендер, өнер нысандары, жабық өсімдіктер.

Табиғи күндізгі жарықтан басқа, жасанды жарықтандыру элементтерін дұрыс таңдау интерьер дизайнында үлкен рөл атқарады. Тұрғын үй

кеңістігінің интерьеріндегі Жарық дизайнының рөлі-бұл бөлменің қараңғы бұрыштарын жарықпен толтыру ғана емес, сонымен қатар атмосфера құру және бөлменің жалпы стилін ерекше атап өту. Жасанды жарықтандырудың негізгі түрлерін қарастырыңыз:

- негізгі (немесе жалпы) жарықтандыру: мұндай жарықтандыру бөлмеде жеткілікті жарық береді және бөлменің жалпы дизайн тұжырымдамасын(люстралар, кез-келген ілулі немесе кіріктірілген жарықтандыру құрылғылары) көрсетеді. Ол тұрғын үйдің композициялық орталығы бола алады.

- екпін (немесе нүкте) жарықтандыру: негізгі жарықтандыруды толықтырады немесе бөлмедегі жеке элементтердің кеңістіктік орналасуын баса көрсетеді (жұмыс бетін, декор элементтерін жарықтандыру: суреттер, өнер нысандары және басқа заттар).

- жергілікті жарықтандыру: сонымен қатар негізгі жарықтандыруды толықтыра алады немесе жарық функционалды мәселелерді шешу үшін қолданылады: кешке ыңғайлы оқу немесе тамақ дайындау (еден шамдары, үстел шамдары, шамдар) (сурет. 4.21).

4.21-сурет -Жасанды жарықтандыру түрлері

Тоқыма безендіру кезінде интерьер тоқылған материалдарды қолдану арқылы жасалады: түстерді, маталарды, перделерге арналған текстураларды, жиһаз төсеніштерін, кілемдерді, гобеленді, сәндік жастықтар мен роликтерді, дастархандарды және т. б.

Қабырғалардың, соның ішінде жиһаздың бетін безендіру технологиясында сіз модельдеу техникасын қолдана аласыз: шыбық, құрылымдық пасталар, патина, ысқылау немесе жалтырату техникасы, кракелюра.

Сондай-ақ, әйнекті безендіруде қолданылады: витраждар, мозайкалар, шыны бөлімдер түрінде.

Қабырғалардағы, фрескалардағы және мозаикалардағы суреттер сирек қолданылады [18].

Интерьер кеңістігін безендірудің кез – келген форматында кеңістікті безендірудің мақсаты-интерьердің бүкіл құрамын жайлылық пен эстетикалық қабылдау деңгейін арттыру екенін ұмытпаңыз.

4.3.5. Коллажды жинау

Дизайндағы ең қызықты және шығармашылық процестердің бірі-коллаж: дизайнерге өз идеяларын фотосуреттер мен аналогтар мен мысалдардың суреттерін қолдана отырып жеткізуге көмектесетін әдістердің бірі. Коллаж болашақ дизайн идеясын айқын көрсетеді.

Оның көмегімен сіз стильді анықтай аласыз, тұрғын үйдің барлық элементтері қалай үйлесетінін түсінесіз: жиһаз, қабырғалар мен төбелерді безендіру, түстер, декор және т. б.

Интерьер коллажын 4 кезеңде жасауға болады:

1-қадам: коллаж жасауға шабыт пен идеялар.

Біз жинаған тұжырымдаманы негізге аламыз (суреттер мен интернет пен журналдардағы аналогтардың мысалдары);

2-қадам: коллаж үшін материал жинау.

Коллажды қолмен жинауға арналған журналдар мен газеттерден үзінділер немесе компьютерлік бағдарламада коллаж жасау үшін интернеттен суреттер жинау.

3-қадам: жиналған материалды талдау.

Жиналған материал арасында жалпы, олардың барлығын не біріктіретінін анықтаңыз (мысалы, стиль).

4-қадам: барлық жиналған интерьер элементтерін бір композицияға біріктіру (сурет. 4.24).

Жоғарыда айтылғандай, коллажды қолмен және компьютерлік бағдарламада жасауға болады. Коллажды қолмен жасау үшін сізге ақ қағаз парағы (А4 немесе А3 пішімі), желім, қайшы, журналдар немесе интерьер құрамын жинауға болатын газет қажет (сурет. 4.23) [19].

Холл -ішкі көрініс дизайны жобасының тұжырымдамасы. Зал

4.22-сурет-Интерьердің барлық элементтерін бір стильде біріктіру негізінде жиналған дайын коллаж (сайттағы фотосуреттер <https://vita-designer.ru/kak-sdelat-kollazh-interera-5-pravil-dizayna/>)

4.23-сурет -Журнал қиындыларының коллажы

Әрі қарай, сіз бәрін жоғарыда сипатталғандай кезең-кезеңмен орындайсыз: идеяңызды негізге ала отырып, қажетті материалды іздеңіз; содан кейін сіз таңдаған суреттерді журналдардан кесіңіз; алдымен оларды

желімдемей құрастырыңыз, содан кейін композицияңызды қағаз парағына жабыстырыңыз.

Бағдарламалардың көмегімен коллаж ұқсас түрде жиналады, тек композицияны жинау қағаз парағында емес, компьютерлік бағдарламада болады Paint.Net, Photoshop, CorelDraw, Olioboard (коллаж жасауға арналған онлайн бағдарлама) (сурет. 4.24).

4.24-сурет -Компьютерлік бағдарламада жиналған Коллаж (сайттағы фотосуреттер https://rudakova.ru/collage/img/01_new.jpg)

Интерьер коллажын шынымен дизайнерлік стильді ету үшін бірнеше қарапайым ережелерді сақтау керек:

- коллажға арналған субстраттың фонын коллаж композициясының барлық элементтерін қабылдау және оқу үшін бейтарап ақ түспен таңдаған дұрыс;

- коллаждағы объектілердің өлшемдері бір-біріне ауқымды сәйкес келуі тиіс. Мысалы, тұсқағаз үлгілерінің өлшемдері жиһаз үлгілерінің өлшемдерінен үлкен болмауы керек;

- коллаждың барлық нысандары интерьер салынған принцип бойынша орналасуы керек, мысалы, коллаждың төменгі жағындағы еден жабыны, қабырға жабыны мен ортасындағы суреттер, төбенің жабыны және жоғарғы жағындағы жарықтандыру элементтері (сурет. 4.25);

4.25-сурет -Интерьер коллажының үйлесімді жиналған композициясы
(сайттағы фотосуреттер <https://www.dizainvfoto.ru/wp-content/uploads/2018/06/razmery-predmetov.jpg>)

- коллажда жиһаз бен жабдықтарды орналастырумен үй-жай жоспарын пайдалануға болады. Содан кейін коллаж болашақ интерьердің неғұрлым айқын сипатын алады (сурет. 4.26);

4.26-сурет-Жоспарды қолдана отырып Коллаж

(сайттағы фотосуреттер <https://www.3dvisio.org/image/5.jpg>)

- коллаж объектілері үшін түсіндірме сілтемелердің болуы: модель атауы, өндіруші-фирма, құны және т.б. [19].

4.4 Тұрғын үй - жайлардың сызбаларын әзірлеу және дизайн-жобаларын 3D визуализациялау

4.4.1 Дизайн-жобаның жұмыс сызбалары

Интерьер дизайнындағы жұмыс сызбалары-бұл дизайн-монтаж жұмыстарын орындау үшін барлық қажетті талаптарды қамтитын негізгі дизайн құжаттамасы. Жұмыс сызбаларында жобаланатын кеңістіктің элементтерін дайындау немесе монтаждау үшін қажетті барлық қажетті өлшемдер мен техникалық талаптар көрсетіледі.

Дизайн жобасының жұмыс сызбаларына мыналар жатады:

- Өлшеу жоспары;
- Жарықтандыру жабдықтарын байлау және төбелік жабынды төсеу арқылы төбенің жоспары;
- Әрлеу материалдарын орналастырумен еден жоспары;
- Электр розеткалары мен электр шығарғыштарды орналастыру жоспары;
- Жиһаз бен жабдықты орналастыру жоспары;
- Қабырғаларды сыпыру;
- Қосымша сызбалар.

Біз өлшеу жоспарын 3-бөлімде қарастырдық.

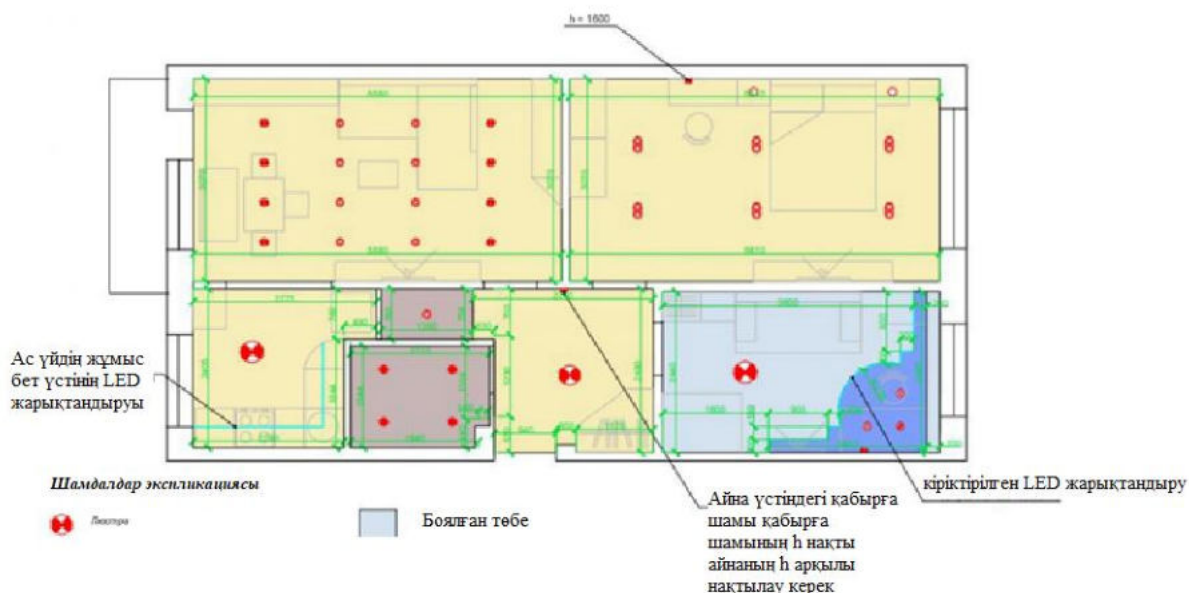
Төбенің жоспарында қолданылатын әрлеу материалдары (созылған төбенің немесе гипсокартонның дизайны, түске бояу) барлық қол жетімді биіктіктерді, барлық Жарық нүктелерінің өлшемдері мен орналасуын көрсете отырып көрсетілген (сурет. 4.27).

Жобада қолданылатын барлық әрлеу материалдары (төсеу бағыты бар ламинат, керамикалық плиткалар және т.б.) қажетті материалдардың мөлшерін міндетті түрде есептей отырып, еден жоспарына шығарылады (сурет. 4.28).

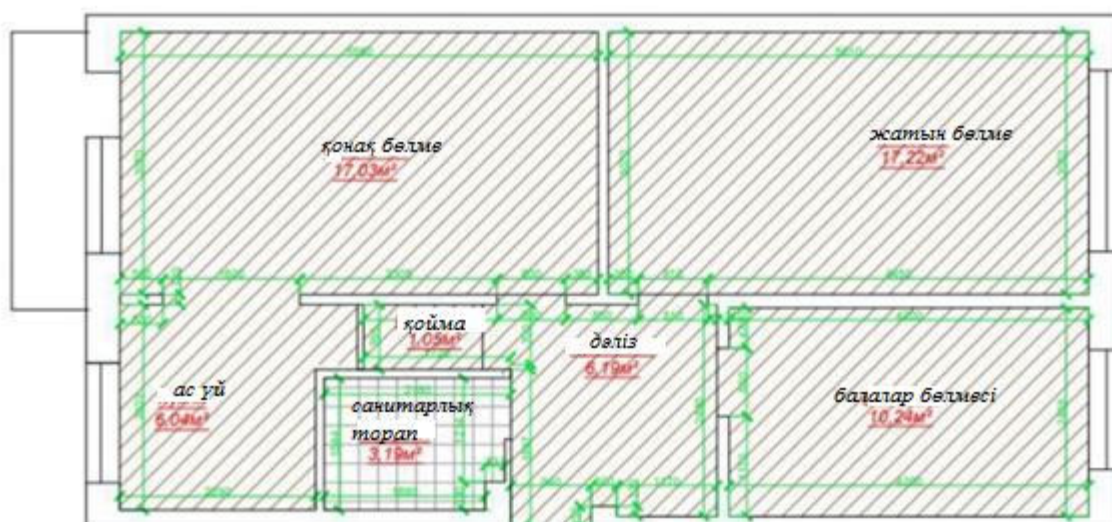
Электр розеткалары мен электр шығарғыштарды орналастыру жоспарында жобадағы барлық электр розеткалары, ажыратқыштар (пернелер санын көрсете отырып) және тұрмыстық техникаға арналған барлық қосымша электр таратқыштар көрсетіледі (сурет. 4.29).

Жиһаз бен жабдықты орналастыру жоспарында жобаға сәйкес жиһаз бен жабдықтың схемалық үлгілері орналастырылған. Бұл шаблондар AutoCAD бағдарламасында нақты мөлшерде орындалады және сурет жоспарына сәйкес келеді (Сурет. 4.30).

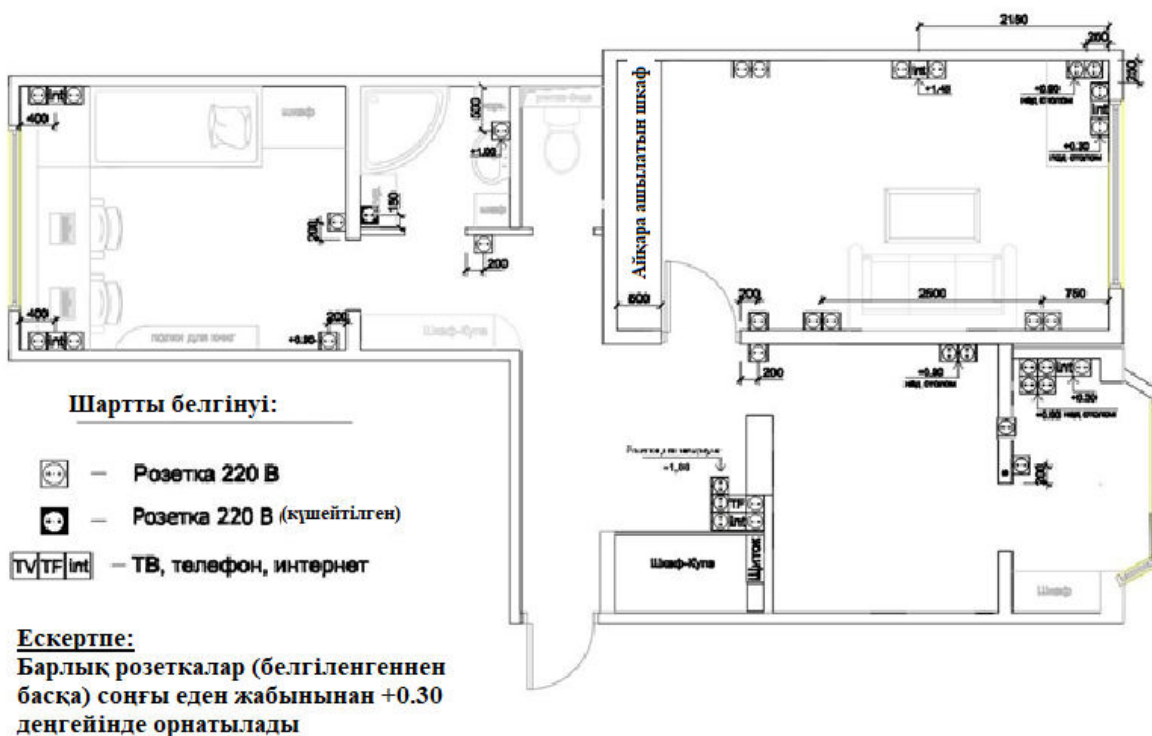
"Қабырғаларды ашу" сызбасында қабырғалардың ауданы, қажетті материалдарды есептей отырып және қажетті өлшемдерді көрсете отырып және қабырға шамдарын (бра) орналастыра отырып, әрлеу материалдарын (түсқағаз, плитка, түске бояу, молдингтер және басқа да сәндік элементтер) орналастыру, розеткалар мен ажыратқыштарды монтаждау биіктігі көрсетіледі (сурет. 4.31, сурет. 4.32).

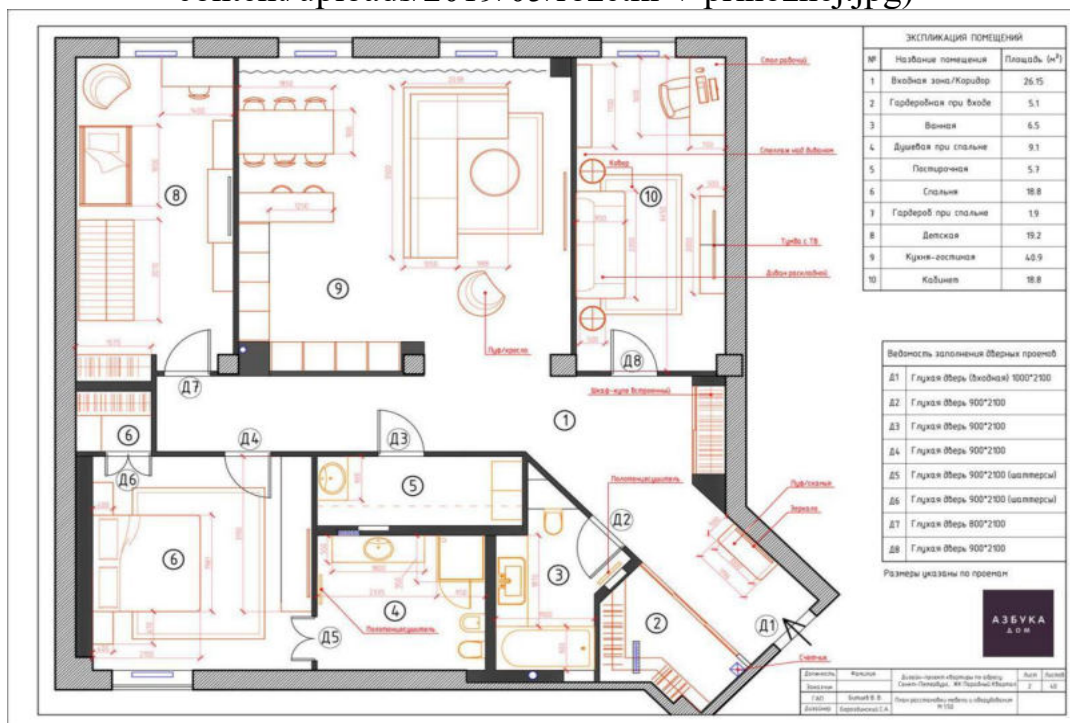
4.27-сурет-Жарықтандыру жабдығын байлаумен және төбе жабынын төсеумен төбенің жоспары (сайттағы фотосуреттер <https://my-dom.design/wp-content/uploads/2019/05/plan-potolkov-2.png>)

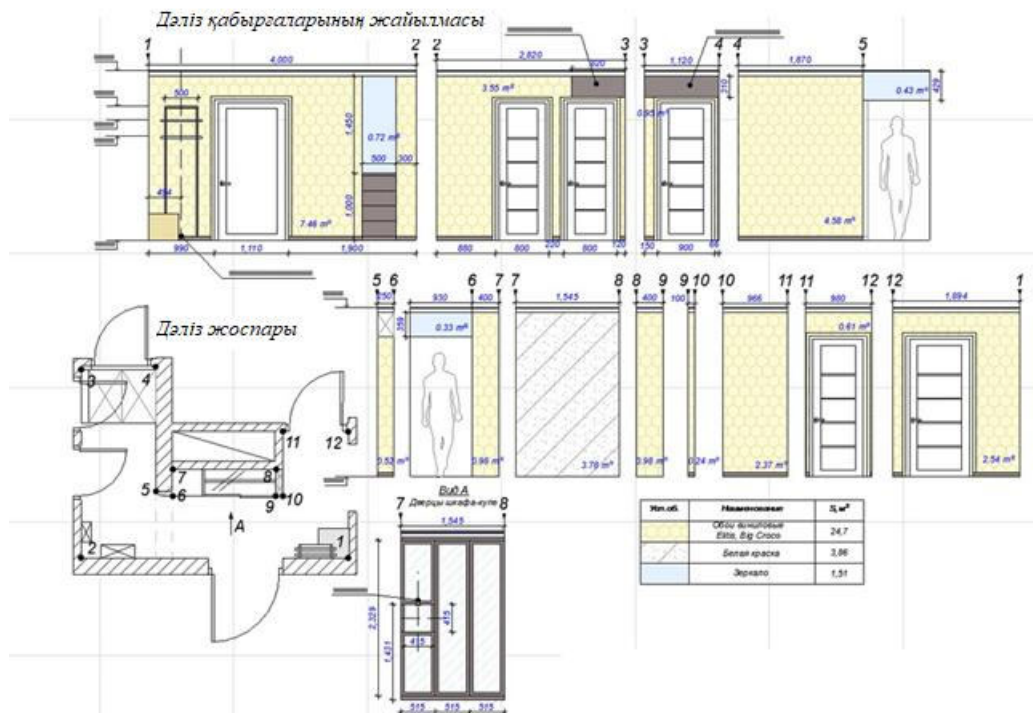
4.28-сурет -Еден төсемі бар еден жоспары(сайттағы фотосуреттер <https://my-dom.design/stoimost-dizajna-kvartiry/plan-napolnyh-pokrytij/>)

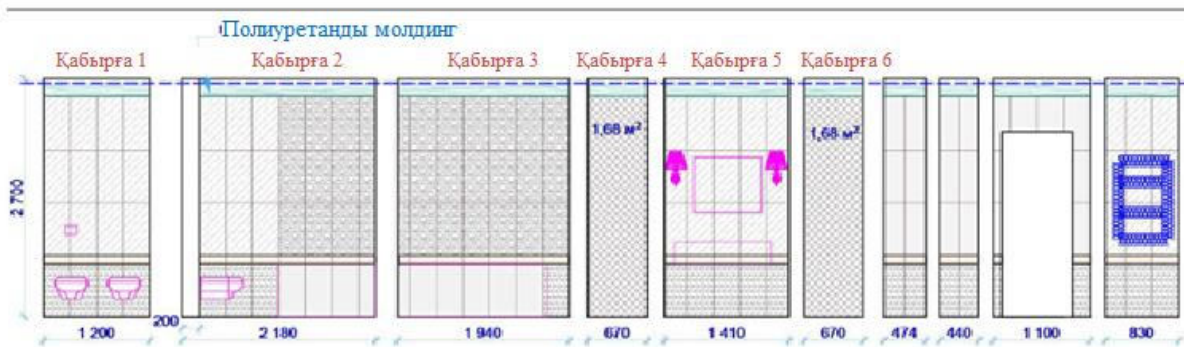
4.29-сурет-электр розеткалары мен электр шығарғыштарды орналастыру жоспары
(сайттағы фотосуреттер <https://elektrikclub.ru/wp-content/uploads/2019/05/rozetki-v-prihozhej.jpg>)

4.30-сурет -Жиһаз бен жабдықты орналастыру жоспары
(сайттағы фотосуреттер <https://me-house.ru/wp-content/uploads/2020/08/dizajn-proekt-doma-osobennosti-oformleniya-i-planirovki-28.jpg>)

4.31-сурет-Шартты белгілері бар қабырғаларды сыпыру мысалы (сайттағы фотосуреттер <https://dompokrov.ru/link/content/dizayn/ch9b.jpg>)

4.32-сурет-Қабырғалардың ауданын, материалдарды, бөлмені жобалаудың барлық қабырға элементтерін орнатуды көрсете отырып, қабырғаларды сканерлеудің мысалы (сайттағы фотосуреттер <https://linstyle.ru/images/uslugi/razvertka-sten-vannoy.jpg>)

Қосымша сызбаларға дизайн жобасының жекелеген күрделі элементтерінің егжей - тегжейлі дамуы, сонымен қатар орнатуға қажетті барлық өлшемдер мен белгілер көрсетілген сызбалар кіреді.

4.4.2 3D-дизайн-жобаны визуализациялау

Жобалаудың құрамдас кезеңі-болашақ дизайнның нақты көрінісі-жобаның 3D визуализациясы. Қазіргі заманғы интерьер дизайнын жобаның кәсіби 3D визуализациясынсыз елестету мүмкін емес. Эскизден немесе суреттен айырмашылығы, оның арқасында сіз дизайн кеңістігінің жоспарланған шешімінің барлық артықшылықтары мен кемшіліктерін көре аласыз (сурет. 4.35).

4.33-сурет -3dsmax бағдарламасында орындалған 3D визуализация мысалы
(сайттағы фотосуреттер <http://laplas.org/wp-content/uploads/2019/10/dizayn-proekt-kvartiry-v-jk-Dostoyanie.jpg>)

Визуализациядағы интерьердің түпкілікті реализмі белгілі бір дизайн әдістерінің төбелердің ауданына немесе биіктігіне, жиһаздың орналасуына, түс комбинацияларына және сәндік элементтердің орындылығына пропорционалдылығы туралы толық көрініс береді (сурет. 4.34).

4.34-сурет -3D визуализация жоспарын салыстыру
(сайттағы фотосуреттер <https://dizain.guru/wp-content/uploads/2018/08/samostoyatelnyy-dizayn-na-osnove-plana-kvartiry.jpg>)

4.5. Құрылыс және әрлеу материалдарының көлемін есептеу

Дизайн жобасының құрамына оны жүзеге асырудың барлық шығындарын есептеу кіреді, ол арнайы есепке енгізіледі.

Ведомость-бұл үй-жайлардың сипаттамаларының жиынтығы және кесте түрінде ресімделген олардың құнын көрсете отырып, үй-жайларды безендіруге жұмсалған әрлеу материалдарының саны. Есеп жобаның бюджетін анықтауға көмектеседі. Негізінен, есеп жобалау кезеңінде жасалады. Оған қолданылатын әрлеу және құрылыс материалдарының, жабындардың, жиһаздардың, тұрмыстық техниканың, сантехникалық жабдықтардың, жарықтандыру жабдықтары мен декор элементтерінің нақты саны, құны және оларды сатып алу орындары көрсетілген тізімі кіреді.

Ведомость 21.101 МЕМСТ-қа сәйкес жасалады
(1-нысан).

Тізімдемелер кестесіндегі бағандар мен бағандардың саны әрлеуге жататын үй-жайлардың (жоспарларда белгіленген) ауданына; жобаға сәйкес интерьер декорының заттары мен элементтерінің болуына байланысты (сурет. 4.35).

Қаптау материалдарының ведомосы							
Өрлеу түрі	Өндіруші	Өндіруші ел	Артикул	Бет үстінің ауданы	Бағасы	Құны	Үй-жайлардың атауы
Еден жабыны							
Паркет тақтасы	Tarkett	Сербия	Емен Ява БРАШЗ - жолақты, Salsa топтамасы. Қаптама = 6 тақтай (2, 62м ²). TARKETT	67,8 м ²	7564 тг.	512 839,2 тг.	Қонақ бөлмесі Жатын бөлмесі Балалар бөлмесі
Керамогранит	Agiostea	Италия	Rover Moka 900*225 mm, 900*150mm	16 м ²	19 564 тг.	313 024 тг.	Ас үй Кіреберіс Дәліз
Керамикалық плитка	Halcon	Испания	Prisma Lila 31,6x31,6 Colours топтамасы	3,6 м ²	5500 тг.	19 800 тг.	Жуынатын бөлме Санторабы
Қабырға жабыны							
Тұсқағаз	Wallquest	АҚШ	Damask GKB0B0B	5,1 м ²	17 000 тг.	86 700 тг.	Жатын бөлме
Тұсқағаз	Sanderson	Англия	Maucott DWAY2119 72	12 м ²	22 000 тг.	264 000 тг.	Жатын бөлме
Тұсқағаз	Collins&Company	АҚШ	Monaco gcl0205	19 м ²	23 000 тг.	437 000 тг.	Қонақ бөлме
Тұсқағаз	KT Exclusive	Жапония	Willow Cottage CW70307	14м ²	21 000 тг.	294 000 тг.	Балалар бөлмесі

4.35-сурет -Ведомость кестесін толтыру мысалы

Практикалық тапсырмалар

1. "Интерьер кеңістігінің стильдік шешімі" коллажын орындаңыз.
2. "Жас отбасы үшін екі бөлмелі пәтердің кеңістігі" эскиздік жобасын орындау.
3. "Тұрғын үй кеңістігінде декорды пайдалану" эскиздік жобасын жасаңыз.
4. Тұрғын үй ортасының дизайн композициясын орындау (қонақ бөлмесі).
5. "Тұрғын үй кеңістігіндегі Жарық дизайнының" эскиздік жобасын әзірлеу.
6. "Тұрғын үй кеңістігіндегі қабырғаларды безендіру тәсілдері" эскиздік жобасын жасаңыз.
7. Аналогтарды зерттеу және олардың тұжырымдаманы қалыптастырудағы рөлін анықтау.

8. Тұрғын үй кеңістігін жобалаудағы эргономиканың рөлін анықтаңыз.
9. Шағын тұрғын үйде функционалды аудандастыруды анықтаңыз.
10. Тұрғын үй кеңістігін жобалаудағы түстің рөлін зерттеу.

Өзіндік бақылау сұрақтары

1. Тұрғын үй интерьерін жобалау кезіндегі жұмыс кезеңдері мен технологияларын сипаттаңыз.
2. Тұрғын үй кеңістігін жобалау алдындағы зерттеу қалай жүргізіледі?
3. Тапсырыс берушінің тұрғын үй кеңістігінің дизайнына қойылатын талаптары мен тілектерін қалай анықтауға болады?
4. Тұрғын үйді аймақтарға бөлу әдістерін сипаттаңыз.
5. Аналогтарды іздеу әдістерін сипаттаңыз.
6. Таңдалған тұжырымдамалық шешімнің негіздемесін жасаңыз.
7. Интерьер жобасының эскизін қалай жасауға болады?
8. Коллаждың мақсатын сипаттаңыз.
9. Дизайн жобасының жұмыс сызбаларының құрамын сипаттаңыз.
10. Құрылыс және әрлеу материалдарының көлемін есептеу қалай жүргізіледі?

Тест тапсырмалары

1. Тұрғын үй саласындағы ғылыми және жобалық қызметтің негізгі мақсаты:
 - А) отбасының тіршілік әрекеті үшін материалдық-кеңістіктік жағдайлар жасау;
 - Б) интерьер дизайнında тәжірибеге бағытталған тәсілді қолдану;
 - В) интерьер бөлшектерін әзірлеу;
 - Г) адамның әлеуметтік ортасын зерттеу.
2. Дизайн объектілері:
 - А) заттық кеңістік ортасының барлық элементтері;
 - Б) жиһаз;
 - В) интерьер;
 - Г) көрнекі заттар.
3. Белгілі бір функционалдық мақсаты бар және барлық жағынан құрылыс конструкцияларымен шектелген ғимарат ішіндегі кеңістік:
 - А) үй-жай;
 - Б) астыңғы қабат;
 - В) көлемдік-жоспарлау элементі;

Г) көлемдік-жоспарлау шешімі.

4. Ғимарат ішіндегі үй-жайларды байланыстыруға арналған үй-жайлардың түрі:

- А) коммуникациялық;
- Б) қызмет көрсетуші;
- В) қосалқы;
- Г) негізгі.

5. Интерьер композициясының мақсаты:

- А) үйлесімді кеңістік құру;
- Б) табиғи және физикалық жағдайлардың теңгерімін қамтамасыз ету;
- В) бөліктердің эстетикалық мәнерлілігін қамтамасыз ету;
- Г) эмоционалды-сезімдік көріністі қалыптастыру.

6. Тұрғын үйлердің тұрғын бөлмелері Үй-жайлар тобына жатады:

- А) негізгі;
- Б) көмекші;
- В) қызмет көрсетуші;
- Г) коммуникациялық.

7. Дизайн жобасының ең ұтымды шешімін іздеуді қамтамасыз ететін дизайн әдісі:

- А) нұсқалық жобалау;
- Б) аналогтық шешімдерді бейімдеу;
- В) бір идеяны дәйекті дамыту;
- Г) көркемдік ниеттің жаңалығы.

8. Кіреберістің композициялық реттілігінің алғашқы қадамы:

- А) кіреберістің пропорцияларын талдау;
- Б) сәулет-конструктивтік талдау;
- В) жиһаздың орналасуын талдау;
- Г) композициялық тұтастықты талдау.

9. Интерьердегі функционалды кеңістіктердің шекараларын анықтау принципі:

- А) аймақтарға бөлу;
- Б) жобалау;
- В) бөлу;
- Г) комбинация.

Жауап кодтары

1	A	6	A
2	A	7	A
3	A	8	A
4	A	9	A
5	A		

Қысқаша қорытынды

Тұрғын үй кеңістігінің үйлесімді құрамын құру үшін барлық мүмкін әдістерді қолдана отырып, дизайн саласында білім жүйесі болуы керек. Интерьер дизайны оның функционалдық ерекшеліктері мен адамның қажеттіліктеріне негізделген.

Ұсынылған әдебиеттер мен қосымша ақпарат көздерінің тізімі

1. Губернский Ю.Д. Жилище для человека. – М.: Стройиздат, 1991 г. – 228 с.
2. Иванова В.Ф., Шибанова Е.И., Михайлова А.Г. Оформление чертежей жилых зданий: Методические указания по выполнению чертежа задания «Жилой дом» / - http://window.edu.ru/library/resources?p_rubr=2.2.75.23.2
3. Минервин Г.Б., Шимко В.Т., Ефимов А.В.: Дизайн. Иллюстрированный словарь-справочник / : Под общей редакцией Минервина Г.Б. и Шимко В.Т. - М.: «Архитектура-С», 2004, -288 с., ил.
4. Утегенов И.У. Проектирование и предпроектный анализ: Учебник -Уральск, РИЦ ЗКГУ им. М.Утемисова, 2016. - 242 с.
5. Шродер У. Вариантная планировка домов и квартир. М.: Стройиздат, 1983 г. - 232 с.

Қосымшалар

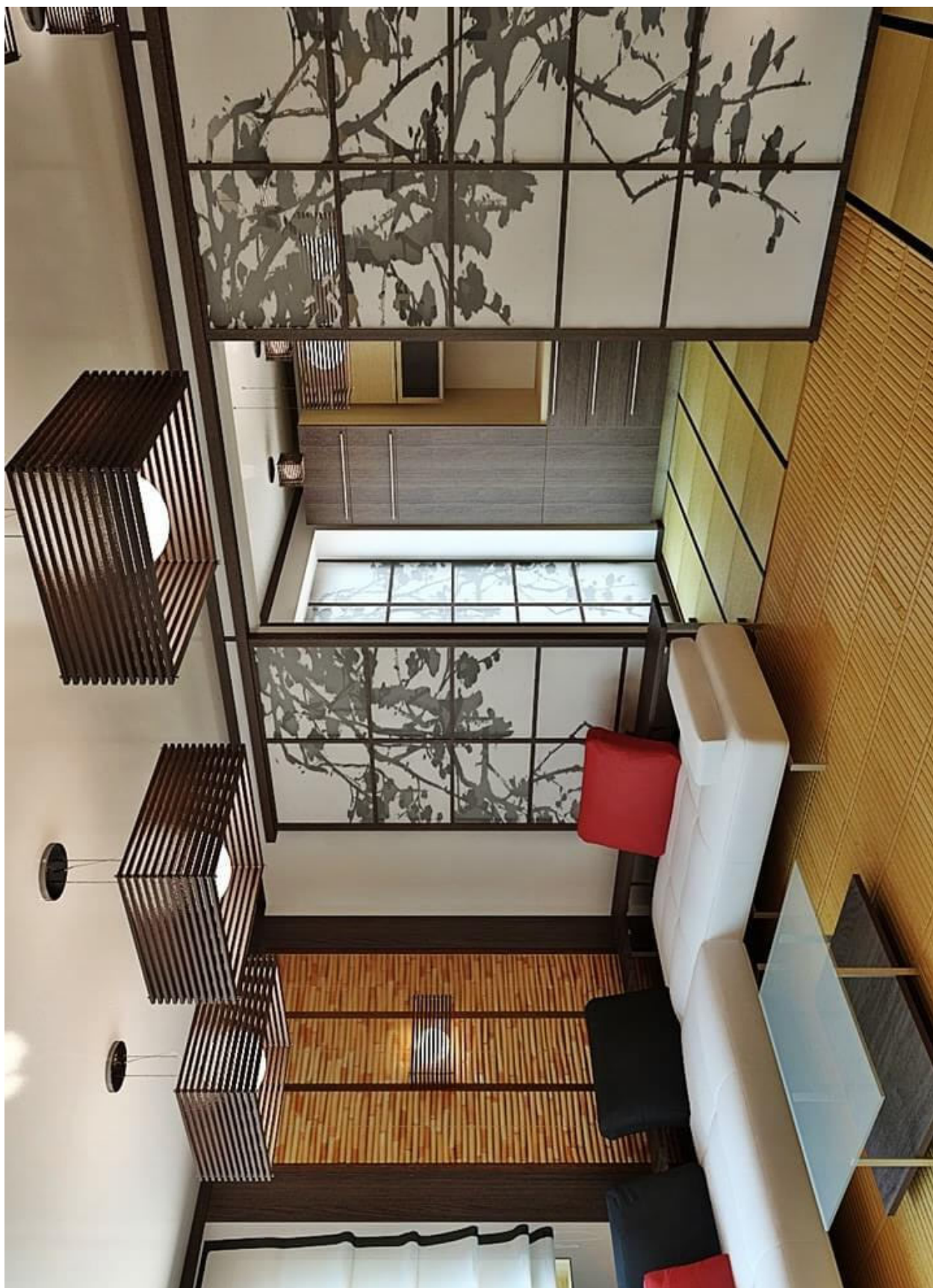
Қосымша 4.1-Интерьердегі классикалық стиль

Қосымша 4.2-Интерьердегі "хай-тэк" стилі

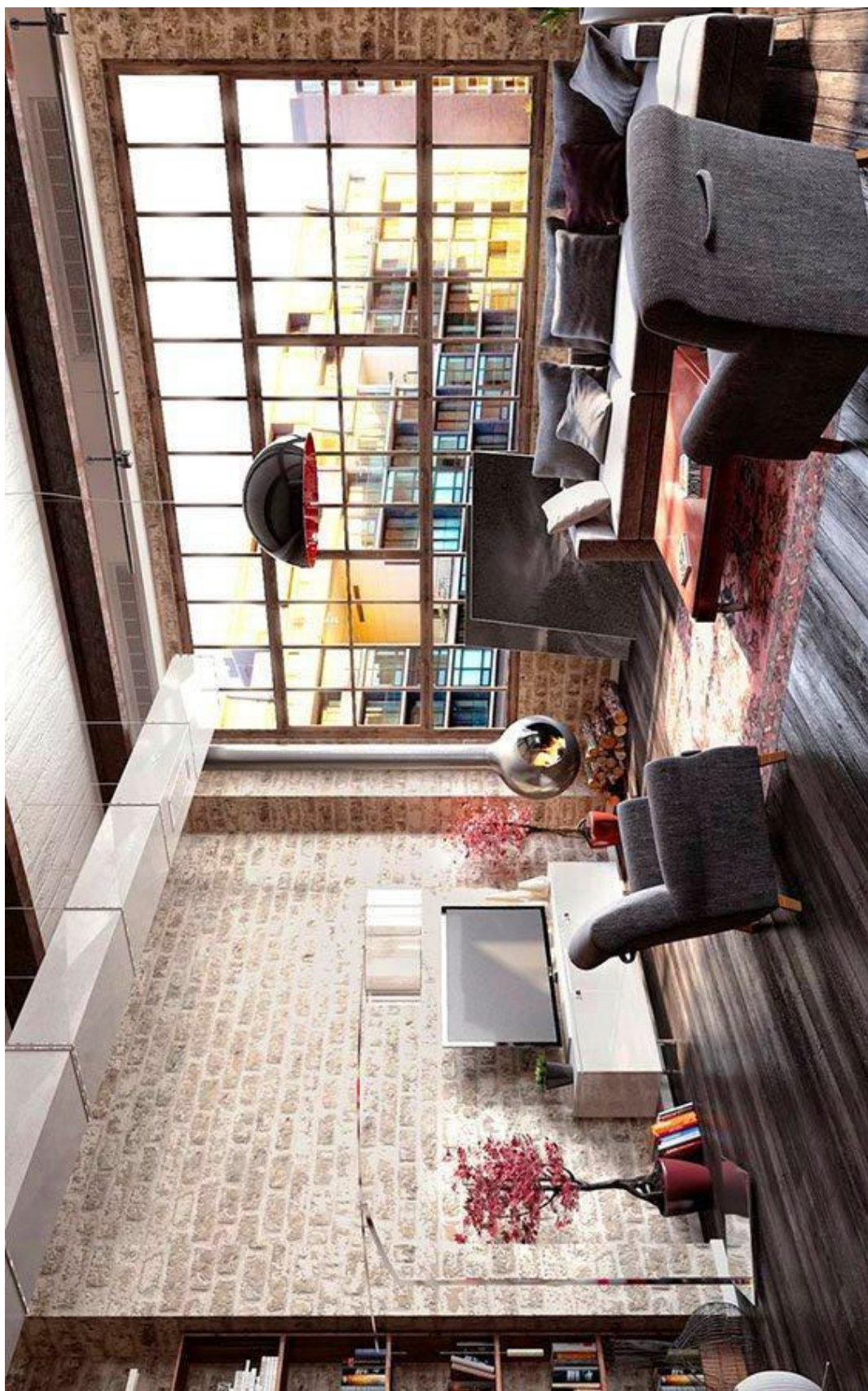
Қосымша 4.3-Интерьердегі жапон стилі

Қосымша 4.4-Интерьердегі скандинавиялық стиль

Қосымша 4.5-Интерьердегі "Лофт" стилі

Қосымша 4.6-Интерьердегі "Минимализм" стилі

Қосымша 4.7-Интерьердегі "Прованс" стилі

5-БӨЛІМ. ФИРМАЛЫҚ СТИЛЬ ӘЗІРЛЕУ МЕН ҚОҒАМДЫҚ КЕҢІСТІКТІҢ ИНТЕРЬЕРІН ЖОБАЛАУ

Оқу мақсаттары

Осы бөлімді зерттеу нәтижелері бойынша сіз мынаны меңгересіз:

- Дизайн жобасын орындаудың негізгі принциптерін меңгеру.
- Жобалауды ұйымдастыру.
- Интерьер дизайнындағы стильдерді ажырата білу.
- Аналогтармен жұмыс.
- Қоғамдық кеңістіктер жобаларының эскиздерін орындау.
- Қоғамдық үй-жайлардың интерьерлерінің дизайн-жобаларын орындау.
- Қоғамдық кеңістіктің интерьерін жобалауды ұйымдастыру.
- Қоғамдық кеңістіктер интерьерінің дизайн-жобасының жұмыс сызбаларын орындау.
- Экономикалық есептеулерді орындау.
- Идеяларды графикалық кескіндерге айналдыру.
- Қоғамдық кеңістік интерьерінің фирмалық стилін орындау.

Қажетті оқу материалдары

Негізгі графикалық материалдар: 1-бөлімді және 3-бөлімді қараңыз.

Қосымша графикалық материалдар (міндетті емес): 1-бөлімді және 3-бөлімді қараңыз.

Сурет салу құралдары: 3-бөлімді қараңыз.

Техникалық жабдықталуы: компьютер, сканер, принтер, рулетка (үй-жайды өлшеу үшін).

Бағдарламалық қамтамасыз ету (оқу орнының бағдарламасына байланысты): сызбаларды орындауға арналған CAD (computer aided design) (AutoCAD, nanoCAD және т. б.) бағдарламасы, концепт-бордтарды жасауға арналған растрлық графикалық редактор (Adobe Photoshop және т. б.), визуализацияға арналған 3D-модельдеуге арналған бағдарлама (3dsmax, SketchUp және т. б.) немесе BIM-жобалау бағдарламасы (ArchiCad және т. б.).)

Алдын ала қойылатын талаптар

Осы бөлім бойынша жұмысты бастамас бұрын, интерьерді эскиздік жобалау, сызбалармен жұмыс жасау, сурет, композиция, түс, Проекциялық сызу негіздерін білу, эскиздерді, үй-жайларды өлшеу, клаусураларды жинау дағдыларын білу қажет.

Кіріспе

Бұл бөлім КМ 05 "фирмалық стиль әзірлеумен қоғамдық кеңістіктің интерьерін жобалау" кәсіби Модулінің мазмұнын ашады, сондай-ақ КМ 07 "бітіру біліктілік жұмысына жобалық дайындық" модулін практикалық игеру үшін негіз береді. Бұл бөлімде қоғамдық кеңістіктің интерьер жобасын жасау әдістері сипатталған. Объектілерді жобалау кезінде жобалау алдындағы зерттеулердің, технологиялық модельдеудің заманауи әдістері ескеріледі, ситуациялық талдау жүргізіледі, тұжырымдама әзірленеді, нәтижесінде жұмыс нәтижесін білдіретін жоба жасалады. Қорытынды жұмыс фирмалық стиль элементтері бар қоғамдық кеңістіктің интерьерін білдіреді.

Қоғамдық кеңістік-Қоғамдық меншік болып табылатын барлық орындарды немесе жалпыға ортақ пайдаланылатын орындарды қамтиды, олар тегін негізде барлығына пайдалануға ашық және қол жетімді және өз кезегінде пайда табуды көздемейді. Мұндай орындар-көшелер, ашық кеңістіктер және қоғамдық нысандар. Атап айтқанда, қоғамдық кеңістіктің ішкі көрінісі осы объектілердің басым орталығы болып табылады.

Қоғамдық интерьер дизайнын жобалау әдістерін игеру, тапсырмаларды графикалық түрде орындау, стиль мен материалдарды экономикалық есептеу әдістерін таңдау интерьер дизайнерінің негізгі бағыттарының бірі болып табылады.

5.1. Дизайн-тұжырымдама және жобаны жоспарлау шешімі

5.1.1. Жобалау алдындағы талдау

Дизайнер өзіне тапсырманы проблема ретінде қабылдауды, яғни объектінің болашақ өмірінің жағдайлары мен оның құрылымдарының пайдалану сипаттамалары арасындағы қайшылықтардың соқтығысуын міндет етіп қояды.

Жобаны екі әдіс негізінде жасауға болады:

1. Прототиптер мен аналогтар негізінде.
2. Аналогтарсыз дизайн.

Аналогтар негізінде жобалау бұрыннан таныс заттарға жаңа көзқарас, идеялар, техникалық мүмкіндіктер енгізуге мүмкіндік береді және нәтижесінде тапсырыс берушінің сенімі мен түсінігін арттырады.

Интерьер дизайнері ретінде Сіз қолданыстағы қоғамдық кеңістіктердің аналогтарын зерттеуіңіз керек. Аналогтарды таңдау кезінде қолданыстағы объектілердің функционалдық мақсаты мен техникалық сипаттамаларына назар аударылады.

Қоғамдық кеңістіктердің келесі түрлері бар:

1. Оқу орындары (мектептер, үйірмелер, клубтар) – жобалау кезінде жас санаты, жалпы ауданы, МЕМСТ-ты, құрылыс нормаларын (СН) және құрылыс ережелерін (СП) қатаң сақтау, адамдар саны, келушілердің қозғалысы, өртке қарсы қауіпсіздік ережелері, барлық қажетті ресурстармен жабдықтау және т. б. ескеріледі.

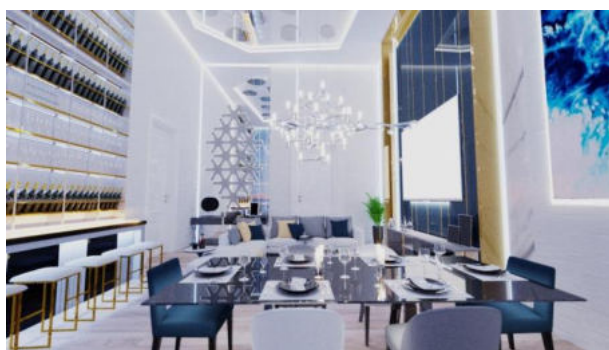
а

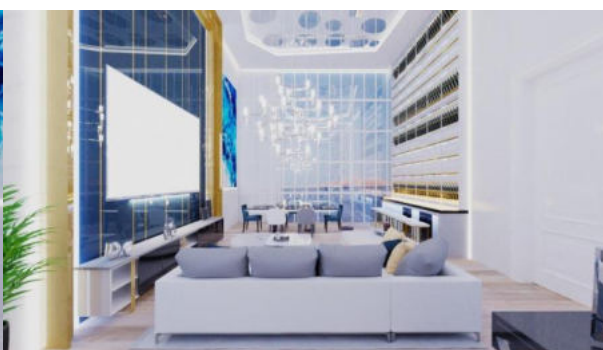
б

5.1-сурет -Оқу орындары интерьерінің мысалдары: А - "көктем" дизайн оқу орталығы, Гонконг; б-Британдық Жоғары мектебі, Мәскеу қ.

2. Ойын-сауық орындары (кинотеатрлар, клубтар, кафелер, мейрамханалар) – жобалау кезінде жалпы ауданы, адам саны, эргономикалық деректер, келушілердің қозғалысы, түс, Жарық, материалдар психологиясы және т. б. ескеріледі.

а

б

5.2-сурет -Мейрамхананың ішкі шешімі

3. Офистік (офистер, көрмелер, конференциялар) – жалпы алаңы, эргономикалық деректер, кеңістікті жарықтандыру, холлдардың, вестибюльдердің креативті шешімдері және т. б. ескеріледі.

а б
5.3-сурет -Стокгольм Skure кеңсесі

4. Медициналық орталықтар (орталықтар, ауруханалар) – эргономикалық деректер, психологиялық аспектілер, үй-жайды жарықтандыру, балаларға арналған шешімдер және т. б. ескеріледі.

5.4-сурет -Мәскеу қаласындағы емхананың жобасы. Автор: Артемий Лебедев Студиясы

1-қадам: Бастапқы кезеңде қоғамдық кеңістіктің түрлерін қарастырыңыз (қоғамдық кеңістіктің қызмет түріне назар аудару керек).

2-қадам: Таңдалған түрге сәйкес аналогтарды жинаңыз. Дайын жобалардың 5-тен 10-ға дейінгі нұсқаларын талдау қажет. Интернеттегі аналогтарды, практикадан өткен студиялардың дайын жобаларының арасында, алдыңғы курстардағы студенттердің жобаларында іздеңіз.

3-қадам - жиналған аналогтарды талдағаннан кейін болашақ жобаның маңызды аспектілерін бөліп алыңыз. Эргономикалық және технологиялық талаптарға назар аударыңыз.

5.1.2. Бөлменің өлшеу сызбасы

Сіздің жұмысыңыздың келесі кезеңі бөлменің өлшеу сызбасын орындау болады, яғни бөлмені сол жерде сызу және өлшеу және өлшеу негізінде кез-келген өзгерістерге дейін нақты үй-жай жоспарын құру. Болашақта бұл жоспар дизайн жобасын құруға негіз болады және жөндеу жұмыстары кезінде қажет болады.

Бөлмені қалай өлшеу керек, 3-бөлімде егжей-тегжейлі сипатталған.

Бекітілген эскиздік жобадан немесе техникалық паспорттан жоспарға сенбеңіз. Негізінен, қабырғалардың жалпы ауданы мен ұзындығы саңылаулардың енісіз белгіленеді. Нәтижесінде бөлменің мөлшері көбінесе көрсетілгеннен айтарлықтай ерекшеленеді. Барлығын өлшеп, өзіңіз тексеріңіз!

5.1.3. Бөлмені аймақтарға бөлу және жиһазды орналастыру

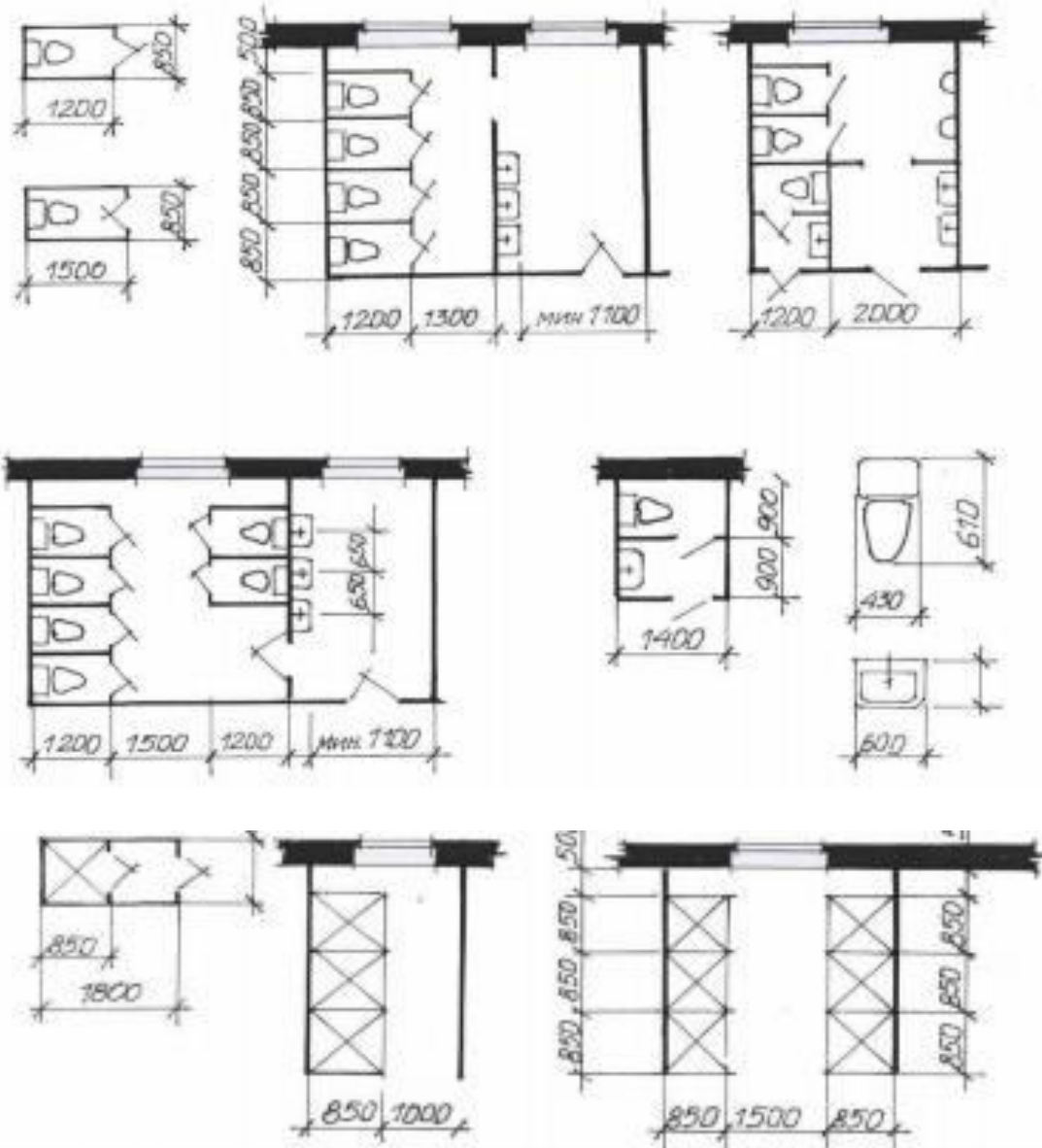
Ең алдымен, сіз өзіңіздің кеңістігіңізді жоспарлау шешімінде жұмыс істеуіңіз керек. Дизайнер ретіндегі Сіздің міндеттеріңізге объектінің бүкіл ауданын функционалдық мақсатына, техникалық сипаттамаларына, жұмыс түріне және ішкі байланыстарына қарай үй-жайлардың біртекті топтарынан аймақтарға бөлу кіреді. Функционалдық аймақтарға бөлу сәулет-жоспарлау шешіміне белгілі бір айқындықты енгізеді.

Қоғамдық ғимараттарда мұндай негізгі жоспарлау элементтері бөлінеді – функционалды аймақтар:

- кіру тобы;
- қосалқы және қосалқы үй-жайлар;
- негізгі Үй-жайлар топтары;
- көлденең коммуникациялар (дәліз, холл, фойе);
- тік коммуникациялар (лифттер, баспалдақтар, пандустар).

Кіру тобын жобалау кезінде бір келушіге арналған аумақ ескеріледі – 0,25 ш. м. Гардероб бір келушіге 0,07 – 0,1 ш.м. есебінен есептеледі. Есіктер эвакуациялау барысында (сыртқа) ашылуы тиіс.

Қосалқы және қосалқы үй-жайларды жобалау кезінде ғимараттың мақсаты ескеріледі. Унитаздар санын қабылдау керек: орындар саны 300 – ге дейін – әрбір 60 орынға 1 унитаз, көп мөлшерде-әрбір 100 орынға қосымша 1 унитаз. Ерлер дәретханаларында-әрбір унитазға 1 писсуар қарастыру керек. Жұмыс орындарынан санитарлық тораптарды барынша алып тастау да ескеріледі-бұл 75 метр. Қолжуғыштар әрбір 4 санитариялық торапқа кемінде 1 болуы тиіс.

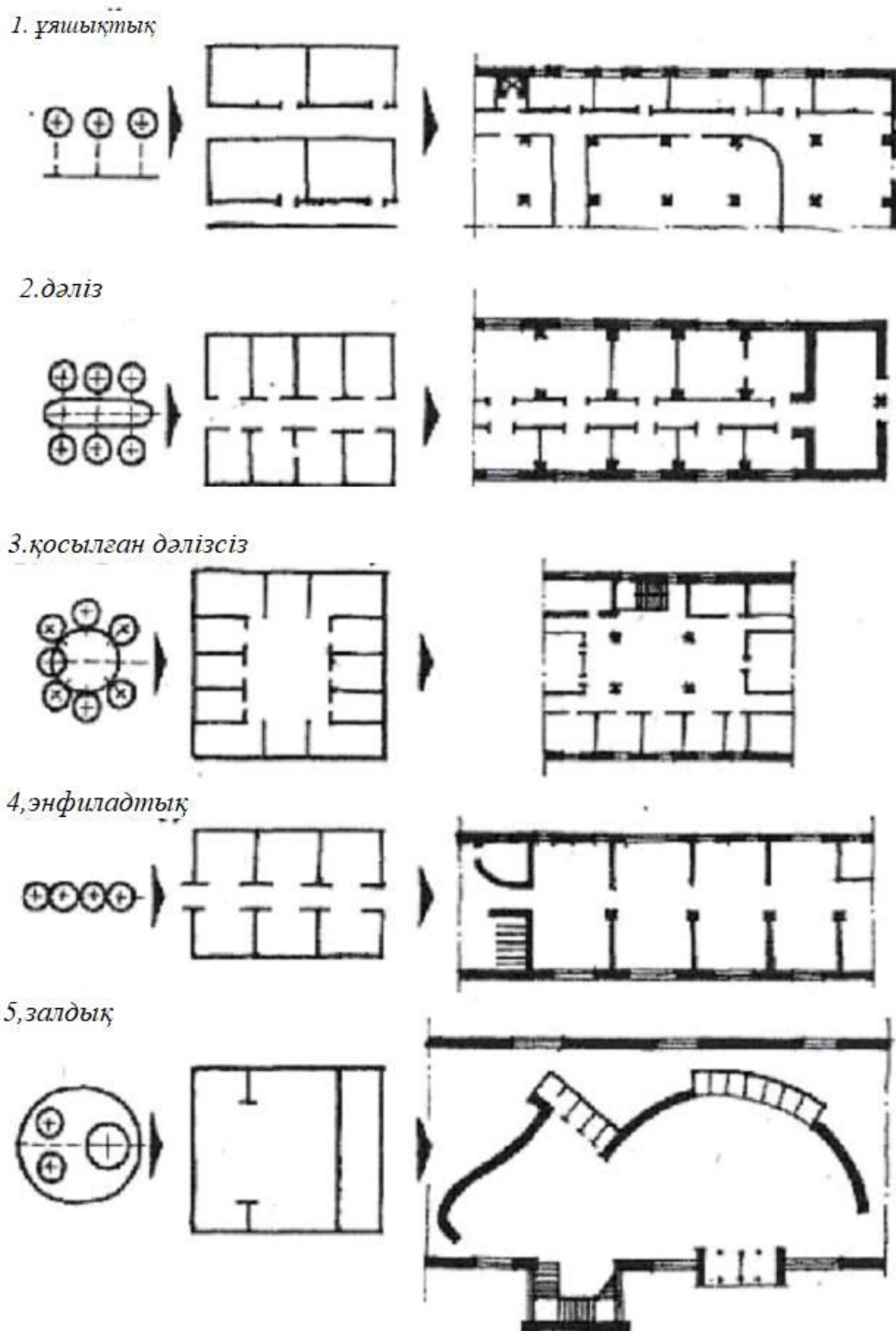

5.5-сурет-Санитарлық тораптарды шешу мысалдары

Төменде қоғамдық ғимараттарды кеңістіктік ұйымдастырудың негізгі схемалары көрсетілген.

Қоғамдық үй - жайлардың интерьерін жобалаудағы негізгі міндет-функционалды аудандастыру.

Функционалды аудандастырудың екі түрі бар: көлденең және тік. Көлденең аудандастыру кезінде барлық кеңістіктер көлденең жазықтықта орналасады және көлденең коммуникациялармен біріктіріледі: дәліздер немесе галереялар. Екіншіден, ішкі кеңістіктер деңгей бойынша орналасады және бір-бірімен тік байланыс арқылы байланысады: баспалдақтар, лифттер, эскалаторлар.

5.6-сурет-Жоспарлау шешімдерінің негізгі элементтері

Сіздің келесі әрекеттеріңіз болады:

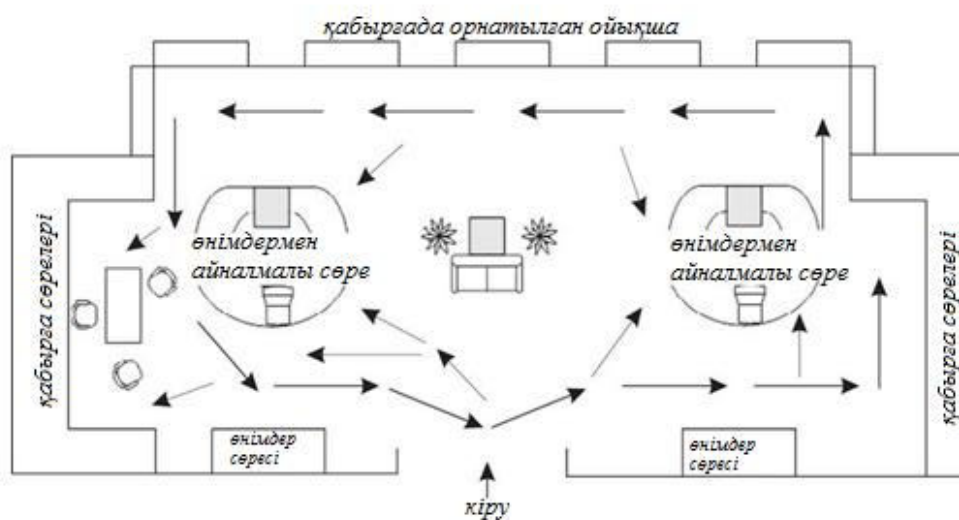
1-қадам: үй-жайлардың көлденең орналасуы мен өзара байланысы бар қоғамдық интерьерді ұйымдастыру (еден жазықтығында)

Бір жақты жарықтандыру кезінде дәліздердің ұзындығы максимум - 24 метр, екі жақты жарықтандыру кезінде - 48 метр. Жарық қалталары арасындағы қашықтық 24 метрден аспайды. Жарық қалтасының тереңдігі оның енінен 2 еседен аспауы керек.

Көлденең дәліздердің ені кем дегенде 60 см, эвакуация кезінде бір жақты қозғалыс кезінде, қажет болған жағдайда екі жолақ – 1 М20 см.

2-қадам: интерьерді тігінен (едендер арасында) ұйымдастыру.

Тік коммуникациялар едендер арасында байланыс орнатады. Баспалдақ марштарының жиынтық ені-әрбір 100 адамға 1 қума метр. Сатылардың саны кемінде 2. Көтеру саны - 3-тен кем емес және 16-дан артық емес. Қоғамдық ғимараттардағы баспалдақтардың ені кемінде 1,35 м құрайды. Клубтар, кинотеатрлар мен емдеу мекемелерінің ғимараттарындағы баспалдақ маршының ені-1,35 м, қалған ғимараттарда-1,20 метр.

5.7-сурет-Келушілер мен жұмысшылардың қозғалысын ескере отырып, бөлмені функционалды аймақтарға бөлу мысалы

Қоғамдық объектілерді функционалды аймақтарға бөлудің екі негізгі қағидасы:

- біртекті функциялары мен байланыстары бар үй-жайларды жеке көлемдерге топтастыра отырып, кеңістікті тігінен немесе көлденеңінен нақты функционалдық аймақтарға бөлу (5.1-Схема).

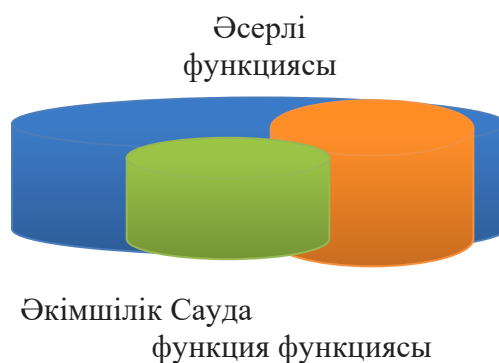
Тігінен:

Көлденеңінен:

5.1 схемасы-тігінен және көлденеңінен функционалды аудандастыру - жеңіл трансформацияланатын қалқалармен бөлу жолымен бір көлемде бірнеше функционалды топтарды орналастыру (5.2-Схема)

5.2-сурет -Бірнеше функционалды топтарды орналастыру

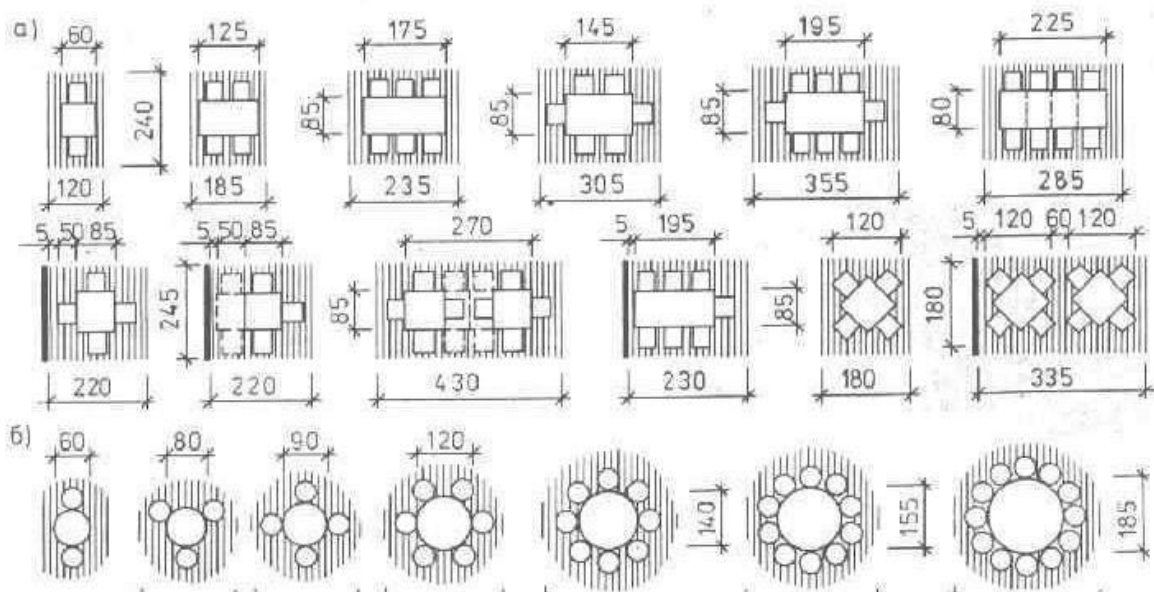
Кеңістікті аудандастырғаннан кейін сіз функционалды мақсатына байланысты бөлменің периметрі бойынша жиһаз бен жабдықты орналастырасыз.

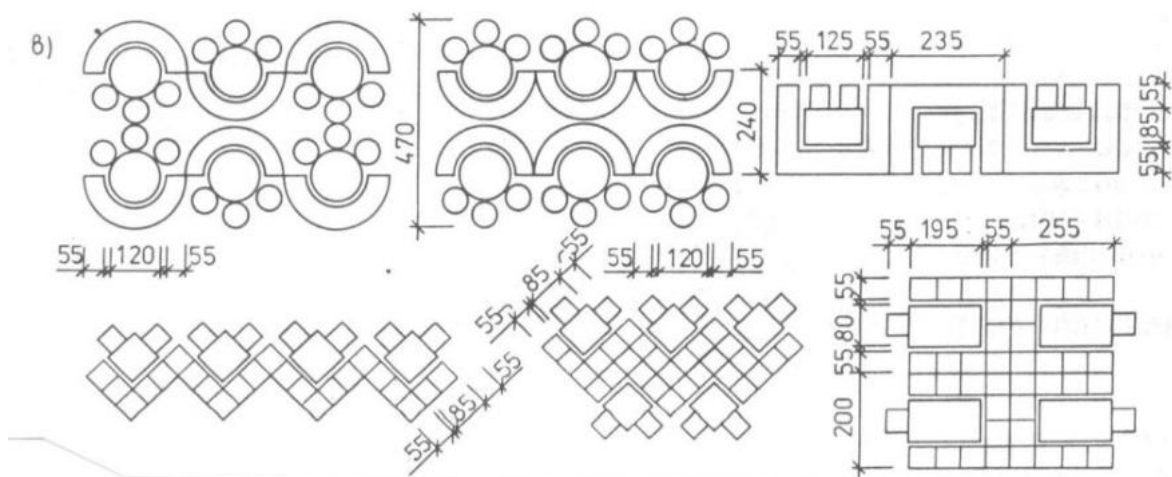
1-қадам: бөлмені өлшеу кезінде сіз жасаған дайын жоспарды негізге алыңыз.

2-қадам: жиһазды бөлменің функционалды мақсатына сәйкес орналастырыңыз. Жиһаз нысандарын жасау үшін дайын модельдерді негізге алыңыз немесе үстелдің, жиһаздың және т. б. контурларын жасау үшін қарабайырларды қолданыңыз.

3-қадам: қажетті жабдықты орналастырыңыз. 4-қадам: Тапсырыс беруші жиһаз бен жабдықтың өлшемдерін, сондай-ақ жиһаз бөліктері арасындағы өту енін Тапсырыс берушінің жиһаз кеңістігін жақсы түсінуі үшін қойыңыз.

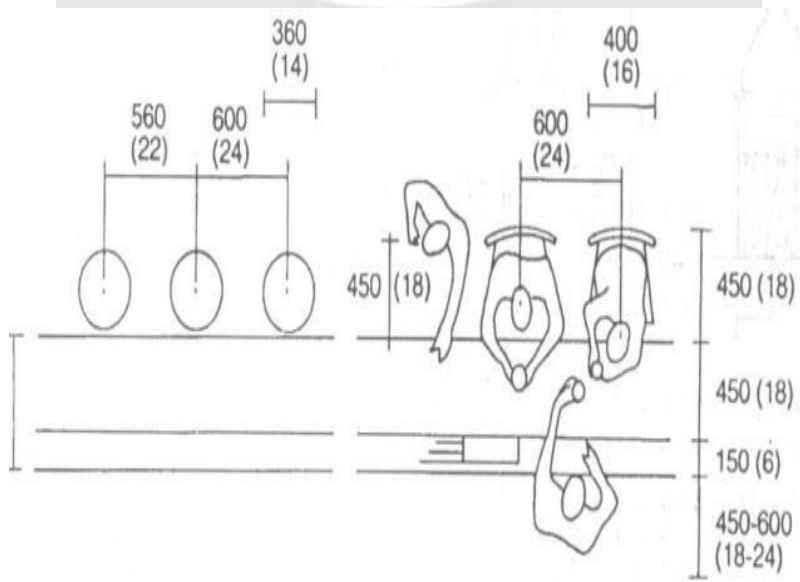
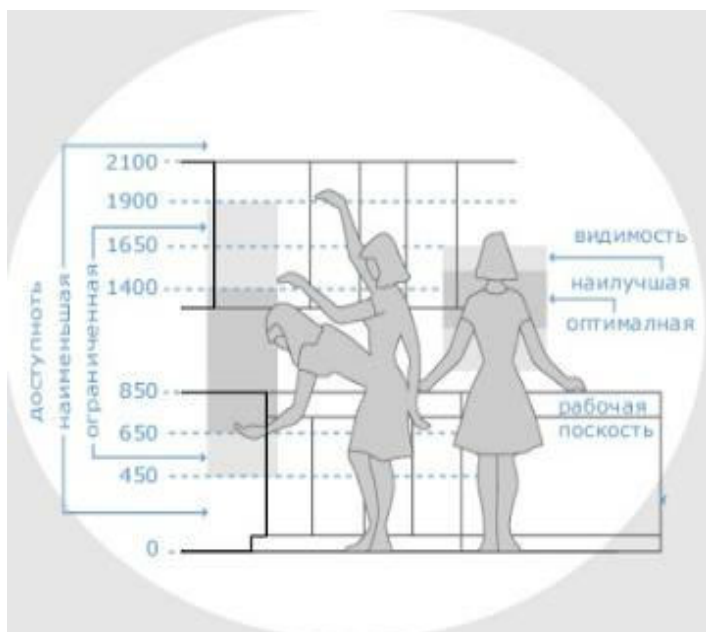

5.8 а сурет-Тамақтану топтарының болжамды өлшемдері

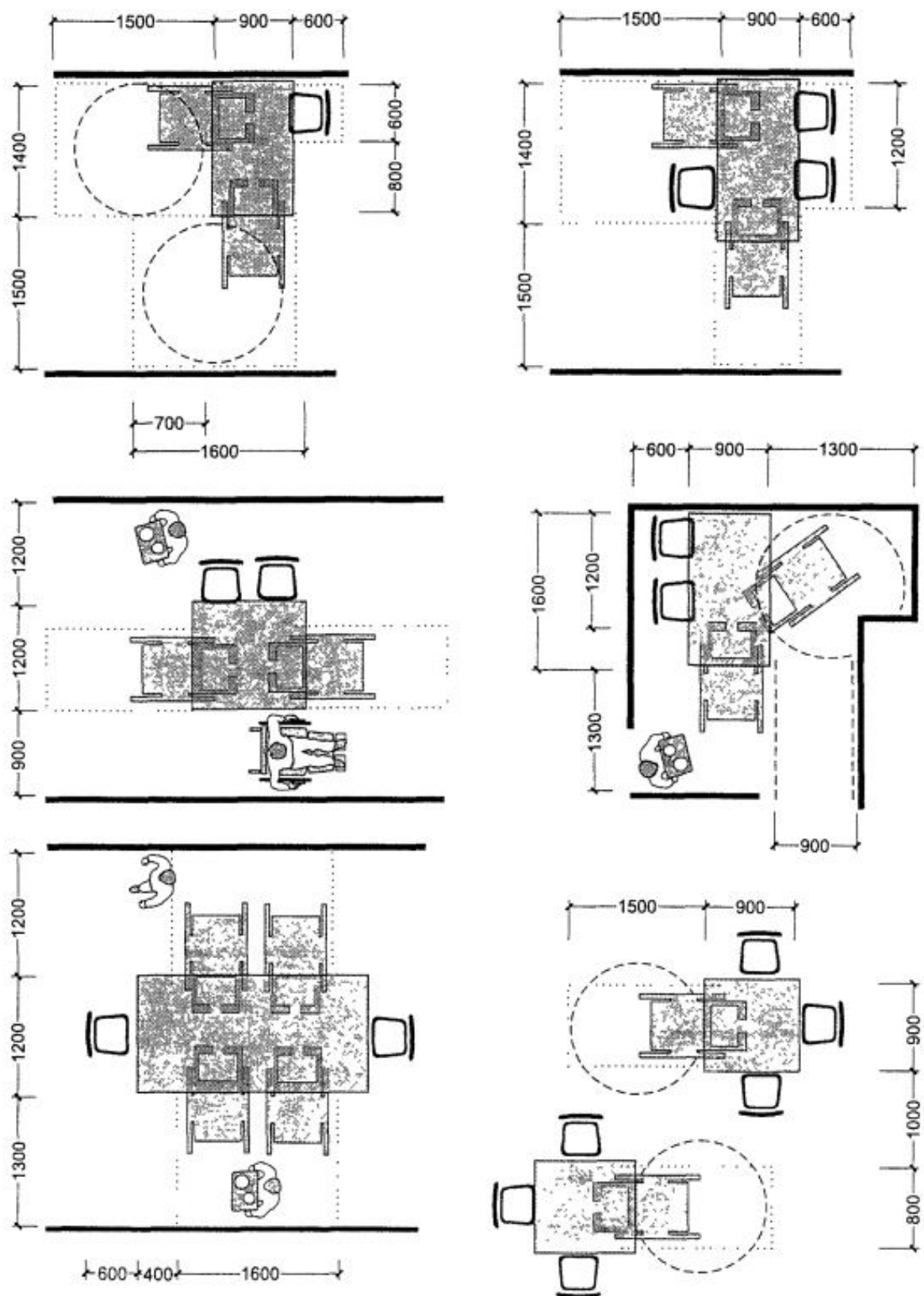

5.8-сурет Б-Қоғамдық тамақтану объектілерінің тамақтану залдарында жиһазды орналастыру тәсілдері

Жиһаз бен жабдықты орналастыру кезінде ескеру керек маңызды элементтердің бірі – эргономикалық талаптарды, яғни ол жобаланған адамға қоршаған кеңістіктің ыңғайлылығы мен пропорционалдылығына қойылатын талаптарды ескеру. Сондай-ақ Қазақстан Республикасының құрылыс нормалары мен ережелерінің талаптарын ескеру қажет. Бұл стандарттар ғимараттар мен Үй-жайлар олардағы барлық адамдар үшін ыңғайлы және қауіпсіз болатын оңтайлы шешімдерді сипаттайды.

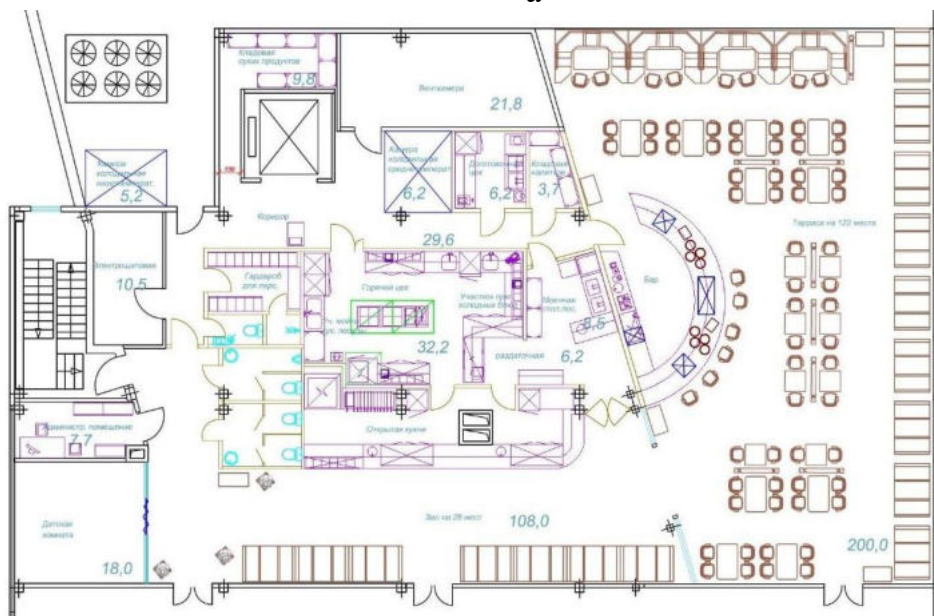
5.9 а сурет - Өртүрлі мақсаттағы үй-жайлар жабдықтарының эргономикалық параметрлерінің мысалдары

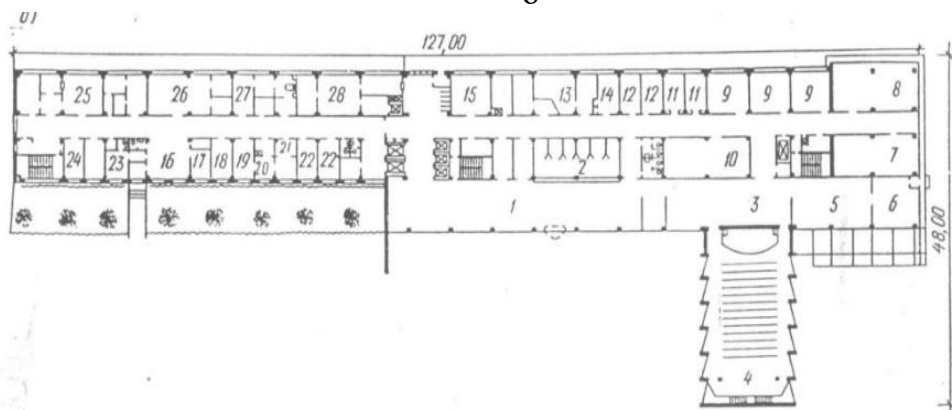
5.9 Б – сурет-Жүріп-тұруы шектеулі азаматтар үшін қолжетімділік талаптарына сәйкес келетін кеңістік габариттерінің мысалдары -кресло-арбалармен

а

б

в

5.10-сурет-Қоғамдық интерьердегі жиһаз бен жабдықты орналастыру мысалдары: а-жабдықтар мен жиһаздарды орналастырумен сауда орталығының жоспары, Б-мейрамхананың орналасуы, в-аурухананың орналасуы

Автор: Mebel24 Студиясы

Нәтижесінде сіз жинауыңыз керек:

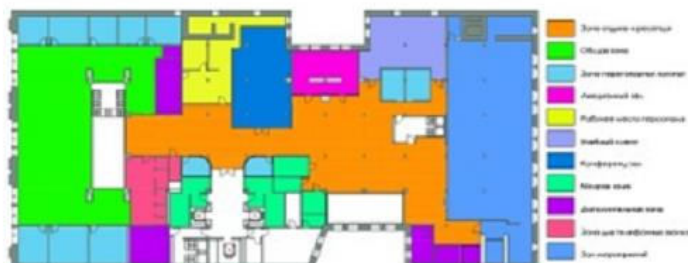
1. Функционалды аудандастыру схемасы, онда сіз түрлі аймақтарды түстермен бөлесіз.

2. Өлшеу жоспары, онда барлық өлшемдер көрсетіледі және қабырғалардың орналасуы белгіленеді және т. б.

3. Функционалды аймақтардың ішінде үй – жайдың мақсатына байланысты келушілердің қажеттіліктері үшін негізгі аймақтардың орналасу блоктарын белгілейсіз (қабылдау-қабылдау аймағы, дәліз алаңы, күту аймағы, банкоматтарға арналған аймақ, қажет болған жағдайда шағын сәулет нысандарының орналасуы, сөрелердің, бутиктердің орналасуы және т. б.).

4. Жиһазды орналастыру жоспары, онда дайын жоспарда жиһаз бен жабдықтың бұрын орнатылған әр блокта орналасуы көрсетілген.

функционалды аудандастыру схемасы

өлшеу жоспары

жиһазды орналастыру жоспары

5.11-сурет-Жоба мысалдары-өлшеу жоспары, жиһазды орналастыру және функционалды аудандастыру

5.1.4. Жобаның түстік шешімі

Интерьер беттерінің түс әрлеуі бөлмелердің ашық түсті ортасының құрамдас бөлігі болып табылады. Қоғамдық кеңістікте бұл адам ортасының еңбек өмірінің элементі, оны адам жарықтылық пен түстердің қатынасы бойынша қабылдайды.

Қоғамдық санатқа жатқызылған ғимараттардың үй-жайларындағы адамның қызметі әртүрлі. Көрнекі жұмыс өндірістік үй-жайлардағы (ателье, конструкторлық бюролар және т.б.) жұмысқа сәйкес келуі немесе тек интерьерді (емдеуге, демалуға арналған үй-жайларды) шолумен шектелуі мүмкін. Еңбек объектілері түрлі-түсті және акроматикалық болуы мүмкін, жұмыс дәл және төмен дәлдікте, жоғары кернеулі және онсыз болуы мүмкін. Келушілердің визуалды жұмысының түріне байланысты сіз дизайнер ретінде түстерді безендіруге қойылатын талаптарды өзгертесіз.

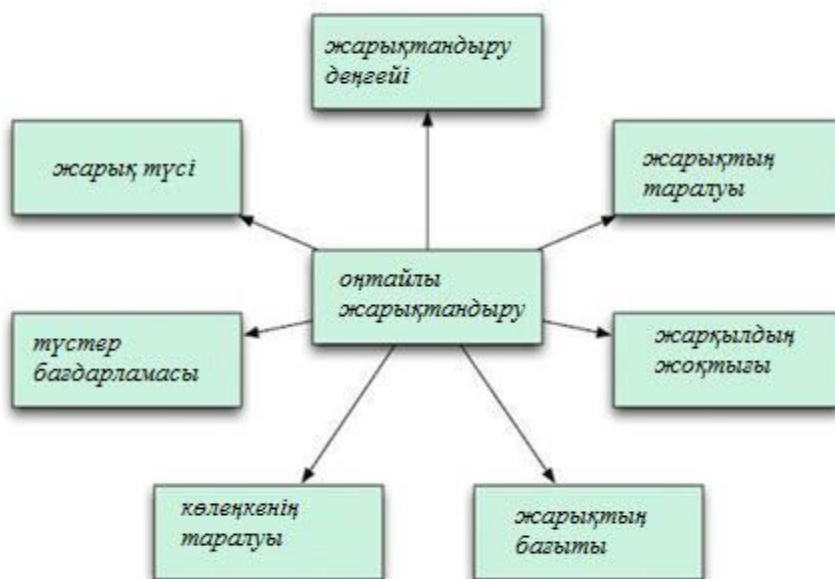

Келесі талаптарды ескеру қажет: түстердің айырмашылығы, визуалды жұмыстың дәлдігі, психофизиологиялық жүктеме дәрежесі!

Қоғамдық интерьерде ыңғайлы жарық ортасын құру кезінде түстерді безендіруге қойылатын талаптардың екі негізгі тобы бөлінеді: физиологиялық, гигиеналық және психоэстетикалық.

1-қадам: көрнекі жұмыс пен бөлмедегі жарық климатының ерекшеліктеріне талдау жасаңыз.

5.12-сурет-Үй-жайларды оңтайлы жарықтандырудың негізгі шарттары
(<https://it.rfei.ru>)

Солтүстікке бағытталған бөлмелер жылы түстермен боялған (бұл бөлмеде тікелей күн сәулесінің жетіспеушілігін өтейді). Солтүстік аймақтарда сіз оңтүстікке бағытталған бөлмелерді жылы түстермен бояй аласыз, өйткені онда сіз бөлмелердің қызып кетуінен қорықпайсыз.

негізгі түс	үйлесімді түстер
қызыл	жасыл, көк, сары, ақ
қызылшыл	көк, сары, ақ
қызылшыл сары	көк, жасыл, сары, ақ
көкшіл	сары, ақ
сары	көк, сары, ақ
көгілдір	қызыл, көк, сары, ақ
көк	қызыл, сары, ақ
күлгін	сары, сары, жасыл, көк
бөртегүл	сары, сары, жасыл, көк
көкшіл	жасыл, сары, көк, ақ
сұр	көк, жасыл, қызыл, көк, сары, ақ

5.13-сурет -Интерьердегі түстердің үйлесімділігі кестесі

2-қадам : түс схемасын жасаңыз-өзара әрекеттесетін түстердің контрастын және жарықтылық айырмашылығының дәрежесін анықтаңыз. Болашақ жобаның түстер палитрасын жасаңыз:

- по контрасту:

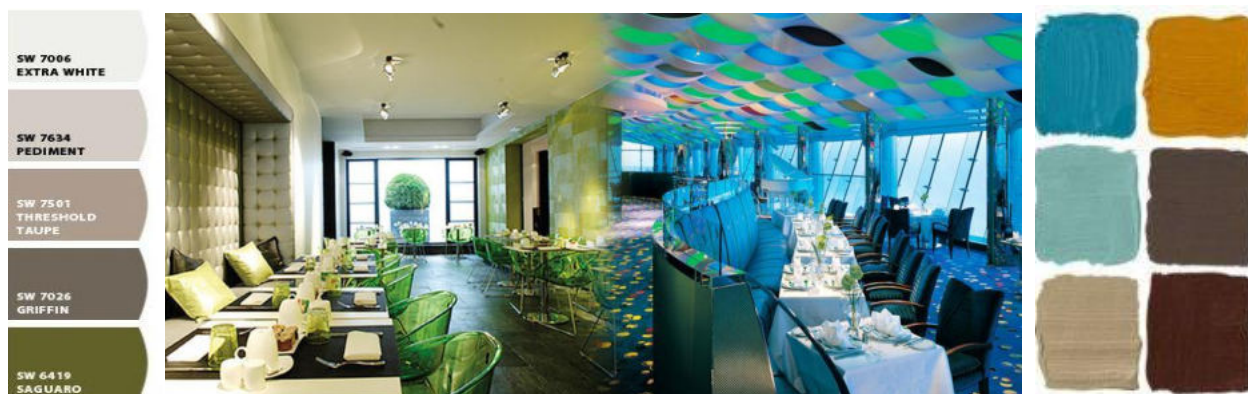
- реңк бойынша:

- реңі бойынша:

3-қадам: жобада одан әрі қолдану үшін түстер палитраларын ұй-жайларға таратыңыз. Түстер жиынтығынан жылдам іздеу үшін түстерді оның мәндерімен көрсетіңіз.

5.14-сурет -Объектіде түстер палитрасын қолдану мысалы (Санкт-Петербург қаласындағы Португалия мейрамханасы)

5.15-сурет -Объектіде түстер палитрасын қолдану мысалы

5.1.5. Әрлеу материалдарын таңдау

Сәндік элементті қолдану композициялық тапсырманы орындау құралы болып табылады. Элементтер екпін жасау, функционалды аймақтарды бөлу, келушілер ағындарының бағыты үшін қолданылады.

Сәндік элементтер бейтарап жақтаумен қоршалған, егер өрнектер мен рельефтердің өлшемдері үлкен болса, онда олар біртекті болуы керек.

Сауда залындағы еденнің суреті толығымен қабылдануы керек.

Тамбурлардың үй – жайларында, негізгі өту жолдарында, олардың бойындағы шығу жолдарында тозуға төзімді материалдарды (еденнің қалған бөлігінен 2-4 есе жоғары) еден жабыны талап етеді.

Сауда залдарында температурасы 100 градустан жоғары кәріз тіреулері мен жылыту құралдарын ашық орналастыруға жол берілмейді.

Бағаналардың қабырғалары еденнен 0,10 – 0,15 м биіктікке беріктігі бойынша еден жабынына жақын материалдармен әрленеді.

Төбені безендіруден, сондай-ақ өзіне-өзі қызмет көрсететін залдардан дыбыс сіңіру қабілеті қажет.

Әрлеу материалдары-бұл қоғамдық бөлменің интерьерін безендіруге, оны қоршаған ортаның әсерінен қорғауға, гигиеналық және пайдалану қасиеттерін жақсартуға арналған құрылыс материалдары.

Жұмысты бастамас бұрын, әрлеу материалдарын оқып, содан кейін мақсатына қарай бөліңіз:

- әрлеу-лак-бояу материалдары, сылақ, бітеу, линолеум және т. б.;
- құрылымдық және әрлеу-қоршау элементтері ретінде қолданылады (гипсокартон тақталары, қапталған кірпіш, аспалы төбе және т. б.);
- арнайы әрлеу - адамдарды зиянды өндірістік факторлардан қорғау үшін, жылу және дыбыс оқшаулау үшін қолданылады.

Дизайнер ретінде сіздің міндеттеріңізге барлық әрлеу материалдарын таңдау кіреді. Төменде олардың ең негізгілері сипатталған.

1. Еден төсеніштері (паркет, паркет тақтасы, ламинат, керамикалық плитка, Фарфор плиткасы, тығын және т.б.).

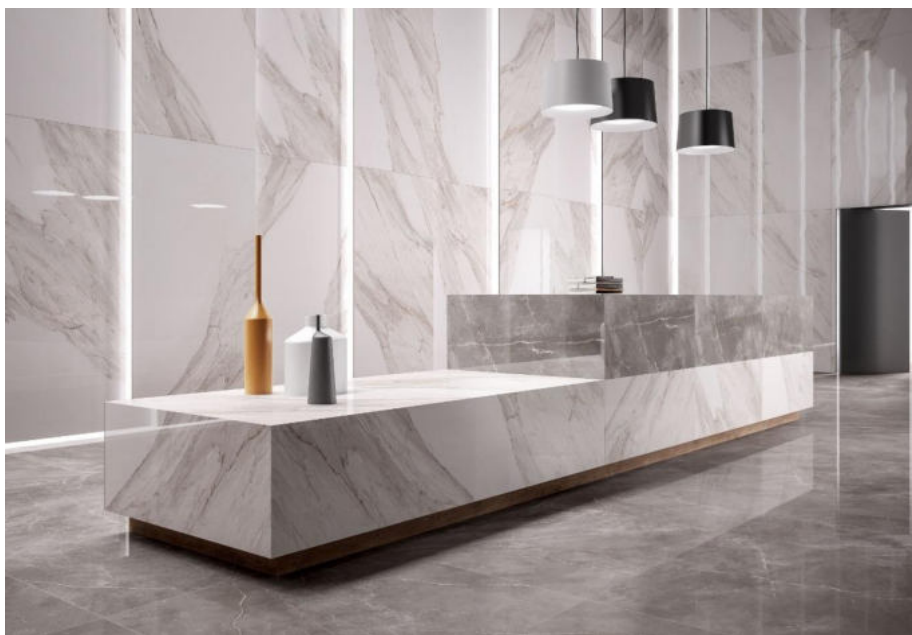

5.16-сурет -Еден мысалдар

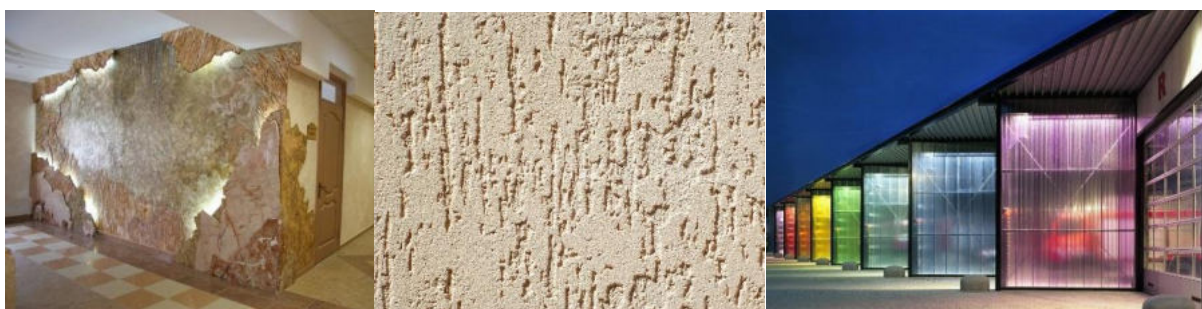
Қоғамдық интерьердегі ең маңызды еден жабындарының бірі- Фарфор плиткасы. Бұл жасанды әрлеу материалы, өте берік және қатты, табиғи тасты еліктейді. Қате түсініктерге қарамастан, құрамында гранит жоқ, бірақ физикалық қасиеттері бойынша оған ұқсас.

Еден материалын таңдағанда, ең алдымен, базаның беріктігі мен беріктігіне назар аударыңыз, өйткені қоғамдық бөлме – бұл еденге айтарлықтай жүктеме түсетін орын, ал кейбір жағдайларда температураның өзгеруі. Осы типтегі кеңістіктерде қажет бірнеше күнделікті тазалау мүмкіндігі маңызды.

5.17-сурет-Фарфордан жасалған бұйымдарды қолдану мысалы

2. Қабырға жабындары (тұсқағаз, сәндік сылақ, бояу, панельдер, шыны профиль және т.б.).

5.18-сурет - Қабырға жабындарының мысалдары

Қоғамдық интерьерде мақсатына байланысты аспалы және созылған төбелер жиі қолданылады. Олар бір уақытта төбені әдемі етіп, әртүрлі коммуникацияларды, мысалы, сымдар мен желдеткіш каналдарды жасыруға мүмкіндік береді (негізгі беттің барлық кемшіліктері орнатылған құрылымның артында жасырылады)

3. Төбелік жабындар (бояу, сылақ, карниздер және т.б.).

Келесі типтегі ең заманауи аспалы төбелер:

- "Грильято»;
- кассеталар;
- Армстронг " типті конструкциялар»;
- металл панель төбелері.

5.19-сурет -Аспалы және аспалы төбелердің мысалы

Аяқтау материалдарын таңдағанда келесі әрекеттерді орындау керек:

1-қадам: материалдарды таңдаудың стильдік бағытын анықтаңыз.

2-қадам: үй – жайлардың әр санаты үшін бар материалдарды талдаңыз-олардың артықшылықтары, қасиеттері және баға санаттары.

3-қадам: қазіргі заманғы әрлеу материалдарының каталогына сәйкес әр бөлме үшін материалды таңдаңыз.

Көптеген әрлеу материалдарын өндірушілер өз өнімдерінің каталогтарын бөлісуге қуанышты. Құрылыс дүкендерін аралап көріңіз және сіздің тауарыңыз сіздің интерьеріңізге сәйкес келетін кез-келген сатушыдан өзіңізбен бірге алуға болатын каталог бар ма деп сұраңыз. Егер каталогтар баспа түрінде болмаса, сізге оны жүктеуге болатын сайттың мекен-жайы берілуі мүмкін.

4-қадам: Таңдалған материалды пайдаланудың барлық проблемалық аспектілерін, пайдалану кезіндегі қиындықтарды, орнату ерекшеліктерін ескеріңіз. Ол үшін интернетте іздеңіз. Көптеген мамандар-құрылысшылар мен дизайнерлер әртүрлі материалдармен жұмыс тәжірибесінің сипаттамасын жасайды, оны қолданудың жағымды және жағымсыз жақтарымен бөліседі.

5-қадам: әр аймақ үшін әрлеу материалдарының палитрасын жасаңыз.

Аяқтауға арналған материалдарды таңдау және жарық көздерін таңдау бір-бірімен байланысты. Мұнда дизайнер әрлеу материалдарының қасиеттерін, олардың құрылымының сипатын және табиғи және жасанды жарықтандырудың сипатын ескеруі керек. Бұл өте маңызды, өйткені кейбір түстер жасанды жарық сәулелерінде бұрмаланады.

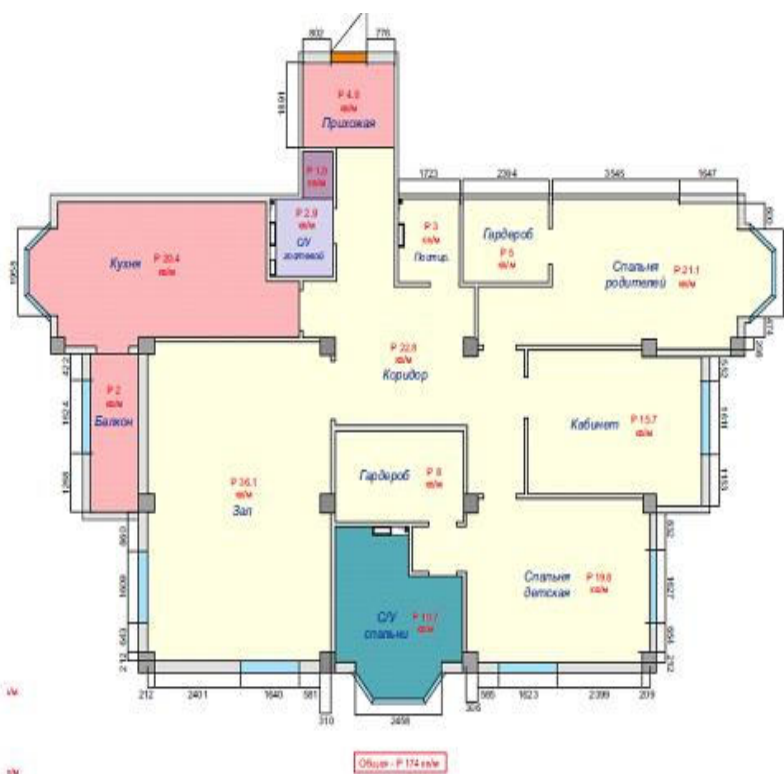
ішкі көрініс үшін түс бояғыш

5.20-сурет -Жобаға арналған палитраның мысалы

әрлеу материалдары:

		мәрмәр астында керамогранит	27,2 м ²
		Ламинат	131,5 м ²
		керамикалық плитка	10,7 м ²
		керамикалық плитка	2,9 м ²
		керамикалық мозаика плиткасы	1,0 м ²

5.21-сурет-Әрлеу материалдары бойынша еденді тақталау жоспарының мысалы

5.1.6. Стыльдік коллажды орындау

Келесі кезең-болашақ жоба идеясын жүйелеу және визуализациялау. Яғни, сіз қоғамдық кеңістіктің интерьерінің коллажын жасауыңыз керек. Дизайнер стилистика мен түс шешімдері талқыланған кезде Тапсырыс берушімен қарым-қатынастың бастапқы кезеңінде дайындайды.

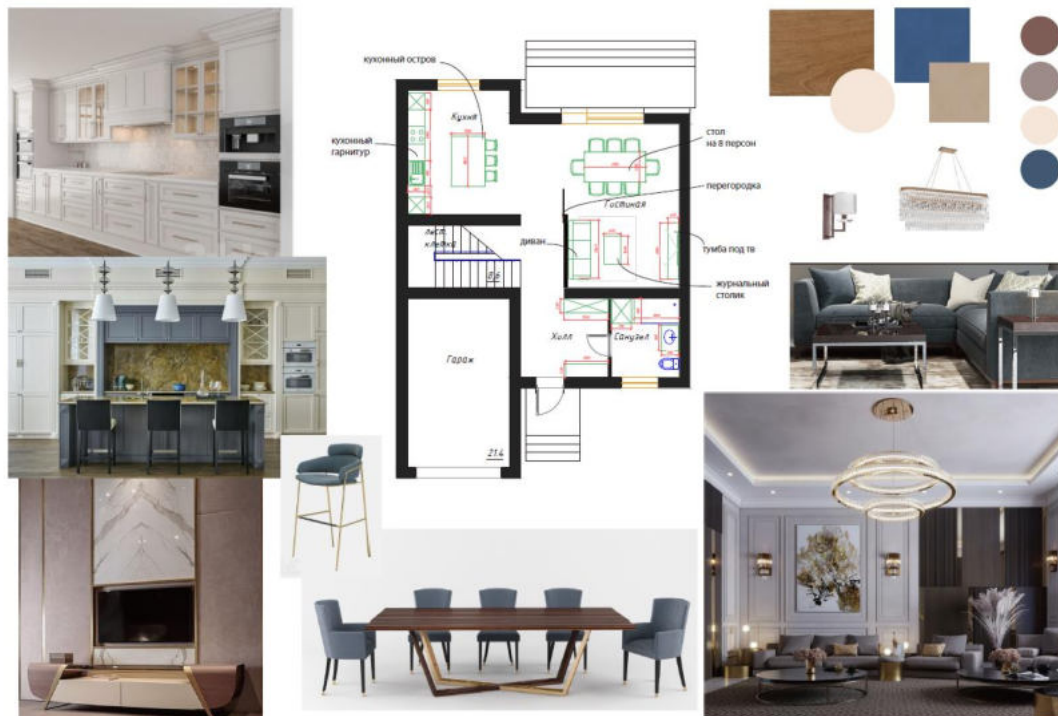
Жұмыс дегеніміз-қағаздағы немесе компьютерлік бағдарламадағы тұжырымдаманы бейнелейтін бірнеше иллюстрациялардың бір парағында құрастыру (интерьердің жалпы идеясын біріктіретін визуалды сурет). Интерьер дизайнерінің құрастырған коллажы эскиздік эскиздермен бірге орналасу, жарықтандыру, безендіру және декор қазірдің өзінде келісілген кезде соңғы 3D визуализациясының негізі болып табылады.

1-қадам: жалпы таңдау бекітілгеннен кейін жеке бөлмелер мен аймақтарды нақтылауға кірісіңіз;
2-қадам-Тапсырыс берушінің қалауына сәйкес қоғамдық интерьердің коллажын жасау, атап айтқанда:

- қабырғаға, еденге, төбеге арналған материалдардың нұсқалары;
- әр аймақ үшін түс схемасы;
- декор және аксессуарлар;
- жиһаз бен Жабдықтардың сыртқы түрі;
- барлық элементтердің пішіні мен түсі.

Интерьер коллаждарын жасау-дизайнның мәнін тез әрі ақпараттандыратын әдіс. Мұндай таңдауды Тапсырыс берушімен екінші кездесуге дайындауға болады, ал жоба туралы одан әрі әңгіме сындарлы болады.

5.22-сурет -Аймақтар бойынша коллаж мысалы

5.23-сурет -Аймақтар бойынша коллаж мысалдары
Автор: қалалық жөндеу

5.2 Интерьер дизайны жобасының жұмыс сызбалары

Жобаның жұмыс сызбалары-бұл өндіріс немесе құрылыс үшін қажетті және жеткілікті талаптарды қамтитын жобалық құжаттама.

Жұмыс сызбасында өндіріс үшін қажетті негізгі және қосалқы өлшемдер бар, онда өндіріс пен құрастыру жүргізілетін техникалық талаптар көрсетілген.

Қоғамдық кеңістіктің дизайн-жобасының жұмыс сызбаларында:

1. Өлшеу жоспары.
2. Қайта жоспарлаудан кейінгі жоспар (қажет болса).
3. Еден жоспары.
4. Төбенің жоспары.
5. Шамдарды орналастыру жоспары.
6. Розеткалар мен қосқыштарды орналастыру жоспары.
7. Қабырғаларды сканерлеу.
8. Қосымша сызбалар.

5.2.1. Шамдар мен төбелерді орналастыру жоспарлары

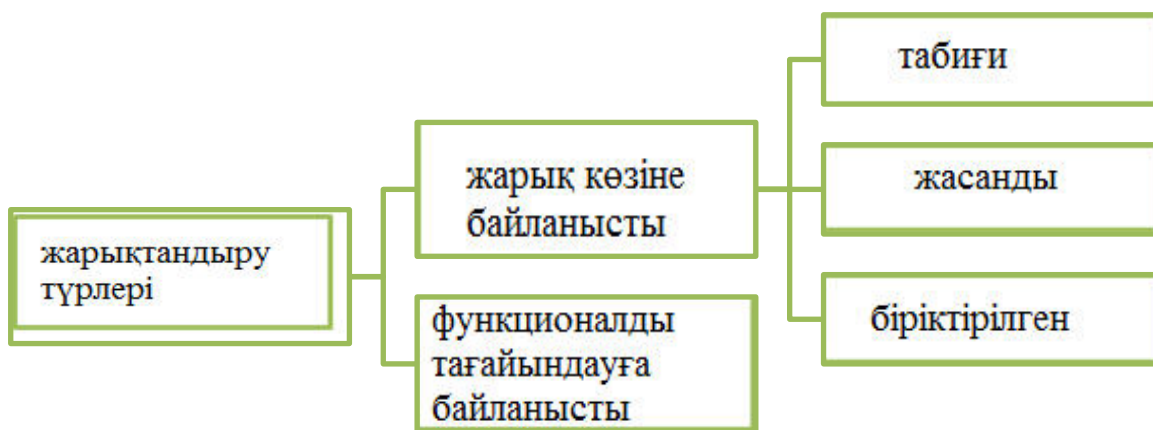
Төбенің сызбасына дейін жұмыстың бастапқы кезеңі-бөлмедегі шамдардың жоспары. Шамдарды таңдау және оны одан әрі орнату төбенің құрылғысына қатты әсер етуі мүмкін. Қоғамдық бөлмеде күрделі орнатуды білдіретін аспалы немесе созылған төбелер (алдыңғы тармақта айтылғандай) жиі қолданылады. Сондықтан, шамдарды орнату, коммуникацияларды төсеу – төбенің жоспарымен жұмыс жасамас бұрын ескерілуі және қамтамасыз етілуі керек.

Жұмысты бастамас бұрын сіздің қолыңызда келесі құжаттама болуы керек:

- Жиһаз және сантехника жоспары;
- желдету жабдықтарының жоспары, кондиционерлердің жоспары;
- шамдар жоспары.

Сіз қоғамдық үй-жаймен жұмыс істейтіндіктен, көбінесе төбелердің биіктігі 3 метрден асады, бұл Сізге қызықты нысандарды жобалауға мүмкіндік береді. Егер биіктігі аз болса, онда төбенің дизайнын әртүрлі деңгейлерде және бай декормен қиындатпаңыз.

Кез-келген қоғамдық кеңістіктің өз мақсаттары мен міндеттері бар: адамдарды жинау, қарым-қатынасқа ықпал ету, бір жерден екінші жерге қауіпсіз өткізу, сәулет, кеңістік немесе өнер нысандарын тамашалау, көңіл көтеру және т. б. Әр түрлі кеңістіктерде мүлдем басқа тапсырмалар болуы мүмкін немесе бір кеңістік әртүрлі тапсырмаларды орналастырады немесе біріктіреді.

5.24-сурет-Жарықтандыру түрлері

Осыған сүйене отырып, әртүрлі тапсырмалар әртүрлі жарықтандыруды қажет ететінін оңай көруге болады. Бұл біздің тікелей қажеттіліктерімізге байланысты — сұхбаттасушының бет-бейнесін көру, өту және сүрінбеу және белгілі бір жерден күтуімізге байланысты. Біздің үміттеріміз бен қажеттіліктеріміз қанағаттандырылмаған кезде біз физикалық және психологиялық ыңғайсыздыққа тап боламыз.

Қолайсыздықты жарық жеткіліксіз болған кезде ғана ойлау қате — және оны маржамен жасаған дұрыс. Шамадан тыс жарық тітіркендіріп, жағымсыз әсер қалдыруы мүмкін, демалуға кедергі келтіруі мүмкін.

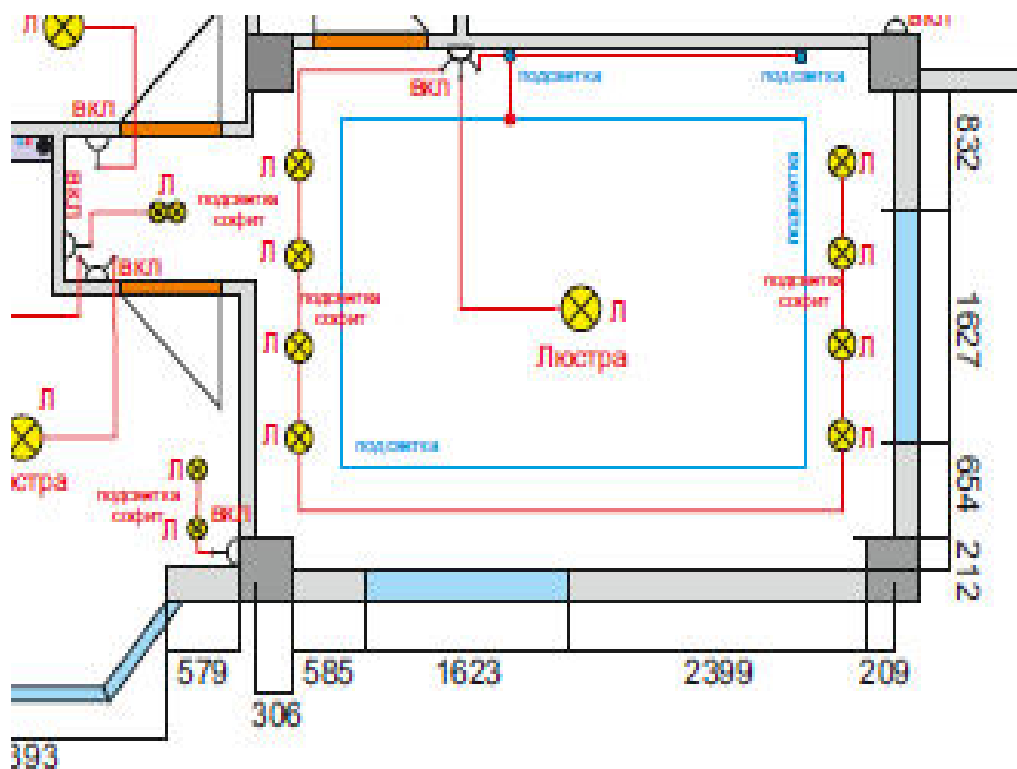
1-қадам: төбеге баса назар аударыңыз.

Бұл жұмыс үшін қоғамдық интерьердің кеңістігін функционалды аймақтарға көзбен бөлу керек. Жарықтандыру құрылғыларын адамға элементтерді, қозғалысты, таңдауды баса көрсету үшін қажет жерде орналастырыңыз. Негізінен тек жабдық пен жиһаз орналасқан жерде белсенді жарықтандыру қажет емес.

Бастапқыда сіз бұрын жасалған бөлменің жоспарын алып, оған жарықтандыру құрылғыларының орналасуын белгілеуіңіз керек.

Жарықтандыру элементтері және оған қатысты электр техникалық жабдықтар (розеткалар, ажыратқыштар) шартты белгілер – арнайы белгішелер көмегімен көрсетіледі. Егер сіз өзіңіздің жобаларыңыз үшін электриктердің құрылыс жобаларында көретіндерге жақын белгілерді алсаңыз жақсы. Бұл белгішелер ГОСТ 21.613-2014 құрылысқа арналған жобалық құжаттама жүйелерінде (SPDS) көрсетілген. Бұл құжат Қазақстан Республикасының аумағында қолданысқа енгізілмеген, бірақ көптеген мамандарға осындай шартты белгілермен жұмыс істеу ыңғайлы. Әр жобада шамдар жоспары бар парақта "аңыз" деп аталатын белгіні көрсетіңіз - сызбада қолданылатын бірқатар белгілер, әр белгішеге қарама-қарсы түсініктеме.

Шамдар жоспары қосқыштардың қай жерде орналасатынын және олар қандай шамдарды басқаратынын көрсетеді. Дизайн жобасынан розеткалар мен қосқыштардың жоспарлары электрдің жұмыс істеуі үшін жеткілікті.

5.25-сурет-Жоспардағы шамдарды орналастыру мысалы

Шартты белгілер

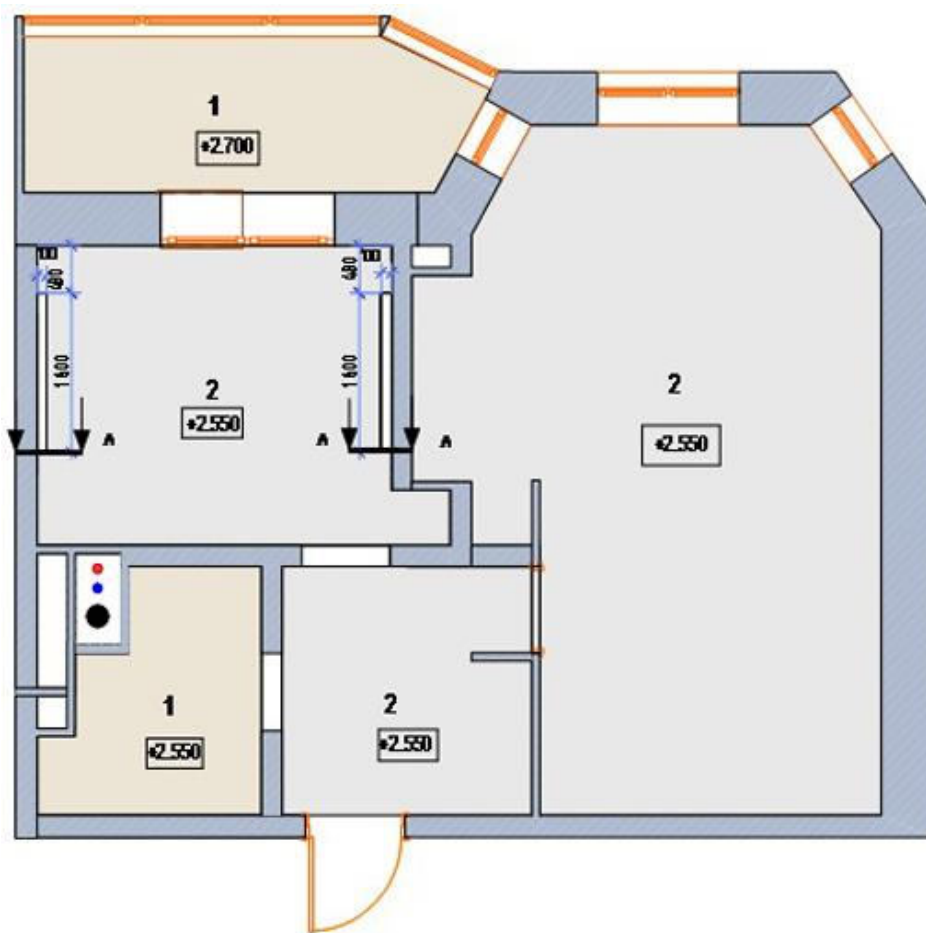
- Санауыш
- ЩС-1
- Светильник
- Қос тізбекті ажыратқыш

5.26-сурет-Шамдар жоспарының сызбасындағы шартты белгілердің "аңызының" мысалы

Көбінесе қоғамдық кеңістіктің интерьері жасанды жарықпен жарықтандырылады. Дүкендер, мұражайлар және басқа да бөлмелер үшін бұл олардың атқаратын функциясының ерекшеліктеріне байланысты.

2-қадам: шамдар жоспарына сүйене отырып, төбенің жоспарын сызыңыз.

Көбінесе дизайнерлер төбенің жоспарын жоғарыдан қараған кезде көрінеді. Бұл жағдайда төбенің жеке беттері мен элементтері шағылысқан түрінде көрсетіледі, сондықтан бұл көрініс төбенің айна жоспары деп те аталады.

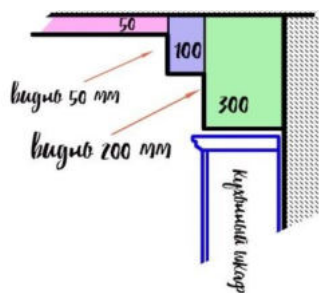
5.27-сурет -Төбенің жоспары мысал

Төбенің жоспарын қалай құруға болады:

- төбенің жоспары төбенің пішіні мен ол жасалған материал туралы, қай жерде түсіріледі, сәулелер қай жерде орналасқан, оның сәндік дизайны, шамдардың қол жетімділігі мен түрі, ашық дизайн элементтері, байланыс жүйесі туралы ақпарат береді., сондай-ақ жоғарғы жарық шамдары және төбедегі басқа тесіктер;

- төбенің жоспары еден жоспарымен бірдей масштабта жасалады.

Қоғамдық кеңістікте үлкен кеңістіктер мен адамдар үшін ыңғайлы орта құруға деген ұмтылыстың арқасында олар барлық ішкі сымдарды жасыруға тырысады, бұл, әрине, төбенің шығыңқы жерлеріне әсер етеді және материалдар мен әрлеуді таңдағанда ескеріледі. Дизайнердің одан әрі логикалық жұмысы үшін төбенің шығыңқы сызбасын жасау қажет.

5.28-сурет-Төбенің бірнеше деңгейлері бар жерде схемалық кесудің мысалы

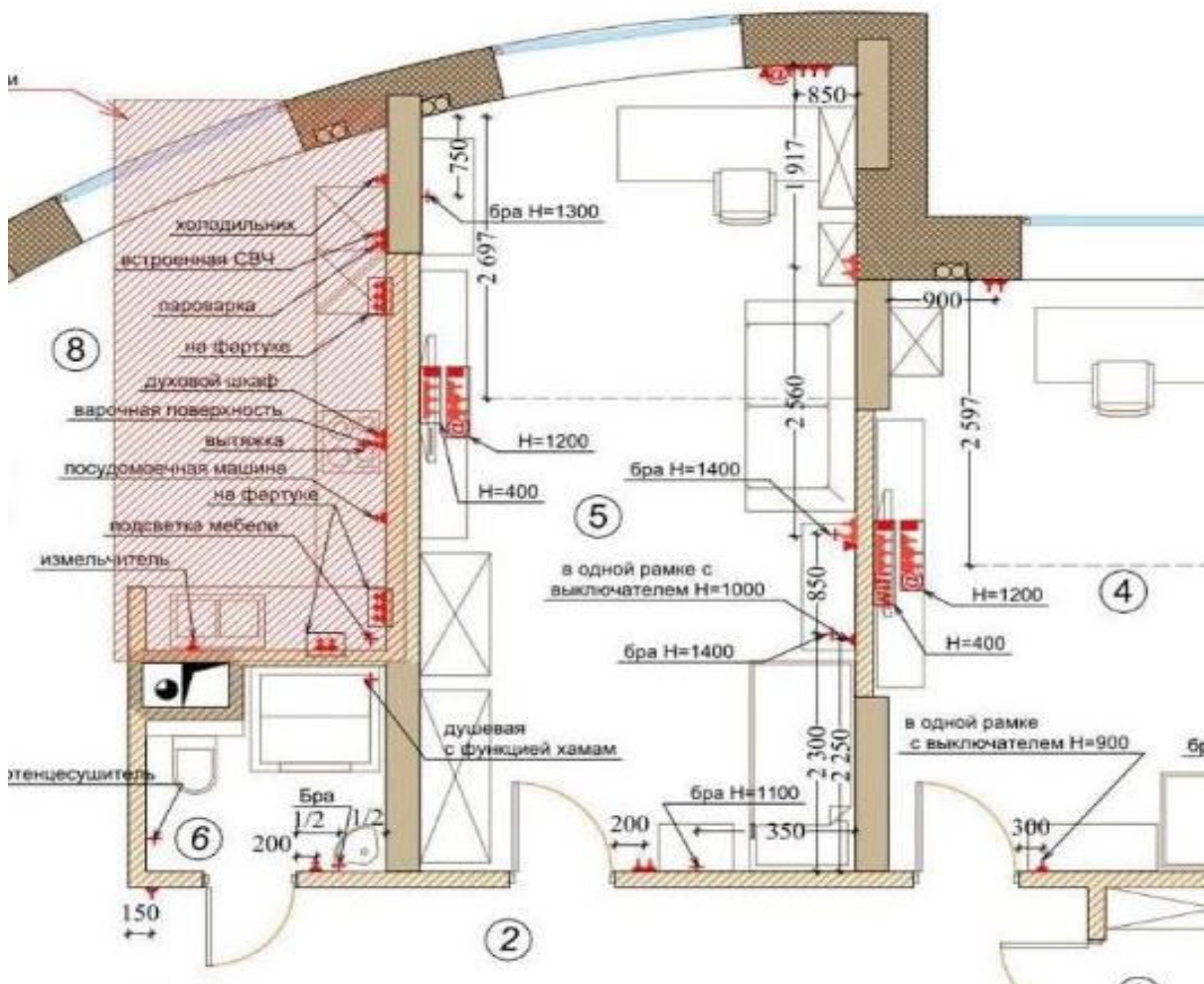
5.2.2. Розеткалар мен ажыратқыштарды орналастыру жоспарлары

Жарықтандырылған төбенің бекітілген жоспарынан кейін қоғамдық кеңістіктегі розеткалар мен қосқыштардың орналасу жоспарын жасау керек.

шартты белгілер	
	күштік розеткі
	су өткізбейтін розеткі
	толқынжыма ТД
	жолсерік толқынжыма ТД
	электрлік тұжырым
	телефон
	көпілді тарту
	интернетке қосылатын розеткі
	сымсыз интернет
	бейне домофон
	эл. қалқан
	акустикалық розеткі

5.29-сурет-Розеткалардың шартты белгілері

Кейбір дизайнерлер розеткалардың орналасу жоспарын жиһаз бен жабдықтың белгілеуімен бөлек сызбаға бөледі, осылайша қай розеткадан қандай жабдық жұмыс істейтінін елестету оңай болады. Бұл жағдайда қосқыштардың жоспары шамдар жоспарымен біріктіріледі.

5.30-сурет - Розеткалар мен ажыратқыштар орналасқан үлгі жоспары

5.2.3. Еден жоспары

Еден жоспарында олардың санын есептей отырып, пайдаланылатын барлық материалдар (фарфордан жасалған бұйымдар, плиткалар, құрғақ аквариум, керамикалық сәндік розетка және т.б.) көрсетіледі.

1-қадам: қайта өңдеуден кейін қабырғалар мен бөлімдердің жоспарын (егер қайта құру жобаның бөлігі болса) немесе өлшеу жоспарын (егер қабырғалар мен бөлімдердің орналасуы өзгермесе) негізге алыңыз.

2-қадам: осы жоспарда еденнің әр түрі үшін аймақтарды анықтаңыз. Бұл аймақтарды әр материал үшін арнайы таңдалған Люк түрімен көлеңкелеңіз.

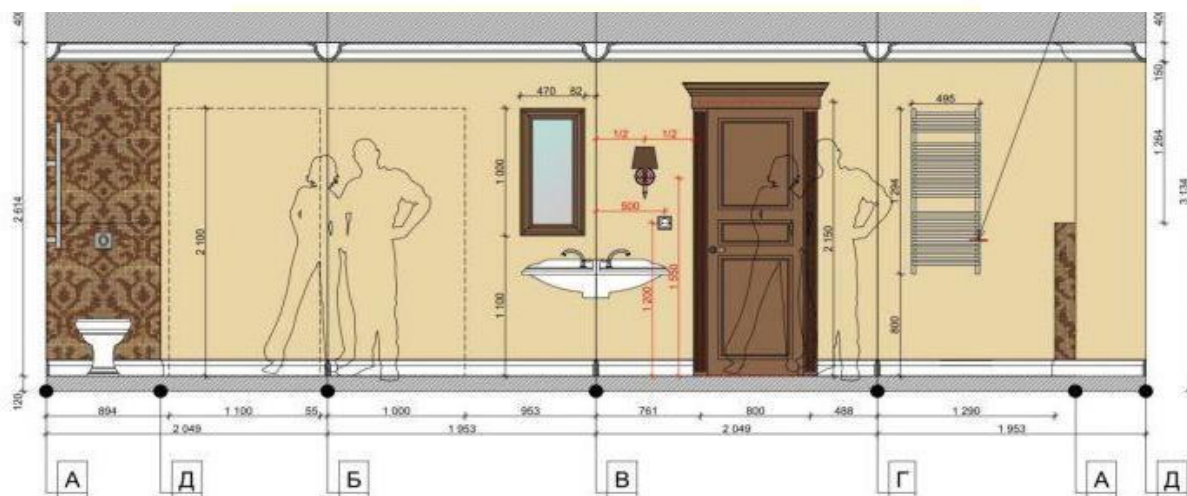
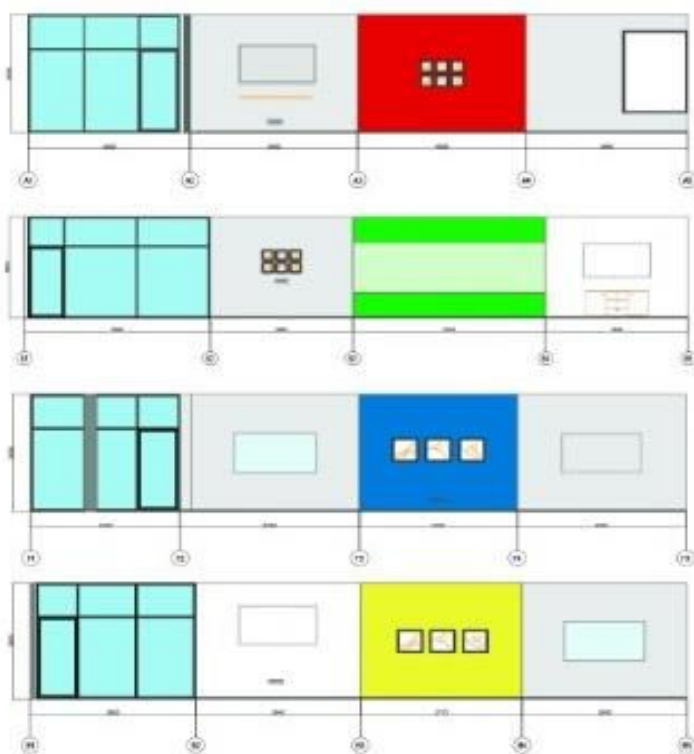
5.31-сурет-Материалдардың шартты белгісі бар еден жоспарларының мысалдары

5.2.4. Бөлменің қабырғаларын сканерлеу

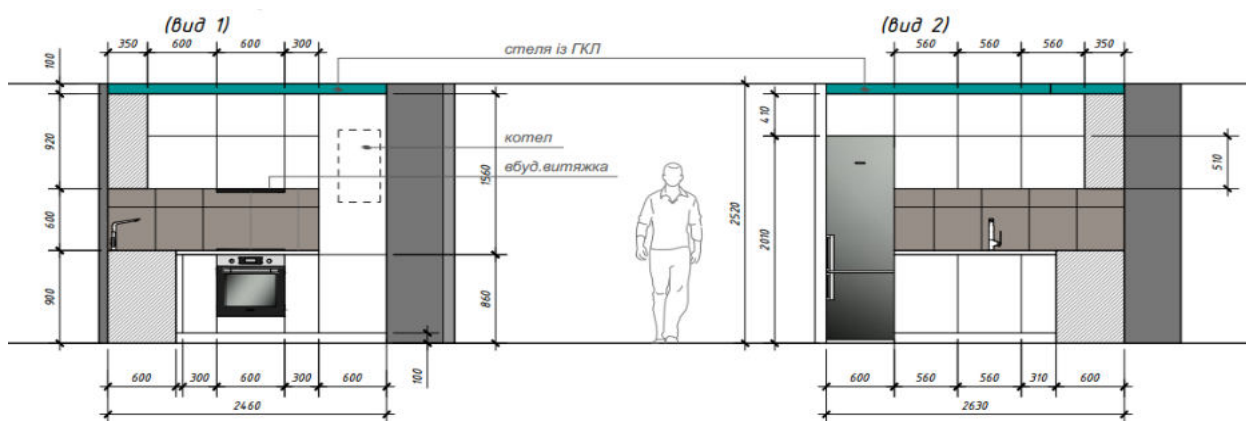
Қабырғаларды сканерлеу әр бөлме үшін бөлек жасалуы керек. Әрқайсысында көрсету:

- қабырғалардың ауданы;
- әрлеу материалдарын орналастыру;
- материалдарды есептеу;
- өлшемдері;
- люстралардың, шоқтардың, розеткалардың, ажыратқыштардың биіктігі мен монтажі.

5.32 а-сурет-Үй-жайлардың қабырғаларын сыпыру мысалдары.

Автор: ПСК Топдомның Дизайн жобасы

5.32 Б-сурет-Үй-жай қабырғаларының жаймалау мысалдары.
Автор: ПСК Топдомның Дизайн жобасы

5.3. Үй-жайдың перспективалық бейнелерін жобалау және модельдеу

Перспективалы суреттер көбінесе қолмен жасалады, көбінесе эскиз техникасында. Мұндай жұмыс Тапсырыс берушіге болашақ жобаны, оның түсі мен көлемдік-кеңістіктік шешімдерін көрнекі түрде көрсетуге мүмкіндік береді.

Жобаның фотореалистік визуалды көрінісі 3D бағдарламаларында кескіндерді модельдеу арқылы қол жеткізіледі.

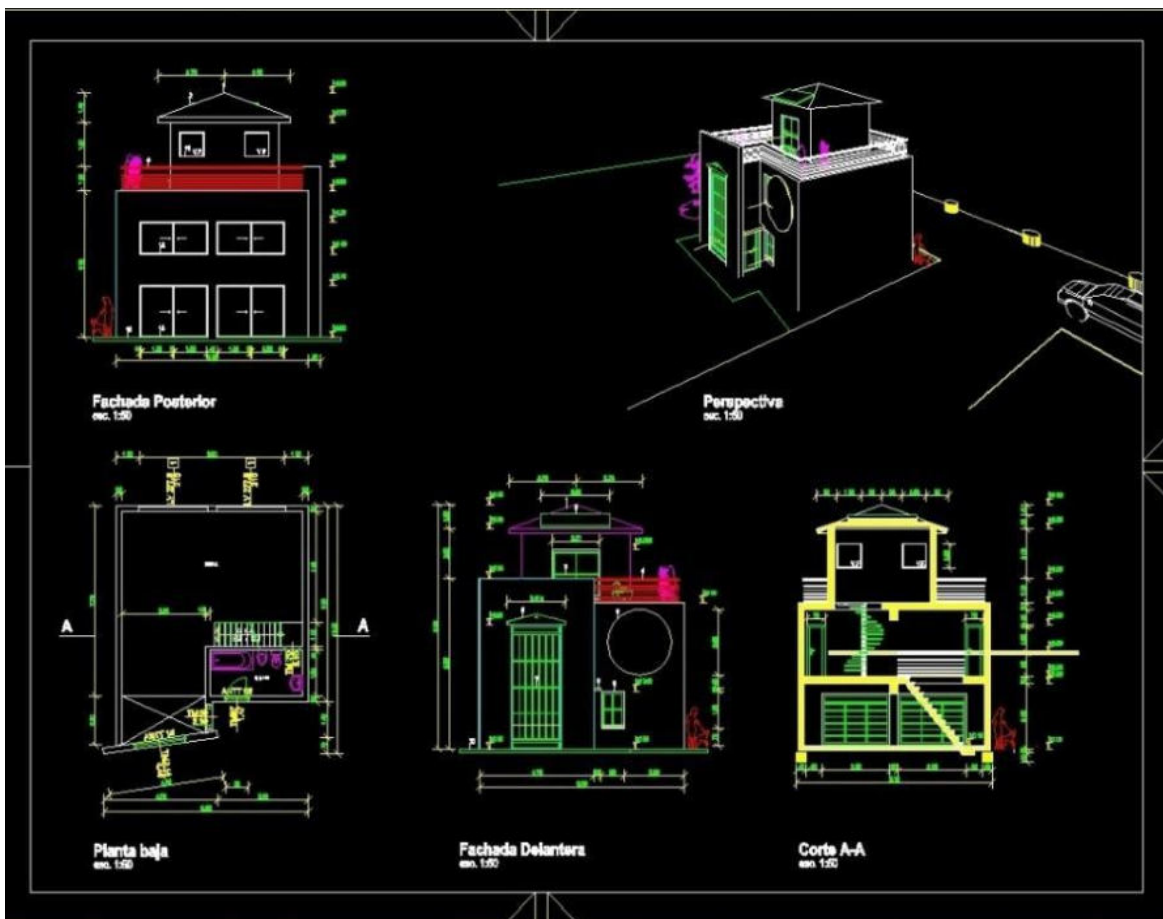

1-қадам: бөлменің перспективалы түрлерін орындайтын техниканы таңдаңыз.

2-қадам: Егер сіз қолмен графиканы таңдаған болсаңыз, онда бұл процесс 1-бөлімде толығырақ сипатталған. Егер сіз арнайы бағдарламада 3D түрлерін модельдеуді таңдаған болсаңыз, онда сіз жасаған бөлменің жоспарын негізге ала отырып, модель құрыңыз. Бұл жоспарды мүмкіндігінше дәл орындауға тырысыңыз, сонда визуализация – алынған сурет-жобаланған бөлменің кеңістігін нақты көрсетеді.

3D модельдеуге арналған қарапайым және икемді бағдарлама – SketchUp. Браузерде жұмыс істеуге арналған осы бағдарламаның тегін нұсқасы жаңадан келген дизайнерлер үшін қолайлы болуы мүмкін. PLANOPLAN бағдарламасы да танымал, ол үшін Интернетке шығу қажет.

Барлық визуализациялар жиналады және Тапсырыс берушімен әрі қарай жұмыс істеу үшін альбомға қосылады. Үй-жайларды визуализациялау объектілерді жобалаудың маңызды және соңғы кезеңдерінің бірі болып табылады.

5.33-сурет-AutoCAD-да салынған 3D модельдерінің перспективалық суреттерінің мысалдары

5.34 а сурет-Үй-жайлар интерьерін фотореалистік визуализациялау мысалдары

5.34 Б сурет-Ұй-жайлардың интерьерін фотореалистік визуализациялау мысалдары

5.4 Дизайн - жобадағы фирмалық стиль

Интерьер дизайнында кеңістік жасаған әсер маңызды рөл атқарады. Атмосфераны құрудағы басты рөл ұйымның немесе жалпы ғимараттың корпоративті стилін алады, оған сәйкес бөлмелердің интерьері безендірілген.

Фирмалық стиль логотиптің, түсті және графикалық элементтердің жиынтығын білдіреді, оларға сәйкес корпоративтік интерьер, жарнамалық және кәдесый өнімдері, қызметкерлердің киімдері және т. б. рәсімделеді. [20]

Сондықтан корпоративті сәйкестендіруді дамыту бастапқыда оның элементтерін кез – келген заттарға-кішкентайдан бастап интерьер заттарына немесе компанияның кеңсесі орналасқан ғимараттың қасбетіне ауыстыру қиын болмайтындығын ескере отырып жүзеге асырылуы маңызды.

Келесі қадамға өту үшін сізге қажет:

- 1-ұйымның логотипін жасау;
- 2-палитраңызға сәйкес түс схемасын таңдаңыз;

3-ғимарат қабырғаларында немесе интерьердің кез-келген бөлігінде түстер мен логотипті ұйымның қызметі мен түрі туралы келушілерді ақпараттандыру үшін қолданыңыз.

5.35-сурет-Интерьерде фирмалық стильді қолдану нұсқалары

5.5. Жобаның техникалық-экономикалық негіздемесі

Экономикалық негіздеменің мақсаты-дизайн жобасын экономикалық тұрғыдан негіздеу. Ол үшін сізге қажет:

- 1) жобаны дайындаудың еңбек сыйымдылығын анықтау;
- 2) еңбекке ақы төлеу шығындарын есептеу;
- 3) материалдық шығындарды анықтау;

- 4) басқа шығындарды ескеру;
- 5) өзіндік құнын анықтау;
- 6) жобаның бағасын негіздеу [21].

Дизайн жобасын әзірлеу процесінің күрделілігін негіздеу оның жеке кезеңдерін орындау үшін уақыт нормасын анықтауды қамтиды. Уақыт нормасы жобаны әзірлеудің келесі кезеңдері үшін анықталады:

- 1) дизайнерлік тапсырманы қалыптастыру;
- 2) ойды қалыптастыру;
- 3) іздеу эскиздері;
- 4) жұмыс эскизі;
- 5) эскизді жобаға енгізу.

Кесте 5.1-Жобаның еңбек сыйымдылығын анықтау мысалы

Әзірлеу кезеңінде	Уақыт шығындары	Ескертпелер
1. Дизайн тапсырмасын қалыптастыру	1 сағат	Тапсырыс берушінің талаптарымен танысу
2. Ойды қалыптастыру	2 сағат	Ұқсас мәселелерді шешудің қолданыстағы әдістерімен танысу
3. Іздеу нобайлары	5 сағат	Дизайн жобасы бойынша ұсыныстар
4. Жұмыс нобайы	3 сағат	Ұсынылғандардан ең жақсы эскизді таңдау және оны одан әрі дамыту
5. Жобаға эскизді енгізу	21 күн (168 сағат)	Жобаны әзірлеу

5.2-кесте-Әрлеу материалдарына арналған шығындар

Атауы	Өлшем бірлігі	Саны	Бірлік құны, тг.	Құны, тг.
Зембіл	дана	1	350,00	350,00
Жиыны:				

Кесте 5.3. Жобаның өзіндік құнын калькуляциялау

Шығындар баптары	Сомасы
1. Материалдық шығындар	
2. Дизайнердің негізгі жалақысы	
3. Дизайнердің қосымша жалақысы (негізгі жалақының 10 %)	
4. Сақтандыру жарналары	
5. Жалпы өндірістік шығындар (негізгі жалақының 35%)	
6. Жалпы шаруашылық шығындар (негізгі еңбекақыдан 50%)	
7. Өндірістік өзіндік құн	
8. Коммерциялық шығындар (өндірістік шығындардың 5%)	
9. Толық құны (өндірістік + коммерциялық)	

Практикалық тапсырмалар

1. Бөлменің өлшеу сызбасын орындаңыз.

Бұл жұмыс 3-бөлімге сәйкес схемалық деректерге сәйкес орындалуы керек.

2. Интерьер дизайны тұжырымдамасын жасаңыз (жиһаз жоспарын, түстер палитрасын, функционалды аудандастыруды, әрлеу материалдарын қоса).

Бұл жұмыс алгоритмге сәйкес 5.1 бөліміне сәйкес орындалуы керек.

3. Орындау стилевой коллаж жекелеген үй-жайларға.

Бұл жұмыс алгоритмге сәйкес 5.1.6 бөліміне сәйкес орындалуы керек.

4. Еден, төбе (шамдар) жоспарының сызбаларын орындаңыз.

Бұл жұмыс алгоритмге сәйкес 5.2 бөліміне сәйкес орындалуы керек.

5. Қабырғаларды сканерлеу.

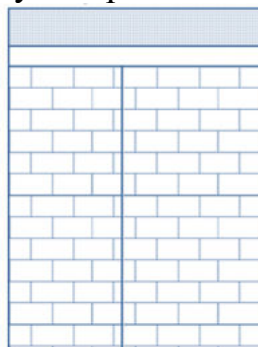
1-қадам. Жоспарды өлшемдермен дайындаңыз, жұмыс істеу үшін масштабты таңдаңыз. Қабырғалар, заттар, декор және т.б. бірдей масштабта болуы керек екенін ескеріңіз. Жоспарда масштабқа қол қойыңыз. Қоғамдық интерьерде сіз жабдықтың, витриналардың, белгілердің және басқалардың мөлшерін ескеретіндігіңізді ескеріңіз.

Қадам 2. Қабырғаның периметрін сызыңыз. Қоғамдық интерьердің мақсатына байланысты төбелердің биіктігі мен қабырғаның ұзындығын дереу көрсетіңіз.

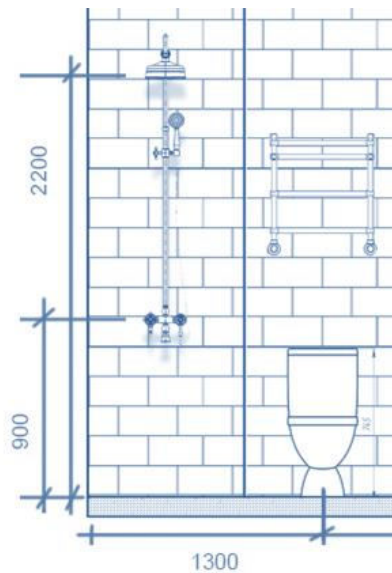
Сканерлеу кәсіби көрінуі үшін еден мен төбенің қалыңдығын салуға болады. Интерьердің барлық бөлшектерін жағыңыз (шығыңқы жерлер, ойықтар, қуыстар) және өлшемдерін көрсетіңіз.

Қадам 3. Плитканың орналасуын орындаңыз.

Бірнеше орналасуы мүмкін. Алдымен сурет салыңыз, содан кейін Тапсырыс берушімен ең жақсы нұсқаны таңдаңыз (сапа, бюджет, ең әдемі, кесу нәтижесі).

Қадам 4. Сантехниканы, электрiкті орналастырыңыз (су, кәріз, дәретхана ыдысы, араластырғыштар, шамдар және т.б.). Аяқтағаннан кейін барлық өлшемдерді реттеңіз.

Қадам 5. Жабдық, жиһаз қосыңыз.

6-қадам. Есіктерді, декорды, эскалаторларды (қажет болған жағдайда) және т. б. таңдаңыз.

7-қадам. Дәл жұмыс істеу үшін, адамның орналасуын кеңістікте орналастырыңыз, сонда сіздің тапсырыс берушіңіз бағдарлай алады және өлшемдердің өлшемдерін түсінеді.

8-қадам. Жобаны сақтаңыз.

Төменде қабырғаларды сканерлеуді аяқтау нұсқалары берілген.

Авторлар: <https://arxip.com/projects/interior-design/restoran-kafe-bar/obshchestvennyiy-interer/sovremennyiy-modernizm/30-50-m2/mid-price/>

Автор: 4D студиясы-дизайн

6. Интерьерді елестетіңіз.

Қабырғаларды салу:

3 жалпы нұсқаның бірі:

1) қораптардың қабырғаларын жасаңыз.

Вох құралын таңдаңыз.

Оның өлшемдерін объектінің ауданына сәйкес орнатыңыз.

Оң жақ Extrude қойындысынан Modifiers мәзірінен таңдаңыз.

Экструзия кезінде сіздің кеңістігіңіздің төбелерінің биіктігін орнатыңыз.

Ғаламдық жарықпен бірге пайдалану ұсынылмайды, өйткені артефактілер бұрыштарда пайда болуы мүмкін. Құрылыстың бұл түрі дұрыс емес. Бірақ тез жұмыс істеу үшін ыңғайлы.

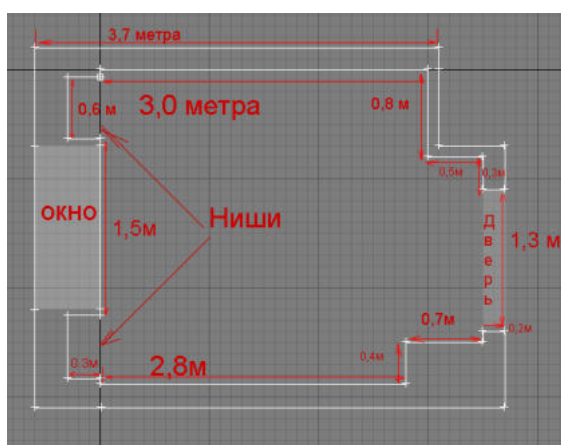
2) плэйн құру және тор бойынша полигондар салу.

Сондай-ақ, шыңдар мен көпбұрыштарды жылжыту арқылы созуды таңдаңыз, әдіс іс жүзінде артефактілер бермейді.

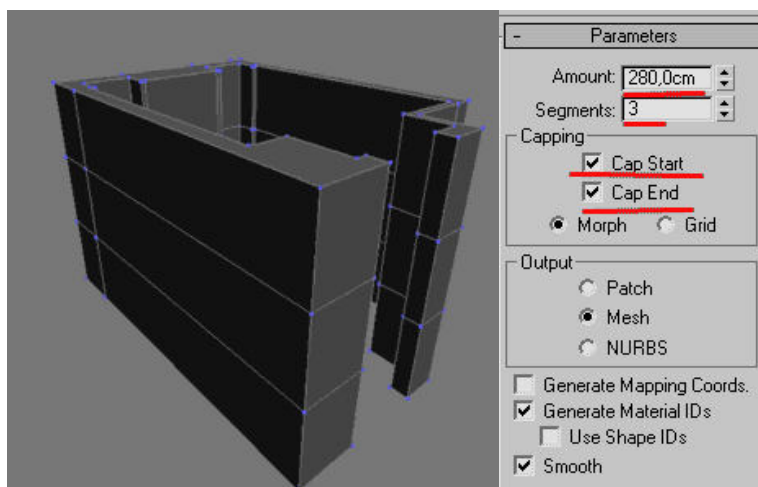
Көп бөлмелі интерьерлерді жасау үшін пайдалану ұсынылмайды.

3) кейіннен экструдирлеу (созу) арқылы сплайндарды құруға негізделген әдіс. Ең ұтымды.

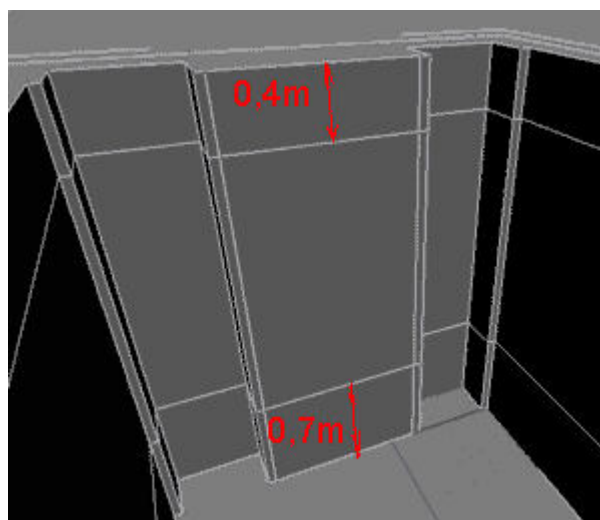
1-қадам. Сплайн жасаңыз, сегменттерді ұяшықтар бойымен қажетті қашықтыққа созыңыз. Нәтиже өлшеу кезінде де жоспар болады.

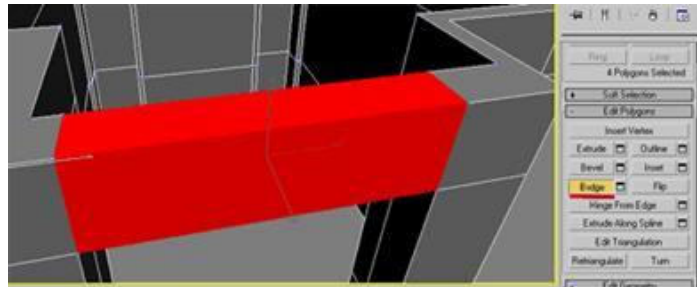
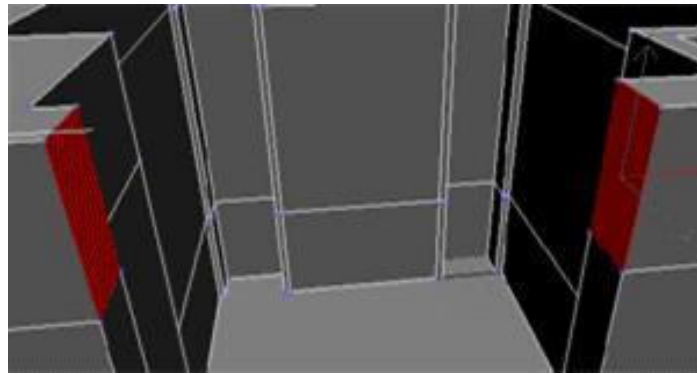
2-қадам. Бөлменің биіктігіне сплайнды тарту (экструзия), amount сегменттерінің параметрі - 3, cap start және cap end, Егер кесу көрсетілімі жоспарланса, орнатылуы керек.

3-қадам. Нысанды көпбұрышты торға түрлендіріңіз (өңделетін полиске түрлендірудің оң жақ батырмасын басыңыз). Vertex төменгі деңгейіне өтіп, жоспарыңыз бойынша қажетті шыңдар қатарын жылжытыңыз.

4-қадам. Есік, терезе саңылауларының жанындағы көпбұрыштарды таңдап, оларға *Bridge* командаларын қолданыңыз.

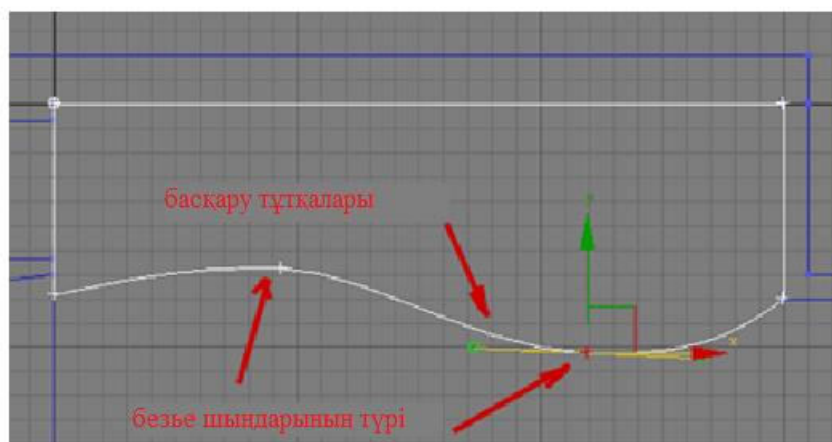
Қадам 5. Еден мен төбенің құрылысы:

Еден плейннің көмегімен жасалады. Төбені жасау үшін сплиндерді қолданыңыз.

Бекіткіштерді пайдаланып сплайн жасаңыз. Мұны істеу үшін "S" пернесін басыңыз немесе суреттегі тінтуірмен түймені таңдаңыз.

Сплайн құрыңыз және пішініңізге қол жеткізіңіз (тандалған объектімен тінтуірдің оң жақ батырмасымен шақырылған мәзірден *bezier* таңдаңыз және жылжыту, масштабтау және айналдыру арқылы қажетті нәтижеге қол жеткізіңіз).

6-қадам. Құрал-жабдықтар, жиһаз.

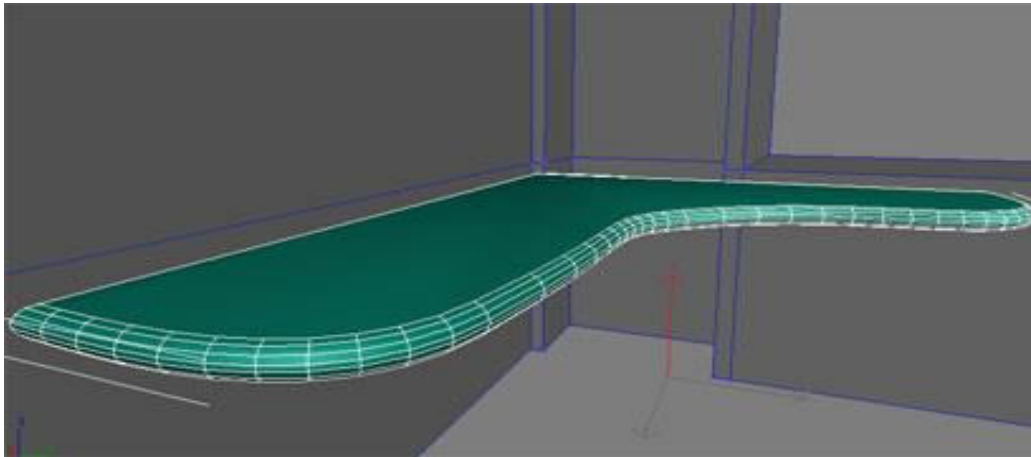
Оларды примитивтерден жасауға болады, бірнеше фаскаларды (chamfer) алып тастаңыз және meshsmooth емес, autosmooth құсбелгісімен smooth модификаторын қолданыңыз.

Box, Champfer box құралын таңдаңыз.

Өңделетін Poly үшін Convert оң жақ түймешігін басыңыз.

Таңдау құралын таңдаңыз.

Түйіндерді тартыңыз және нысандардың пішіндерін модельдеңіз.

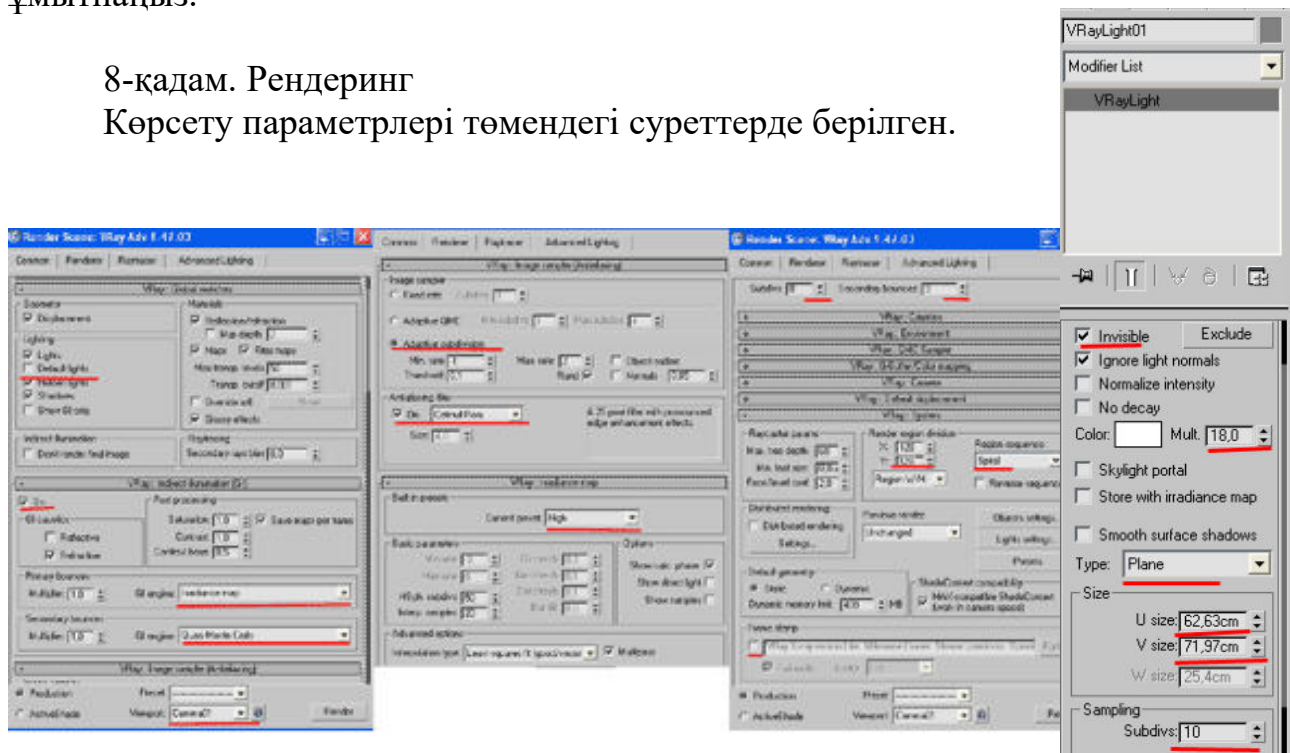
Көріну үшін терезедегі бір жарық көзі бар көрініс (Vray), оны пайдалану туралы төменде қараңыз.

7-қадам. Күндізгі жарық.

1 vray light қажет.. 8 түймесін басып, артқы түстерді орнатуды ұмытпаңыз.

8-қадам. Рендеринг

Көрсету параметрлері төмендегі суреттерде берілген.

Көрсету параметрлері:

Irradiance map алдын-ала орнатылған нұсқасы өзгеруі мүмкін: төмен (төмен) бастап жоғары (Жоғары) дейін, бұл қай көрсетілімге немесе аяқталғанына байланысты. Антиализинг параметрлері де өзгеруі мүмкін (min rate, max rate) және интерьерге арналған сүзгіні Catmull_Rom пайдалану ұсынылады. Егер көрініс тым ашық болса, exposure control пайдаланыңыз. Егер сіз бірдеңе түсінбесеңіз, онда көріністі ашып, оны талдаңыз.

Соңында ажыратымдылықты кем дегенде 1024*768 немесе одан да көп таңдау керек, процесс өте ұзақ, камераны дәл орталықта орнатыңыз. Содан кейін qtvrl-ге экспорттау түймесін басыңыз. Жылдам уақыт ойнатқышына өтіп, нәтижені қараңыз (shift жақындату, CTRL алыстату, көру бұрышын ұлғайту)

Өзіндік бақылау сұрақтары

1. Жоспарлау шешімдерін құру әдістерін сипаттаңыз.
2. Жобаның жұмыс сызбаларын сипаттаңыз: түрлері мен мақсаттары
3. Перспективалық кескіндерді жасау үшін бағдарламалық жасақтамамен қалай жұмыс істеу керек?

Тест тапсырмалары

1. Бөлменің өлшеу сызбасы келесі бағыттар бойынша жүзеге асырылады:
 - А) көлденең және тігінен;
 - Б) периметрі мен ортасы бойынша;
 - В) ядро ортасында;
 - Г) қабырғалар мен терезе ойықтарының мөлшері бойынша.
2. Функционалдық мақсаты бойынша үй-жайларды аймақтарға бөлу схемасы бөлінеді:
 - А) түсі;
 - Б) жиһазбен;
 - В) функциялары;
 - Г) стилі.
3. Жобаның дизайн тұжырымдамасы:
 - А) жобаның жалпы идеясын құру;
 - Б) стильдік мақсатты әзірлеу;
 - В) жалпы үй-жай жоспары;
 - Г) әрлеу және жарық материалдарын таңдау.

4. Жұмыстың басталуына дейін төбенің сызбасын жасау кезінде мыналарды ескеру қажет:

- А) жарықтандыру аспаптарын орналастыру жоспары;
- Б) еден жоспары;
- В) үй-жайларды аймақтарға бөлу;
- Г) Эргономика.

5. Қабырғаларды сыпыру нені қамтуы керек:

- А) бір бөлменің барлық қабырғалары;
- Б) еден, төбе, қабырға жоспары;
- В) барлық үй-жайлардың қабырғалары көлденең бағытта;
- Г) электр құралдарын орналастыру.

Жауап кодтары

1	А
2	А
3	А
4	А
5	А

Қысқаша қорытынды

Осы бөлімді оқып болғаннан кейін сіз қоғамдық интерьерді жобалау дағдыларын алдыңыз. Үй-жайларды жоспарлау әдістеріне, сызбалар жасауға және дайын объектіні визуалды түрде көрсету мүмкіндіктеріне ерекше назар аударылды. Дизайнер ретінде сіз бөлменің орналасуынан басқа, жарықтандыру құрылғыларын, розеткаларды орналастыруды, еденге, төбеге арналған әрлеу материалдарын қолдануды, қоғамдық кеңістікке арналған жабдық түрлерін ескеруіңіз керек.

Ұсынылған әдебиеттер мен қосымша ақпарат көздерінің тізімі

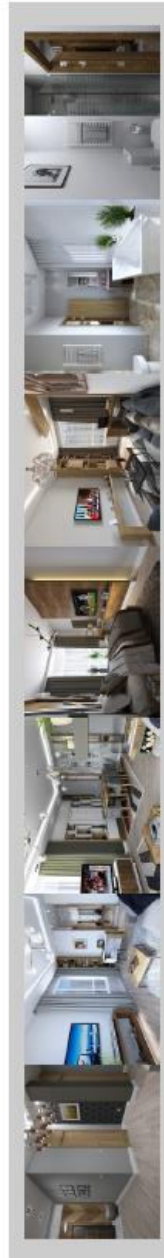
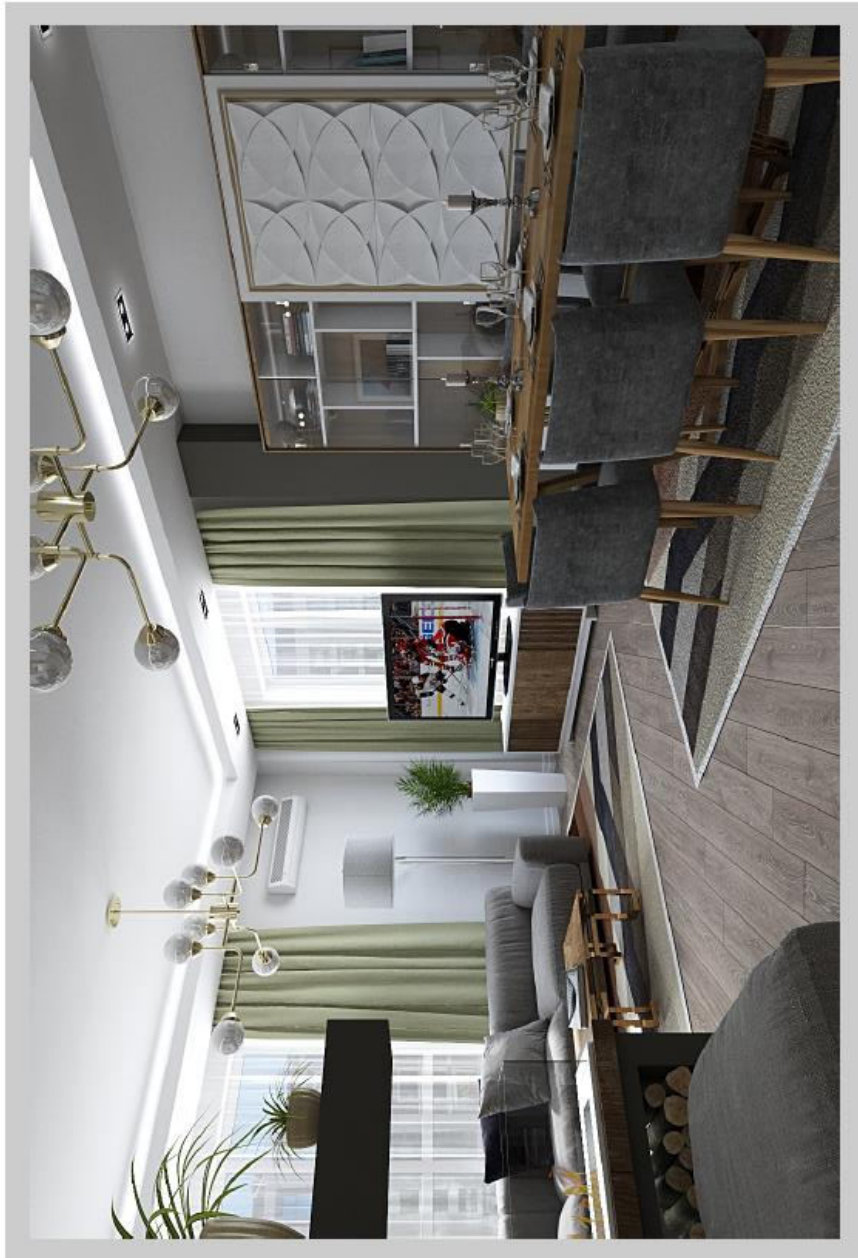
1. Дженни Х. Современный интерьер. Книга / Хэсти Дженни. – Кладезь, 2009. – 90 с.

2. Кузлякина Л. А. Архитектурные обмеры. Учебное пособие – Благовещенск: Изд-во АмГУ, 2015. – 160 с. Издание второе, расширенное и дополненное

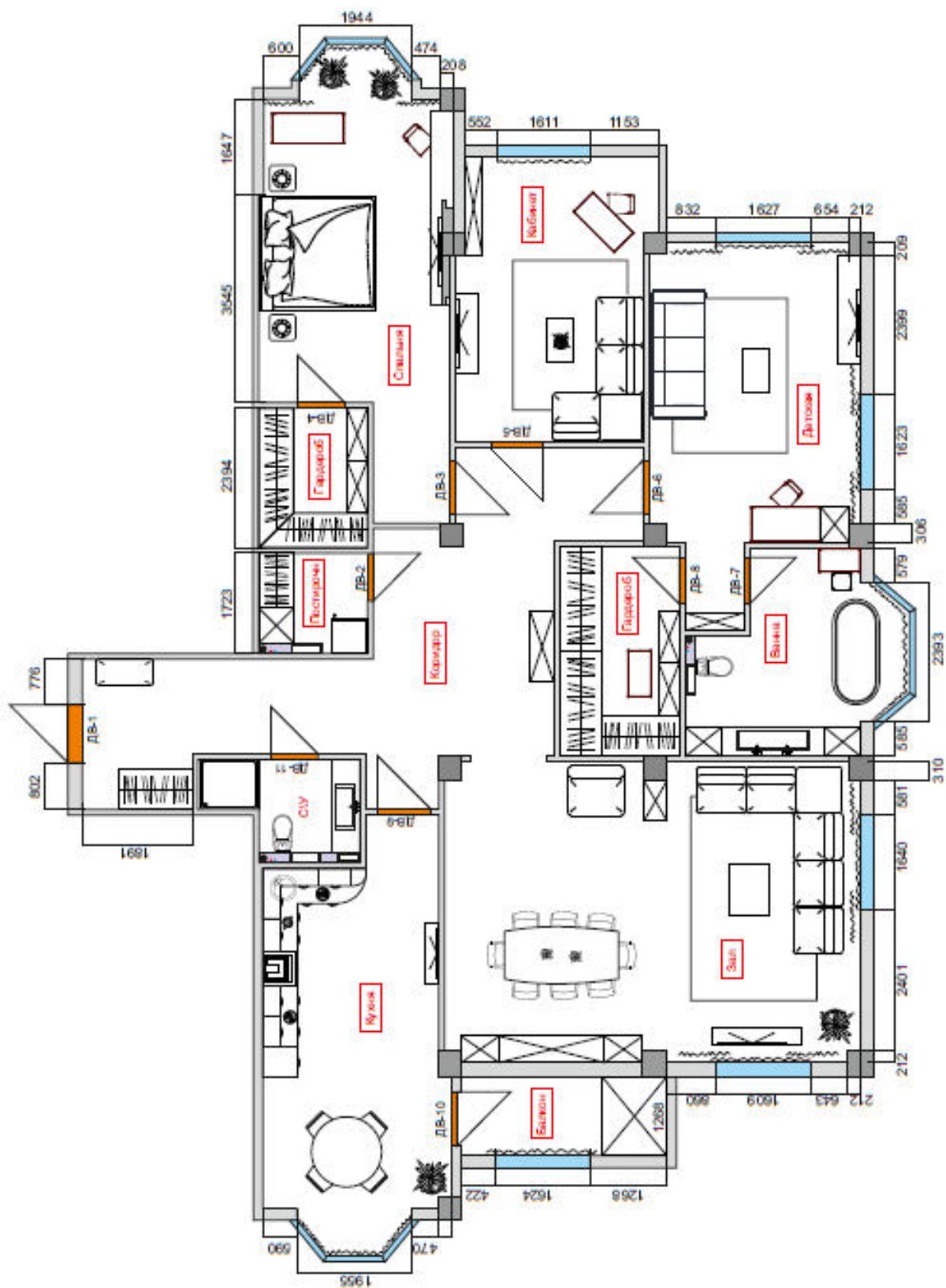
3. Кузнецова Н.В., Долженкова М.В. Графическое оформление архитектурно-строительных чертежей: Учебное пособие / Н.В. Кузнецова, М.В. Долженкова. – Тамбов: Изд-во ФГБОУ ВПО «ТГТУ», 2011. – 84 с. – 100 экз. – ISBN 978-5-8265-1061-2.

Қосымшалар

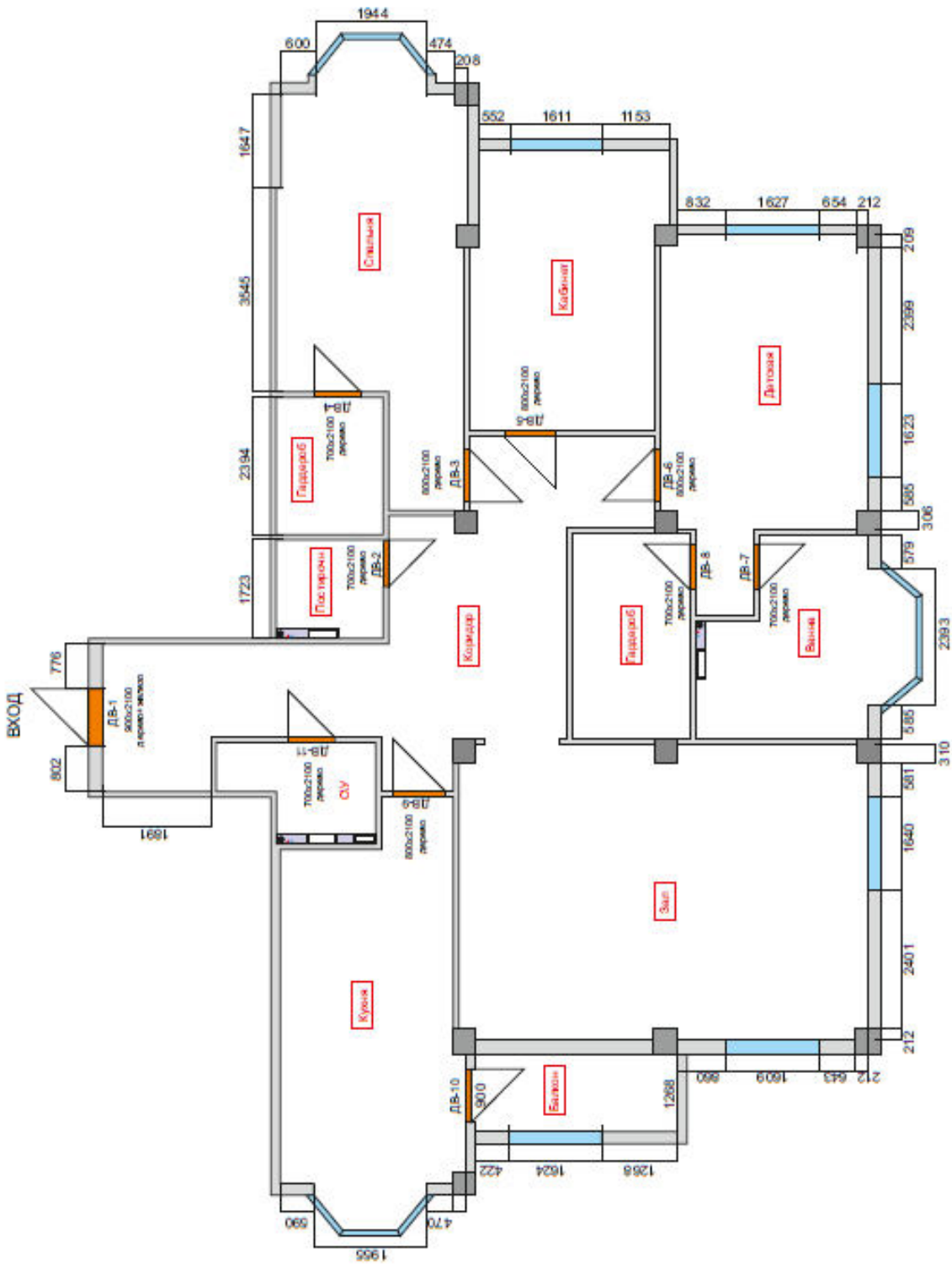
Қосымша 5.1-Жоба сызбалары альбомының мысалы

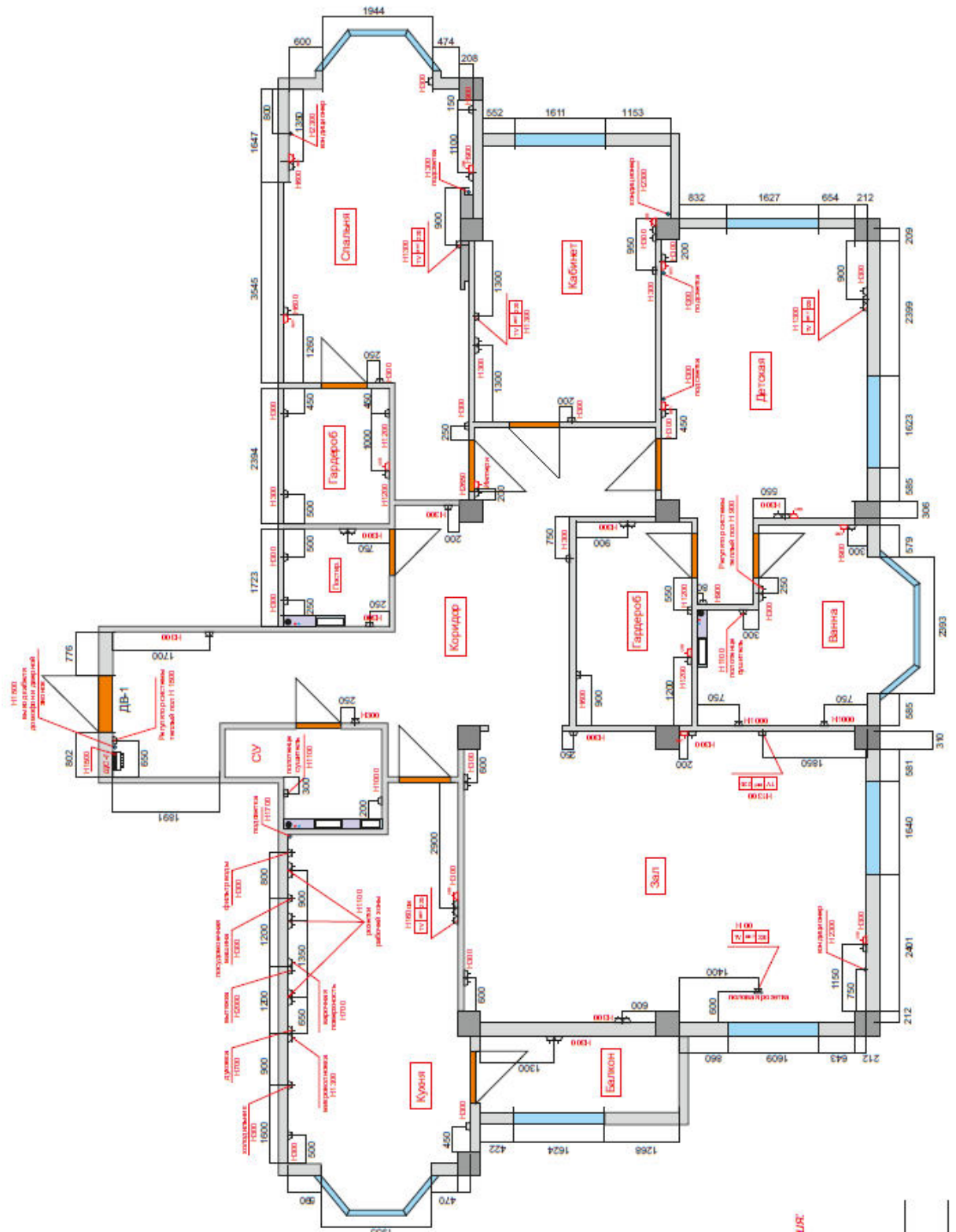
Қосымша 5.2-Жиһазды орналастыру жоспары

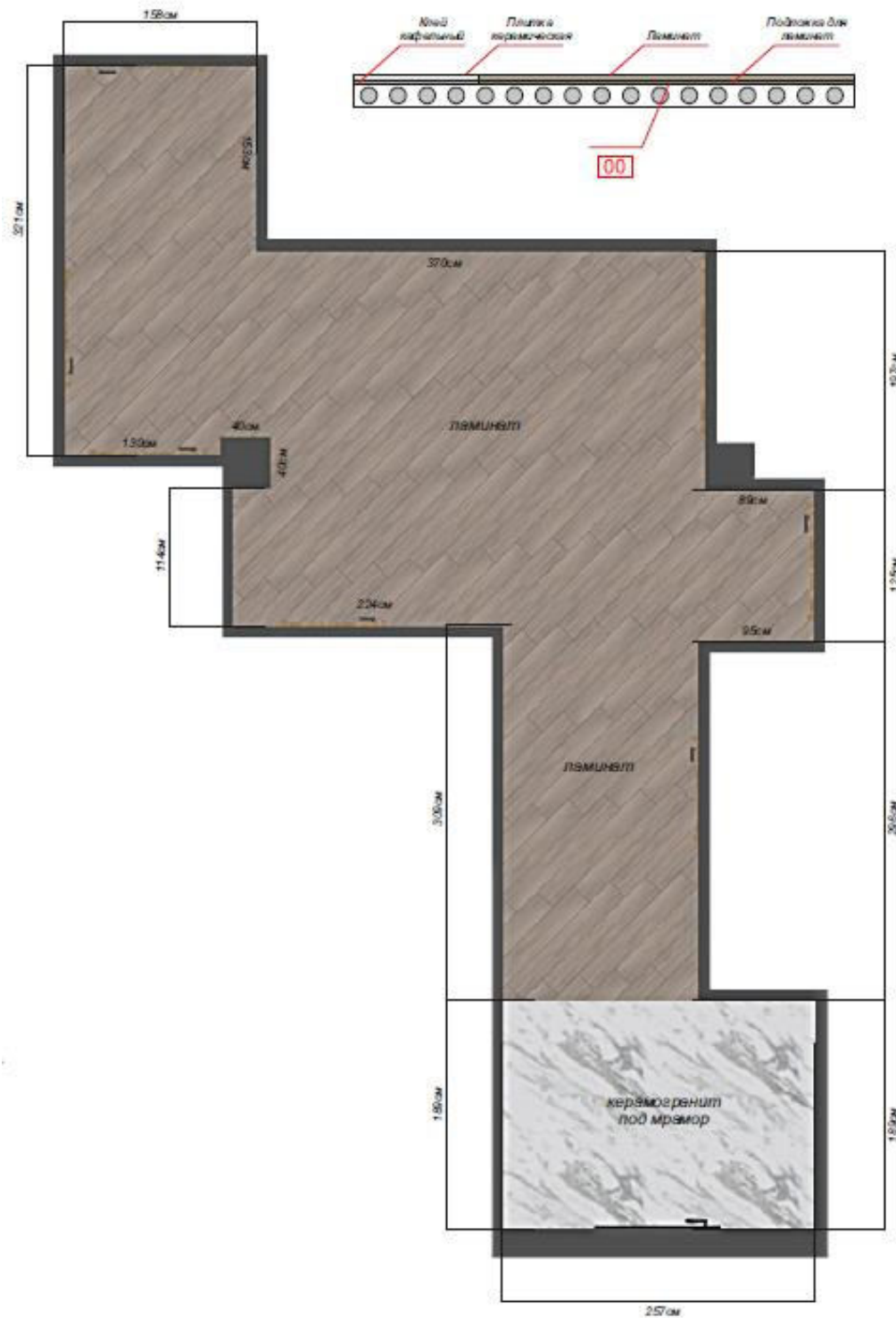
Қосымша 5.3-Есіктерді орналастыру схемасы

Қосымша 5.4-Розеткалар жоспары

Қосымша 5.5-Дәліз жоспары

6-БӨЛІМ. ЭКСПОЗИЦИЯ КЕҢІСТІГІНІҢ ИНТЕРЬЕРІН ЖОБАЛАУ

Оқу мақсаттары

Осы бөлімді зерттеу нәтижелері бойынша Сіз мынаны меңгересіз:

- Экспозициялар мен көрмелердің дизайнын орындау.
- Экспозициялық кеңістік интерьерлерінің дизайн-жобаларын орындау.
- Интерьер дизайнындағы стильдермен жұмыс жасау.
- Сметасын жасау.
- Инсталляциялар мен витриналарды жобалау.
- Жобаның брендтік кітабын орындау.
- Мерчендайзинг қолдану.
- Экспозициялық кеңістік интерьерінің фирмалық стилінің графикалық компоненттерін орындау.
- Корпоративтік сәйкестендіруді дамыта отырып, жеке дизайн жобасын жасауға үйрену.

Қажетті оқу материалдары.

Негізгі графикалық материалдар: әр түрлі қаттылықтағы қарапайым қарындаштар, түрлі-түсті қарындаштар, линер немесе тұрақты қалам, А4 және А3 форматындағы қағаз, сызғыш, макеттік пышақ, қарындаштарға арналған ұштағыш, акварельді бояулар, қылқаламдар.

Қосымша графикалық материалдар (міндетті емес): ақ қарындаш немесе ақ гелді қалам, эскизге арналған маркерлер (ашық, орташа және Қою сұр, түрлі-түсті), А4 және А3 маркерлеріне арналған қағаз.

Техникалық жабдықталуы: компьютер, сканер, принтер.

Бағдарламалық қамтамасыз ету (білім беру ұйымында зерделенетін бағдарламалар тізбесіне байланысты): графикалық редактор (Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, CorelDraw және т.б.), САД бағдарламасы (computer aided design) (AutoCAD, nanoCAD және т. б.), 3D-визуализацияға арналған бағдарлама (SketchUp, 3dsmax және т. б.).

Алдын ала қойылатын талаптар

Осы бөлім бойынша жұмысты бастамас бұрын, интерьерді эскиздік жобалау, сызбалармен жұмыс жасау, сурет, композиция, түс, Проекциялық сызу негіздерін білу, эскиздерді, үй-жайларды өлшеу, клаусураларды жинау, стиль коллаждарын орындау және объектілерді визуализациялау дағдыларын білу қажет.

Кіріспе

Бұл бөлім КМ 06 "экспозициялық кеңістіктің интерьерін жобалау" кәсіби Модулінің мазмұнын ашады, сондай-ақ бөлім КМ 07 "бітіру біліктілік жұмысына жобалық дайындық" модулін практикалық игеру үшін негіз береді. Онда экспозициялық кеңістік интерьерінің жобалық шешімдерін жасау жолдары сипатталған. Экспозициялар мен көрмелердің интерьерін жобалау кезінде барлық көңіл-күй мен кеңістікті ұйымдастыруға әсер ететін орнату элементтеріне назар аударылады. Қолданыстағы объектілердің аналогтарына зерттеу жүргізілуде, интерьер және корпоративті сәйкестілік тұжырымдамасы әзірленуде, брендбук және сауда элементтері енгізілуде.

Экспозициялық кеңістікті жобалау экспозицияларды құру әдістерін жаңарту, келушілермен өзара әрекеттесудің жаңа интерактивті формаларын енгізу, экспозициялық ортаны ұйымдастыру үшін әртүрлі ғылыми технологиялар мен көркемдік әдістерді қолдану ниетінде көрінеді, бұл қазіргі заманғы адамның ақпараттық қажеттіліктерін қанағаттандыру қабілетіне әсер етеді.

Экспозициялық кеңістікте жеке тақырыптық кешендерді, коллекциялық топтар мен блоктарды, көркемдік безендіру стилистикасымен біріктірілген инсталляцияларды құру арқылы қол жеткізілетін негізделген ішкі ұйым бар. Экспозицияның бастапқы құрылымдық элементі тәуелсіз мәнге ие және сонымен бірге бүкіл экспозицияның ажырамас бөлігі болып табылатын экспонат болып саналады.

Қорытынды жұмыс фирмалық стиль элементтері бар экспозициялық кеңістіктің интерьері болып табылады.

6.1 Экспозициялар мен көрмелердің Дизайн-жобасы

6.1.1. Аналогтарды талдау

Экспозициялық кеңістік-экспозицияны орналастыру үшін бөлінген көрме залының ауданы. Көрме кеңістігінің композициясын жобалау аналогтары жоқ нақты әдістермен жүзеге асырылады. Көрме дизайнері ашық, жабық және өзара байланысты кеңістікпен, ашық алаңдармен, сыртқы ортадан біртұтас ансамбль интерьерге және керісінше ауысатын ерекше жағдайлармен күресуге мәжбүр. Кеңістіктің бұл түрлері бастапқыда таныс қабылдау үшін қалыптасқан жағдайлар болып табылады.

Экспозицияларды ұйымдастыру жүйесімен жұмыс істеу кезінде дизайнердің кеңістіктік компоненттермен жұмыс істеу әдістерін игеруі болжанады.

1-қадам: экспозициялық кеңістікті ұйымдастыру және құру бойынша аналогтарды зерттеу.

Кеңістіктің бірнеше түрі бар: жабық, ашық және біріктірілген.

Жабық кеңістіктегі аналогтарды бірінші болып зерттеңіз (MAGIC BOX немесе Magic Box). Кеңістікті ұйымдастырудың бұл түрі ішінде бір нәрсе болып жатқанын көрсетеді. Мұндай кеңістік экспозицияны павильонның шуынан немесе жарығынан оқшаулау, келушілерді стиль тақырыбына батыру үшін жағдай жасау қажет болған кезде ұйымдастырылады. Бұл түр әрқашан жалпы Көрме ансамблінде басым болады. Сыртқы беті-бұл ең жақсы жарнама беруші, онда жергілікті акциялар өткізіліп, келіссөздер бөлмелері ұйымдастырылған.

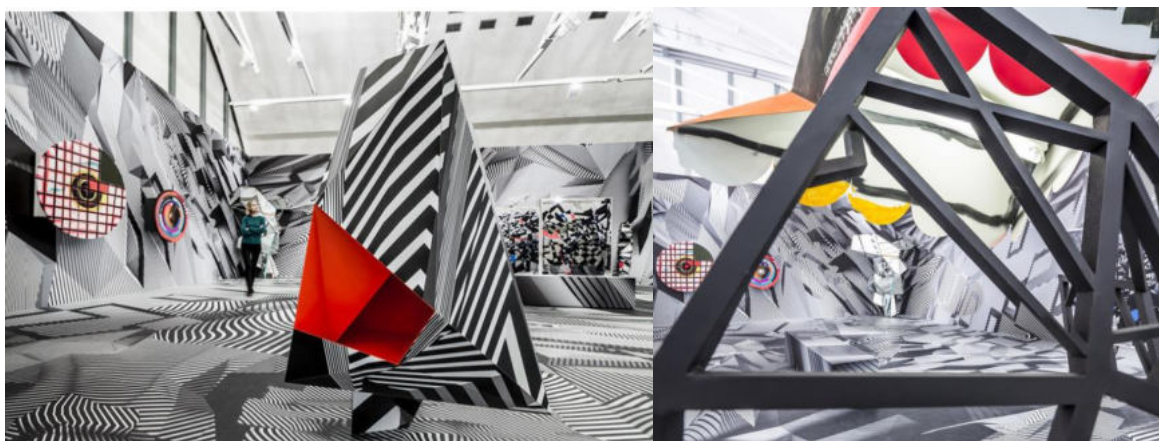
6.1-сурет- Ұйым мысалы-жабық кеңістік (magic box)

Екіншіден, көрме кеңістігін ұйымдастырудың аналогтарын қарастырыңыз-ашық кеңістік (Open space). Бұл түр, алдыңғыға қарама-қарсы, павильонның ортасымен өзара әрекеттеседі. Ашық кеңістікті ұйымдастыру ең аз кіру шегі бар көрермендер ағынын тарту қажет болған кезде қолданылады. Мұндай көрмелерде ірі экспонаттар жақсы көрінеді-мысалы, автомобильдер, тақырыптық қондырғылар тобы. Ұйымдастыру кезінде корпоративті киім стилі мен стендтердің мінез-құлқына дейін бәрі ескеріледі және ойластырылған.

6.2-сурет- Ұйым мысалы-ашық кеңістік (Open space)

Экспозицияны ұйымдастырудың аналогтарының келесі түрі - аралас формат немесе аралас кеңістік. Мұндай кеңістіктермен жұмыс экспозициялық стендте екі функцияны біріктіруді, сондай-ақ көрме қатарын орналастыру үшін ыңғайлы ақпараттық және бейнелі архитектураны (бұл қызмет көрсетуші персонал үшін ыңғайлы) білдіреді [24].

6.3-сурет - Ұйым мысалы-аралас кеңістік

Көрме кеңістігін ұйымдастырудың зерттелген аналогтарынан кейін сіз өзіңіздің жоба идеяңызға сәйкес келетінін және оның артықшылықтарын жақсы көрсететінін таңдауыңыз керек.

2-қадам: экспозицияның идеялық ниетін таңдау, оған кейіннен әртүрлі құралдар арқылы қол жеткізіледі.

6.1.2. Өлшеу сызбасын орындау

Экспозициялық кеңістікті жобалау үшін өлшеу кезінде экспозициялар көбінесе шектеулі мерзімге арналғанын ескеру керек, ал ғимараттың конструкциялары мен жабдықтары, керісінше, өзгеріссіз қалуы керек. Әрине, оның орналасуы экспозицияға тікелей әсер етеді. Сондықтан өлшеу кезінде

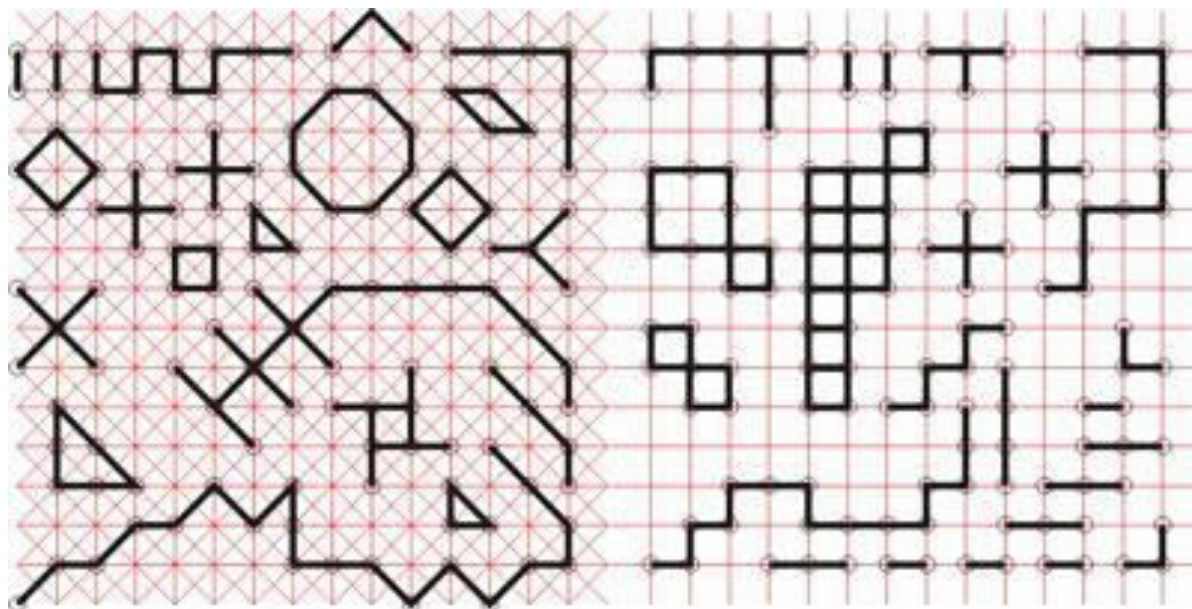
барлық элементтерді ескеру қажет: розеткалар, ажыратқыштар, желдеткіш торлар және т. б.

Сондай-ақ, болашақ экспозицияны қоршайтын құрылымдардың материалына назар аудару керек. Өлшеу сызбаларында қандай қабырға немесе бөлік кірпіш екенін және қайсысы, мысалы, гипсокартоннан жасалғанын көрсеткен жөн. Егер сіз жобалау кезінде осы қабырғаларға кейбір құрылымдарды бекіткіңіз келсе, бұл пайдалы.

Объектідегі өлшеу процесі 3-бөлімде егжей-тегжейлі сипатталған.

6.1.3. Техникалық сипаттамалары және экспозицияны шешу схемасы

Бөлінген экспозициялық кеңістікті аймақтар мен келушілер қозғалысының сипаты бойынша бөлу қажет. Экспозициялық кеңістікті шешудің кең таралған схемасы-растр. Ол экспонаттар орналасқан модульдік ұяшықтардың шекараларын белгілейтін виртуалды жақтауды құрайды. Басты міндет растра – бұл көру членение кеңістік негізінде метрлік нөмірден бірқатар. Барлық кеңістік модульдік тор қағидаты бойынша тіктөртбұрыш, үшбұрыш, шаршы, алтыбұрыш және т. б. сияқты формаларға бөлінеді. Мұндай құрылым әртүрлі комбинацияларда қайталанады және шексіз көптеген нұсқаларға ие болуы мүмкін. Негізінен экспозициялық жүйелерді ұйымдастыруда растрлық комбинациялардың негізі жұмыс істейді. Мұндай комбинациялардың сипаттамалық қасиеттері тасымалдаудың, сақтаудың қарапайымдылығы мен ыңғайлылығы, сондай-ақ белгілі бір элементтерден өзгеру мүмкіндігі.

6.4-сурет-Октагональды және ортогональды метрикалық торлар
Экспозициялық жүйелерде растрлық торлардың келесі түрлері кеңінен қолданылады:

- ортогональды (осьтер қатаң перпендикуляр бағытталған);
- октагональды (диагональды осьтер қосылған).

Қалған нұсқалар мүмкін, бірақ олар ашық көрмелерге арналмаған, тек эксклюзивті көрме құрылысына арналған.

Растрлық комбинациялар метрикалық визуалды жүйелерді құрайды, мұнда растрлық жасуша бірдей жасушалардан тұратын құрылымның бастапқы элементі болып табылады.

6.5-суретте перспективалық метрикалық рамалардың схемасының нұсқасы көрсетілген (бұл гетерогенді экспонаттар ұйымдастырушы фактор болған кезде орынды).

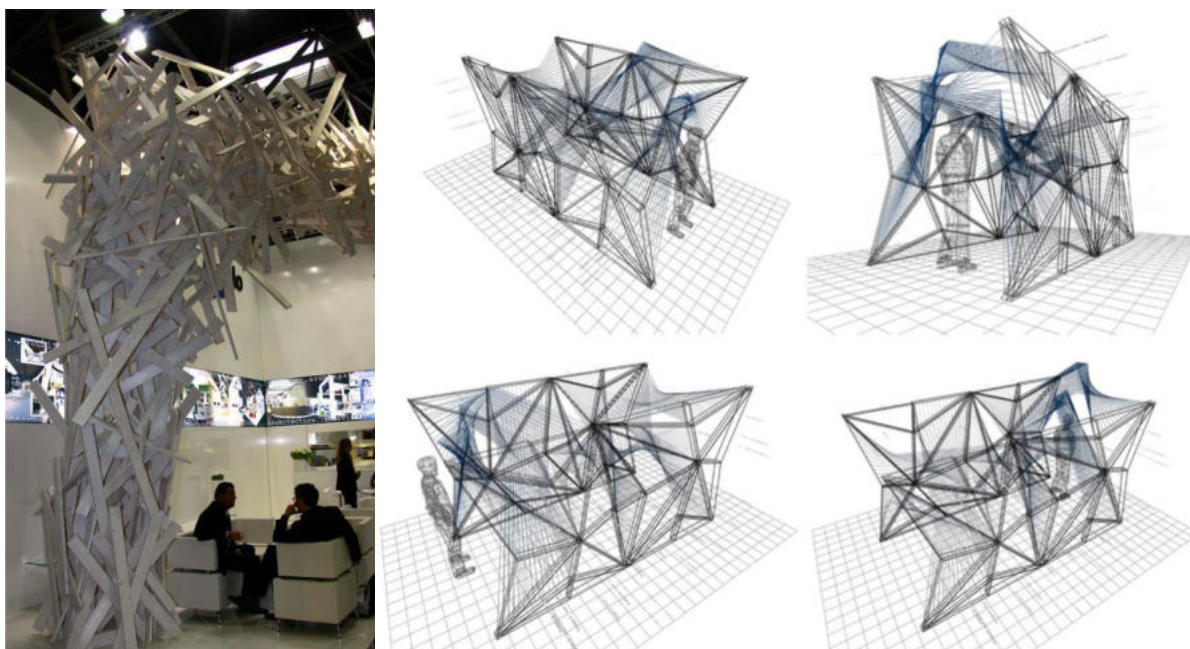

6.5-сурет - Тұрақты растрлық құрылымдар

Сонымен қатар, растрлық құрылымдар тұрақты емес болуы мүмкін (әртүрлі жасушалармен). Олардың схемасы арнайы авторлық немесе демонстрациялық тапсырманы шешеді. Ол бастапқыда тұжырымдалған және түсінікті болуы керек (сурет.6.6).

Композициялық схема тұрақты және тұрақты емес қатынасты біріктіре алады. Тұрақты емес құрылымдар негізіндегі экспозициялық шешімдердің құны стандартты экспозициялық жүйелерден әлдеқайда жоғары екенін ескеру қажет.

Стендтердің көп қабатты құрылымдарын қолдану бар (double-dacker) - олар кішкене аймақта кеңістікті функционалды бөлуді оңтайландыруға мүмкіндік береді. Бұл жағдайда бірінші қабат - экспозиция, екіншісі – техникалық мәселелерді шешеді. Жүктемелер бойынша сертификатталған экспозициялық жүйелерді ғана қолдану ұсынылады (6 метр аралық кезінде конструкция 200 кг/ш. м. жүктемеге шыдауы тиіс). Бұл ең төменгі еуропалық норма) [25].

6.6-сурет -Тұрақты емес растрлық құрылымдар

6.7-сурет -Көрме" басында болды көйлек " Bosco Ceremony, Петров өткелі.
Фото © boscofamily.ru

6.8-сурет -DOUBLE-Dacker. "TDM Electric" стенді.Электро 2014, Мәскеу, ЦВК " ЭкспоЦентр"

Көрме кеңістігінің кез келген түрі келушілердің инсталляция мен стендтерге келу жолдарын, олардың экспозицияда орын ауыстыруын ескереді. Бұл ағындардың қиылысуын болдырмайды және жайлылықты қамтамасыз етеді. Мұндай деректер қозғалыс бағыты деп аталады, олар жоспарлау схемасында айқын бейнеленген.

1-қадам: экспозицияны орнату міндетіне байланысты тұрақты немесе тұрақты емес қатынас опциясын таңдап, болашақ экспозицияның сызбасын жасаңыз.

6.9-сурет -Экспозицияларды жоспарлау шешімдерінің нұсқалары

6.1.4. Жобаның түстік шешімі

Бүгінгі таңда түс-бұл ақпаратты беру, байланыс және аудиторияға әсер ету тәсілі. Түс көрмеге келушіге белгі береді және ол оларға белгілі бір жолмен жауап береді, яғни түс шешім қабылдауға әсер етеді. Әрине, көрме кеңістігінде әр бренд басқалардан ерекшеленгісі келеді және бұл түс арқылы сәйкестендіру – бұл көптеген мәселелерде тамаша шешім.

Егер корпоративтік стиль және нарықтағы позициялау тұрғысынан бренд туралы хабардар болу қажет болса, онда стендтер мен қондырғылар корпоративті стильдің түс схемасына сәйкес келуі керек. Өнімнің әрбір

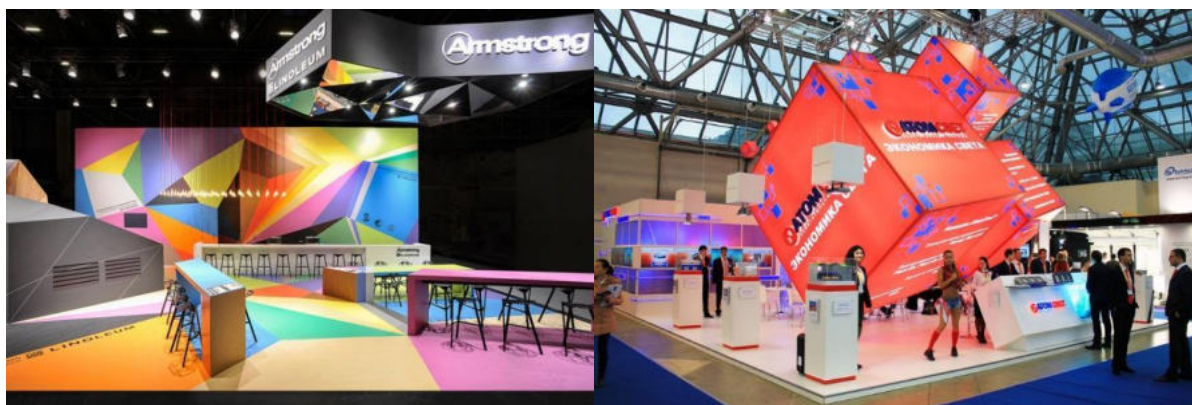
бағытталған қызметі осы өнімнің міндетіне сәйкес келетін түстерді пайдаланады және бәсекелестерден ерекшелену үшін олар қазір дәстүрлі түрде осы саламен байланысты емес түстерді қолданады.

Сіздің тапсырмаңызға дизайнер-дизайнер ретінде бүкіл кеңістіктің де, оның жеке элементтерінің де түс схемасын тікелей таңдау кіреді. Атап айтқанда, бұл жиһаз, жабдық, тоқыма болуы мүмкін.

Сізде екі шешім бар:

- фирмалық стильді безендіру қағидасы бойынша түстерді таңдау;
- түстерді "керемет, ерекше, мүмкіндігінше" қағидаты бойынша таңдаңыз.

а

б

6.10-сурет -Экспозицияның түрлі-түсті шешімдерінің нұсқалары: А - "Armstrong" компаниясының стенді, Б- "Сәлем-Медиа" компаниясының стенді»

Жарнамалық мақсаттарда олармен байланысты реңктерге байланысты әртараптандыруға болатын екіден көп емес түрлі түстерді қолдану ұсынылады.

Көрмеде жағымды атмосфераға қол жеткізу және адамдардың бір-бірімен оңай қарым-қатынасы үшін теңдестірілген түс ортасын, мағыналы жарықтандыруды құру және көрменің маркетингтік және имидждік міндеттеріне сәйкес кеңістікті ұйымдастыру қажет.

1-қадам: әр түстің психологиялық сипаттамаларын және олардың экспозиция кеңістігінде келушіге әсерін мұқият зерттеңіз.

2-қадам: экспозиция аймақтарының түс схемасын көрсету үшін түстер палитрасын жасаңыз.

3-қадам: жиһаз, жабдық, тоқыма түстерін таңдаңыз.

6.11-сурет. Жобаның түстер палитрасын таңдау нұсқалары

6.1.5 Дизайн-жобаның әрлеу материалдарын іріктеу

Экспозициялық кеңістікте қойылған мақсаттың максималды әсеріне қол жеткізу үшін еден және қабырға жабындарының алуан түрлі нұсқалары қолданылады.

Нысанды жоспарлау шешімінің барлық элементтері металл жақтаулар, алюминий конструкциялар, Блок және т. б. сияқты рамаларды жасау үшін тұрақты материалдардан жасалған.

6.12-сурет - Жақтау конструкцияларын нұсқалары

6.13-сурет.-Мата және ПВХ қаңқаларын толтыру нұсқалары

Негізгі аймақтарды құрудан басқа, келушілердің сана-сезімімен жұмыс істеу үшін қолданылатын қол жетімсіз аймақтар құрылады. Түс, құрылым немесе еден деңгейінің көмегімен жасалған шекараларды кесіп өтуге тыйым салатын белгілі бір психологиялық кедергі жасалады. Экспозициялар бұл қасиетті келушілердің қозғалысын басқару үшін пайдаланады. Жылтыр және кілем бетінің контрасты-бұл өте қарапайым және тиімді әдіс, ол тақырыптық қондырғылар мен VIP аумақтарының аймақтарына өтуді ішінара шектейді. Еден деңгейлерін бөлу өте танымал. Мысалы, 15-30 сантиметрлік подиум экспонаттарды қажетсіз қонақтардан сенімді қорғайды (сурет.6.14).

6.14-сурет - "Қол жетімсіздік аймақтарымен" жұмыс істеу нұсқалары»

Шекаралық бетті қиыршық тас, кеңейтілген саз, құм немесе мәрмәр чиптерімен жабу арқылы кіруді шектеуге болады. Көгалдар немесе бассейн сияқты экзотикалық әдістер көп.

1-қадам: рамалық құрылымдардың материалы мен пішінін және оларды толтыруды шешіңіз.

2-қадам: негізгі аймақтарға әрлеу материалдарын таңдаңыз.

3-қадам: қол жетімсіз аймақтарды жобалау үшін материалдарды таңдаңыз.

6.1.6. Стыльдік коллажды орындау

Келесі кезең-болашақ жоба идеясын жүйелеу және визуализациялау. Яғни, сіз экспозиция кеңістігінің интерьерінің коллажын жасауыңыз керек, онда стиль, түс және әрлеу шешімдері көрсетіледі. Мұндай коллажды муд-Бургундия немесе концепт-Бургундия деп те атайды.

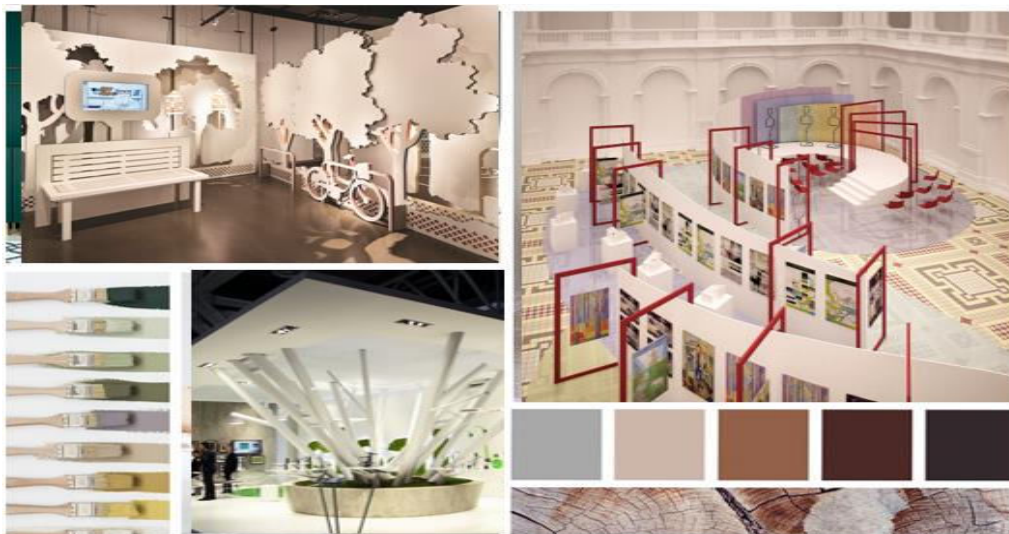
Жұмыс дегеніміз-қағаздағы немесе компьютерлік бағдарламадағы тұжырымдаманы бейнелейтін бірнеше иллюстрациялардың бір парағында құрастыру (интерьердің жалпы идеясын біріктіретін визуалды сурет). Дизайнер құрастырған коллаж эскиздік эскиздермен бірге қорытынды жобаның негізін құрайды.

1-қадам: көрменің бекітілген тақырыбына сүйене отырып, болашақ қондырғы бөлшектерінің бірқатар фотосуреттерін немесе суреттерін жинаңыз.

2-қадам: экспозиция кеңістігінің ішкі коллажын құрастырыңыз:

- 1) көрме құрылымын жоспарлау шешімі;
- 2) қабырғаға, еденге, төбеге арналған материалдардың нұсқалары;
- 3) әр аймақ үшін түс схемасы;
- 4) жиһаздың, жабдықтың түс схемасы;
- 5) әрлеу материалдарының мысалдары.

6.15-сурет -Муд-борд экспозиция

6.1.7. Фирмалық стиль мен брендбукты әзірлеу

Брендбук-бұл ұйымның немесе компанияның ресми құжаты, онда бренд тұжырымдамасы, бренд атрибуттары, мақсатты аудитория, компанияның орналасуы және маркетинг бөлімі мен бизнес басшылары тұтынушылармен байланыс орнатуға және тұтастай компанияны дамытуға бағытталған басқа да мәліметтер сипатталған.

Бренд кітапшасында фирмалық стиль туралы толық нұсқаулық бар, ол әр бренд элементін жарнамалық және корпоративтік БАҚ-та әр түрлі медиада қолданудың егжей-тегжейлі сипаттамасын қамтиды. Яғни, бренд кітабы-бұл брендтің жеке басы мен атрибуттарының негізгі элементтерінің сипаттамасы (мәні, ұстанымы, миссиясы, философиясы, құндылықтары, даралығы) Бұл құжаттың міндеті-брендтің барлық идеологиялық элементтерін жүйелеу, брендтің интеграцияланған бейнесін жасау, сонымен қатар тұтынушылардың брендті тұтас қабылдауын қалыптастыру үшін оны пайдалану туралы егжей-тегжейлі ұсыныстар.

Корпоративтік сәйкестендіруді дамыту кезеңдері:

1-қадам: Бастапқы ақпаратты жинаңыз.

Компанияның қызметі, стратегиясы, тауарлардың ерекшеліктері туралы ақпарат қажет. Ол бәсекелестер мен мақсатты аудиторияны талдауға бағытталған. Дайындық кезеңінің мақсаты-компанияның негізгі ерекшеліктерін бөліп көрсету.

2-қадам: корпоративті сәйкестендірудің стратегиялары мен тұжырымдамаларын анықтаңыз. Бұл корпоративті сәйкестендірудің суреттерін іздеу.

3-қадам: корпоративті сәйкестендіру және оны визуализациялау идеяларын таңдаңыз.

Бұл кезде түстерді, қаріптерді, графикалық нысандар мен эскиздерді таңдау керек.

4-қадам логотипті жасаңыз.

Ең қиын және маңызды нәрсе — логотип жасау. Бұған барынша назар аударыңыз. Логотипті жасаудың үш нұсқасы бар:

- мәтін түрінде фирмалық белгісі бар логотип;
- графикалық логотип;
- мәтінмен бірге графикалық логотип.

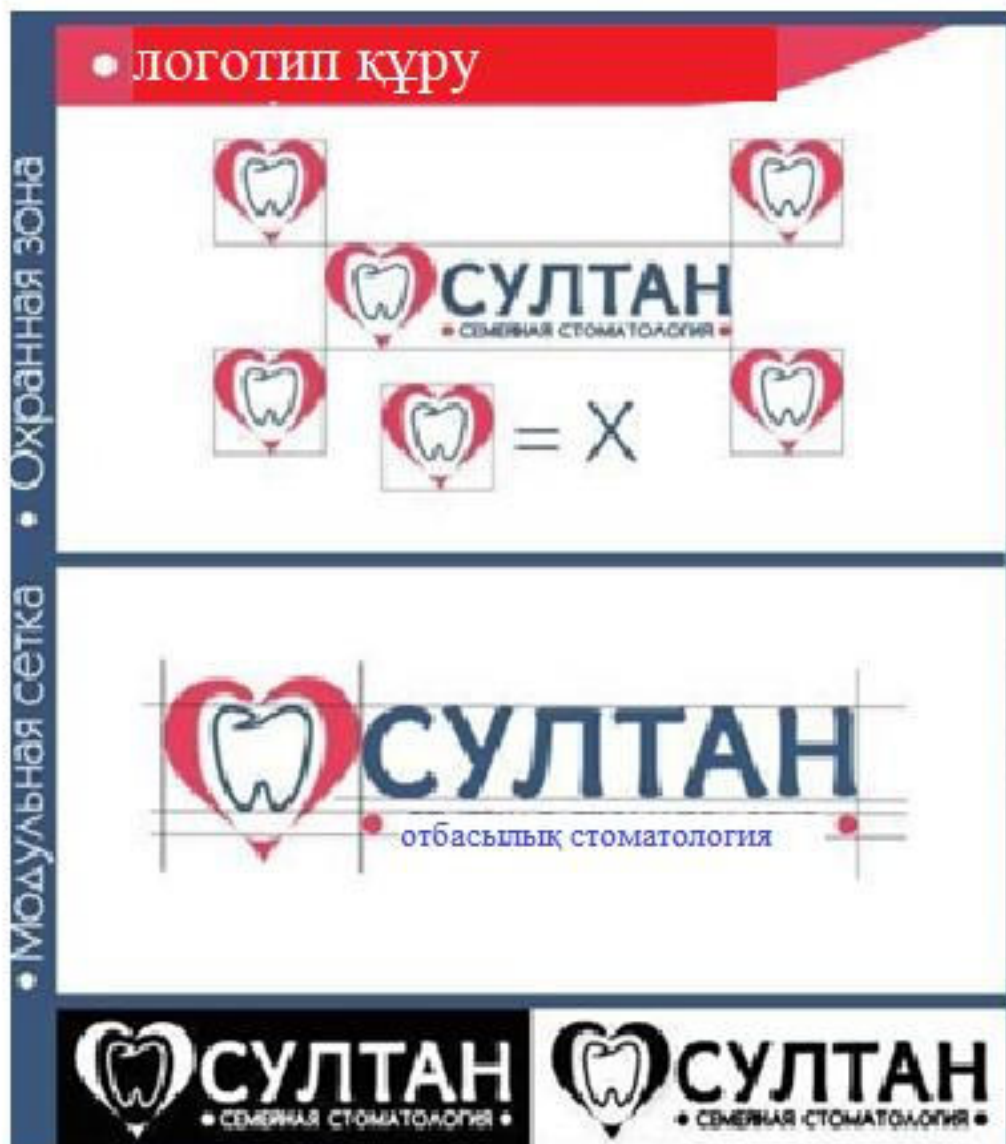
Графикалық логотипті танымал ету үшін сізге жаппай жарнама жүргізу керек немесе компанияның атауын компанияның белгісіне айналдыру керек. Ең танымал логотип – мәтіні бар графикалық логотип. Мұндай логотиптің артықшылығы-бұл логотиптің белгілі бір үлесін өнімге бренд ретінде пайдалануға мүмкіндік береді. Логотипті жасау кезінде келесі қадамдарды орындаңыз:

- ақпаратты дайындау, жинау;
- тұжырымдама;
- енгізу.

Логотипті құру кезінде сіз жасайсыз:

- логотип нысаны;
- мәтіндік мән (қажет болған жағдайда);
- күзет алаңдары;
- модульдік тор;
- қара-ақ нұсқа;
- контурлық стиль.

Логотипті жасау кезінде сіздің міндетіңіз-оны жарқын, қысқа, тартымды және есте қаларлық ету.

6.16-сурет -Логотипті дамыту мысалы

6.17-сурет -Логотиптің аналогтары мен нұсқаларын іздеу мысалы

5-қадам: корпоративті сәйкестендіру элементтерін қолдану мысалдарын қарастырыңыз.

Бұл санатқа логотип қолданылатын корпоративтік элементтер кіреді: конверттер, визиткалар, папкалар, бланкілер, парақшалар, буклеттер, күнтізбелер және т. б. Бұдан басқа-сынамалы кәдесый өнімдерін дайындау.

6.18-сурет-Фирмалық стиль элементтерін қолдану мысалдары

6-қадам: бренд кітапшасын өзіңіз жасаңыз.

Мұнда ережелермен корпоративтік сәйкестендіру стратегиясы жасалады. Брендбукты компания басшылығы, басқа жарнама компаниялары және компания қызметкерлері одан әрі пайдаланады. Барлық кезеңдерді орындау сізге жақсы ойластырылған және сапалы корпоративті сәйкестендіруге мүмкіндік береді.

7-қадам: идеяны жеткізу үшін маңызды құру процесінің бір бөлігін және нәтиженің өзін сипаттайтын Тапсырыс берушіге ұсыну үшін альбомға материал жинаңыз (сурет.6.17, 6.18, 6.19).

Соңғы кезең-бұл бренд кітапшасына кіретін барлық нәрсені жинау (үш элемент). Біріншісі-компанияның қызмет ету салаларын, оның миссиясын, философиясын, даму стратегияларын, ұстанымдарын және коммуникацияларын сипаттайтын идеологиялық бөлік. Екінші элемент-бренд элементтеріне қатысты зияткерлік меншікке авторлық және сабақтас құқықтарды реттейтін заңды бөлік. Үшінші элемент-гайдлайн, стандарттар паспорты.

6.19-сурет-Брендбукте фирмалық стиль элементтерін таныстыру мысалы

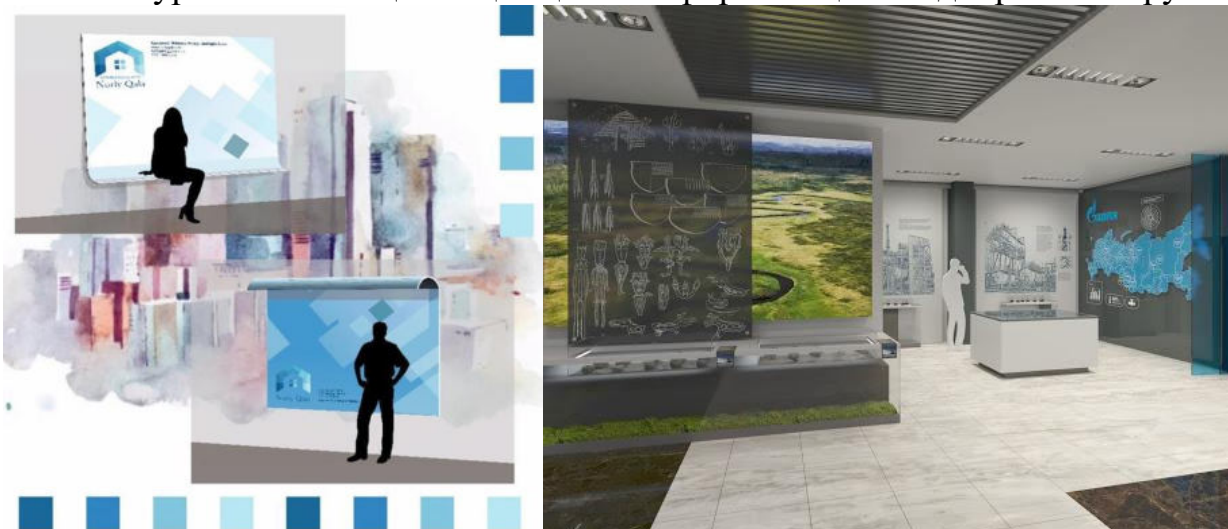
Бұдан кейін жиналған тұжырымдамасын фирмалық стиль және оның мәлімдеуінше, жасаңыз да логотипін орналастыру және басқа да компоненттерін, осы стиль экспозициялық кеңістікте. Орналастыру қатысты:

- жалпы безендіру;

- көрме стендтері;
- қондырғылар;
- конструкциялар;
- фирмалық өнімдер мен POS-материалдар;
- кеңістіктің барлық аймақтарында және "қол жетімсіз" аймақтарда.

6.20-сурет -Экспозициялық кеңістікте фирмалық стильді орналастыру

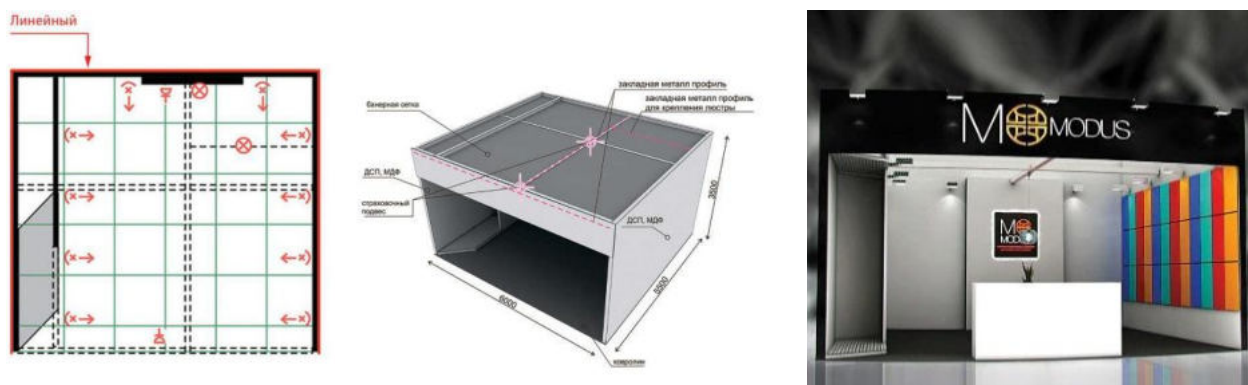
6.21-сурет -Экспозициялық кеңістікте фирмалық стильді орналастыру

6.2 Сөрелер мен инсталляциялардың Дизайн - жобасы

6.2.1. Конструкция түрлері

1. Сызықтық дисплей.

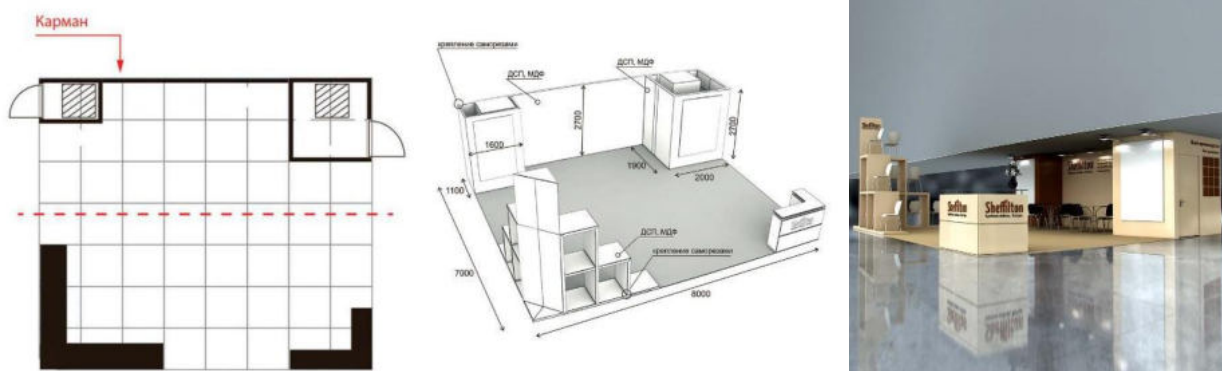
Шағын витрина стандартты қатарға орнатылады. Келіссөздер немесе тауарлардың аз мөлшерін көрсету үшін үнемді нұсқа. Тұжырымдамаға байланысты тар және терең алаңдар жасалады.

6.22-сурет -Сызықтық дисплей корпусының орналасуы және конфигурациясы

2. Витрина немесе стенд арқылы.

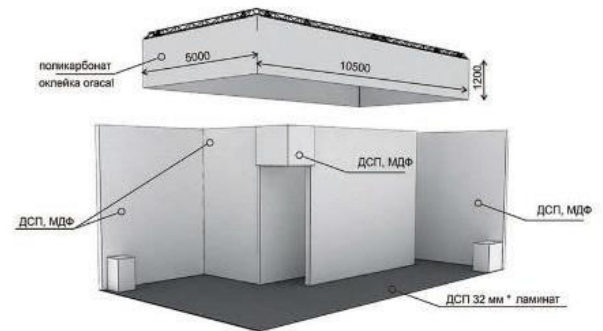
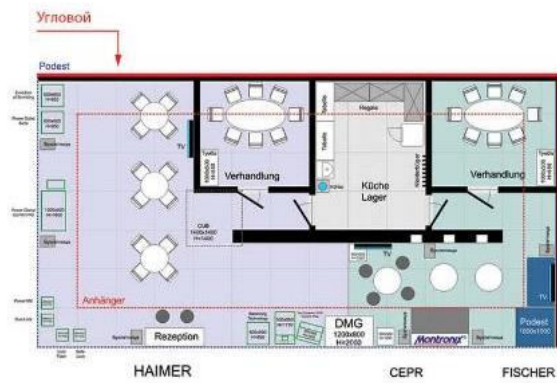
Екі параллель жағы ашық. Өткізу орындары назар аударады, көрме алаңын безендіруге және тауарлық ұсыныстарды орналастыруға көбірек мүмкіндіктер бар.

6.23-сурет -Витринаның орналасуы және конфигурациясы

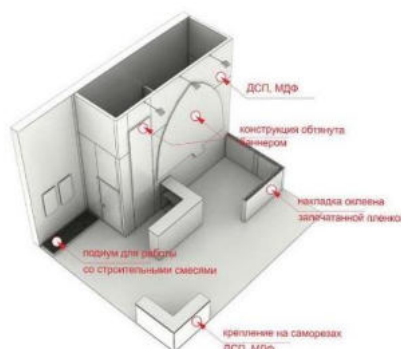
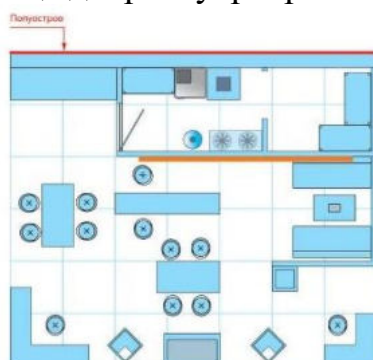
3. Бұрыштық стенд.

Сызықтық қатардың соңында орналасқан, екі көру жағы бар, екі өту жолында жұмыс істейді. Шағын компания үшін практикалық шешім.

6.24-сурет -Бұрыштық стендтің орналасуы және конфигурациясы
4. Витрина-түбегі.

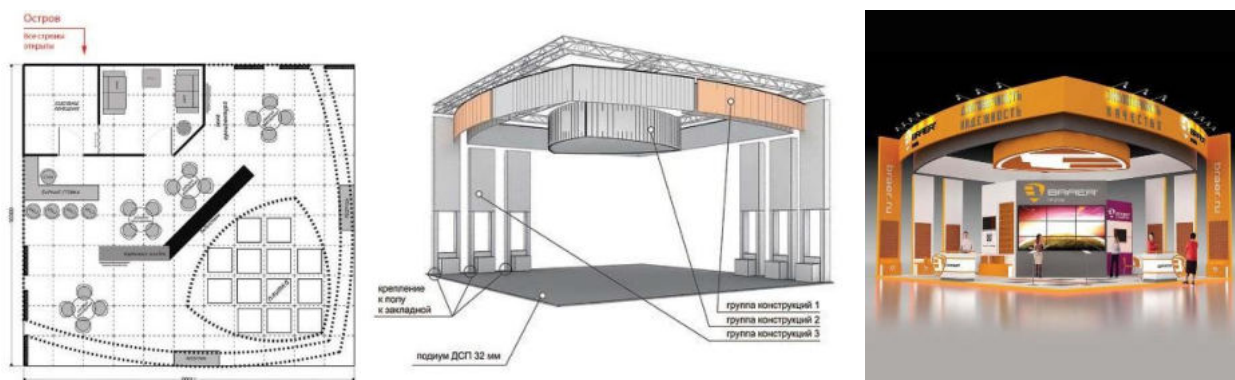
Үш жағынан ашық құрылым қатардың соңында орналасқан. Ол екі стандартты бұрыштық орынды біріктіреді, бір уақытта келушілердің үш ағымында жұмыс істейді. Мінсіз көрсету үшін автомобильдер, жиһаз және басқа да ірі тауарлар.

6.25-сурет -Витрина түбегінің орналасуы мен конфигурациясы

5. Аралдағы көрме стенді (витрина).

Көрме кешені барлық жағынан ашық. Арал типіндегі мұндай стендтер максималды маркетингтік мүмкіндіктер береді.

6.26-сурет -Арал витринасының орналасуы және конфигурациясы

6.2.2. Сөрелер мен инсталляциялардың жобалық түрлері

Экспозициялық кеңістіктегі Арт-инсталляция-қазіргі заманғы өнердің және идеялық ойды жеткізудің салыстырмалы түрдегі жаңа, бірегей түрі. Қондырғылар әртүрлі тақырыптағы композициялар деп аталады, олар барлық материалдардан (табиғи нысандар, өнеркәсіптік және тұрмыстық заттар, мәтіндік және визуалды ақпарат фрагменттері) жасалған. Бұл автордың өзі көрсетудің бір тәсілі, ол терең мағынасы мен ішкі мәтінін орындайды.

Қазіргі заман жаңа тәсілдерді, шешімдер мен идеяларды қажет етеді. Экспозициядағы осы принциптерге негізделген қондырғылар әлеуетті клиенттердің назарын аударуға және олардың ағынын арттыруға көмектеседі. Жарнамалық нысандар ретінде Арт-қондырғылар қалқандарға қарағанда әлдеқайда тиімді және оларды жаңа брендтердің көрмелері мен тұсаукесерлерінде тиімді пайдалану.

Габариті инсталляциялар арналған экспозициясы арқылы түрленеді шекті шағын (яғни, тек қарау одним глазком) бірнеше зал бар. Орнату интерьер кеңістігін құруға баса назар аударады.

Енді дисплейлерді безендіруде қондырғыларды қолдану өзекті болып табылады, онда суреттердің көмегімен көңіл-күй беріледі.

Жұмысты бастамас бұрын Болашақ орнату жобасын жасау керек. Ең алдымен, идеялық идея. Бүкіл құрылым жалпы тұжырымдамаға сәйкес келуі керек және оның мақсатын көрсетуі керек [29].

Дизайн жобасы мыналарды қамтиды:

- витриналарға қойылатын нақты талаптар-компанияның фирмалық стилін, бағыттарын және т. б. талдау.;
- инсталляциялардың дизайны (сәулет-көркемдік тұжырымдамасы) бойынша жұмыс;

- техникалық есептеулер-жарықтандырудың электр сұлбаларын есептеу, безендіру элементтерінің болуы (аудио - және бейнетрансляцияларға арналған модульдерді қоса алғанда);

- көрме орнын функционалды аймақтарға бөлуге қойылатын талаптар.

Болашақ жобаның макетін жасау бірнеше кезеңнен тұрады:

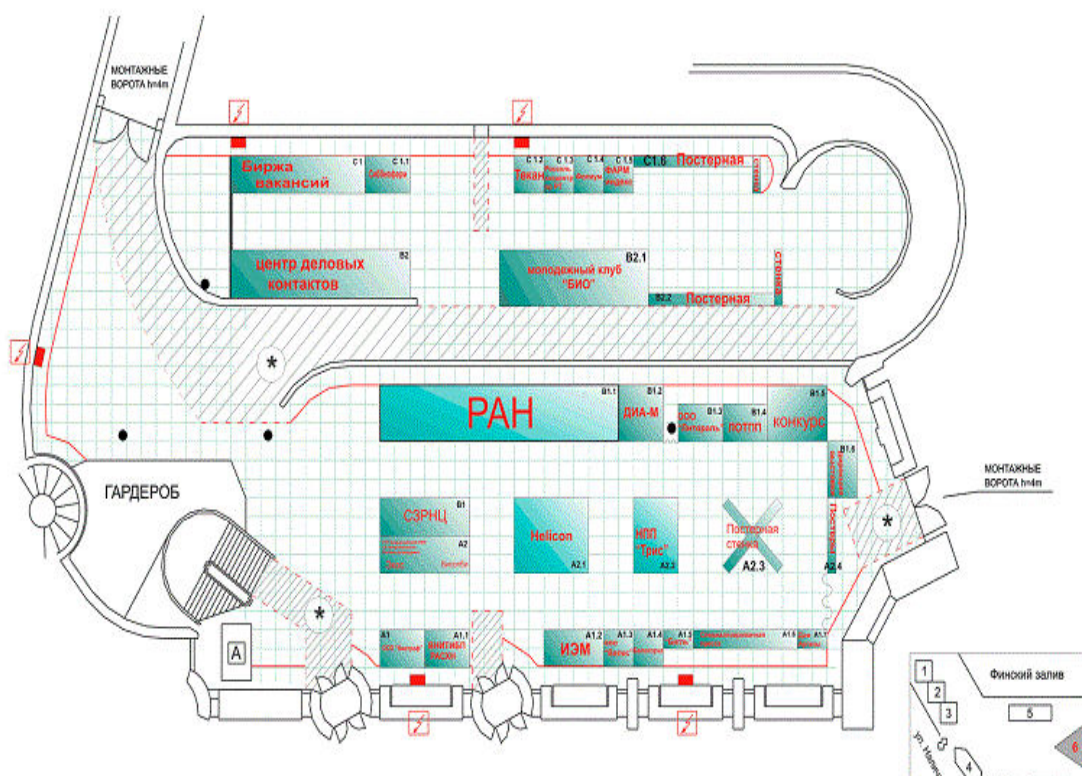

1-қадам: экспозиция алаңын өлшеңіз, оның орналасуын талдаңыз және сөрелер мен қондырғылардың өлшемдерін анықтаңыз.

2-қадам: көрсетілуі керек өнімдер мен қызметтерді зерттеңіз және талдаңыз (витриналардың мөлшері, келушілердің саны ескеріледі).

3-қадам: дисплей түрін таңдаңыз (стенд).

Мұнда модель (стационарлық, мобильді, көп деңгейлі) және конфигурация (сызықтық, өтпелі, бұрыштық және т.б.) анықталады.

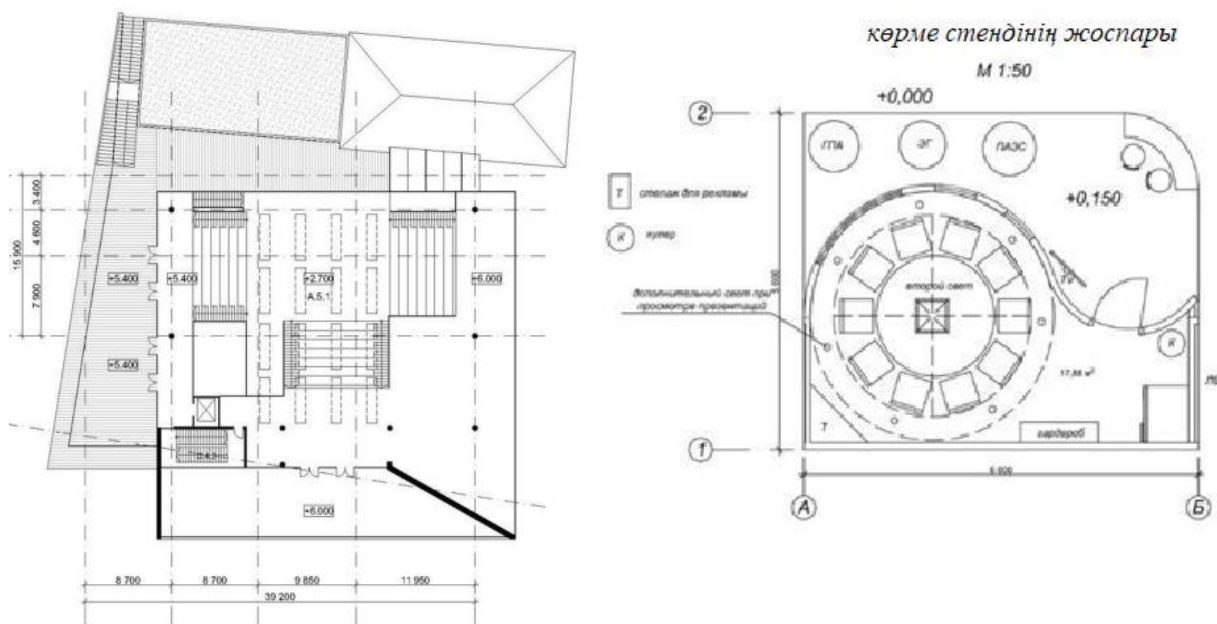

6.27-сурет -Экспозициялық кеңістіктегі витриналардың орналасу схемасы

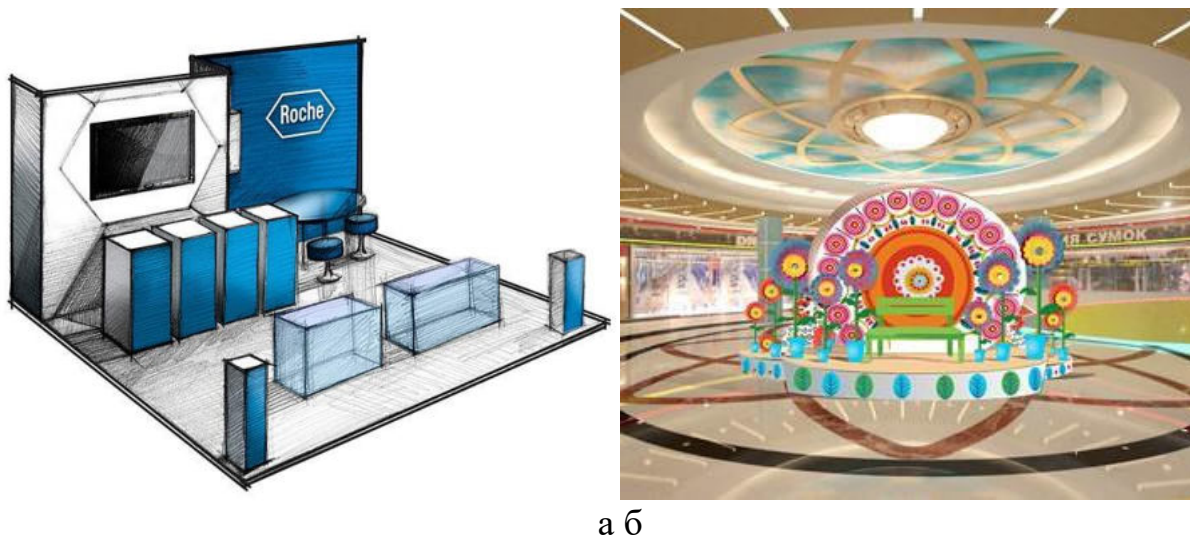
4-қадам: витринаның (стендтің) стилі мен безендірілуін, сондай-ақ оған орнатылған барлық жабдықты таңдаңыз.

Мұнда дизайнның жалпы тұжырымдамасы, стандартты емес идеялар, бұрыштар мен екпіндерді таңдау жасалады.

5-қадам: жобаның эскиздерін жарнамалық, жұмыс және қонақ аймақтарын, жоба үшін материалдарды таңдауды, сондай-ақ оны 3D түрінде визуализациямен орындаңыз.

6.28-сурет-Экспозициялық алаңдарды жоспарлау эскиздері.
 Авторы ООО " ВАК Орион»

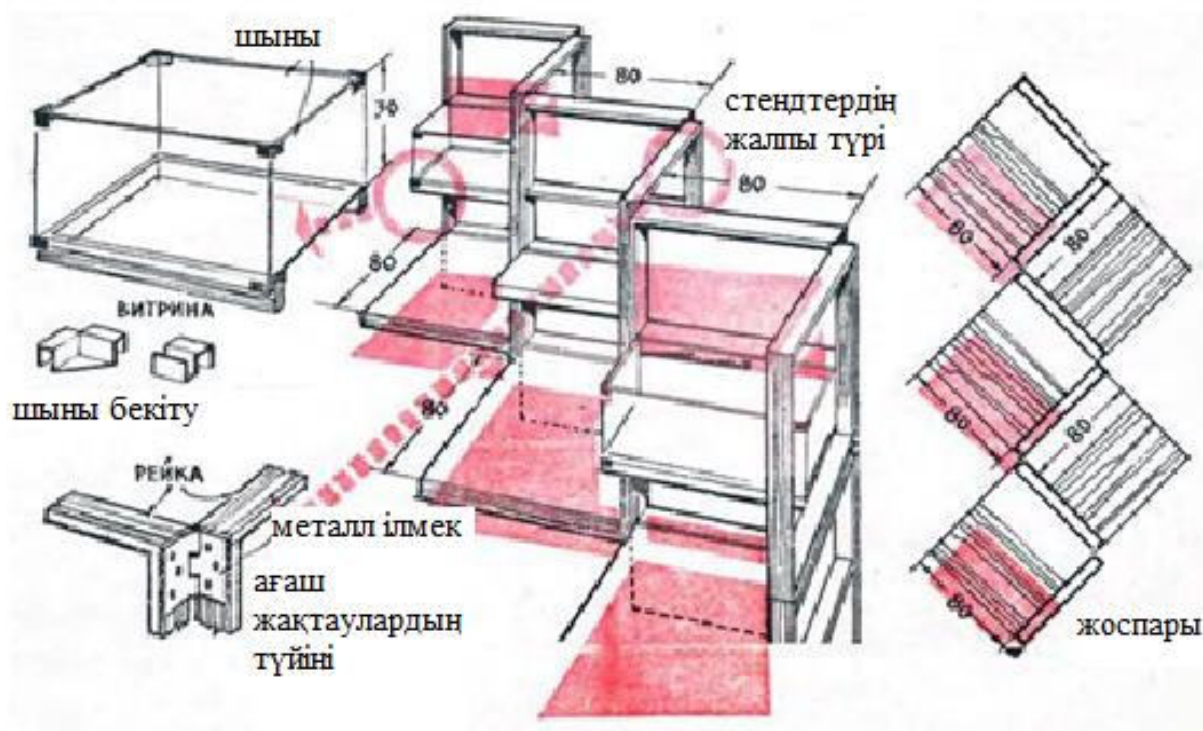
6.29-сурет -Көрме стендтерінің визуализация мысалдары: А-Roche компаниясының көрме стендісі, б-эскиз "Айвори" студиясы»

6.2.3. Витрина бөлшектерінің сызбаларын орындау

Витриналардың бөлшектері жасалған жұмыс сызбасында барлық қажетті ақпарат болуы керек: сурет, өлшемдер, беттерді белгілеу, техникалық талаптар және т. б.

Сіздің тапсырмаларыңыз келесі принцип бойынша сызбаларды әзірлеуді қамтиды: сурет дизайн түріне байланысты болады. Сіз жасау үшін қажетті барлық жоспарлар мен сызбаларды жинауыңыз керек:

- жалпы жоспар;
- қасбет немесе түрлік сызбалар;
- жергілікті түрлері;
- жеке құрылымдардың сызбалары;
- жарықтандыру элементтерінің жоспары.

6.30-сурет-Бекіту элементтерін пысықтаумен көрме инсталляциясының эскизі

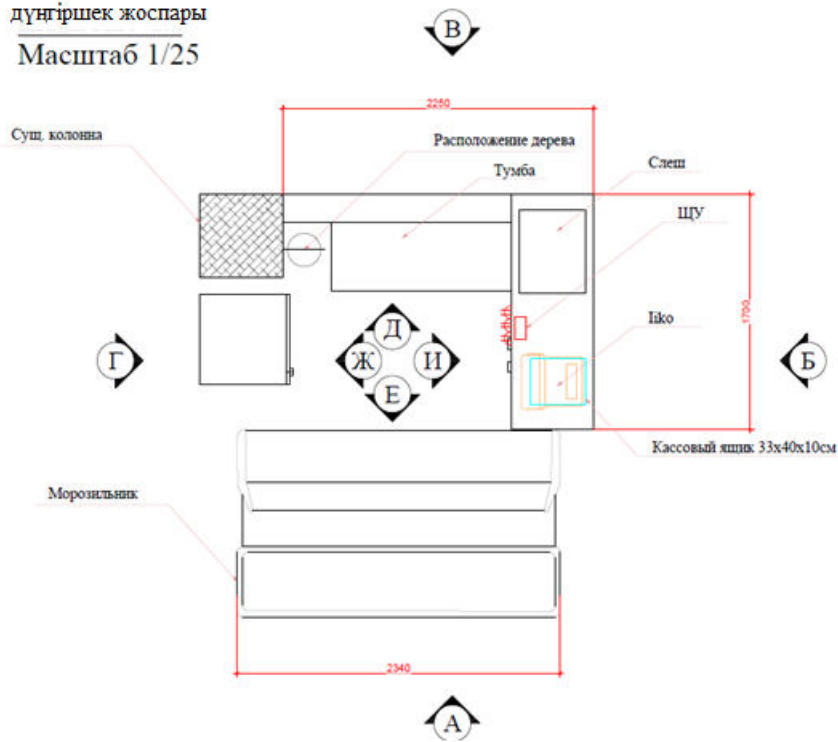
Жоспарда бөлшектердің жалпы өлшемдері, орналасуы (жоғарыдағы көрініс) көрсетілген.

Қасбеттік көріністерде витрина жасау үшін пайдалы ақпараттың максималды мөлшерін көрсету үшін анықталған бірнеше бұрыштан дисплей корпусының (қондырғының) сызбасы көрсетілген.

Жергілікті түрлерде жеке жабдық, оны орнату туралы ақпарат және дайындау материалы толығырақ көрсетіледі.

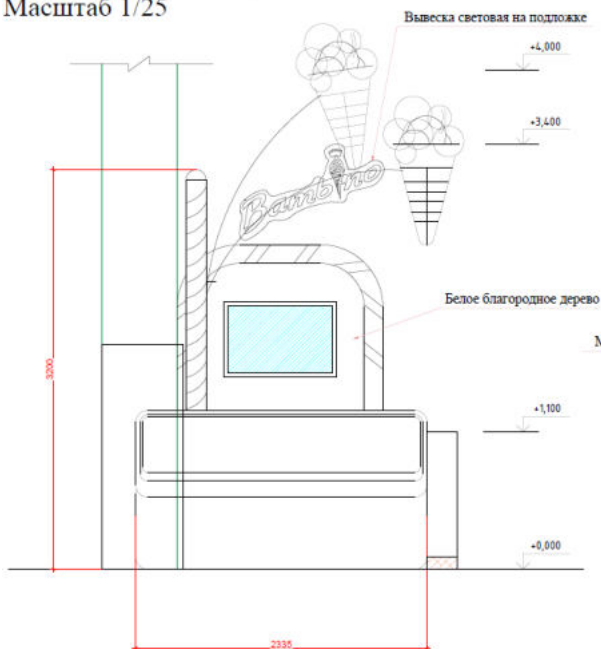
Жарық дизайнының арқасында сіз витрина мен қондырғыда ерекше атмосфера жасай аласыз және компанияның жетістіктерін ең жақсы түрде көрсете аласыз. Сондықтан жарықтандыруды орналастыру сызбалары дамудың соңғы және маңызды элементтерінің бірі болып табылады.

дүңгіршек жоспары
Масштаб 1/25

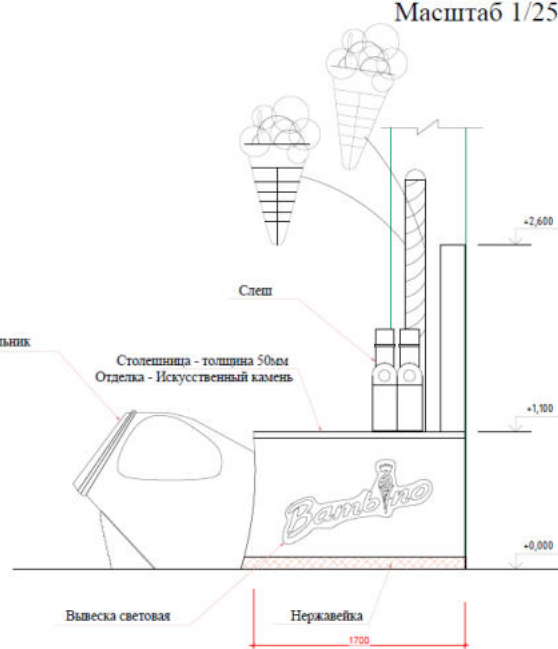

6.31-сурет -Дүңгіршек жоспарының мысалы
Автор: "Luxe Style" дизайн-студиясы»

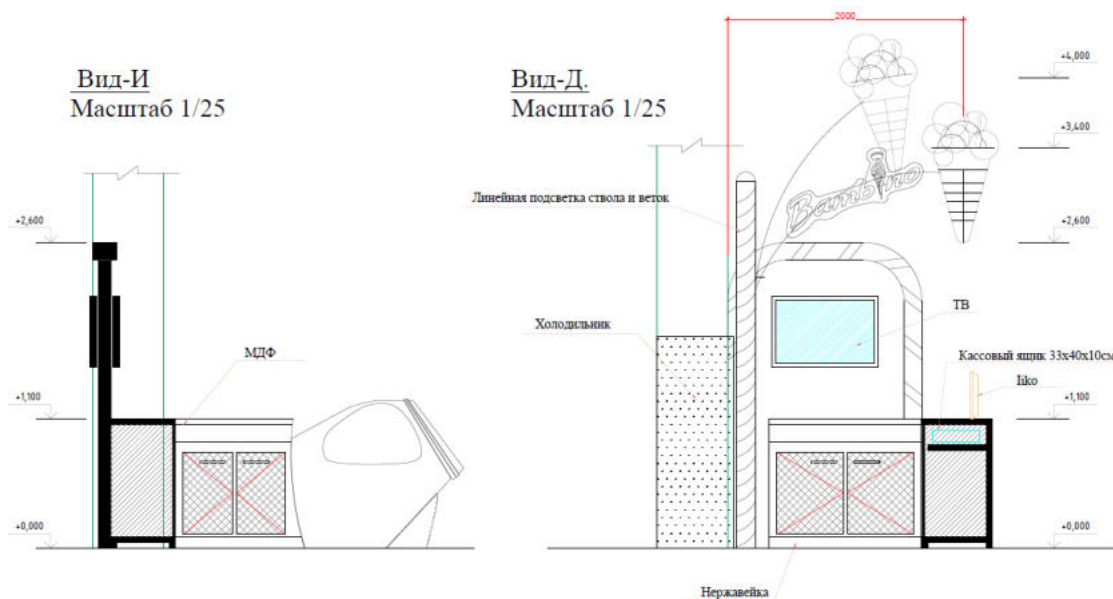
Фасад kiosка Вид-А.
Масштаб 1/25

Фасад kiosка Вид-Б.
Масштаб 1/25

6.32-сурет -Дүңгіршек қасбеті сурет үлгісі
Автор: "Luxe Style" дизайн-студиясы»

6.33-сурет-Жергілікті түрлердің суреттерінің мысалы
Автор: "Luxe Style" дизайн-студиясы»

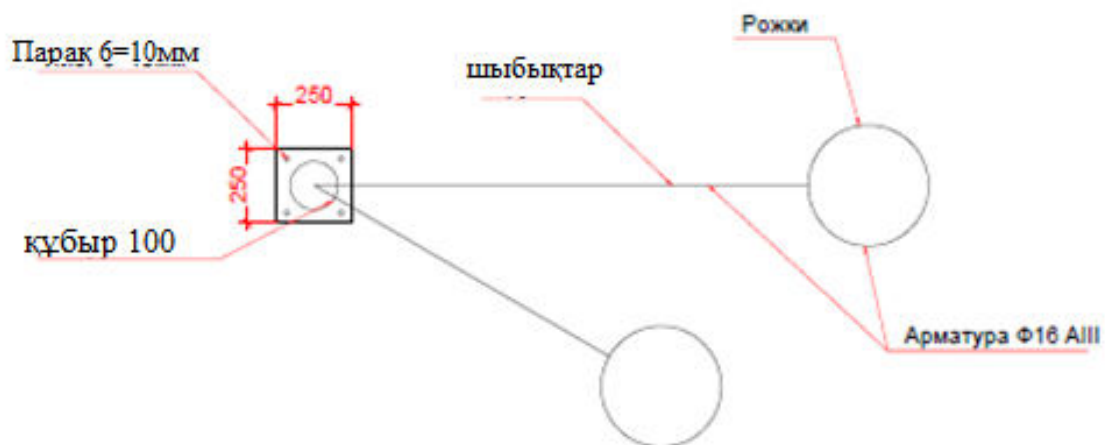
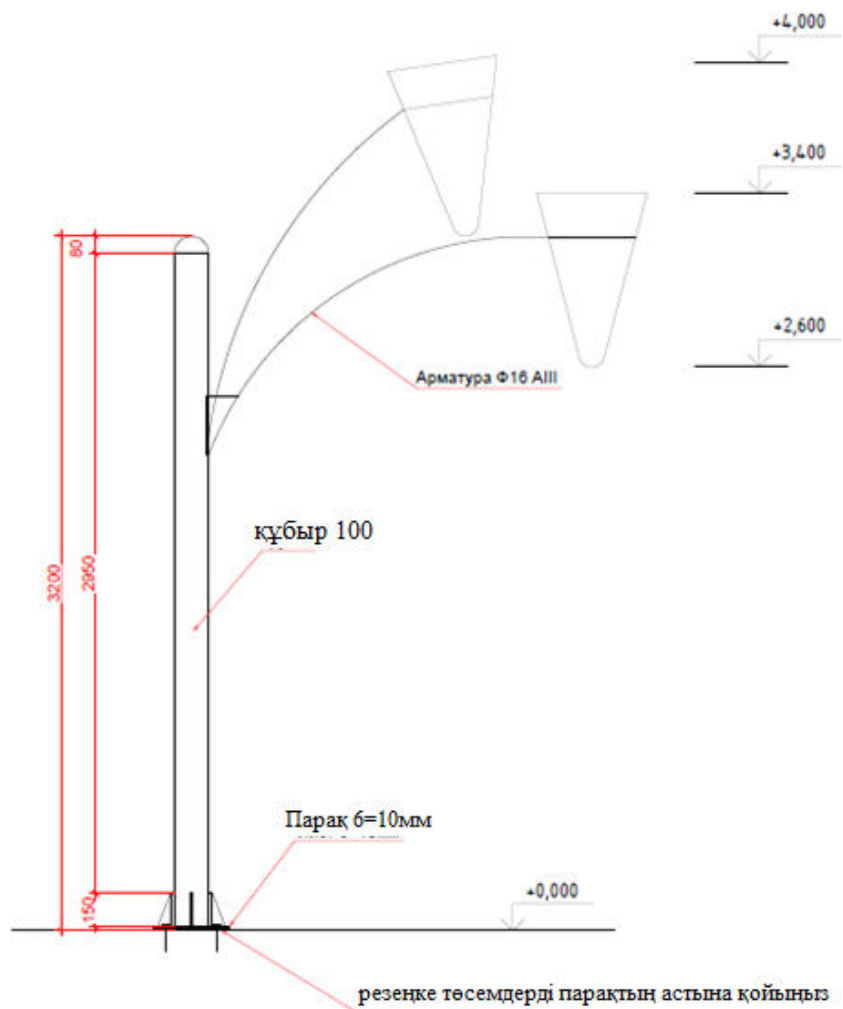
Егер сіз белгілі бір кеңістікте объектінің жарықтандыру қарқындылығы туралы ойласаңыз, онда сіз келушінің қалаған реакциясына қол жеткізе аласыз.

Тек презентациялық бөлікке арналған бағытты жарықтандыру қашықтықта әрекет ету, экспонаттарды бөлектеу және жарық пен көлеңке қатынасына негізделген белгілі бір әсер жасау үшін қажет. Бұған жету үшін кем дегенде 2,30 м биіктікте шатыр немесе қабырға шамдарын пайдаланыңыз, әйтпесе ол өте ыстық болады. Сондай-ақ, егер бағытталған жарық тым ашық болса және көзді жұмса, келушілер ашуланатынын ескеру қажет. Витриналарды жарықтандыратын кішкентай шамдарға да қатысты. Әдетте, шыны жабық витриналар қолданылады. Сондықтан экспонаттарды бөлектеу кезінде жарқырау мүмкіндігін ескерген жөн.

6.2.4. Витриналар мен инсталляциялар тораптарының сызбалары

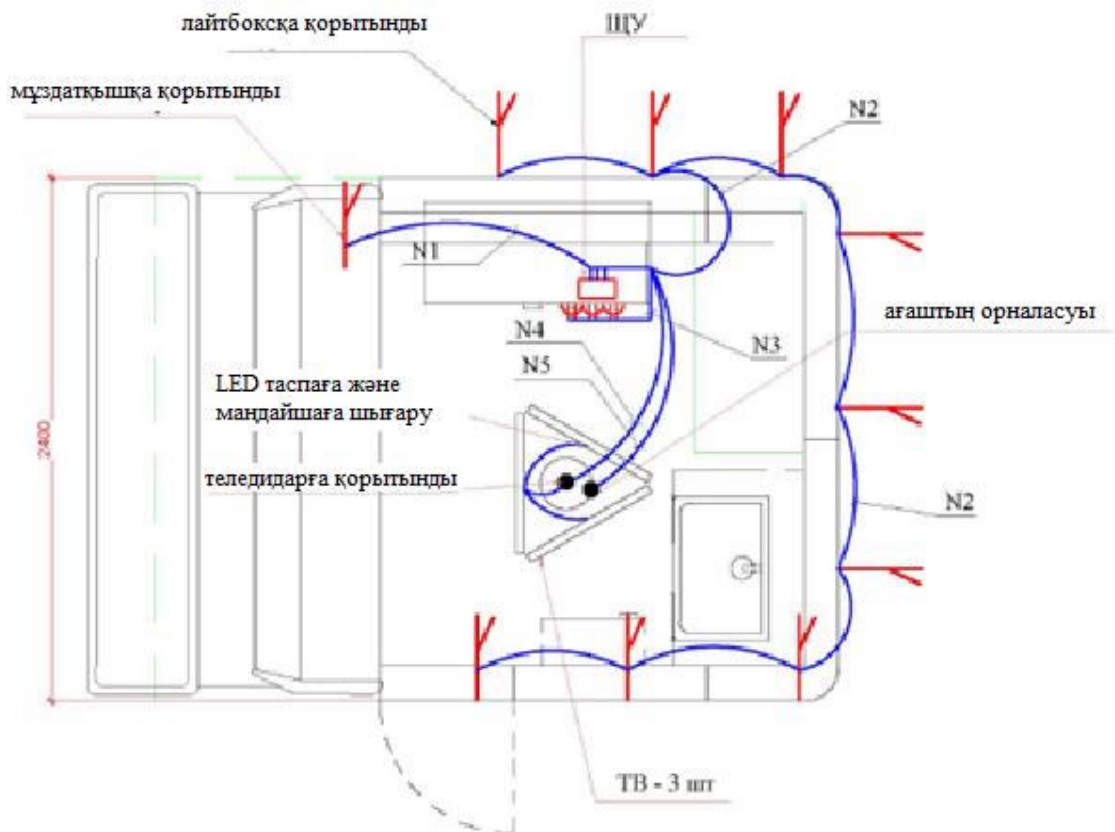
Витринаның (инсталляцияның) жалпы тұжырымдамасы мен түрін әзірлегеннен кейін барлық элементтердің құрылымы мен тұрақтылығын қалыптастыратын қосылыстың барлық элементтерін есептеу қажет.

Сіз барлық түйіндерді, қосылыстарды, бекіткіштерді, материалдардың атауларын, бөлшектерді бұруды көрсетуіңіз керек. Егер дизайн күрделі болмаса және арнайы есептеулерді қажет етпесе, бұл қолайлы, өйткені сіз олардың кейбірін өзіңіз жасай алмайсыз. Мысалы, электр жүктемелерін немесе қосылыстардың қаттылығын дәл есептеу-бұл тек тиісті профильдегі білікті инженер орындай алатын күрделі инженерлік мәселелер. Егер Тапсырыс берушіге жобаны әзірлеудің осындай дәрежесі қажет болса, оған қолайлы мамандарды қосуға тура келеді.

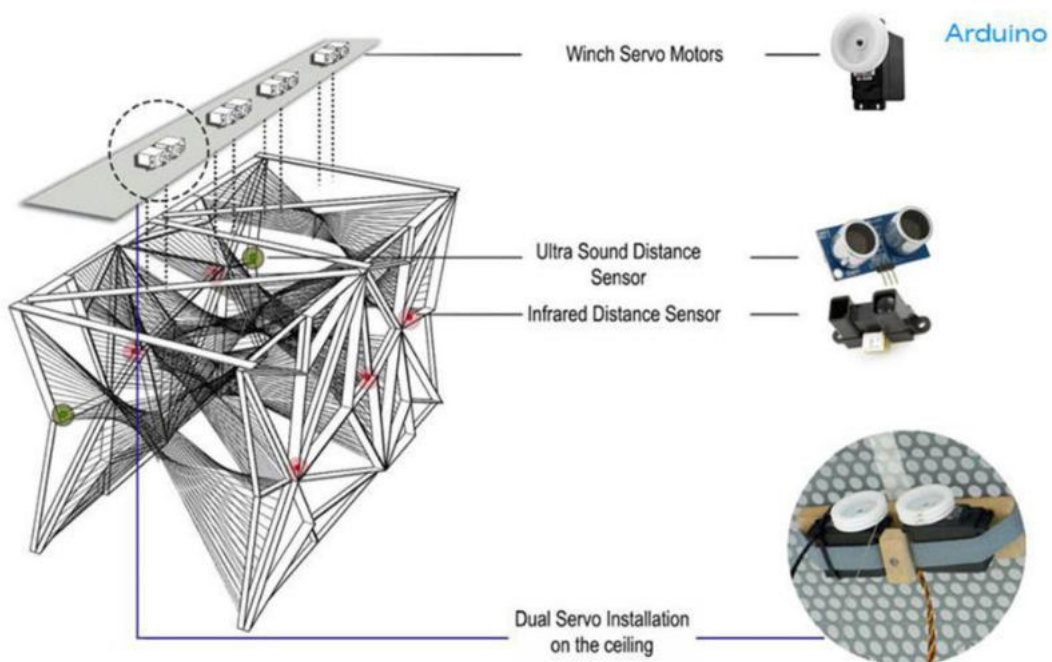

6.34-сурет - Сурет салу жобалау үлгісі, бүйір көрінісі және жоғарғы көрінісі
Автор: "Luxe Style" дизайн-студиясы»

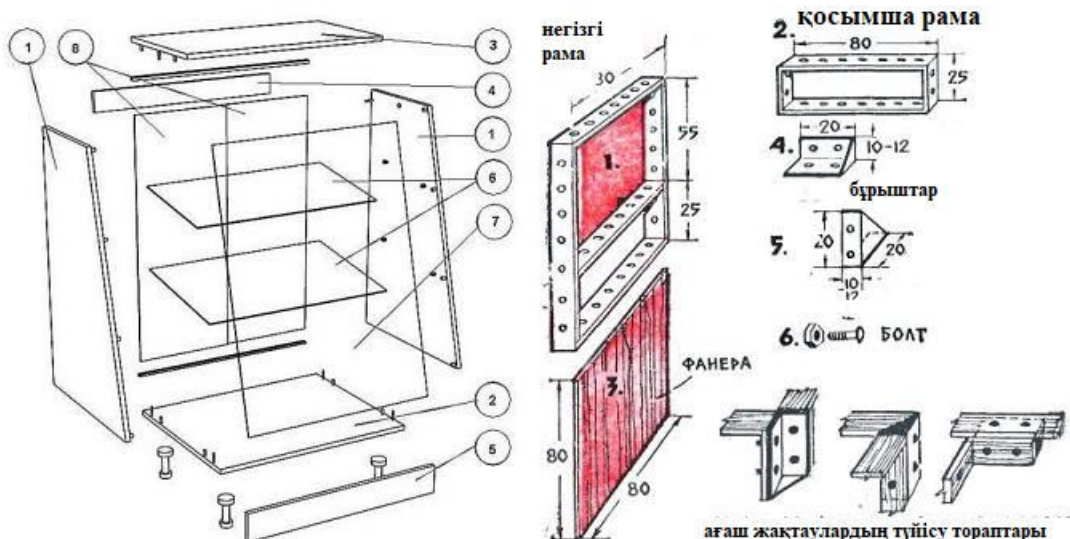
Бірақ сіздің сызбаларыңызда сіз дизайнның жалпы көрінісін көрсете аласыз, ескертпелерде құрылымдардың егжей-тегжейлі жұмыс сызбаларын мамандар сіздің тұжырымдамаңызға сүйене отырып жасауы керек.

6.35-сурет - Электр сымдарының үлгісі

6.36-сурет-Жарықтандыру құрылғыларын орналастыру схемасының мысалы

6.37-сурет-Дисплей элементінің құрастыру схемасының мысалы

6.2.5. Түстік-фактуралық шешімдер

Экспозиция элементтерінде екіден көп емес түрлі түстерді қолдану қажет, бірақ олар қарама-қарсы, жарқын, есте қаларлық болуы мүмкін. Түстің негізгі міндеті-сіздің терезеңізді бәсекелестерден ерекшелеу.

6.38- сурет -Экспозицияның түстік шешімін таңдау

Теңгерімді түс ортасын құру үшін тұтынушы мен тұтынушының көзқарасын қанағаттандыратын кеңістікті ұйымдастыру қажет.

1-қадам: компанияның (брендтің) немесе көрме қондырғысының түс ерекшеліктерін зерттеңіз.

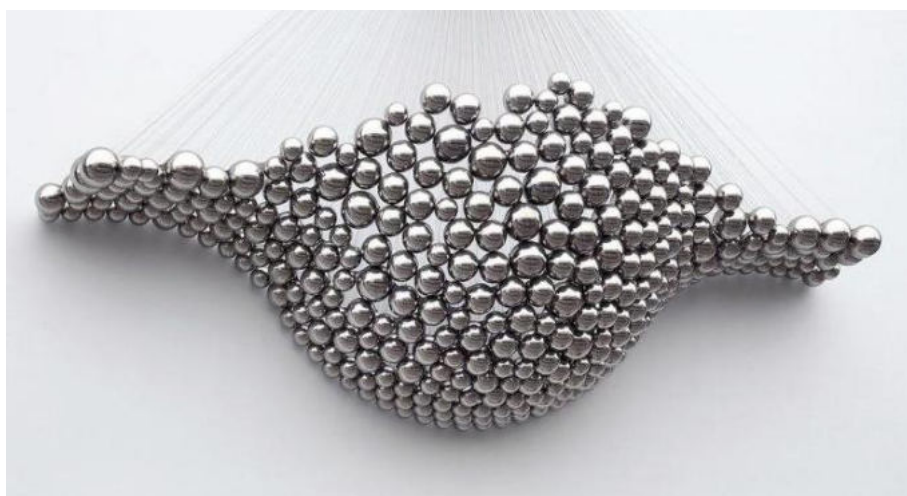
2-қадам: барлық мүмкін түс комбинацияларын көрсететін түстер палитрасын жасаңыз.

3-қадам: максималды әсерге жету үшін жарық түсін таңдаңыз.

6.2.6. Перспективалық бейнелерді жобалау және модельдеу

Нысан кеңістікке үйлесімді болуы керек. Ғарышта нысанды визуалды түрде көрсету үшін жобаның 3 моделі жасалады.

Орнатудың басқа өнер түрлерінен ерекшелігі-визуализацияда көрсетілуі керек материалдардың барлық түрлерін қолдану. Орнатуда қарапайым материалдарды да қолдануға болады: ағаш, металл, қағаз, тас және мүлдем ерекше: жоғары технологияны қолдану, қайта өңделген материалдарды, бүкіл жабдықтың бөліктерін пайдалану және т.б.

6.39-сурет -Сауда экспозиция элементтерін визуализация мысалдары

3D-объектілерді модельдеу 3dsmax бағдарламасында ең жақсы түрде қамтамасыз етіледі. Модель дайын нұсқаны мүмкіндігінше нақты көрсету үшін жобаның барлық бөлшектерін көрсетуі керек. Соңғы рендерингтің көмегімен әр витринаның немесе әр түрлі бұрыштағы инсталляцияның кемінде екі бейнесі жасалады.

6.3. Мерчендайзинг және жарнамалық өнім

Сауда-саттық-бұл тауарларды сатуға және тауарларды сату орындарына дайындық әдістемесін анықтайтын маркетинг процесінің бөлігі: витриналарды безендіру, залда орналастыру, өнім туралы ақпарат беру. Мерчендайзинг-қандай да бір тауарды, марканы, түрді немесе ораманы жылжытуға бағытталған сауда залында өндірілетін іс-шаралар кешені. Сауда-саттық тұтынушылардың ең типтік мінез-құлқын бақылаудан алынған сауда желісінде тауарларды ұсыну ережелеріне негізделген.

Өз кезегінде, жарнама-кез-келген тәсілмен, кез-келген нысанда және кез-келген құралдарды қолдана отырып, белгісіз адамдарға бағытталған және жарнама объектісіне назар аударуға, оған қызығушылықты қалыптастыруға немесе қолдауға және оны жылжытуға бағытталған Ақпарат [23].

Сауда және жарнама келесі мақсаттарға ие:

- әлеуетті тұтынушының назарын аудару;
- тауардың жылжуын.

Сауда-саттықтың да, жарнаманың да түпкі мақсаты-жарнамаланатын (жарнамаланатын) тауарлардың сатылымын арттыру.

Сауда-саттық пен жарнаманың айырмашылығы: сауда – саттық – бұл залдағы қызмет түрі, жарнама-бұл әлеуетті сатып алушылардың назарын аударатын ақпарат.

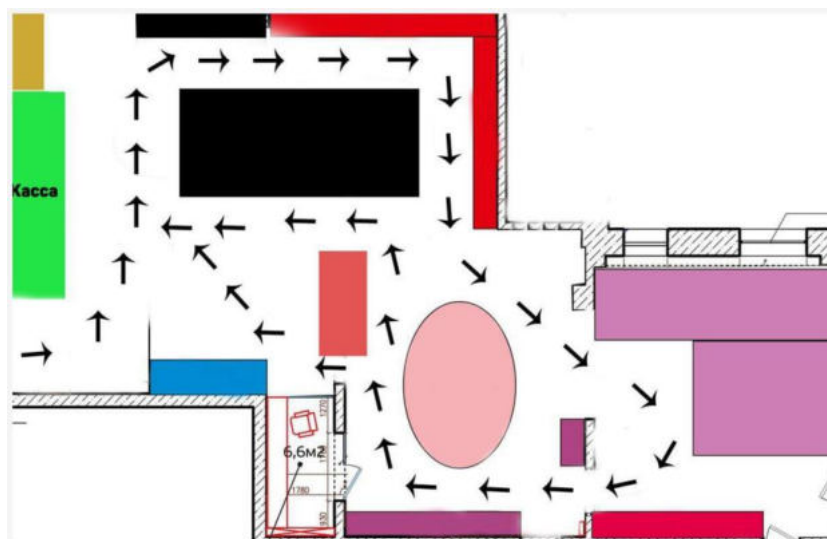
Алайда, егер сіз сауда-саттық арқылы көрме кеңістігінде көрмеге қатысушыларға әсер етудің психологиялық әдістерін қолдансаңыз және жарнаманың көмегімен ақпаратты билбордтарға, көліктерге, парақшаларға және т. б. дұрыс орналастырсаңыз, оларды бірлесіп пайдалану жақсы нәтиже бере алады.

6.3.1. Мерчендайзинг ережелерін ескере отырып, экспозициялық кеңістікті жобалау

1-қадам: "клиенттің қозғалыс картасын" жасаудан бастаңыз.

Бұл залдағы клиенттің қозғалысын зерттеу, талдау және жобалау (сурет. 6.40, 6.41, 6.42). Сонымен қатар, клиенттің бақылау нүктелерінде болуының орташа уақытын (тексеру нүктелері) жазып алған жөн.

6.40- сурет -Келушілердің қозғалыс картасының мысалы
Автор: InScale маркетинг агенттігі

2-қадам: "көрнекі сауда" туралы ойланыңыз.

Бұл жарнамалық материалдардың дұрыс орналасуы және максималды нәтижеге жету үшін витриналардың дизайны.

Төменде экспозициядағы объектілердің жеңімпаз орналасуына қол жеткізуге болатын ережелер сипатталған.

1 ЕРЕЖЕ. Орналасуы.

Бұл жағдайда ереже бөлменің кіреберісіне, жақын жерде танымал витриналардың орналасуына және т.б. байланысты сіздің өнімдеріңіздің орналасқан жерін шешуге байланысты жұмыс істейді, сонымен қатар адам не таба алатындығын көріп, түсінуі үшін манекендерде немесе сөрелерде навигация жасау ұсынылады.

2 ЕРЕЖЕ. Көз деңгейі.

Адам экспозиция орталығына кіргенде, оның көзқарасы алға бағытталған. Егер сіз келушінің назарын объектіге аударғыңыз келсе, оны көз деңгейінде орналастырыңыз. Бұл тіпті 15 градустан да дұрыс, өйткені біз психологиялық тұрғыдан аздап төмен қарауға дағдыланғанбыз. (Сур. 6.42)

3 ереже. Тауарды бөлу.

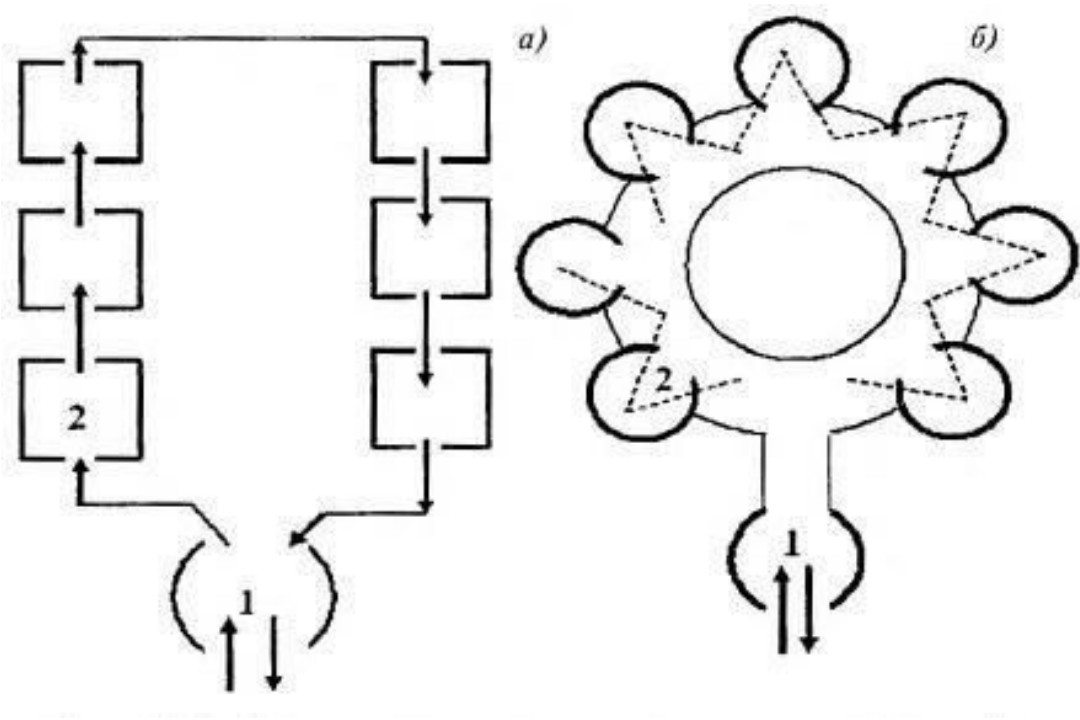
"Клиентті көзден ұстап алу" үшін арнайы әрекеттерді жасауды үйрену керек»:

- Көптеген экспонаттар. Болады орналастыру көптеген экспонаттар және, осылайша, ұлғайту сырт қарағанда аттың. Бұл "көп, сондықтан танымал" деген ойды тудырады. (Сур. 6.43)

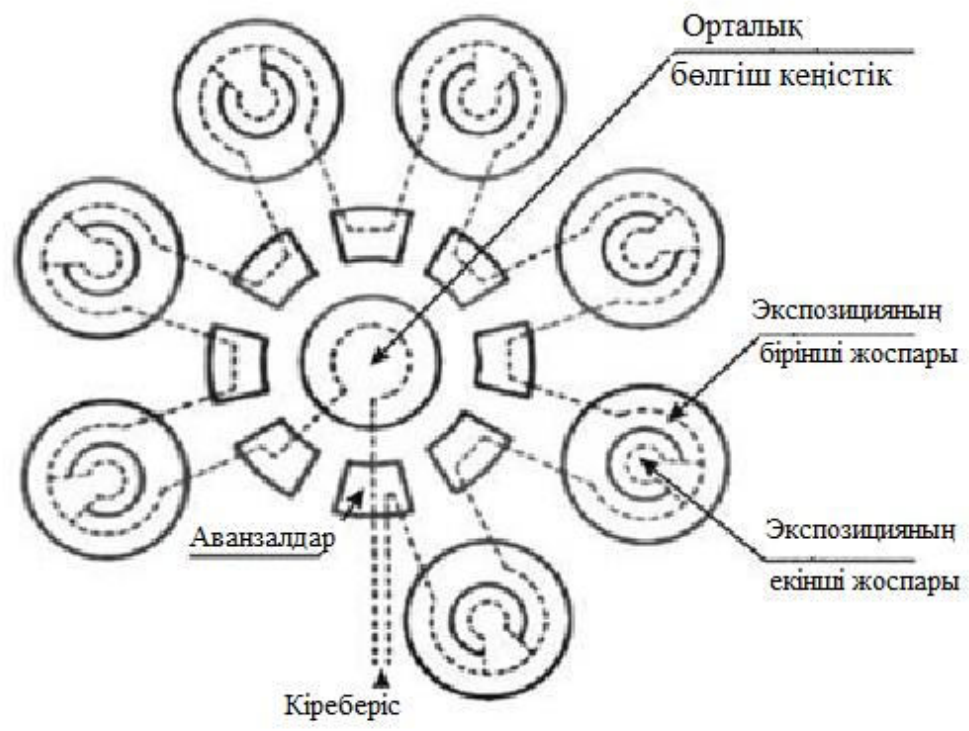
- Жарық. Артқы жарықтың көмегімен ерекше құнды көшірмелер мен витриналар мен қондырғылар ерекшеленеді. (Сур. 6.44)

- Жеке экспозициядағы тауар. Жеке көрме орны мен дизайны бөлудің жақсы тәсілі болады. (Сур. 6.45)

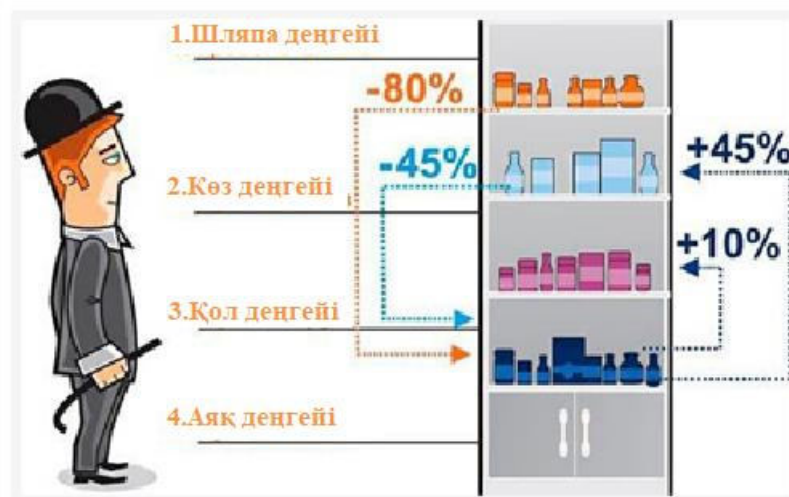
- Түсі. Сізге бір түсті бояғыштың экспонаттарын бір жерге топтастыру керек (сурет. 6.46)

6.41-сурет -Келушілердің қозғалыс сызбасы

6.42- сурет -Келушілердің қозғалыс сызбасы

6.43- сурет -Көз деңгейіне қатысты орналасуына байланысты объектілердің көрінуін реттеу схемасы

6.44-сурет-Объектіні көптеген экспонаттар принципі бойынша бөлудің мысалы. Кристиан Диор сән үйі

6.45-сурет - Объектіні жарықпен бөлектеу мысалы Гамбург мұражайы

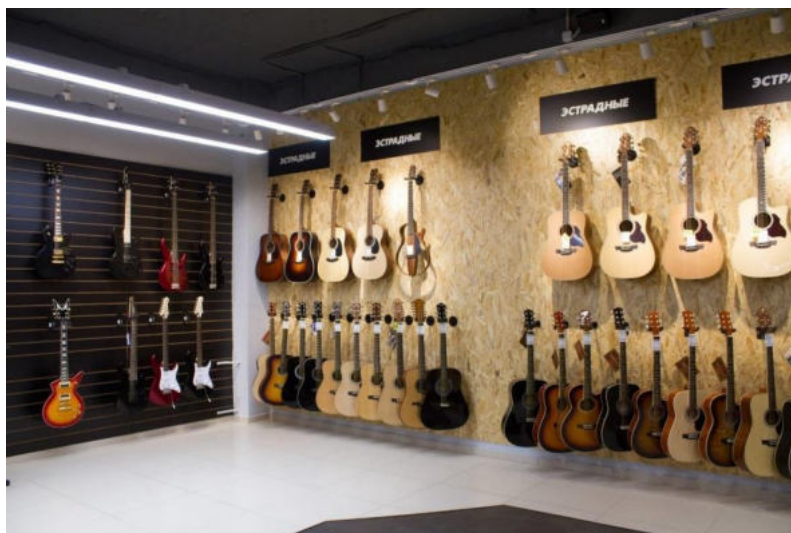
6.46-сурет-Объектіні жеке экспозицияға орналастыру қағидаты бойынша бөлу мысалы

6.47-сурет-Объектіні түс принципі бойынша бөлектеу мысалы

4 ереже. Бөлу.

Маңызды фактор – бұл топтардың орналасуы.

6.48-сурет - Объектілерді топтарға бөлу

5 ЕРЕЖЕ. Қозғалысы.

Адамдардың көпшілігі оң қол. Кез – келген бөлмеге кірген кезде, адамдардың көпшілігі бірден басын оңға бұрып, сағат тіліне қарсы бейсаналық қозғалысты бастайды-бұл мінез-құлық факторы.

6 ереже. POS-материалдар.

Point of sales – бұл құралдар мерчендайзинг назарын аудару үшін: воблеры, шелфтокеры, шелфстоперы.

6.3.2. Витриналарды безендіру

Дисплей жарнамасының артықшылығы-жарнамаланатын өнімнің жақындығы, оны "тірі" көрсету, сапа туралы көрнекі ақпараттың болуы, сондай-ақ көрсетілген тауарларды талқылайтын және оларға қызығушылық танытатын басқа сатып алушылардың болуы.

Дисплей жарнамасы-жарнамалық науқанның соңғы кезеңі.

Витриналардың барлық түрлері "моновитриндер" (өнімнің бір түрі көрсетіледі) және "стереовитриндер" (өнімдердің бірнеше тобы көрсетіледі) болып бөлінеді.

Витриналарды безендірудің негізгі тәсілдері:

- Текстово-түс. Жарнаманың тек мәтіндік элементтері, түс дизайны, әртүрлі материалдардан жасалған түрлі түсті геометриялық фигуралар орналастырылған.
- Композициялық тәсіл. Көлемді сәндік элементтердің құрамы, кейде муляждардан немесе тауарлардың үлкейтілген суреттерінен тұрады, бірақ тауарлардың өздері емес.
- Гүл. Сәндік жасыл, шамдар, гүлдер бар.

6.4 Жобаның техникалық-экономикалық негіздемесі

Экономикалық негіздеменің мақсаты-дизайн жобасын экономикалық тұрғыдан негіздеу. Ол үшін сізге қажет:

- 1) жобаның күрделілігін анықтаңыз;
- 2) еңбекке ақы төлеу шығындары;
- 3) материалдық шығындар;
- 4) басқа шығындар;
- 5) өзіндік құнын анықтау;
- 6) жобаның бағасын негіздеу.

Дизайн жобасын әзірлеу процесінің күрделілігін негіздеу.

Уақыт нормасы жобаны әзірлеудің келесі кезеңдері бойынша жұмыстарды қамтиды:

- 1) дизайнерлік тапсырманы қалыптастыру;
- 2) ойды қалыптастыру;
- 3) іздеу эскиздері;
- 4) жұмыс эскизі;
- 5) эскизді жобаға енгізу.

Кесте 6.1-Жобаның еңбек сыйымдылығын анықтау мысалы

Әзірлеу кезеңінде	Уақыт шығындары	Ескертпелер
1. Дизайн тапсырмасын қалыптастыру	1 сағат	Тапсырыс берушінің талаптарымен танысу
2. Ойды қалыптастыру	2 сағат	Ұқсас мәселелерді шешудің қолданыстағы әдістерімен танысу
3. Іздеу нобайлары	5 сағат	Дизайн жобасы бойынша ұсыныстар
4. Жұмыс нобайы	3 сағат	Ұсынылғандардан ең жақсы эскизді таңдау және оны одан әрі дамыту
5. Жобаға эскизді енгізу	21 күн (168 сағат)	Жобаны әзірлеу

Кесте 6.2 Жобаның өзіндік құнының калькуляциясы

Шығындар баптары	Сомасы
1. Материалдық шығындар	
2. Дизайнердің негізгі жалақысы	
3. Дизайнердің қосымша жалақысы (негізгі жалақының 10 %)	
4. Сақтандыру жарналары	
5. Жалпы өндірістік шығындар (негізгі жалақының 35%)	
6. Жалпы шаруашылық шығындар (негізгі еңбекақыдан 50%)	
7. Өндірістік өзіндік құн	
8. Коммерциялық шығындар (өндірістік шығындардың 5%)	
9. Толық құны (өндірістік + коммерциялық)	

Практикалық тапсырмалар

1. Бөлменің өлшеу сызбасын орындаңыз.
Бұл жұмыс 3-бөлімге сәйкес схемалық деректерге сәйкес орындалуы керек.
2. Экспозицияны шешудің сызбасын жасаңыз.
Бұл жұмыс алгоритмге сәйкес 6.1.3 бөліміне сәйкес орындалуы керек.
3. Интерьер дизайны тұжырымдамасын жасаңыз.
Бұл жұмыс алгоритмге сәйкес 6-бөлімге сәйкес орындалуы керек.
4. Стиль коллажын орындаңыз.
Бұл жұмыс алгоритмге сәйкес 6.1.6 бөліміне сәйкес орындалуы керек.
5. Фирмалық стиль әзірлеу, брендбук жасау.
Бұл жұмысты алгоритмге сәйкес 6.1.7-бөлімге сәйкес орындау қажет.
6. Орындау сызба, эскиз витриналар.
Бұл жұмыс алгоритмге сәйкес 6.2 бөліміне сәйкес орындалуы керек.
7. Қабырғаларды сканерлеу.
Бұл жұмыс алдыңғы 5-бөлімде (практикалық жұмыстар) сканерлеу алгоритміне сәйкес орындалуы керек.
8. Интерьерді елестетіңіз.
Бұл жұмыс алдыңғы 5-бөлімде(практикалық жұмыстар) визуализация алгоритміне сәйкес орындалуы керек.
9. Мерчендайзинг бойынша жұмыс жоспарын құру.
Бұл жұмыс алгоритмге сәйкес 6.3 бөліміне сәйкес орындалуы керек.

Өзіндік бақылау сұрақтары

1. Аналогтарды іздеудің қандай әдістерін білесіз?
2. Ретінде схемасын жасау шешімі экспозицияның?
3. Экспозицияның түс дизайнының ережелерін сипаттаңыз.
4. Бренд кітабы және оның мақсаты қандай?
5. Сызбалармен жұмыс істеу үшін Сізге қандай бағдарламалық жасақтама қажет?
6. Дизайн жобасының жұмыс сызбаларының құрамын, олардың түрлері мен мақсаттарын сипаттаңыз.
7. Жобаның перспективті түрлерін қалай орындауға болады?
8. Көрме кеңістігін жоспарлау жүйесінде сауда-саттық не үшін қажет?
9. Жарнамамен жұмыс істеу әдістері мен саудамен айналысудың айырмашылығы неде?
10. Келушілердің келуіне арналған витриналарды қалай бөлуге болады?
11. Сауданы ұйымдастырудың қандай ережелері бар?
12. Көрме кеңістігінде сауда-саттық пен жарнаманы біріктіру шешімі қаншалықты қолайлы?

Тест тапсырмалары

1. Экспозициялық кеңістік:
А) мектеп алаңы;
Б) көше алаңы;
В) көрме залының алаңы;
Г) үйдің ауданы.
2. Экспозициядағы Растр-бұл:
А) шешім схемасы;
Б) экран пикселі;
В) қораптардың орналасуы;
Г) бутиктің мөлшері.
3. Экспозициядағы металл құрылымының рөлі:
А) шешім схемасы;
Б) сенімділік;
В) эстетика;
Г) жиһазды шешу.
4. Брендбук-бұл:
А) қозғалыс сызбасы;
Б) фирмалық түстер;
В) логотип;
Г) бренд тұжырымдамасы.
5. Құрылымдық түйіндер көрсетеді:
А) жалпы тұжырымдама;
Б) қосылыстар, бекіткіштер;
В) өтелу дәрежесі;
Г) экспонат түрі.

Жауап кодтары

1	В
2	А
3	Б
4	Г
5	Б

Қысқаша қорытынды

Экспозициялық кеңістікті жобалау бойынша жобаны аяқтай отырып, сіз сауатты жоспарлау, кеңістікте көлемді ойлау дағдыларын және

ұйымдастыру әдісін меңгересіз. эскиздер мен сызбалармен жұмыс әдістері. Бұл бөлімде экспозицияларды шешудің нұсқалары мен схемаларына, сызбалар жасауға, брендбук пен корпоративті сәйкестендіруді жасауға, витриналар мен қондырғыларды жасау әдістеріне, сондай-ақ дайын объектіні визуалды түрде ұсыну мүмкіндіктеріне ерекше назар аударылды, бұл сізге кәсіби маман ретінде үлкен жобалар жасауға және оны көрме кеңістігіне модельдеуге мүмкіндік береді.

Ұсынылған әдебиеттер мен қосымша ақпарат көздерінің тізімі

1. Литвинов В.В. Практика современной экспозиции / В.В. Литвинов. - Рудизайн, 2005. - 352 с.
2. Пронин Е.С. Теоретические основы архитектурной комбинаторики: учеб. для вузов: спец. «Архитектура» / Е.С. Пронин. - М.: «Архитектура-С», 2004. - 232 с.
3. Рунге Ю.П. Основы теории и методологии дизайна: учебное пособие (конспект лекций) / Ю.П. Рунге. - М.: МЗ-Пресс, 2003. -252 с.

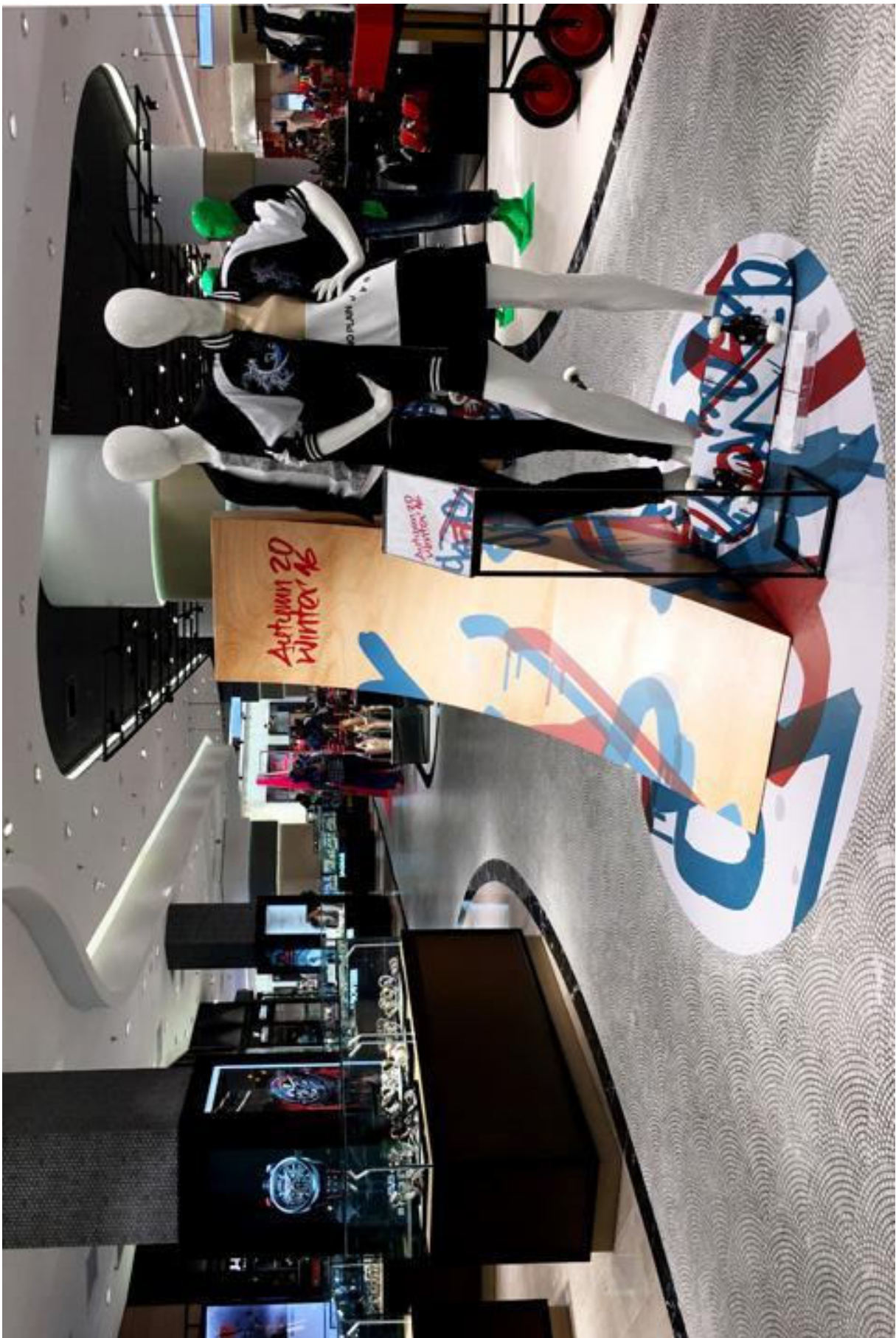
Қосымшалар

Қосымша 6.1-Орнату мысалы

ҚҰРЫЛЫС КОМПАНИЯСЫ

Nurly Qala

	C 87 M 44 Y 8 K 20
	C 84 M 41 Y 1 K 0
	C 57 M 6 Y 9 K 1
	C 40 M 0 Y 10 K 0

Nurly Qala
Baskerville Old Face
 Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii
 Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp QqqRr
 Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz.

ҚҰРЫЛЫС КОМПАНИЯСЫ
Arial
 Aa Əə Бб Вв Гг Ff Дд Ee Ёё
 Жж Зз Ии Йй Кк Ққ Лл Мм Нн
 Ңң Оо Өө Пп Рр Сс Тт Уу Үү
 Ұұ Фф Хх Һһ Цц Чч Шш Щщ
 Ъъ Ыы Іі Ьь Ээ Юю Яя

Қосымша 6-Фирмалық стильдің үлгісі

Конверттер

Флаер

Флаер

Плакат

Билборд 1- нұсқа

Билборд 2- нұсқа

• Логотип

• Построение логотипа

• Охранная зона

• Модульная сетка

ADYS Bold
АабБбВвГгДдЕеЕёЖжЗзИи
ЙйКкЛлМмНнОо
ПпРрСсТтУуФф
ХхЦцЧчШшЩщЪъЫыЬы
ЭэЮюЯя
1234567890

• Основной шрифт

Мәгісс Bold
АабБбВвГгДдЕеЕёЖжЗзИи
ЙйКкЛлМмНнОо
ПпРрСсТтУуФф
ХхЦцЧчШшЩщЪъЫыЬы
ЭэЮюЯя
1234567890

• Дополнительный шрифт

• Фирменные цвета

	C: 84 M: 63 Y: 29 K: 14		C: 0 M: 86 Y: 46 K: 0
--	----------------------------------	--	--------------------------------

• Аналоги

• Стоматология L'Clinic

• Стоматология Dental City

• Стоматология Artis Dental

• Стоматология Zarcos

• Поисквые варианты

7-БӨЛІМ. БІТІРУ БІЛІКТІЛІК ЖҰМЫСЫНА ЖОБАЛЫҚ ДАЙЫНДЫҚ

Оқу мақсаттары

Осы бөлімді зерттеу нәтижелері бойынша Сіз мынаны меңгересіз:

- Дипломдық жобаңыздың тақырыбын дұрыс таңдау.
- Қорытынды біліктілік жұмысының мақсаты мен міндеттерін дұрыс тұжырымдау – дипломдық жоба.
- Дипломдық жобаның өзектілігі мен практикалық маңыздылығын негіздеу.
- Дипломдық жобаның оңтайлы көлемін анықтау.
- Жобаның идеясын негіздеу.
- Дипломдық жобаны дайындау мен орындауды жүйелі және дәйекті түрде орындау.
- Өз жобаңызды қорғауда логикалық тұрғыдан дұрыс және сауатты ұсыну.
- Материалды білу дәрежесін көрсету және дипломдық жұмысыңыздағы сұрақтарға жауап беру.

Қажетті оқу материалдары

Негізгі графикалық материалдар: h (Т) - дан 2В (2м) - ге дейінгі қарапайым қаттылықтағы қарындаштар, өшіргіш, түрлі-түсті қарындаштар, линер немесе қара тұрақты қалам, А4 және А3 форматындағы қағаз, сызғыш, макеттік пышақ, қарындаштар үшін ұштағыш, акварельді бояулар, қылқаламдар (ақуыз, колонкалар, синтетика, дөңгелек және жалпақ, №2 және №5), шарикті қалам.

Қосымша графикалық материалдар (міндетті емес): ақ қарындаш немесе ақ гельді қалам, эскизге арналған маркерлер (ашық, орташа және Қою сұр, түрлі-түсті), А4 және А3 маркерлеріне арналған қағаз.

Техникалық жабдықты: компьютер, сканер, принтер.

Бағдарламалық жасақтама: растрлық графикалық редактор (Adobe Photoshop және т. б.), векторлық графикалық редактор (CorelDraw және т. б.), сызу бағдарламасы (AutoCAD және т. б.), 3D модельдеуге арналған бағдарлама (3dmax және т. б.), мәтіндік редактор (Microsoft Word және т. б.)

Алдын ала қойылатын талаптар

Осы бөліммен жұмыс істеу үшін Сіз КМ 01-ден КМ 06-ға дейінгі бөлімдерде берілген ақпаратты игеруіңіз керек. Сіз әр түрлі мақсаттағы интерьер дизайн – жобаларының орындалу ретін, логотип пен фирмалық стиль дизайнын әзірлеуді білуіңіз керек, дизайн – жобаны бастапқы

ақпаратты жинаудан бастап, тұжырымдама мен стиль бағытын анықтаудан бастап сызбалардың барлық жиынтығын орындағанға дейін орындай білуіңіз керек. Сіз САД бағдарламаларында қолмен сызу және сызу, перспективалық эскиздік интерьерді құру және оны үш өлшемді модельдеу бағдарламаларында визуализациялау дағдыларына ие болуыңыз керек.

Кіріспе

Бұл бөлім "бітіру біліктілік жұмысына жобалық дайындық" КМ 07 кәсіби модулінен өту шеңберінде білім алушының практикалық қызметінің теориялық негізін ашады. Қорытынды біліктілік жұмысына дайындық студенттерді өз қызметін түсінуге, жинақталған тәжірибені тереңдетуге, логикалық және ұтымды ойлауды дамытуға, гипотезаларды дәлелдеуге және шешімдерді теориялық негіздеуге итермелейді.

Бітіруші біліктілік жұмысы және оны комиссия алдында қорғау кәсіптік және техникалық білім беру түлегі үшін қорытынды іс-әрекетті білдіреді. Қорғау деңгейіне сәйкес түлектің кәсіби құзыреттілігін және тәуелсіз кәсіби қызметке дайындық дәрежесін анықтауға болады.

Дипломдық жоба (жұмыс) білім алушы орындаған курстық жұмыстар мен жобаларды қорытындылауға негізделеді, ол білім алушының таңдаған тақырыбын өз бетінше әзірлеу қабілетін көрсетуі тиіс. Бөлімде дипломдық жоба бойынша жұмыстың барлық кезеңдері, тақырыпты таңдаудан бастап, қорғау процедурасының сипаттамасына дейін, оны орындау кезінде туындайтын қажетті теориялық мәселелер, сонымен қатар нақты практикалық ұсыныстар берілген.

Бұл бөлім тақырыпты анықтаудан бастап дипломдық жобаны қорғауға дейін осы процесті дәйекті және жүйелі түрде жақындауға көмектеседі.

7.1. Дипломдық жобалаудың мақсаттары мен міндеттері

Дипломдық жобаның (жұмыстың) мақсаты оны орындаудың мағынасын көрсетеді. Ол білім алушының дипломды орындау барысында алғысы келетін нәтижесін көрсетуі тиіс. Мақсат қысқаша бір сөйлеммен тұжырымдалады. Дипломға бір ғана мақсат қойылмауы керек.

Мақсат өзекті мәселені зерттеу, проблемаларды шешудің жаңа әдістері, функционалдық мүмкіндіктерді жақсарту, кәсіпорынның тиімділігін арттыру болуы мүмкін.

Мақсатты келесі тіркестерден бастап тұжырымдауға болады:

- зерделеу;
- талдау;
- анықтау;
- зерттеу;
- жетілдіру.

Мақсат зерттеу тақырыбымен және проблемасымен тікелей байланысты болуы керек. Мақсаттың орнына оған жетудің құралдарын көрсету мүмкін емес.

Мақсатты тұжырымдағаннан кейін зерттеу міндеттері мен қажетті нәтижеге қол жеткізуге көмектесетін жұмыс тақырыбы анықталады. Дипломдық жобаның міндеттері зерттеу кезеңдерін, олардың реттілігін көрсетеді

Әрқашан бірнеше тапсырмалар бар, көбінесе олардың саны дипломдық жобаға түсіндірме жазбасының тармақтарының санына тең. Тапсырмаларды тұжырымдау үшін дипломдық жоспар құрып, оның тармақтарының атауын қайта жазу жеткілікті.

Дипломдық жобаның міндеттері деп студенттер таңдаған мәселені немесе тақырыпты талдау, жүйелеу, ашу, нақтылау, зерттеу немесе дамыту деп түсіну керек.

Тапсырмалар "зерттеу", "талдау", "негіздеу" және сол сияқты сөздерден басталады.

Барлық қойылған міндеттерге қол жеткізу керек.

7.2. Дипломдық жобаның өзектілігі мен тәжірибелік маңыздылығы

Дипломдық жобаның тақырыбы, әрине, нарықта өзекті және сұранысқа ие болуы керек. Жұмыс нәтижесі өмірде қолданылуы, бар қасиеттерді жақсартуы немесе түбегейлі жаңа шешімдерді енгізуі керек.

Қазіргі заманғы дизайн дәстүрлі идеялардан алшақтап, олардың өзара әрекеттесуін перспективалы деп анықтайды, практикалық мәселелерді шешуде жаңа мүмкіндіктер ашады.

Дизайн практикасының дамуын куәландыратын дизайн объектілерінің жобалық әзірлемелері өзекті болып табылады.

Білім алушы өзінің дипломдық жобасының тақырыбы неліктен дәл қазір әзірленуі керек екенін, бұрын осы мәселені шешудің теориялық негізі болған-болмағанын негіздеуі керек.

7.3. Дипломдық жобалау тақырыбы

Диплом жобасының тақырыбын сіз дипломалды практикадан өтуге жіберілмес бұрын таңдауыңыз керек. Дәл осы тәжірибеде онымен жұмыс істеу үшін қажетті теориялық материал жиналуы керек. Шын мәнінде, тақырып жобаның негізгі идеясын көрсетуі керек. Оны қазіргі заманның талаптарына сәйкес таңдау керек, жоба бүгінгі күнге қатысты болуы керек және оны нақты өмірде практикалық қолдану тұрғысынан негізделуі керек.

Тақырып сізге толық таныс, түсінікті және негізделген болуы керек. Дипломдық жобалардың стандартты тақырыптарын, жалпыға қол жетімді

нәрсені таңдаудың қажеті жоқ. Тақырыпты жеке таңдауға жақындаңыз. Тұрғын үй кеңістігінің интерьері стильді, Қоғамдық үй-жайлардың тақырыптары жоба идеясын көрсетеді.

Дипломдық жобалар тақырыптарының мысалдары:

- Психологиялық бейімделу орталығының интерьерін жобалау.
- Балаларды дамыту орталығының интерьерін жобалау.
- Аутизмі бар балаларға арналған аурухананың интерьерін жобалау.
- Экологияны қорғаудың қоғамдық қорының кеңсе кеңістігінің интерьерін жобалау.
- Қалалық ортаны безендірудегі заманауи тұжырымдамаларға арналған экспозициямен көрме залының интерьерін жобалау.
- Дизайн-концепт интерьер тұрғын үй стоматолог ескере отырып, орналастыру, онда Жұмыс кабинеті.

7.4. Дипломдық жобаның көлемі

Дипломдық жобаның көлемін оған бөлінген уақытты ескере отырып таңдау керек. Тұрғын үйді таңдағанда, ауданы 100 шаршы метрден аспайтын бөлменің екі бөлмесін алу керек. Қоғамдық ғимаратты таңдағанда, әр қабатта орналасқан 3 бөлмені алыңыз, әр аймақтың функционалды шегі 100 шаршы метрден аспайды.

Экспозиция кеңістігін таңдағанда, экспозиция жобасын жасаңыз және ондағы жұмыстың барлық аспектілерін нақты игере алатын және түсінетін тақырыптарды таңдаңыз.

Дипломдық жоба келесі талаптарға сай болуы керек:

- өзектілігі;
- зерттеу, практикалық сипатта болу;
- өткен тәжірибе материалдарын жүйелеу және талдау қабілеті;
- айқын құрылым;
- дербес тұжырымдар мен ұсынымдарды қамтуы тиіс.

7.5. Дипломдық жобаны орындау кезеңдері

Дипломдық жобаның фор-эскизін практикалық орындау кезеңдері, бұл осы бөлімде сипатталған модульдің нәтижесі болып табылады, бірнеше ерекшеліктерді қоспағанда, дипломдық жобаның орындалу кезеңдерінен еш айырмашылығы жоқ. Сондықтан, біз дипломдық жобаны қорытынды біліктілік жұмысы ретінде қарастырамыз. Фор-эскизді орындау сізді не үшін дайындайтынын біле отырып, сіз РМ 07 кәсіби модулін құрайтын тәжірибелерге саналы түрде жүгінесіз.

Дипломдық жобаның практикалық бөлігінің барлық кезеңдері теориялық негіздемемен бірге жүруі керек және түсіндірме жазбада

көрсетілуі керек. Сондықтан, тәжірибе кезінде алған барлық теориялық материалдарды мұқият жинап алыңыз, содан кейін оны түсіндірме жазбаға қосыңыз.

7.5.1. Біліктілік жұмысын аяқтау үшін материал жинау

1-қадам: ұқсас интерьерлердің қолданыстағы үлгілерін жинаңыз және талдаңыз.

2-қадам: бөлменің өлшеу сызбасын орындаңыз.

3-қадам: үй-жайлардың техникалық сипаттамаларын зерттеу.

4-қадам: орындау техникасын, графикалық беру түрін таңдаңыз.

5-қадам: интерьердің стилі мен түсін таңдаңыз.

6-қадам: қабырғалар, Едендер, Төбелер үшін әрлеу материалдарын таңдаңыз.

7.5.2. Біліктілік жұмысын аяқтау барысында тәжірибелікті орындау

1-қадам: бөлмені аймақтарға бөлу схемасын жасаңыз.

2-қадам: аймақтарға бөлу схемасы негізінде Жобаның әлеуметтік және эргономикалық параметрлерін ескере отырып, жиһаз бен жабдықты орналастырумен үй-жайлардың макетін жасаңыз.

3-қадам: бөлменің интерьерінің түс картасын жасаңыз.

4-қадам: бөлменің перспективалық суреттерін орындаңыз.

5-қадам: еден, төбе жоспарларының сызбаларын, шамдар мен электр жабдықтарын орналастыру.

6-қадам: бөлменің қабырғаларын сканерлеу сызбаларын орындаңыз;

7-қадам: құрылымдық түйіндердің сызбаларын орындаңыз;

8-қадам: әрлеу материалдарының сипаттамасын орындаңыз;

9-қадам: дайын жобаны оқу орнының стандарттары мен талаптарына сәйкес құрастыру.

7.5.3. Дипломдық жоба жетекшісінің жобаның аяқталғаны және қорғауға жіберілгені немесе жіберілмегені туралы пікірі

Жұмысты жетекшімен тығыз байланыста орындаңыз. Диссертацияны орындау кестесімен танысыңыз. Жетекшіні дипломдық жобалау кезеңдерінің орындалу дәрежесімен үнемі таныстырыңыз, оның ұсыныстары мен ескертулерін ескеріңіз. Содан кейін кері байланыс алған кезде сізде қиындықтар болмайды.

7.5.4. Рецензенттің пікірі

Рецензент дипломдық жобаның орындалуына сәйкес форманы толтырады, аяқталу дәрежесін көрсетеді, артықшылықтары мен кемшіліктерін көрсетеді, сонымен қатар дипломдық жұмысты қорғауға "ұсынады" немесе "ұсынбайды".

Рецензия жазу үшін белгілі бір уақыт қажет екенін есте сақтаңыз. Ешбір жағдайда жұмыстың көрінісін рецензияға дейін кешіктірмеңіз, оны алдын-ала жасаңыз. Рецензиясыз сіздің жұмысыңыз қорғауға жіберілмеуі керек.

7.5.5. Дипломдық жобаны қорғауға дайындық

Дипломдық жобаны қорғау-бұл ауызша қорғау және жобаны негіздеу.

Жобаның түсіндірме жазбасы мен графикалық бөлігі қорғауға дайын. Жобаның тақырыбын, оның мақсаты мен шешілген міндеттерін дәйекті түрде көрсете отырып, сөйлеудің шағын жоспарын жасаңыз.

Әдетте, жобаны қорғауға уақыт ережелері деп аталатын белгілі бір уақыт беріледі. Осы Ережені сақтағаныңызды тексеріп, сөйлеуді бірнеше рет жаттықтырыңыз. Егер жоқ болса, оны кесіңіз.

Сіз өзіңіздің түсіндірме жазбаңыздың мазмұнын жақсы білуіңіз керек, өйткені сіздің сөйлеуіңізден кейін қабылдау комиссиясының мүшелері сізге қосымша сұрақтар қоюы мүмкін.

Қысқаша қорытынды

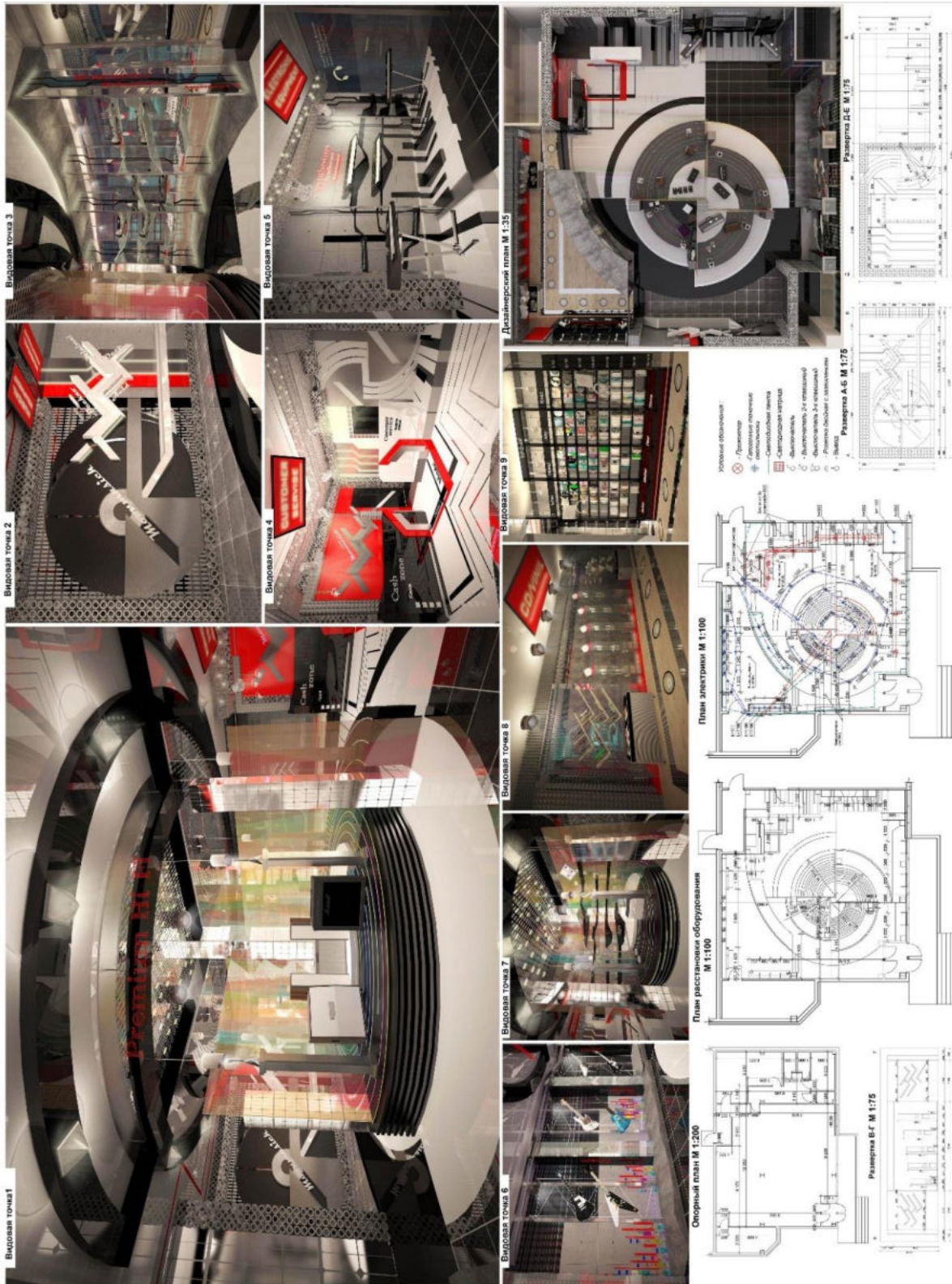
КМ 07 Модулінің бағдарламасы бойынша оқу кезінде алған практикалық дағдыларыңыз және осы уақыт ішінде жинайтын ақпарат Сіздің дипломдық жобаңызды сәтті орындау және қорғау үшін негіз болуы керек. Осы бөлімде келтірілген ұсыныстарға сүйене отырып, сіз диплом тақырыбын таңдап, оның өзектілігін негіздей аласыз, жұмыстың мақсаты мен міндеттерін тұжырымдай аласыз, жобаны орындай аласыз және қорғай аласыз.

Қосымшалар

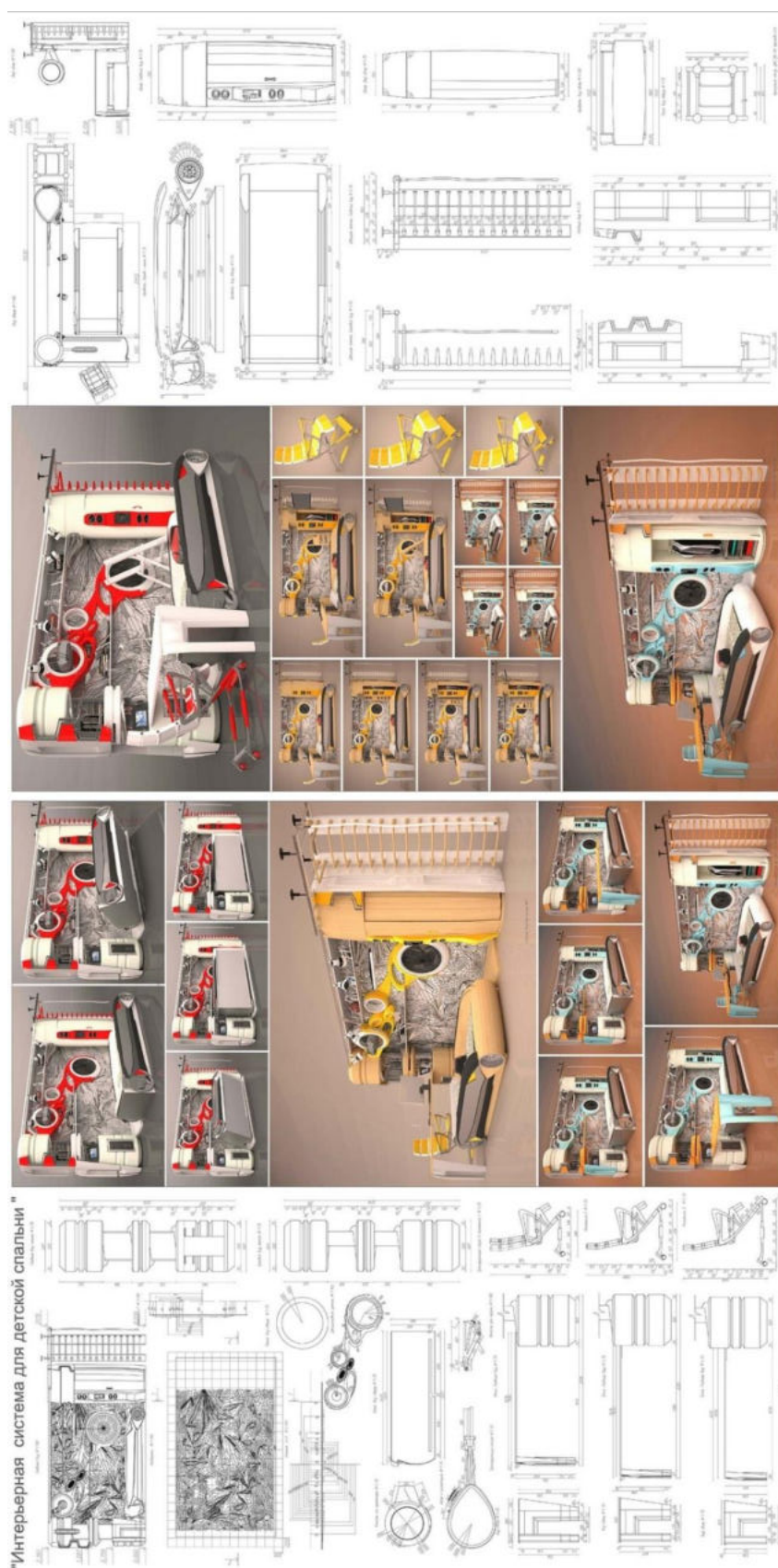
Қосымша 7.1 - "музыка дүкенінің интерьері" тақырыбындағы дипломдық жұмыстың мысалы»

(авторы:

http://pnu.edu.ru/ru/faculties/full_time/fad/departments/d/study/diplomas/)

7.2 қосымшасы - "Балалар жатын бөлмесіне арналған интерьер жүйесі" тақырыбындағы тезистің мысалы (автор: Тынық мұхиты университеті http://pnu.edu.ru/ru/faculties/full_time/fad/departments/d/study/diplomas/)

Қосымша 7.3 - "Мейрамхана интерьері" тақырыбындағы тезистің мысалы (автор: Тынық мұхиты университеті http://pnu.edu.ru/ru/faculties/full_time/fad/departments/d/study/diplomas/)

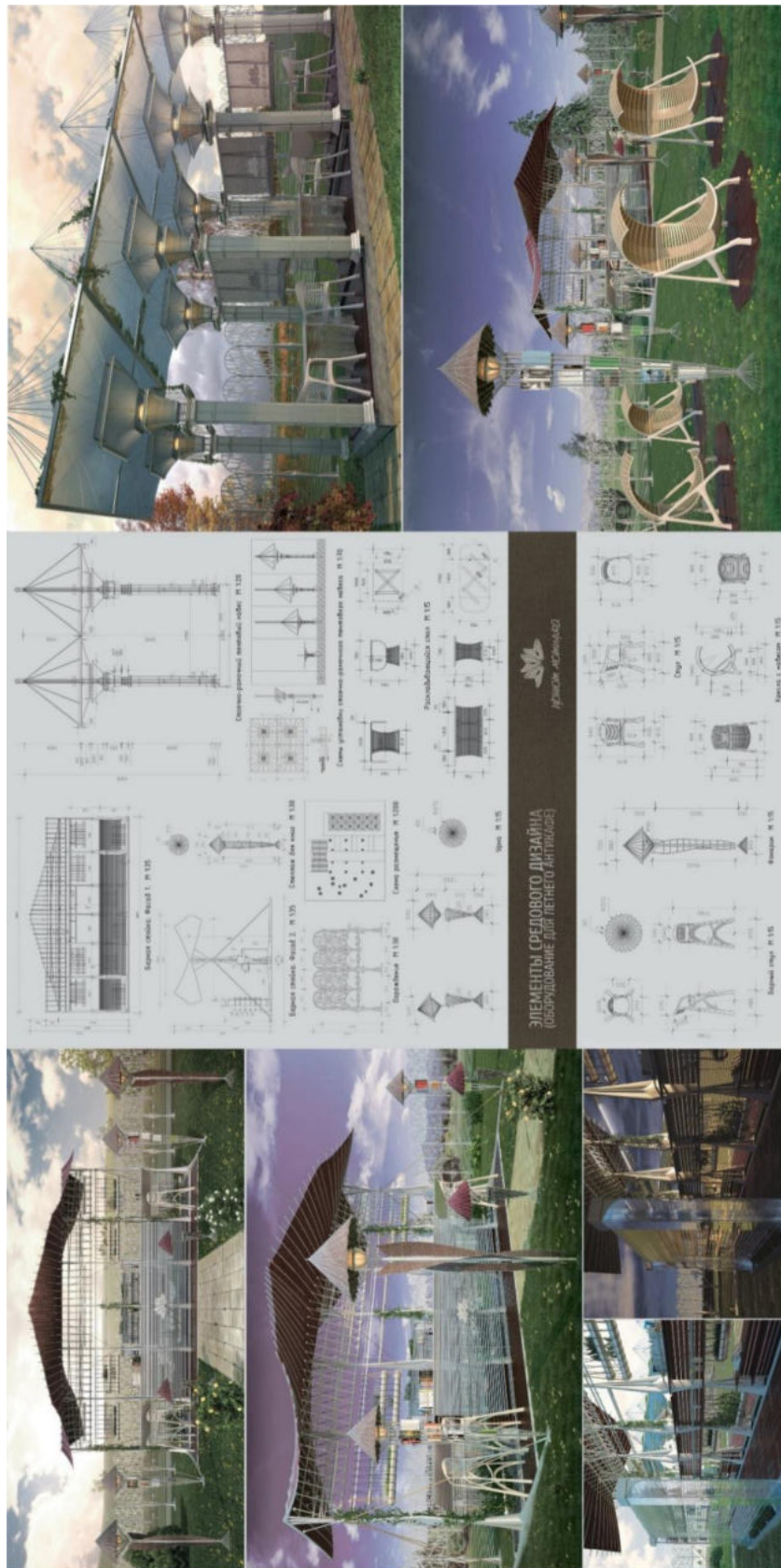

7.4 қосымша - "Суретші үйінің ішкі көрінісі және қайта құру"
тақырыбындағы дипломдық жұмыстың мысалы»
(авторы:

http://pnu.edu.ru/ru/faculties/full_time/fad/departments/d/study/diplomas/)

7.5 қосымша - "жазғы кафеге арналған жабдық" тақырыбындағы дипломдық жұмыстың мысалы (дереккөз: http://pnu.edu.ru/ru/faculties/full_time/fad/departments/d/study/diplomas/)

Қосымша 7.6 - "2 бөлмелі пәтердің интерьер дизайны жобасы"
 тақырыбындағы дипломдық жұмыстың мысалы»
 (дерек көзі: <https://www.olx.kz/uslugi/obuchenie-kursy-repetitorstvo/q-%D0%B4%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D0%B9%D0%BD-%D0%B8%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%8C%D0%B5%D1%80%D0%B0/>)

ҚОРЫТЫНДЫ

Бөлменің мақсатына немесе оның қандай стильде жасалғанына карамастан интерьердің дизайн жобасын жасау, ең алдымен, шығармашылық процесс және "дизайн тілін" меңгерудің жаңа заманауи дағдыларын игеру болып табылады. Осы оқу құралында біз оны жасауға дайындықтың бүкіл процесін, тұжырымдамалық және жобалық шешімді әзірлеу және жобалау процесін тікелей қарастыруға тырыстық, сонымен қатар объектідегі интерьер дизайны жобасын жүзеге асырудың кейбір аспектілерін қозғадық. Оқу құралын пайдалану мұғалімдерге аудиториялық уақытты ұтымды және әдептілікпен пайдалануға көмектеседі. Сондай-ақ, нұсқаулықта берілген ақпарат пен ұсыныстар білім алушылардың білімі мен дағдыларын объективті бағалауға қызмет етуі керек. Оны білім алушыларды даярлау және өз бетінше даярлау процесінде практикалық пайдалану олардың аудиториялық, зертханалық-практикалық және өздік жұмыстарының сапасы мен ұйымдастырылуын арттыруға мүмкіндік береді. Студенттер практикалық іс-әрекетте олардың алдында тұрған көптеген сұрақтарға жауап ала алады. Бұл нұсқаулықта арнайы әдебиеттер, анықтамалық ақпарат, сондай-ақ біздің практикалық тәжірибеміз және реттеуші құжаттардан үзінділер жинақталған. Оқу құралы интерьер дизайны саласындағы дизайнерлік өнер дағдыларын одан әрі шығармашылық дамытуға және игеруге ықпал етеді және әр оқушыға дизайнерлік объектілерді бейнелі дамытудың жеке стилін жасауға көмектеседі деп үміттенеміз.

Шығармашылық табыс тілейміз!

ГЛОССАРИЙ

Қоршаған орта-қоршаған орта, қоршаған орта. Дизайн жобаларында бұл сурет немесе визуализация фонында ағаштар мен басқа ортаның суреттері болуы мүмкін.

Брендбук-бұл компанияның ресми құжаты, онда бренд тұжырымдамасы, бренд атрибуттары, мақсатты аудитория, компанияның орналасуы және маркетинг бөлімі мен бизнес басшылары тұтынушылармен байланыс орнатуға және тұтастай компанияны дамытуға бағытталған басқа да мәліметтер сипатталған.

Вобблер - (ағылш. разг. Wobbler-Жем, Жем) - қағазға басып шығарылған және кесілген кез-келген түрдегі жарнамалық элемент. Оның пластикалық икемді аяғы бар, оған POS-терминалға немесе сауда сөресіне бекітілген.

Көрме-кез-келген жерде көруге болатын заттардың жиынтығы, сондай-ақ олар жиналатын орын.

Безендіру-ою, безендіру, әрлеу

Дизайн тұжырымдамасы-бұл болашақ жобаның моделі туралы жалпы түсінік беретін өнімді әзірлеудегі дизайн шешімдерінің жиынтығы.

Дизайн жобасы-бұл техникалық тапсырмаға сәйкес жобалау жұмыстары кезінде жасалған құжаттар жиынтығы. Жобаның дизайны мыналарды қамтиды: жоспарланған жұмысты жүзеге асыру үшін қажетті сызбалар мен құжаттар.

Доминант-бұл көркемдік тұтастықты құруда қажет болатын басым әдіс.

Тұрғын үй интерьері-тұрғын үйге арналған, бейімделген интерьер

Бөлмені аймақтарға бөлу-бұл кеңістікті функционалды аймақтарға визуалды түрде бөлу әдісі, бірақ жалпы стильді бұзбай.

Орнату-белгілі бір тақырыптағы композиция. Қондырғылар барлық материалдардан жасалған (табиғи нысандар, өнеркәсіптік және тұрмыстық заттар, мәтіндік және визуалды ақпарат фрагменттері). Бұл автордың өзін-өзі көрсетудің бір тәсілі, ол терең мағынасы мен ішкі мәтінін орындайды.

Композициялық орталық-сюжеттің немесе тақырыптың бейнелі мазмұнындағы басты нәрсені барынша толық білдіретін бөлік. Орталық элементтердің өлшемімен, негізгі бөліктің оқшаулануымен, түсімен, ерекше формасымен, жарықтандыруымен, экспрессивті силуэтімен ерекшеленеді.

Композиция-көркем шығарма бөліктерінің арақатынасы және өзара орналасуы.

Контраст-түстердің, жарықтылықтың, заттардың, фигуралардың орналасуы мен бейнесіндегі күрт айырмашылық және т. б

Құрастыру-Жобалау құжаттамасын әзірлеу сатылары (жобалау сатылары) түріндегі құрылым және жобалау процесінің құрылымы.

Тұжырымдама-барлық негізгі факторлар, жобаның дизайны көрсетілген модель. Тұжырымдамада мыналар көрсетілген: жобаның

мақсаты, мақсатты аудитория, мақсатқа жетуге бағытталған кезеңдер және т. б.

Масштаб-сызбаларда қысқартылған түрде қабылданған сызықтық Өлшем.

Жиһаз-ғимарат жабдықтарының негізгі түрлерінің бірі, сонымен қатар бақтар, саябақтар мен көшелер [28].

Сауда-саттық-бұл тауарларды сатуға және тауарларды сату орындарына дайындық әдістемесін анықтайтын маркетинг процесінің бөлігі: витриналарды безендіру, залда орналастыру, өнім туралы ақпарат беру.

Әдісі (грек тіл. *methodos* - зерттеу, таным, теория, ілім жолы) - нақты мәселені шешуге бағынатын, шындықты практикалық игеру тәсілдері мен операцияларының жиынтығы.

Дизайндағы әдістеме-жобалық мақсатқа жету тәртібі, дизайнерге қойылған функционалды-кеңістіктік, технологиялық және көркемдік міндеттерді шешу, қажетті нәтиже алу үшін қажетті әдістер мен операциялардың реттілігі.

Нюанс-көлеңке, тондардың әрең ауысуы

Өлшеу сызбасы-бұл бөлме туралы барлық қажетті ақпаратты қамтитын сурет. Суретте бөлменің көлденең және тігінен барлық өлшемді көрсеткіштері көрсетілген.

Қоғамдық интерьер-кеңістікте эмоционалды және психологиялық Фон жасауға арналған интерьер

Әрлеу материалдары-ғимараттар мен құрылыстарды сәндік безендіруге, оларды қоршаған ортаның зиянды әсерінен қорғауға, гигиеналық және пайдалану қасиеттерін жақсартуға арналған құрылыс материалдарының класы.

Перспектива-жазықтықта үш өлшемді кеңістікті олардың бақылау нүктесінен алыстығына байланысты объектілердің шамасының, құрылымының, айқындылығының айқын өзгеруіне сәйкес бейнелеу өнері

Жазықтықта қандай да бір рельефті, құрылысты бейнелейтін жоспар-сурет.

Жобалау алдындағы талдау-бұл идеяның іске асырылуын бақылау және жобалау ниетін қалыптастыру үшін композициялық, көлемдік-кеңістіктік және негізгі нүктелерді қалыптастыру үшін қарастырылып отырған Қоршаған орта объектісінің қазіргі жағдайын талдауды қамтитын жобалаудағы жүйеленген кешенді тәсілдің кезеңі.

Бағдарлама CAD (computer aided design), орыс. АЖЖ (автоматтандырылған жобалау жүйесі) – жобалау процесін автоматтандыруға көмектесетін бағдарлама. Дәстүр бойынша, мұндай бағдарлама AutoCAD және т. б.

Жобалау-адамның немесе ұйымның жобаны, яғни болжамды немесе ықтимал объектінің прототипін, прототипін, жай-күйін; белгілі бір объектіні құруға, оны пайдалануға, жөндеуге және жоюға, сондай-ақ осы объект

әзірленген аралық және түпкілікті шешімдерді тексеруге немесе жаңғыртуға арналған құжаттама жиынтығын жасау жөніндегі қызметі

Проекциялық сызу - бұл сызба геометриясының қолданбалы бөлігі-жазықтықтағы объектілерді бейнелеу әдістерін зерттейтін ғылым. Проекциялық сызда қарапайым геометриялық денелерді бейнелеудің практикалық әдістері және олардың комбинациясы (модельдері) зерттеледі.

Жаймалау-бөлшектің немесе күрделі пішінді тұтас дененің жазықтықтағы жайылған беті

Кесу-бұл кесілген, бөлінген зат (табиғатта немесе сызда) беті, жазықтығы.

Эскиздік-қарындаш эскизі, эскизі

Стаффаж-дизайн-жобаға тікелей қатысы жоқ адамдардың, жануарлардың, машиналардың және басқалардың суреттері, сызбалар мен визуализацияларды жандандыратын объектілер.

Техникалық эстетика - эстетика бөлімі, техникалық-эстетикалық шығармашылық заңдылықтары туралы ғылым: құрастыру және жобалау

Техникалық сурет-бұл объектінің техникалық идеясы анық ашылған, оның конструктивті формасы дұрыс берілген және пропорционалды қатынастар дұрыс табылған объектінің визуалды графикалық бейнесі.

Қасбет-ғимараттың немесе құрылыстың сыртқы, алдыңғы бөлігі

Фирмалық стиль-осы элементтер (тауарлар, коммуникация құралдары, коммуникациялық хабарламалар) белгілі бір фирмаға орналастырылатын және оны бәсекелестерден ажырататын барлық нәрсенің тиесілігін сәйкестендіретін стиль элементтерінің бірлігі.

Сызба-белгіленген ережелер бойынша орындалған Шартты, бір нәрсенің графикалық бейнесі

Шелфстопперлер-маркетологтың сатып алушымен байланыс құралы, міндет — белгілі бір өнімді орналастыру аймағына әлеуетті сатып алушының ерекше назарын аудару.

Шелфтокер-бұл картоннан, пластиктен немесе металдан жасалған кішкене жолақ түріндегі жарнамалық материал, ол келушілердің назарын дүкен сөрелеріне тауарларды қоюға аударады.

Экспозиция (көрме) – өнер туындыларын көрсетуге арналған көрме.

Экспонат-көрмеге көруге арналған зат.

ВІМ технологиялары – объектінің ақпараттық моделін құруға, содан кейін оның негізінде барлық қажетті құжаттар мен 3D визуализацияларды автоматты түрде жасауға мүмкіндік беретін бағдарламалар.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Рисунок карандашом / Джин Френкс; пер. с англ. Е. Ильиной. – М.: АСТ: Астрель, 2007. -63, [1] с.: ил. – (Библиотека художника).
2. Ковалев Ф.В. Золотое сечение в живописи: Учеб. Пособие. – К.: Выща шк. Головное изд-во, 1989. – 143 с, 90 ил., табл.- Библиогр.: 77 назв.
3. Норлинг Э. Объемный рисунок и перспектива / Пер. М.Авдониной – М.:Изд-во Эксмо, 2004. – 160 с., ил.
4. Генрих Флинг, Ксавер Ауэр. Человек-цвет-пространство. Прикладная цветопсихология. Пер. с нем.– М.: Стройидат, 1973.
5. Иттен, Иоханнес. Искусство цвета: [пер. с нем.] / Иоханнес Иттен. - 5-е изд. - Москва: Аронов Д., 2008. - 95 с.: ил.; 21x21 см. - 5000 экз. - ISBN 978-5-94056-020-3 (в пер.)
6. Учебно-методическое пособие по дисциплине "Технический рисунок" [Электронный ресурс]: Писканова Е.А. – Тольятти: ТГУ, 2011. – 22с.Режим доступа: http://window.edu.ru/resource/363/77363/files/TEHNICHESKI_RISUNOK.pdf
7. Учебное пособие для студентов специальности ДАС 1-2 курсов по дисциплине «Объемно-пространственная композиция» [Электронный ресурс]: Б. Е. Сотников – Ульяновск: УЛГТУ, 2009. – 68 с. Режим доступа: <http://window.edu.ru/app.php/catalog/pdf2txt/787/71787/49055>
8. Учебник дизайна. Композиция, методика, практика, В. Б. Устин – М. АСТ: Астрель, 2009)
9. Конспект лекций для студентов специальности 050602 «Изобразительное искусство»: Кошелева А.А. - Тула – 2005. Режим доступа: <http://window.edu.ru/catalog/pdf2txt/675/67675/41039>
10. Интернет-ресурс:<https://znaytovar.ru/s/Kompoziciya-izdelij-i-ee-elemen.html>
11. Ильина О.В. Проектирование в промышленном дизайне: учебно-методическое пособие. – 2-е изд. перераб. и доп. - СПбГТУРП. – СПб., 2015. – 21с. Режим доступа: <http://nizrp.narod.ru/metod/kpromdes/5.pdf>
12. Михайлов С.М., Михайлова А.С. М 69. Введение в дизайн: учеб. для вузов под ред. С. М. Михайлова. Казань: “Дизайн-квартал”, 2016. - 288 с., илл. Режим доступа: https://www.kgasu.ru/upload/iblock/d65/VvedenieVDizayn_postranichno_.pdf
13. Кузлякина Л. А. Архитектурные обмеры. Учебное пособие / – Благовещенск: Изд-во АмГУ, 2015. – 160 с. Издание второе, расширенное и дополненное
14. Георгиевский О.В. «Единые требования по выполнению строительных чертежей». Справочное пособие. М. Издательство «Архитектура – С». 2004
15. Лисициан М.В. Архитектурное проектирование жилых зданий. М.: Архитектура, 2006 г. 488 с.

16. Бенаи Х.А. Вестник Донбасской национальной академии строительства и архитектуры // Функционально-планировочные особенности комфортного жилья в многоквартирных жилых зданиях, 2016 г. С. 42-46.
17. Утегенов И. У. Проектирование и предпроектный анализ: Учебник/ И. У. Утегенов. – Уральск, РИЦ ЗКГУ им М. У. Утемисова, 2016. – 242 с.
18. Марченко М.Н., Селезнева Т.В. Человеческий фактор в проектировании жилых помещений // Международный журнал экспериментального образования. – 2015. – № 12-2. – С. 236-238;
19. Интернет-ресурс: <https://vita-designer.ru/kak-sdelat-kollazh-interera-5-pravil-dizayna/>
20. Эйри Д. Логотип и фирменный стиль. Руководство дизайнера: Эйри Д.: Издательство Питер-Трейд, 2016 – 60 с.
21. Экономика предприятия [Электронный ресурс]: учеб. пособие для вузов по специальности "Коммерция (торговое дело)" / А. Ф. Зимин, В. М. Тимирьянова. - М. : ФОРУМ - ИНФРА-М, 2012. - 286 с. - Режим доступа: <http://znanium.com/bookread.php?book=254945>
22. Учебно-методическое пособие по дисциплине "Технико-экономические расчеты и сметы" [Электронный ресурс]: для студентов специальности 070603.65 "Искусство интерьера" / Поволж. гос. ун-т сервиса (ФГБОУ ВПО "ПВГУС"), Каф. "Менеджмент" ; сост. Н. В. Никитина. - Тольятти : ПВГУС, 2013. - 487 КБ, 55 с. - Режим доступа: <http://elib.tolgas.ru>
23. Майкифер М. С. Мерчендайзинг и реклама: сходства и различия / М. С. Майкифер. — Текст: непосредственный // Молодой ученый. — 2019. — № 8 (246). — С. 95-96.
24. Андреева И.В. Информационный подход к изучению музейной экспозиции как эпистемологический инструмент // Вопросы музеологии. – 2013. – 1(7). – С.93-99.
25. Майстровская М.Т. Музей как объект культуры. Искусство экспозиционного ансамбля / М. Т. Майстровская. – М.: Прогресс-Традиция, 2016. – 672 с.
26. Hoffmann H. W. Construction and design Manual Museum Buildings / H. W. Hoffmann. – Berlin, DOM publishers, 2016. – 415 s.
27. Museums / edited by Li Xiaolu. – Hong Kong, Design Media Publishing Limited, 2010. – 287 s.
28. История интерьера и мебели: учеб. пособие для вузов / под общ. ред. А. А. Барташевича. - М. : Высш. обр., 2004. - 400 с.
29. Форти, А. Объекты желания. Дизайн и общество с 1750 года/ А. Форти;пер. с англ. И. Форонова. - Изд. 2-е, испр. - М. : Студия Артемия Лебедева, 2013. - 453 с.
30. Бенаи Х.А. Вестник Донбасской Национальной академии строительства и архитектуры // О совершенствовании типологии квартир и отдельных элементов квартиры, 2014 г.